

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน Christian University Journal

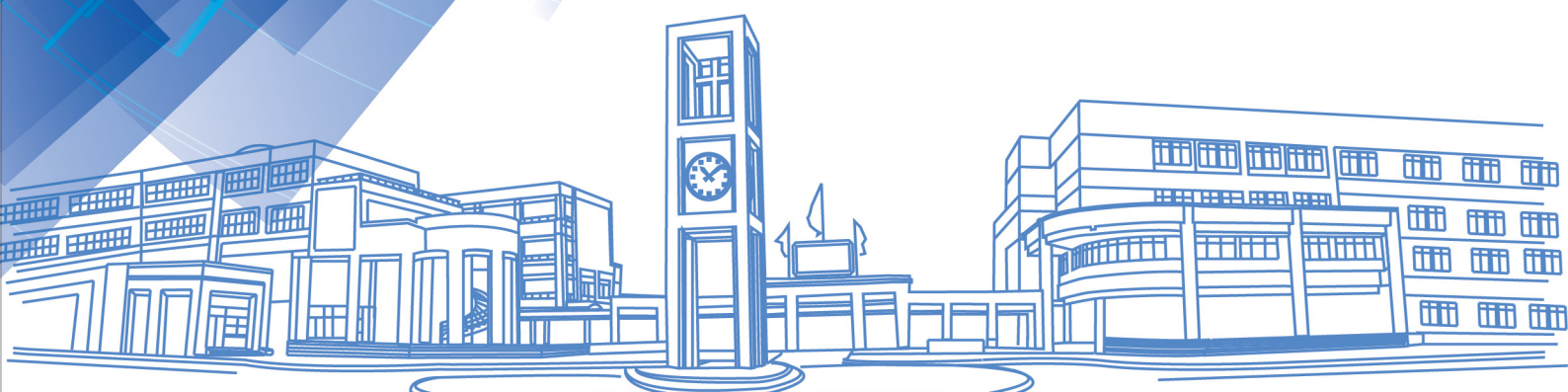
ปีที่ 26 ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน 2563 Vol.26 No.1 April - June 2020

ISSN 1685-1412 (Print)

ISSN 2673-0324 (Online)

CUT

Journal

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน Christian University Journal

ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒ เมษายน – มิถุนายน ๒๕๖๓ Vol.26 No.2 April - June 2020
ISSN 1685-1412 (Print), ISSN 2673-0324 (Online)

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ภักธรธรรมมาศ

บรรณาธิการ : อาจารย์ ดร.อภินันต์ อันทวิสิน

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร. กาญจนา นาคสกุล	สำนักราชบัณฑิตยสภา
2. ศาสตราจารย์ ดร. เพ็ชรน้อย สิงห์ช่างชัย	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
3. ศาสตราจารย์ ดร. รุจา ภูไพบูลย์	มหาวิทยาลัยมหิดล
4. ศาสตราจารย์ ดร. มลิวรรณ บุญเสนอ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. ศาสตราจารย์ ดร. ศิริลักษณ์ วิจารณ์กิจอำนวย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล กิตติพิบูล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ	สภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย
8. รองศาสตราจารย์ ดร. ผ่องศรี ศรีมรกต	มหาวิทยาลัยมหิดล
9. รองศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ ยิ้มมั่น	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
10. รองศาสตราจารย์ ดร. อาภาพร เผ่าวัฒนา	มหาวิทยาลัยมหิดล
11. รองศาสตราจารย์ ดร. ชวนชม ชินะตั้งกูร	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
12. รองศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ธารทัศน์วงศ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอกหญิง ดร. นงพิมล นิมิตรอนันท์	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีรนนท์ วรรณศิริ	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนตรชนก ศรีทุมมา	มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ฝ่ายจัดการ

1. นางสาวนิพรรณ ทัพพะกุลธร
2. นางธัญญรัตน์ หวานแท้
3. นางอุษา ขาวมานิตย์
4. นางสาวชุติมา อ่ำโต

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร. สมจิต หนูเจริญกุล มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ศาสตราจารย์ ดร.เพ็ชรน้อย สิงห์ช่างชัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน
3. ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล กิริติพิบูล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ศาสตราจารย์ ดร. มลิวรรณ บุญเสนอ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. รองศาสตราจารย์ ดร. กรไชย พรลภัสสรชกร มหาวิทยาลัยนครพนม
6. รองศาสตราจารย์ ดร. รัชนี ศุภจินทรรัตน์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
7. รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ศิริสรศิริธัญ มหาวิทยาลัยมหิดล
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี ศรีมรกต มหาวิทยาลัยมหิดล
9. รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพันธ์ ยิ้มมั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
10. รองศาสตราจารย์ ดร. นวรัตน์ สุวรรณผ่อง มหาวิทยาลัยมหิดล
11. รองศาสตราจารย์ ดร. วุฒิชชาติ สุนทรสมัย มหาวิทยาลัยบูรพา
12. รองศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ธารทัศนวงศ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
13. รองศาสตราจารย์ ดร. พัทธภรณ์ อารีย์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
14. รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ โตสิงห์ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์
15. รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญาดา ประจุศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
16. รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งนภา ภาณิตรัตน์ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์
17. รองศาสตราจารย์ อัจฉรา ชิวตระกูลกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
18. รองศาสตราจารย์ โสภา พิชัยยงค์วงศ์ มหาวิทยาลัยมหิดล
19. รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ หิญชีระนันท์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
20. รองศาสตราจารย์ ศิริภัทรา เหมือนมาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพรรณ บุญกิจ มหาวิทยาลัยศิลปากร
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เปรมฤดี ชอบผล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญยจิรา ชีรเวทย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาณัติ นิธิธรรมยง มหาวิทยาลัยมหิดล
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญภา แดงด้อมยุทธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศากุล ช่างไม้ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์ วิทยาลัยแสงธรรม
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุมภาพร บุญญโสพรรณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สืบสาย บุญวีระบุตร วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พัชรี คุณคำชู มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
31. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยะมาศ เสือเพ็ง มหาวิทยาลัยรังสิต
32. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอกหญิง ดร. นางพิมล นิมิตรอนันท์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
33. ดร. กิตติพันธุ์ อรุณพลลังสันติ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ รวมทั้งสหสาขาวิชา ด้านการบริหารจัดการ การบัญชี และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิดและประสบการณ์ทางวิชาชีพของอาจารย์ นักศึกษาและนักวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน
3. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการและการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย

ขอบเขต

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน รับผิดชอบตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research Articles) และบทความวิชาการ (Academic Articles) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์การอาหาร วิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งสหสาขาวิชา ด้านการบริหารจัดการ การบัญชี และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

เงื่อนไขการรับบทความ

1. บทความที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ของวารสารอื่น หากพบว่ามีบทความตีพิมพ์ซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น กองบรรณาธิการจะถอดถอนบทความนั้นออกจากวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนทันที แม้ว่าจะตีพิมพ์ไปแล้วก็ตาม
2. บทความทุกเรื่องจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพแบบ Double-blind peer review โดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 2 ท่าน

กำหนดการเผยแพร่ : ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม

สำนักงาน/สถานที่ติดต่อ : ฝ่ายจัดการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

144 หมู่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

โทรศัพท์ : 0-3438-8555 ต่อ 3101-4 โทรสาร 0-3427-4500

e-mail : cutjournal@christian.ac.th

Website : <https://www.tci-thaijo.org/index.php/CUTJ/index>
library.christian.ac.th/CUTjournal/main.php

ออกแบบและจัดรูปเล่ม : ศูนย์วิทยบริการและหอสมุด มหาวิทยาลัยคริสเตียน

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ปีที่ 26 ฉบับที่ 2 ประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 8 เรื่อง และบทความวิชาการ 2 เรื่อง ซึ่งมีความหลากหลายของเนื้อหาวิชาการ ทั้งบทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านพยาบาลศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริหารองค์กร ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ได้นำวารสารฯ เข้าสู่ระบบฐานข้อมูล ThaiJO ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป ดังนั้นผู้เขียนที่ต้องการตีพิมพ์บทความวิจัยหรือบทความวิชาการ ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน จึงต้องส่งบทความแบบออนไลน์ในระบบ ThaiJO ที่เว็บไซต์ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/CUTJ/index> เท่านั้น สำหรับเว็บไซต์เดิมของวารสารฯ <http://library.christian.ac.th/CUTJournal/main.php> ยังคงเปิดให้บริการสืบค้นหรือดาวน์โหลดบทความย้อนหลังตั้งแต่ ปีที่ 1 ถึงฉบับปัจจุบันได้เช่นเดิม และหากผู้อ่านนำบทความจากวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนไปใช้อ้างอิงในการทำวิจัยหรือเขียนบทความวิชาการ ขอให้ท่านโปรดใส่รายการอ้างอิงวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนด้วย

กองบรรณาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพวารสาร จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการประเมินบทความอย่างเข้มข้นทุกเรื่องก่อนการตีพิมพ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละสาขาวิชา เพื่อรักษาคุณภาพมาตรฐานของวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์ของ TCI ซึ่งต้องขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ สำหรับผู้เขียนที่ประสงค์จะส่งบทความตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน โปรดศึกษาคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ และ คู่มือการส่งบทความ ได้จากเว็บไซต์ของวารสารฯ ในระบบ ThaiJO

อาจารย์ ดร.อภินันต์ อันทวิสิน
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทบรรณาธิการ		
Editor's Message		
บทความวิจัย		
♦ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ในชุมชนแห่งหนึ่งเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี Factors Related to Health-Promotion Behaviors among Working Population at Risk of Type 2 Diabetes Mellitus in a Community in Chonburi Province, Thailand	สุภาภรณ์ ตันตินันตตระกูล Supaporn Tantinankun	1
♦ ปัจจัยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง Perceived Organizational Support factors effect on Work Engagement of Operational Level Staffs in the Electrical Appliance Industry in Rayong	ศักรະธีร์ วรวัฒนะปริญญา Sakrapee Worawattanaparinya	15
♦ การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารบนโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี Information Exposure, Risk Recognition and Advantage Recognition Toward Consumer's Intention to Using Mobile Banking Services in Kanchanaburi	ธนะชัย หนันแก้ว Thanachai Nankaew	30
♦ ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย Factors Affecting the Quality of Financial Reports of the State Enterprises in Thailand	สิริพรรณ โกมลรัตน์มงคล Siriphan Komonratmongkol	46
♦ ผลฉับพลันของการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังต่อสมรรถนะการกระโดดในนักกีฬาชายระดับมหาวิทยาลัย Acute Effect of Kinesiology Taping on Jumping Performance Among Male University's Athletes	ธีรศักดิ์ บุญวัง Theerasak Boonwang	61
♦ การตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ Guidelines for Marketing Communication Development of Health Tourism at Samoeng District and Mae-On District in Chiang Mai Province	นัทธทัย เถาตระกูล Nuthathai Thaotrakool	72

บทความวิจัย		
♦ ผลของการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น ต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ	รุ่งอรุณ บุตรศรี Rungarun Budsree	84
The Effects of Supervision through GROW Coaching Model of First Line Nurse Managers on Nursing Performance of Professional Nurses		
♦ การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม เป็นฐาน	ปัญจพร ธนาวชิรานันท์ Punjaporn Thanawachiranun	97
Development Approach of the Tourism Route With Sanamchan Nakhon Pathom Province Community Base		
บทความวิชาการ		
♦ การช่วยชีวิตผู้ใหญ่ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นภายนอกโรงพยาบาล	พรทิพย์ จอกระจาย Porntip Jokkrajai	113
Resuscitation of Adults Having Out-of-Hospital Cardiac Arrest		
♦ การพัฒนาเครื่องเลียดเส้นผักตบชวาด้วยเทคโนโลยีเครื่องพิมพ์สามมิติ	ทรงวุฒิ ศรีรัตนมงคล Songwut Srirattanamongkol	125
Production of Water Hyacinth Slicer by 3D Printer Technology		

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ในชุมชนแห่งหนึ่งเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

สุภาภรณ์ ตันตันนทตระกูล*, ขวัญสุมาณา พิณราช**, สมบูรณ์ ขอสกุล*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ในชุมชนแห่งหนึ่งเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ ปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรค ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ปัจจัยด้านอิทธิพลสถานการณ์ และปัจจัยด้านอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ในชุมชนหนึ่งเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 333 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ ปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรค ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ปัจจัยด้านอิทธิพลสถานการณ์ ปัจจัยด้านอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และแบบสอบถามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Congruence Index : IOC) อยู่ในช่วง 0.6-1.0 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 มีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =2.40, S.D.=0.31) และ 2) ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ ปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรค ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง และปัจจัยด้านอิทธิพลสถานการณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (r = 0.592, 0.238, 0.637 และ 0.666 ตามลำดับ) และยังพบว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ จากผลการศึกษานี้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในชุมชนควรนำผลการศึกษานี้เข้าเป็นข้อมูลในการทำแผนยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ

คำสำคัญ : พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ, กลุ่มวัยทำงาน, ความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2

* อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

** อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น บุรีรัมย์

Corresponding author, email: supaporn878@gmail.com, Tel. 085-439-6363

Received : October 11, 2019; Revised : May 12, 2020; Accepted : May 29, 2020

Factors Related to Health-Promotion Behaviors among Working Population at Risk of Type 2 Diabetes Mellitus in a Community in Chonburi Province, Thailand

Supaporn Tantinatrakun*, Khwansumana Phinnarach**, Sumboon Khorskul*

Abstract

The objectives of this study were to study health-promotion behaviors and associated factors of the Working Population at Risk of Type 2 Diabetes Mellitus. The total of 333 participants were selected using cluster random sampling. The instruments used for data collection consisted of was a, perceived benefits, perceived barriers, perceived self-efficacy, interpersonal and situational influences, and health-promotion behaviors. The instruments were tested for Item-Congruence Index between 0.6-1.0 Pearson correlation coefficient was used for data analysis. The results of the study were as follows: 1) The Working-age Risk for Type 2 Diabetes Mellitus had moderate level of health-promotion behavior ($\bar{x}=2.40, S.D.=0.31$). 2) Perceived Benefits, Perceived Barriers, Perceived Self Efficacy and Situational Influences had positive correlation with health-promotion behavior at 0.01 level. ($r = 0.592, 0.238, 0.637$ และ 0.666). The Interpersonal Influences no correlation with health-promotion behavior. Findings suggest that local health authorities should use this information in developing health strategic plan.

Keywords : Health promotion behavior, Working population, Risks of type 2 diabetes mellitus

* Instructor, Faculty of Nursing, Pathumthani University

** Instructor, Faculty of Nursing Western University Buri Ram

Corresponding author, email: supaporn878@gmail.com, Tel. 085-439-6363

Received : October 11, 2019; **Revised** : May 12, 2020; **Accepted** : May 29, 2020

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

วัยทำงานเป็นวัยที่มุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพและสร้างครอบครัวให้มั่นคง ตลอดจนประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว วิธีการทำงานปรับเปลี่ยนตามเวลาที่เปลี่ยนไป เช่น ต้องออกจากบ้านเพื่อไปประกอบอาชีพแต่เช้าตรู่กลับถึงบ้านก็มีดค่า จนบางครั้งละเลยการดูแลสุขภาพของตนเอง ในด้านต่าง เช่น การบริโภคอาหารส่วนมากจะเลือกซื้อหรือรับประทานอาหารที่สะดวกสบาย รวดเร็ว ละเลยการออกกำลังกาย และการสะสมความเครียดเพิ่มมากขึ้น นำมาซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงในการเกิดโรคเรื้อรังในกลุ่มโรคไม่ติดต่อ โดยเฉพาะโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ในปัจจุบันปัญหากลุ่มโรคไม่ติดต่อเป็นปัญหาสาธารณสุขระดับต้นๆ ของโลก พบว่า ใน ปี พ.ศ. 2558 มีผู้ป่วยโรคเบาหวานจำนวน 415 ล้านคน คาดว่า ปี พ.ศ. 2588 พบผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 642 ล้านคน หรือ ในทุกๆ 11 คน จะพบผู้ป่วยโรคเบาหวาน 1 คน (National Diabetes Statistics Report, 2017) นอกจากนั้นยังพบว่าทุกๆ 6 วินาที จะมีคนเสียชีวิตจากโรคเบาหวานจำนวน 1 คน (สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทยและคณะ, 2557) สำหรับประเทศไทยพบว่าปัจจุบันมีผู้ป่วยเบาหวานจำนวน 4.1 ล้านคน คาดว่าในปี พ.ศ. 2578 จะเพิ่มจำนวนเป็น 4.3 ล้านคน และพบว่าอัตราป่วยรายใหม่ด้วยโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ในปี 2559, 2560, 2561 เท่ากับ 1,292.79, 1,344.95 , และ 1,439.04 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ (กระทรวงสาธารณสุข, 2561) นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญส่งผลต่อการเกิดโรคเบาหวาน ชนิดที่2 คือการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพไม่เหมาะสม เช่น พฤติกรรมการบริโภคอาหาร พฤติกรรมการออกกำลังกาย และพฤติกรรมการจัดการกับความเครียด เนื่องมาจากสังคมสมัยใหม่มีวิถีการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไป มีการบริโภคที่มากเกินไปจนเกินความจำเป็น โดยเฉพาะอาหารจำพวก แป้งและไขมันสูง เลียนแบบชาวตะวันตกร่วมกับกิจกรรมการออกกำลังกายที่ลดลงเนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ลิฟต์แทนการเดินขึ้นบันได นั่งรถแทนการเดินในระยะใกล้ๆ เป็นต้น จากสถิติข้างต้นสะท้อนให้เห็นภาพอุบัติการณ์โรคเบาหวาน ของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นทุกปี นำมาซึ่งผลกระทบที่ตามมาทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ (สมใจ จางวาง และคณะ, 2559) ผลกระทบโรคเบาหวานในระดับบุคคล พบว่า มีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ด้านร่างกาย ทำให้มีความผิดปกติของจอประสาทตาเสื่อม โรคไต โรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง ตลอดจนระบบประสาทส่วนปลาย พบว่าโรคเบาหวานเป็นสาเหตุสำคัญของการถูกตัดขาและเท้าออกเนื่องจากกรณีอุบัติเหตุผลกระทบทางด้านจิตใจ พบว่าร้อยละ 28 ของผู้ป่วยเบาหวานไทยที่เป็นเบาหวานมีโรคซึมเศร้าร่วมด้วยโดยเฉพาะผู้ป่วยที่ควบคุมโรคได้ไม่ดี (ชัชลิต รัตสาร, 2556) ส่งผลกระทบต่อครอบครัวและการดำรงชีวิต การปฏิบัติงาน เศรษฐกิจ การเสียชีวิตก่อนวัยอันควร การเกิดภาวะแทรกซ้อนที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้นด้านสาธารณสุข ประเทศไทยต้องแบกรับภาระด้านการรักษาพยาบาลและสูญเสียภาวะทางเศรษฐกิจ 52,150 ล้านบาท (กระทรวงสาธารณสุข, 2555)

กระทรวงสาธารณสุขตระหนักถึงปัญหาของโรคเบาหวานจึงมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ “สร้างนำซ่อม” ในการแก้ไขปัญหาโรคเบาหวาน โดยเน้นกลุ่มก่อนเกิดโรค ด้วยวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในด้านต่างๆ เช่น ด้านการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย และการจัดการกับความเครียดของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน ไม่พัฒนาเป็นผู้ป่วยรายใหม่ (กระทรวงสาธารณสุข, 2555) สอดคล้องกับแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเร่งการเสริมสร้างสุขภาพคนไทยเชิงรุก ด้านการสร้างความรู้ตระหนักถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ลดปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบด้านสุขภาพ ส่งเสริมให้บุคคล ชุมชน และประชาชน มีความรู้ ทักษะที่ถูกต้องด้านสุขภาพ เพื่อให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องไม่ก่อให้เกิดโรคไม่ป่วยและตายด้วยโรคที่ป้องกันได้ (กระทรวงสาธารณสุข, 2560)

จังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมากในระดับต้นๆของประเทศ ทำให้มีประชาชนวัยทำงานจากต่างถิ่นจำนวนมากมาอยู่อาศัยเพื่อมุ่งหวังการทำงานในโรงงาน

อุตสาหกรรมและรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อความมั่นคงของครอบครัว นอกจากนี้ยังพบผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่ ปีงบประมาณ 2559-2561 เท่ากับ 549.13, 2258.12, และ 2165.10 ต่อแสนประชากรตามลำดับ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี, 2562) จากผลการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคเบาหวาน ปี 2561 ในประชาชน 35 ปีขึ้นไป ภาพรวมของจังหวัดชลบุรี ปฏิบัติได้ร้อยละ 78.20 และพบว่าอำเภอที่พบอัตราผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่จากกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ในลำดับที่ 1-3 คืออำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบางละมุง และอำเภอศรีราชา เท่ากับ 3.84, 3.02 และ 2.92 ตามลำดับ และยังพบว่าอำเภอเมืองชลบุรี มีอัตราผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่ จากกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ในระดับสูงสุด (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี, 2562)

จากการศึกษาเรื่องพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพนายทหารประทวนสังกัดกองบัญชาการกองทัพบก กลุ่มเป้าหมาย นายทหารประทวนสังกัดกองบัญชาการกองทัพบกที่มีความเสี่ยง “ระดับสูง” พบว่าพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง (นฤมล หิรัญวัฒนะ, 2550) การศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ที่มีอาชีพค้าขายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มเป้าหมาย อาชีพค้าขายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีความเสี่ยง “ระดับสูง” พบว่า พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับพอใช้ (สายทิพย์ สารี, 2554) นอกจากนั้นพบว่ามีการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงของประชาชนกลุ่มเสี่ยง ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนกลุ่มเสี่ยง ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป ที่มีความเสี่ยง “ระดับสูง” พบว่าพฤติกรรมสุขภาพในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (สมใจ จางวาง และคณะ, 2559)

จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ส่วนมากมีศึกษาในกลุ่มเสี่ยง “ระดับสูง” มีระดับคะแนนความเสี่ยงเท่ากับ 6-8 คะแนน แต่มีส่วนน้อยมากที่จะศึกษาในกลุ่มเสี่ยง “ระดับเพิ่มขึ้น” มีระดับคะแนนความเสี่ยงเท่ากับ 3-5 คะแนน (สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย, 2560) ทำให้กลุ่มนี้ถูกละเลยหรือได้รับการใส่ใจ ด้านการสร้างเสริมสุขภาพในการป้องกันโรคเบาหวานที่ไม่มากนัก ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้บางคนละเลยการดูแลเอาใจใส่ตนเองด้านพฤติกรรมสุขภาพ เมื่อเวลานานไปประชาชนกลุ่มนี้อาจพัฒนาไปเป็นกลุ่มเสี่ยง “ระดับสูง” หรือเป็นผู้ป่วยรายใหม่ จากการศึกษพบว่าประชาชนที่เป็นผู้ป่วยเป็นโรคเบาหวานรายใหม่ ไม่ทราบว่าตนเองเป็นโรคเบาหวานมาก่อนร้อยละ 43.1 (วิชัย เอกพลากร, 2557) ส่งผลทำให้ภาครัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการดูแล สร้างเสริมสุขภาพ รักษาโรค การป้องกัน และการควบคุมโรคเบาหวานเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้วิจัยเล็งเห็นว่าควร “ป้องกันไว้ก่อนดีกว่าต้องมาแก้ไข”

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรด้านการศึกษาและสุขภาพ เล็งเห็นปัญหาของกลุ่มวัยทำงานที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ของอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งพบอัตราผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่และกลุ่มเสี่ยงเป็นอันดับหนึ่งในจังหวัดชลบุรี เพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ได้เหมาะสมและนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการป้องกันกลุ่มวัยทำงานจากโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ในชุมชนแห่งหนึ่งเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้หรือรู้สึกรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ในชุมชนแห่งหนึ่งเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง พฤติกรรมสุขภาพที่เป็นตัวบ่งชี้โดยตรงต่อผลลัพธ์ทางสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ ประกอบด้วย พฤติกรรมสุขภาพในการดูแลตนเองด้านการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย และด้านการจัดการกับความเครียด ซึ่งปฏิบัติเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัย เป้าหมาย เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพตนเองในการป้องกันโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2

ปัจจัยด้านความรู้หรือรู้สึกรู้สึกนึกคิดและอารมณ์

1. ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ หมายถึง การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพนั้นๆ เป็นความคาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับหลังการปฏิบัติพฤติกรรม ทำให้กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ มีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมมีทั้งภายนอกและภายใน เช่น ประโยชน์ภายใน เป็นการตื่นตัว การลดความเมื่อยล้า และประโยชน์ภายนอก การได้รับรางวัล เป็นต้น

2. ปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรค หมายถึง ความเชื่อหรือการรับรู้สิ่งขัดขวางที่ทำให้บุคคลไม่สามารถปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งมีผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติพฤติกรรมและมีผลต่อแรงจูงใจของบุคคลให้หลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ ประกอบด้วยการรับรู้อุปสรรคภายในและภายนอก ได้แก่ อุปสรรคภายใน ความขี้เกียจ ความไม่รู้ ไม่มีเวลา ไม่พึงพอใจ อุปสรรคภายนอก สถานที่การปฏิบัติพฤติกรรม สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

3. ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง หมายถึง ความเชื่อด้านความสามารถของตนเองของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ ในการบริหารจัดการและปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ ให้สำเร็จภายใต้อุปสรรคหรือสถานะต่างๆ ในการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ เป็นต้น

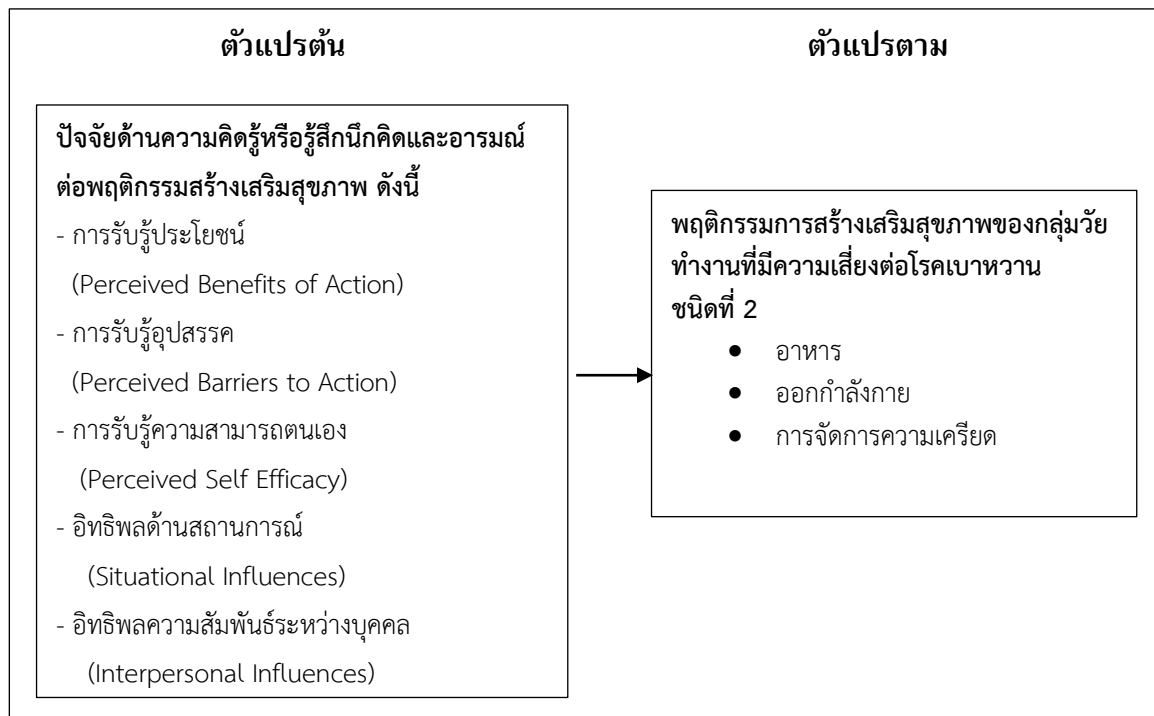
4. ปัจจัยด้านอิทธิพลสถานการณ์ หมายถึง การรับรู้เงื่อนไขที่มาสนับสนุน ความต้องการ และความสุขสบายของสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ จะเลือกทำกิจกรรมที่ทำให้รู้สึกว่าการเข้ากับวิถีชีวิตสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของตน รู้สึกปลอดภัยและมั่นคงเมื่อปฏิบัติพฤติกรรมในสภาพแวดล้อมนั้นๆ เป็นต้น

5. ปัจจัยด้านอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง พฤติกรรมความเชื่อ หรือทัศนคติของคนอื่นที่มีอิทธิพลต่อความคิดของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ ได้แก่ พ่อ แม่ พี่น้อง พี่น้อง และบุคลากรด้านสุขภาพ เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดแบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพฉบับปรับปรุง (Health Promotion Model Revised) (Pender, 2006) ประกอบด้วยปัจจัยด้านความรู้หรือรู้สึกรู้สึกนึกคิดและอารมณ์กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วยมโนทัศน์ต่างๆ ดังนี้ การรับรู้ประโยชน์ (Perceived Benefits of Action) การรับรู้อุปสรรค (Perceived Barriers to Action) การรับรู้ความสามารถตนเอง (Perceived Self Efficacy) อิทธิพลสถานการณ์ (Situational Influences) อิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Influences) เพื่อให้เกิดพฤติกรรมของผลลัพธ์ด้านสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ ประกอบด้วย พฤติกรรมสุขภาพในการดูแลตนเองด้านการบริโภคอาหาร ด้านการออกกำลังกาย

กาย และด้านการจัดการกับความเครียด ซึ่งปฏิบัติเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัย เป้าหมาย เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพตนเองในการป้องกันโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร หมายถึง กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 อายุ 35-59 ปี ที่อาศัยอยู่ในชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 18 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลหนองไม้แดง ตำบลมะขามหย่ง ตำบลบางทราย ตำบลบ้านโชด ตำบลคลองตำหรุ ตำบลแสนสุข ตำบลเหมือง ตำบลบ้านสวน ตำบลหนองรี ตำบลห้วยกะปิ ตำบลนาป่า ตำบลเสม็ด ตำบลอ่างศิลา ตำบลดอนหัวฬ่อ ตำบลสำนักบก ตำบลบ้านปึก และตำบลหนองข้างคอก เป็นการคัดกรองโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแต่ละตำบล/เทศบาล จำนวน 18 ตำบล โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมินความเสี่ยงตามแนวทางเวชปฏิบัติสำหรับโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 พ.ศ. 2560 ของสมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย ที่มีคะแนน 3-5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 17 คะแนน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเสี่ยงโรคเบาหวานในระดับความเสี่ยง “เสี่ยงเพิ่มขึ้น” (สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทยและคณะ, 2557) เริ่มดำเนินการคัดกรองในช่วงเดือนมกราคม-สิงหาคม พ.ศ.2561 จำนวน 18,642 คน (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยทำการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่ม (Cluster) ประกอบด้วย ตำบลหนองไม้แดง ตำบลมะขามหย่ง ตำบลบางทราย ตำบลบ้านโชด ตำบลคลองตำหรุ ตำบลแสนสุข ตำบลเหมือง ตำบลบ้านสวน ตำบลบ้านปึก ตำบลหนองรี

ตำบลห้วยกะปิ ตำบลนาป่า ตำบลเสม็ด ตำบลหนองช้างคอก ตำบลอ่างศิลา ตำบลดอนหัวฬ่อ และตำบลสำนักบก แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ “ตำบลห้วยกะปิ”

ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ มีระดับความเสี่ยง “เสี่ยงเพิ่มขึ้น” (สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย, 2560) จำนวน 2,001 คน (สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี, 2561) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จำนวน 333 คน (จักรกฤษณ์ สารบุญใจ, 2551) โดยการเปิดตารางของ Yamane ตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967)

เกณฑ์การคัดเข้า/คัดออก ดังนี้

เกณฑ์การคัดเข้า

1. กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ ผลรวมคะแนนความเสี่ยงต่อโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของสมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย ที่มีคะแนน 3-5 คะแนน จากคะแนนเต็ม 17 ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความเสี่ยงในระดับความเสี่ยง “เสี่ยงเพิ่มขึ้น” (สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทย, 2560) และยังไม่ได้รับการตรวจวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นผู้ป่วยรายใหม่

2. กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ สนใจเข้าร่วมโครงการ

เกณฑ์คัดออก

1. ผู้ป่วยรายใหม่/ผู้ป่วยรายเก่าโรคเรื้อรัง

2. กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ มีผลรวมคะแนนความเสี่ยงฯ $< 3-5$ และ $\geq 3-5$ คะแนน (สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทยและคณะ, 2560)

3. กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ ไม่ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย

4. ผู้อายุ น้อยกว่า 35 ปี/มากกว่า 59 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามได้พัฒนามาจากแบบสอบถามของสุภาภรณ์ ตันตินันท์ตระกูล (2559) ตามแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ (Pender, 2006) โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบรวบรวมข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ค่าดัชนีมวลกาย เส้นรอบเอว ค่าความดันโลหิต และประวัติมีญาติสายตรงป่วยด้วยโรคเบาหวาน

ส่วนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ ด้านอาหาร ออกกำลังกาย และการจัดการความเครียด มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 4 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติประจำ (5-7 วัน) ปฏิบัติเป็นบางวัน (3-4 วัน) ปฏิบัตินานๆครั้ง (1-2 วัน) และไม่ปฏิบัติเลย (0 วัน) จำนวนทั้งหมด 13 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบวัดการรับรู้ประโยชน์ต่อพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพด้านอาหาร ออกกำลังกาย และการจัดการความเครียด มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มี 5 ระดับ ได้แก่ มีประโยชน์มากที่สุด ประโยชน์มาก ประโยชน์ปานกลาง ประโยชน์น้อย และไม่มีประโยชน์เลย จำนวนทั้งหมด 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบวัดการรับรู้อุปสรรคต่อพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพด้านอาหาร ออกกำลังกาย และการจัดการความเครียด ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มี 5 ระดับ ได้แก่ อุปสรรคมากที่สุด อุปสรรคมาก อุปสรรคปานกลาง อุปสรรคน้อย และไม่มีอุปสรรคเลย จำนวนทั้งหมด 13 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบวัดการรับรู้ความสามารถตนเองต่อพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพด้านอาหาร ออกกำลังกาย และการจัดการความเครียด มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มี 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติง่ายมากที่สุด ปฏิบัติได้ง่ายมาก ปฏิบัติได้ง่ายปานกลาง ปฏิบัติได้ยาก ปฏิบัติได้ยากมาก จำนวนทั้งหมด 12 ข้อ

ส่วนที่ 6 แบบวัดอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพด้านอาหาร ออกกำลังกาย และการจัดการความเครียด มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scales) มี 5 ระดับได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และไม่เห็นด้วยเลย จำนวนทั้งหมด 10 ข้อ

ส่วนที่ 7 แบบวัดอิทธิพลด้านสถานการณ์ ด้านอาหาร ออกกำลังกาย และการจัดการความเครียด มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และไม่เห็นด้วยเลย จำนวนทั้งหมด 9 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจากค่า IOC ใช้เกณฑ์เลือกข้อที่ได้ค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ผลปรากฏว่าได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.4 – 1.0 สำหรับข้อความที่มีค่า IOC ไม่ถึง 0.50 ได้นำมาปรับแก้ภาษาให้มีความชัดเจนขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มที่ศึกษา แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลด้วย วิธีของครอนบัค (Cronbach Alpha Procedure) (Cronbach, 1951) เพื่อมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ เท่ากับ 0.91 การรับรู้อุปสรรคเท่ากับ 0.83 การรับรู้ความสามารถตนเองเท่ากับ 0.91 อิทธิพลด้านสถานการณ์เท่ากับ 0.93 อิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเท่ากับ 0.89 และพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพเท่ากับ 0.89

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาและได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ พิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ MF4Version 1:15/7/2556

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเข้าพบผู้นำชุมชน เพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูล โดยประสานงานกับแกนนำชุมชน ให้นำทางไปบ้านของกลุ่มเป้าหมาย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยการแนะนำตัว พร้อมทั้งบอกวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามประมาณ 25-30 นาที โดยชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถาม หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเองตลอดจนสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ให้อิสระกลุ่มตัวอย่างในการซักถามและตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยตามความสมัครใจ เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดียินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยให้ลงนามยินดีเข้าร่วมการวิจัย เมื่อเข้าร่วมโครงการแล้ว ถ้ากลุ่มตัวอย่างต้องการยุติการตอบแบบสอบถาม จะไม่มีผลกระทบใดๆ ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้เฉพาะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ระยะเวลาในดำเนินการระหว่างเดือน ตุลาคม -ธันวาคม พ.ศ. 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและระดับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ

การทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ ปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรค ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ปัจจัยด้านอิทธิพลด้านสถานการณ์และปัจจัยด้านอิทธิพล

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ชูศรีวงศ์รัตน์, 2550)

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 333 คน เพศส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 186 คน ร้อยละ 55.9 และเพศหญิงจำนวน 147 คน ร้อยละ 44.1 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 35-40 ปี จำนวน 147 คน ร้อยละ 44.1 และน้อยที่สุดในช่วง 46-50 ปี จำนวน 89 คน ร้อยละ 26.8 ประวัติมีญาติสายตรงป่วยด้วยโรคเบาหวาน พบว่าไม่มีญาติสายตรงป่วยด้วยโรคเบาหวานจำนวน 265 คน ร้อยละ 79.5 มีญาติสายตรงป่วยด้วยโรคเบาหวานจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 รอบเอวส่วนใหญ่เพศชายมีรอบเอว < 90 เซนติเมตรจำนวน 125 คน ร้อยละ 67.2 และ ≥ 90 เซนติเมตรจำนวน 61 คน ร้อยละ 32.8 และเพศหญิงมีรอบเอว < 80 เซนติเมตรจำนวน 108 คน ร้อยละ 73.5 และ ≥ 80 เซนติเมตรจำนวน 39 คน ร้อยละ 26.5 ค่าดัชนีมวลกายส่วนใหญ่มีค่าดัชนีมวลกาย < 22.9 กก/ม² จำนวน 191 คน ร้อยละ 57.4 และน้อยที่สุด ≥ 27.5 กก/ม² จำนวน 31 คน ร้อยละ 9.3 ค่าความดันโลหิต ส่วนใหญ่มีค่าความดันโลหิตอยู่ในช่วง 120/80-139/89 mmHg จำนวน 215 คน ร้อยละ 64.5 และมีค่าความดันโลหิตมากกว่า 140/80 mmHg จำนวน 78 คน ร้อยละ 23.4

2. ปัจจัยด้านความรู้หรือรู้สึกนึกคิดและอารมณ์กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ พบว่า ปัจจัยที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับสูง คือ ปัจจัยด้านอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{x}=3.71$, S.D.=0.58) และปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรค ($\bar{x}=3.70$, S.D.=0.86) ปัจจัยที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง คือปัจจัยด้านอิทธิพลด้านสถานการณ์ ($\bar{x}=2.90$, S.D.=0.74) ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ ($\bar{x}=2.89$, S.D.=0.48) และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ($\bar{x}=2.87$, S.D.=0.60) ตามลำดับ ดังปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยด้านความรู้หรือรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ ต่อพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ (n= 333)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
การรับรู้ประโยชน์	2.89	0.48	ปานกลาง
การรับรู้อุปสรรค	3.70	0.86	สูง
การรับรู้ความสามารถตนเอง	2.87	0.60	ปานกลาง
อิทธิพลด้านสถานการณ์	2.90	0.74	สูง
อิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	3.71	0.58	ปานกลาง

3. พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ พบว่า กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ มีพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.40$, S.D.=0.31) เมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาหาร ด้านออกกำลังกาย และการจัดการความเครียด มีค่าคะแนน

เฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเท่ากับ ($\bar{x}$ = 2.96, S.D.=0.43), ($\bar{x}$ = 2.63, S.D.=0.63) และ ($\bar{x}$ = 2.41, S.D.=0.44) ตามลำดับ ดังปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ แบ่งเป็นรายด้านของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ (n= 333)

พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
ด้านอาหาร	2.96	0.43	ปานกลาง
ด้านออกกำลังกาย	2.41	0.44	ปานกลาง
ด้านการจัดการความเครียด	2.63	0.63	ปานกลาง
ภาพรวมพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ	2.40	0.31	ปานกลาง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้หรือรู้สึกนึกคิดและอารมณ์กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพตามแนวคิดแบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ ของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ ปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรค ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง และปัจจัยด้านอิทธิพลสถานการณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (r = 0.592, 0.238, 0.637 และ 0.666 ตามลำดับ) ดังปรากฏตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ด้านความรู้หรือรู้สึกนึกคิดและอารมณ์กับพฤติกรรมการสร้างเสริมของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ

ปัจจัย	n	r	p
การรับรู้ประโยชน์	333	0.592**	0.01
การรับรู้อุปสรรค	333	0.238**	0.01
การรับรู้ความสามารถตนเอง	333	0.637**	0.01
อิทธิพลสถานการณ์	333	0.666**	0.01
อิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	333	-0.002	0.96

** Significant at the 0.01 level (2-tailed)

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 ในชุมชนแห่งหนึ่งเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี สามารถสรุปและอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาด้านพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ พบว่า พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายผลได้ว่า ด้วยวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ ส่วนมากต้องเร่งด่วนตั้งแต่ตื่นนอนเข้างานเข้านอน เช่น ตื่นเช้าต้องรีบไปปฏิบัติงานแต่เช้าตรู่เนื่องจากสถานที่ปฏิบัติงานมีการจราจรที่หนาแน่น ด้วยความรีบร้อนจะไปปฏิบัติงานแต่ร่างกายต้องการสารอาหารในเวลาเช้า กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ จึงเลือกที่จะรับประทานอาหารที่

สะดวกรวดเร็ว โดยเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูป และส่วนมากอาหารสำเร็จรูปก็จะปรุงรสชาติด้วย หวานมันเค็ม เพื่อให้รสชาติอร่อยขายได้ง่าย บางครั้งคุณภาพอาหารอาจน้อยหรือมากเกินไปตามที่ร่างกายต้องการ ผลคือพฤติกรรมด้านอาหารอยู่ในระดับปานกลาง และจากที่ต้องออกจากบ้านแต่เช้ากลับบ้านมืดค่ำ ทำให้กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ มองว่าตนเองไม่มีเวลาที่จะไปออกกำลังกาย เพราะจะออกกำลังกายในตอนเช้าจะไปปฏิบัติงานไม่ทัน ถ้าจะเปลี่ยนมาออกกำลังกายในตอนเย็นก็หมดเวลาเพราะตนเองกลับถึงบ้านก็มืดค่ำ ผลคือพฤติกรรมด้านการออกกำลังกายอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่า การรับแรงในการดำเนินชีวิตของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ และความรับผิดชอบต่องานประจำที่มีจำนวนมาก และบทบาทของหัวหน้าครอบครัวหรือคนในครอบครัวที่ต้องเป็นหลักให้กับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการสะสมความเครียด นำมาซึ่งพฤติกรรมการจัดการความเครียดอยู่ในระดับ ปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ สมใจ จางวาง และคณะ (2559) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงของประชาชนกลุ่มเสี่ยง ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในอำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา พบว่า พฤติกรรมสุขภาพในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของสายทิพย์ สารี (2554) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ที่มีอาชีพค้าขายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ผู้ที่มีอาชีพค้าขายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับพอใช้

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้หรือรู้สึกนึกคิดและอารมณ์กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ ปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรค ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง และปัจจัยด้านอิทธิพลสถานการณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 อภิปรายได้ว่า กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ มีปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ ถ้ากลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ มีการรับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพนั้นๆ ปฏิบัติแล้วมีผลดีอย่างไร กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ ก็จะเลือกปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพนั้น ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ เช่นกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ รับรู้ว่าตนเองสามารถปฏิบัติพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพนั้นได้ ก็จะปรับทัศนคติของตนเองให้ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ ปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรค มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพคือกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น แต่ถ้ารับรู้ถึงจะมีอุปสรรคแต่พฤติกรรมนั้นๆ ทำแล้วดีมีประโยชน์ กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ ก็เลือกที่จะปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ ตลอดจนปัจจัยด้านสถานการณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ โดยกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ มีการรับรู้ว่ามีสถานที่ในการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมกับตน กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ มีโอกาสที่จะเลือกปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ จากสิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นเหตุผลหนึ่งที่ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ ปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรค ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง และปัจจัยด้านอิทธิพลสถานการณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ สมใจ จางวางและคณะ (2559) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเบาหวานของประชาชนกลุ่มเสี่ยง พบว่า การรับรู้อุปสรรคในการดูแลตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ สายทิพย์ สารี (2554) พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ที่มีอาชีพค้าขายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้ความสามารถกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการรับรู้ภาวะสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ที่มีอาชีพค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับแนวคิดของ Pender (2006) ที่ว่าด้วยปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ เป็น

ความเชื่อและความคาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับหลังการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ ทั้งประโยชน์ภายนอกและภายใน นอกจากนั้นจะพบว่าปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรม เป็นความเชื่อหรือการรับรู้สิ่งขัดขวางที่ทำให้บุคคลไม่สามารถปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพนั้นๆ นำมาซึ่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ เมื่อมาดูปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถตนเอง ถ้ามีความเชื่อว่าตนเองสามารถปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆได้ และยังพบว่าด้านอิทธิพลสถานการณ์ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆที่เหมาะสม บุคคลจะเลือกทำกิจกรรมที่ทำให้เขารู้สึกว่าเข้ากับวิถีชีวิต สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่ตนเองคุ้นเคย นอกจากนั้นยังพบว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เนื่องจากกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ เป็นกลุ่มวัยที่ต้องรับผิดชอบด้านงานประจำและครอบครัว ในความรับผิดชอบทำให้กลุ่มวัยนี้มีการบริหารจัดการกับปัญหาทั้งด้านงานประจำ และในครอบครัว นำมาซึ่งการมีภาวะผู้นำ มีความเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น ทำให้เกิดความเชื่อ และทัศนคติที่มองว่าตนเองสามารถจะปฏิบัติพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพได้ และด้วยวิถีชีวิตที่ต้องออกจากบ้านเข้าตึกกลับบ้านก็มีเวลาทำให้มีเวลาในการพูดคุยกับบุคคลในครอบครัวไม่มากนัก จะสนทนาแต่เรื่องที่เป็นประเด็นสำคัญ เช่นด้านปากท้อง บางครั้งละเลยการพูดเรื่องสุขภาพ นำมาซึ่งปัจจัยด้านอิทธิพลระหว่างบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ระยะยาว แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี หน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชน เช่น เทศบาลตำบลห้วยกะปิ รพ.สต.ตำบลห้วยกะปิ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี ควรนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ในการเขียนแผนพัฒนาด้านสุขภาพ และแผนยุทธศาสตร์ โดยเน้นที่กลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ เพื่อให้เกิดกระบวนการแก้ไขปัญหา อย่างเป็นรูปธรรม

2. แผนระยะสั้น แผนการป้องกันโรคไม่ติดต่อ 1 ปี จากผลการศึกษา ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ ปัจจัยด้านการรับรู้อุปสรรค ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ ดังนั้น เทศบาลตำบลห้วยกะปิ รพ.สต.ห้วยกะปิ และภาคประชาชน ควรจัดทำแผนระยะสั้น 1 ปี เพื่อแก้ไขปัญหาของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงฯ ได้มีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพในการป้องกันโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 และปฏิบัติตัวได้ถูกต้องและเหมาะสม เช่น การควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย และการจัดการกับความเครียด

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการศึกษา เทศบาลตำบลห้วยกะปิ และรพ.สต.ตำบลห้วยกะปิ ควรจัดทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพ ด้านอาหาร ออกกำลังกาย และการจัดการกับอารมณ์ ในกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงสูงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงโรคเบาหวานชนิดที่ 2

การศึกษาในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในการสร้างรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพของกลุ่มวัยทำงานที่มีความเสี่ยงสูงต่อโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 โดยชุมชนมีส่วนร่วม

.....

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2555). สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข. รายงานผลสำเร็จของการดำเนินงานด้านสุขภาพตามนโยบายสำคัญและยุทธศาสตร์ประจำปีงบประมาณ. นนทบุรี. สืบค้นจาก <http://www.ops.moph.go.th/ops/oic/data>
- กระทรวงสาธารณสุข. (2560). สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12. นนทบุรี. สืบค้นจาก <http://www.ops.moph.go.th/ops/oic/data>
- กระทรวงสาธารณสุข. (2561). สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค ข้อมูล สถิติการตาย/ป่วย 2559-2561 (เบหฺวาน). นนทบุรี. สืบค้นจาก <http://www.thaincd.com> > mission > documents
- จักรกฤษณ์ สารอุไร. (2551). การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย. สืบค้นจาก http://www.jakkrit.lpru.ac.th/pdf/27_11_44/9.pdf
- ชัชสิทธิ์ รัตนสาร. (2556). การระบาดของโรคเบาหวานและผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร Novo Nordisk Pharma (Thailand) Ltd.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2550). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. นนทบุรี. ไทเนรมิตกิจอินเตอร์โปรแกรมส์.
- นฤมล หิรัญวัฒน์. (2550). พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพนายทหารประทวน สังกัดกองบัญชาการกองทัพบก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วิชัย เอกพลากร. (2557). รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2557 สืบค้นจาก http://www.gearmag.info/record_aug03.php
- สมใจ จางวาง เทพกร พิทยภินัน และนิรชร ชูติพัฒน์. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงของประชาชนกลุ่มเสี่ยง วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 3(1), 110-128.
- สมาคมโรคเบาหวานแห่งประเทศไทยและคณะ. (2557). แนวทางเวชปฏิบัติสำหรับโรคเบาหวาน กรุงเทพฯ: ศรีเมืองการพิมพ์.
- สายทิพย์ สารี. (2554). พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ที่มีอาชีพค้าขายในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุภาภรณ์ ตันตินันตตระกูล. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการสร้างเสริมสุขภาพ โดยการใช้มีส่วนร่วมของชุมชนของประชาชนกลุ่มเสี่ยงสูงต่อโรคเบาหวานชนิดที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี. (2562). แบบรายงานการตรวจราชการระดับจังหวัด ปีงบประมาณ 2562 จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี.
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. (2561). ทะเบียนกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานปีงบประมาณ 2560-2561. ชลบุรี : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี.
- Cronbach, L.J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16(3); 297-298.
- National diabetes statistics report. (2017). Atlanta (GA): US Centers for Disease Control and Prevention. Department of Health and Human Services.

Pender, N, J. Murdaugh, C, L. & Parsons. (2006). *Health Promotion in Nursing Practice*. (4th ed.) New Jersey: Pearson Education.

Yamane, Taro. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis*, 2nd Ed., New York: Harper and Row. 886.

ปัจจัยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันในงาน ของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง

ศักรินทร์ วรวิฒนะปริญญา*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงาน และศึกษาการทำนายของตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงาน กลุ่มตัวอย่างคือพนักงานระดับปฏิบัติการในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธีสเตปไวส์

ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความยึดมั่นผูกพันในงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการศึกษาความสัมพันธ์ด้วยสมการถดถอยพหุคูณ พบว่าตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการร่วมกันทำนายความยึดมั่นผูกพันในงานได้ร้อยละ 53.40 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนาย 5 ตัวแปร คือ องค์กรพร้อมให้ความช่วยเหลือเมื่อพนักงานเกิดปัญหาโดยไม่ต้องร้องขอ องค์กรเอาใจใส่ในชีวิตความเป็นอยู่ ความปลอดภัยในการทำงาน องค์กรให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน องค์กรเปิดโอกาสให้พนักงานร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และองค์กรให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของพนักงาน

คำสำคัญ : การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร, ความยึดมั่นผูกพันในงาน

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง
Corresponding author, email: Sakrapee.w@fba.kmutnb.ac.th, Tel. 092-594-4141

Received : January 22, 2020; Revised : March 22, 2020; Accepted : April 22, 2020

Perceived Organizational Support factors effect on Work Engagement of Operational Level Staffs in the Electrical Appliance Industry in Rayong

Sakrapee Worawattanaparinya*

Abstract

The purpose of this research were to study the level of perceived organizational support and the level of work engagement in operational level staffs and the predicting variables of perceived organizational support factors effect on work engagement of operational level staffs. The sample was 367 persons of operational level staffs in the electrical appliance industry and the. The research tool was a questionnaire. The statistical analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The results were as followed; In overall, the perceived organizational support of operational level staffs in the electrical appliance industry was in high level, similarly, the work engagement was also in high level. When considered the work engagement by aspect, there were in high level in all aspects. The research result showed perceived organizational support variables could be used to predict the work engagement with 53.40 percent. The variables influencing on prediction were help is available from the organization when employees have a problem; the organization really cares about employees well-being; the organization cares about employees general satisfaction at work; the organization values employees contribution to its well-being and the organization cares about employees opinions.

Keywords : Perceived Organizational Support, Work Engagement

* Assistant Professor, Faculty of Business Administration, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Rayong Campus

Corresponding author, email: Sakrapee.w@fba.kmutnb.ac.th, Tel. 092-594-4141

Received : January 22, 2020; **Revised :** March 22, 2020; **Accepted :** April 22, 2020

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

แนวทางการดำเนินงานขององค์การภาคเอกชนในศตวรรษที่ 21 ล้วนแล้วแต่ต้องพบกับการแข่งขันที่รุนแรง ทำให้ทุกองค์การจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันดังกล่าว ผู้บริหารจึงต้องพยายามค้นหาวិธีการบริหารจัดการด้านต่างๆ ซึ่งมีอยู่หลายวิธี หนึ่งในนั้นคือการทำให้พนักงานรับรู้ได้ว่าองค์การพร้อมให้การสนับสนุน ช่วยเหลือในทุกๆ เรื่องที่จะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงาน (Getachew & Zhou, 2018) การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม รวมถึงการใส่ใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมภายในองค์การที่จะทำให้พนักงานเกิดความยึดมั่นผูกพันในงาน (Alleyne et al., 2018; ดารา ทีปะปาล และ ศิริชญาณ์ การะเวก, 2561) ซึ่งการสร้าง ความยึดมั่นผูกพันให้เกิดขึ้นกับพนักงาน ถือได้ว่าเป็นการสร้างประสิทธิภาพในการทำงานได้อีกวิธีหนึ่ง (Karatepe & Aga, 2016)

แต่การที่จะทำให้พนักงานเกิดความยึดมั่นผูกพันได้นั้นต้องได้รับปัจจัยเอื้อบางอย่าง ซึ่งปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือการได้รับการสนับสนุนจากองค์การ (Eisenberger, Huntington, Hutchison & Sowa, 1986) เมื่อพนักงานพบว่าองค์การพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่พวกเขาเหล่านั้นก็จะเกิดการพัฒนาเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน (Kundu & Lata 2017) พร้อมทั้งจะอุทิศตนให้กับงาน เพื่อนร่วมงาน และองค์การ (Claudia, 2018) ท้ายสุดสิ่งที่องค์การจะได้รับคือผลงานที่ดี มีคุณภาพอันเกิดจากพนักงาน (Karatepe & Ngeche, 2012) ซึ่งเป็นเป้าหมายของทุกๆ องค์การ หากพิจารณาในภาพกว้างจะพบว่า ถ้าองค์การมีศักยภาพ ผลผลิตหรือบริการต่างๆ ก็จะได้รับ การยอมรับจากผู้ให้บริการ เกิดการจับจ่ายใช้สอยจนทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเกิดการขับเคลื่อน

ทั้งนี้โครงสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศประกอบไปด้วย ภาคการค้า คิดเป็น 18% ภาคบริการ คิดเป็น 27% ภาคอสังหาริมทรัพย์ คิดเป็น 13% ภาคการเกษตร คิดเป็น 9% และภาคการผลิต คิดเป็น 33% (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาคการผลิตมีส่วนมากที่สุด และเมื่อใดก็ตามที่ภาคการผลิตมีส่วนหรืออัตราการเจริญเติบโตที่ลดลง จะส่งผลกระทบต่อ การจ้างงานและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก ซึ่งในแต่ละปีดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมจะมีทั้งการขยายตัวคงที่และหดตัว จากรายงานภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 3 และแนวโน้มปี 2562-2563 จัดทำโดย กองยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค (2562) พบว่า เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวร้อยละ 2.6 ชะลอตัวลงจากปี 2561 ที่ขยายตัวถึงร้อยละ 4.1 ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากภาคการผลิตที่มีแนวโน้มปรับตัวลดลง โดยรายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไตรมาสที่ 3/2562 ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (2562 ก.) พบว่าดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) หดตัวร้อยละ 4.2 ขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมในไตรมาสที่ 3 ของปี 2562 หดตัวร้อยละ 1.5 ซึ่งชะลอตัวลงมาจากช่วงเดียวกันของปี 2561 ที่ขยายตัวร้อยละ 1.5 แต่อย่างไรก็ตามเมื่อศึกษาต่อไปในแต่ละรายอุตสาหกรรมเปรียบเทียบระหว่างไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 ของปี 2562 พบว่า มี 5 อุตสาหกรรมที่มีอัตราการขยายตัวลดลง ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษ กระดาษ และสิ่งพิมพ์ อุตสาหกรรมยา และอุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง และเมื่อพิจารณาถึงดัชนีผลิตภาพแรงงาน (*Labor Productivity*) ของทั้ง 5 อุตสาหกรรมดังกล่าว พบว่ามีเพียงอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าเพียงอุตสาหกรรมเดียวที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในไตรมาสที่ 3 ของปี 2562 โดยสิ้นเดือนกรกฎาคม อยู่ที่ระดับ 120.81 ลดลงมาอยู่ที่ระดับ 109.63 ในเดือนสิงหาคม และเดือนกันยายน ลดลงมาอยู่ที่ 107.66 ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2562 ข.) แสดงให้เห็นว่าแรงงานในอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้านั้นไม่ได้มีการพัฒนาเท่าที่ควร เมื่อกล่าวถึงภาคอุตสาหกรรมแล้วจังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่มีนิคมอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมที่ร่วมดำเนินการกับเอกชน เขตประกอบการอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรมรวมทั้งสิ้น 25 แห่ง (สำนักงานแรงงานจังหวัดระยอง, 2562) ซึ่งถือได้ว่ามีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย อีกทั้งอุตสาหกรรมผลิต

เครื่องใช้ไฟฟ้ามีเงินลงทุนสูงถึง 12,767.71 ล้านบาท (กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2562) ทำให้ผู้วิจัยเลือกพื้นที่จังหวัดระยองเป็นจังหวัดเป้าหมายในการทำวิจัย ดังนั้นการศึกษาเรื่องปัจจัย การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่ม อุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อสถานประกอบการที่เกี่ยวข้อง และสามารถนำผลการศึกษานี้ไปปรับใช้เพื่อกำหนดนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรและความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายของตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

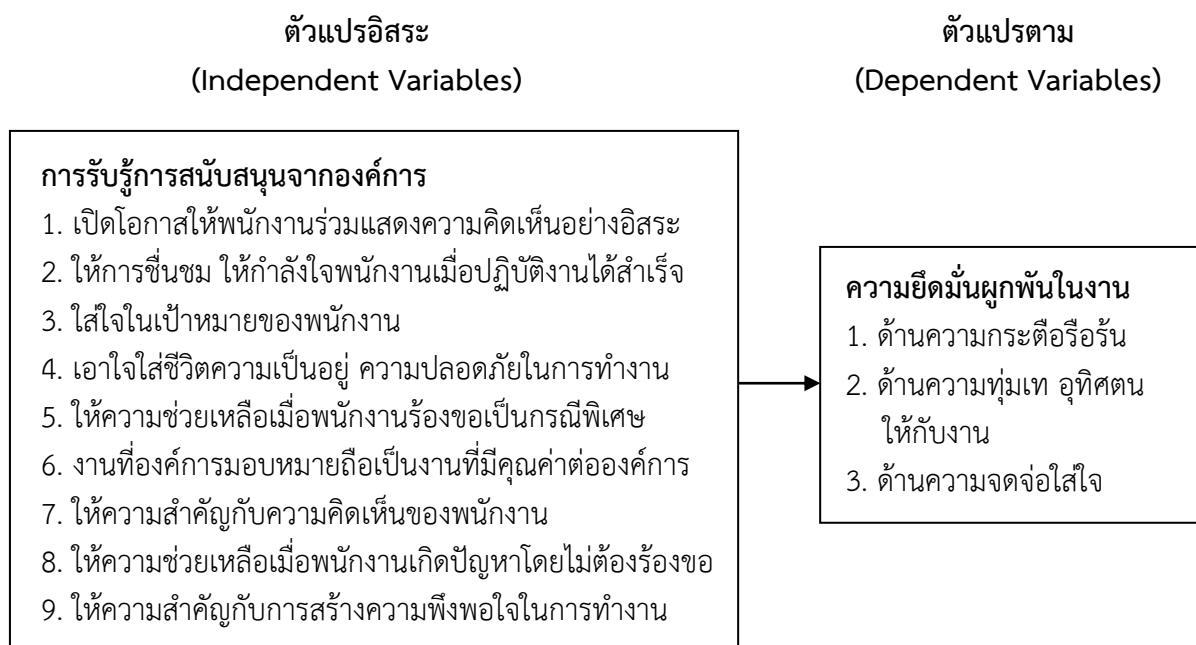
การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (Perceived Organizational Support) เกิดขึ้นในปี 1986 โดย ไอเซนเบอร์เกอร์ และคณะ (Eisenberger, Huntington, Hutchison, & Sowa, 1986) ได้นำเสนอแนวคิด นี้ และได้สร้างแบบวัดการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (Survey of Perceived Organizational Support; SPOS) ขึ้น พร้อมๆ กับการศึกษาแนวคิดดังกล่าว และต่อมานักวิจัยได้นำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ (Wen, Li, & Hou, 2016) Karatepe & Ngeche (2012) อธิบายว่าพนักงานล้วนแล้วต่างมอง ว่าองค์กรหนึ่งๆ เปรียบเสมือนกับบุคคลคนหนึ่ง ดังนั้นการกระทำต่างๆ ขององค์กรที่ดำเนินการโดย ผู้แทนขององค์กรมักจะถูกมองว่าเป็นความต้องการหรือความประสงค์ขององค์กรมากกว่าจะเป็นเรื่องของ การกระทำที่เกิดจากความตั้งใจของบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้แทนขององค์กร อัมพิกา สุนทรภักดี (2559) อธิบายเพิ่มเติมว่า การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรนั้นเป็นการรับรู้ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้ คุณค่าขององค์กรที่มีต่อผลงานและความเป็นอยู่ที่ดีของบุคลากรในองค์กร ซึ่งการรับรู้การสนับสนุนจาก องค์กรถือเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และการมีชีวิตที่ดีของบุคลากร ในองค์กร นอกจากนี้แล้วการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรยังส่งผลทางบวกต่อความยึดมั่นผูกพันในงาน (Meintjes & Hofmeyr, 2018) โดยสามารถส่งผลได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านปัจจัยต่างๆ ไปสู่ความยึด มั่นผูกพันในงานได้เช่นกัน (Dai & Qin, 2016) เมื่อพนักงานพบว่าองค์กรจัดเตรียมหรือสนับสนุนการทำงาน ของพวกเขา เขาเหล่านั้นจะรู้สึกมีพลังและทุ่มเทความสามารถต่างๆ ลงไปในงานอย่างเต็มที่ เกิดความรู้สึก รักและผูกพันกับงานและองค์กรเพิ่มมากขึ้น (Karatepe & Aga, 2016; Frstin et al., 2019)

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันในงาน (Work Engagement) นั้น เป็นที่ทราบกันดีว่า การ ที่องค์กรมีพนักงานที่ยึดมั่นผูกพันในงาน จะมีผลทางบวกอย่างมากต่อผลประโยชน์ขององค์กรและนำไปสู่ การพัฒนาองค์กรในระยะยาว (Dai & Qin, 2016; Lathabhavan et al., 2017) Kahn (1990) เป็น บุคคลยุคแรกๆ อีกคนหนึ่งที่ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันในงาน โดยระบุว่าพนักงานที่มี ความยึดมั่นผูกพันในงานจะปฏิบัติงานตามบทบาทที่ตนได้รับอย่างเต็มที่ ทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้สึกนึก คิด และอารมณ์ ความยึดมั่นผูกพันจึงหมายถึงการใช้พลังมุ่งตรงไปยังเป้าหมายขององค์กร อรพินทร์ ชูชม (2557) ได้อธิบายความยึดมั่นผูกพันในงานมีโครงสร้างที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวต่างจากความทุ่มเทในงาน ความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งถือได้ว่าเป็นสภาวะทางจิตที่เน้นการทำงานให้มีศักยภาพสูงสุด Putra & Surya (2019) อธิบายเพิ่มเติมว่าความยึดมั่นผูกพันในงานเป็นลักษณะของจิตวิทยาเชิงบวกที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล

อันมีผลมาจากหลายๆ ปัจจัยที่ทำให้เกิดขึ้น นอกจากนั้นจากผลการวิจัยที่มีการศึกษาเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันในงานพบว่า การที่พนักงานจะเกิดความยึดมั่นผูกพันในงานได้นั้นเกิดจากปัจจัยด้านการสนับสนุนการทำงานของผู้นำ การทำงานที่มีความยืดหยุ่น (Kundu & Lata, 2017) สอดคล้องกับงานของ Anna & David (2011) ที่พบว่าความยึดมั่นผูกพันในงานได้รับอิทธิพลโดยตรงมาจากการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร เช่น การสนับสนุนด้านการเงิน ด้านบุคลากร ด้านวัสดุเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน (Jurek & Besta, 2019)

ดังนั้นสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรนั้น เป็นการรับรู้ของพนักงานที่มีคุณค่าต่อพนักงาน ทำให้พนักงานเข้าใจได้ถึงการดูแลเอาใจใส่ทั้งเรื่องงานและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีจนทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกยึดมั่นผูกพันทั้งต่องาน ต่อองค์กร ขณะที่ ความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงานนั้น เกิดจากการที่องค์กรทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ จนทำให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น อีกทั้งเปิดโอกาสให้พนักงานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น ความยึดมั่นผูกพันในงานจึงเกิดประโยชน์ทั้งต่อพนักงานและองค์กรในที่สุด

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมต่างๆ ทำให้สามารถสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้ (ดังภาพที่ 1) ซึ่งปรับปรุงมาจากงานวิจัยของ Karatepe & Aga (2016) ที่เสนอว่าการบรรลุผลสำเร็จหรือภารกิจขององค์กรจะเกิดขึ้นจากการที่ผู้ปฏิบัติงานรับรู้การสนับสนุนขององค์กรผ่านความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน และงานวิจัยของ Dai & Qin (2016) ที่สรุปไว้ว่าการสนับสนุนจากองค์กรจะส่งผลดีต่อความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงาน เพราะจะช่วยให้พนักงานรู้สึกดีต่อองค์กร พนักงานจะทำงานให้หนักขึ้นกว่าเดิมด้วยความเต็มใจ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้บริหารของสถานประกอบการจะได้นำผลการวิจัยไปพิจารณา ทบทวนเพื่อกำหนดเป็นนโยบาย กิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขององค์กร ที่จะทำให้พนักงานเกิดความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานประกอบการที่ดำเนินธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง ซึ่งมีโรงงานจำนวน 63 โรงงาน มีพนักงานทั้งสิ้น 7,193 คน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2562) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 367 คน คำนวณหาขนาดตัวอย่าง (Sample size) โดยเปิดตารางของเครจซีและมอร์แกน (ประสพชัย พสุนนท์, 2557)

การสุ่มตัวอย่าง

ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-state Sampling) การได้มาของกลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) มีขั้นตอนดังนี้

1. จัดเรียงรายชื่อสถานประกอบการจำนวนทั้งสิ้น 63 แห่ง พร้อมระบุจำนวนพนักงาน
2. แบ่งจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ 367 คน แล้วคำนวณสัดส่วนของพนักงานเพื่อให้ได้ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

การพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ 1) ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) จำนวน 2 ข้อ 2) การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 9 ข้อ ผู้วิจัยดัดแปลงข้อคำถามมาจาก Wen, Li, & Hou (2016) 3) ความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 17 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความกระตือรือร้น จำนวน 6 ข้อ ด้านความทุ่มเท อุทิศตนให้กับงาน จำนวน 5 ข้อ และด้านความจดจ่อใส่ใจ จำนวน 6 ข้อ ผู้วิจัยดัดแปลงข้อคำถามมาจาก Schaufeli, Salanova, González-Roma & Bakker (2002)

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร และความยึดมั่นผูกพันในงาน กำหนดเป็นช่วงคะแนนได้ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560)

- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แปลความว่า มีการรับรู้ / ยึดมั่นผูกพันในงานระดับน้อยที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 แปลความว่า มีการรับรู้ / ยึดมั่นผูกพันในงานระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 แปลความว่า มีการรับรู้ / ยึดมั่นผูกพันในงานระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 แปลความว่า มีการรับรู้ / ยึดมั่นผูกพันในงานระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 แปลความว่า มีการรับรู้ / ยึดมั่นผูกพันในงานระดับมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยทุกข้อมีค่า Index of Consistency (IOC) มากกว่า 0.50 ผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับพนักงานระดับปฏิบัติการที่มีคุณลักษณะเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ได้เท่ากับ 0.885 คำนวณหาความน่าเชื่อถือของรายข้อ ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.437-0.763 คำนวณหาความ

เชื่อมั่นของความเชื่อมั่นผูกพันในงาน ได้เท่ากับ 0.904 คำนวนหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.385-0.743

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอโครงร่างงานวิจัยแก่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ซึ่งได้พิจารณาและรับรองการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยเข้าพบกับหัวหน้างานในแต่ละสถานประกอบการเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้างานพร้อมกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง แนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัยและระยะเวลาในการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดียินยอมเข้าร่วมการวิจัยจึงแจกแบบสอบถาม โดยคำตอบหรือข้อมูลที่ได้ถือเป็นความลับ และผลการวิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวม ทั้งนี้เมื่อการวิจัยสิ้นสุดลงจะทำลายแบบสอบถามเพื่อพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน กันยายน 2562 – พฤศจิกายน 2562 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อฝ่ายบุคคลของสถานประกอบการเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการทำวิจัย พร้อมนัดวัน เวลา เพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม
2. เมื่อถึงกำหนดที่ได้นัดหมายกับฝ่ายบุคคล ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 367 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับ (Response rate) ร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ใช้สถิติพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร
3. สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธีสเต็ปไวส์ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม (การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ มีวัตถุประสงค์ในการพยากรณ์หรือทำนายตัวแปรที่ต้องการศึกษาด้วยการสร้างสมการพยากรณ์ โดยมีตัวแปรเกณฑ์ (Y) ที่เป็นตัวแปรต่อเนื่องเพียง 1 ตัว และตัวแปรพยากรณ์ (X) หลายตัวแปร และวิธีการวิเคราะห์พหุคูณด้วยวิธีสเต็ปไวส์ นั้นโมเดลที่ได้ไม่มีการถดถอยตัวแปรออก หลังจากมีการนำตัวแปรพยากรณ์เข้าในแต่ละรูปแบบทำให้โมเดลท้ายสุดที่ได้ผลออกมามีค่าเท่ากับวิธี Forward และ Backward แต่โดยหลักการวิธีสเต็ปไวส์ ถือเป็นวิธีการคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการถดถอยพหุคูณแบบโมเดลประหยัดที่ดีที่สุด (ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน, 2554)

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 67.57 เพศหญิง จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 32.43 สำหรับ สำหรับระยะเวลาในการปฏิบัติงานพบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้ามาแล้วมากกว่า 3 ปี จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 57.49 รองลงมา อยู่ระหว่าง 1-3 ปี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 และน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.26 ตามลำดับ

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า

การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร (Perceived Organizational Support: POS)	N = 367		ระดับการรับรู้การ สนับสนุนจาก องค์กร
	$\bar{X}$	S.D.	
POS1 เปิดโอกาสให้พนักงานร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ	3.50	0.92	มาก
POS2 ให้การชื่นชม ให้กำลังใจพนักงานเมื่อปฏิบัติงานได้สำเร็จ	4.08	0.79	มาก
POS3 ใส่ใจในเป้าหมายของพนักงาน	3.28	1.16	ปานกลาง
POS4 เอาใจใส่ชีวิตความเป็นอยู่ ความปลอดภัยในการทำงาน	4.15	0.82	มาก
POS5 ให้ความช่วยเหลือเมื่อพนักงานร้องขอเป็นกรณีพิเศษ	3.62	1.03	มาก
POS6 งานที่องค์กรมอบหมายถือเป็นงานที่มีคุณค่าต่อองค์กร	4.10	0.88	มาก
POS7 ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของพนักงาน	4.08	0.70	มาก
POS8 ให้ความช่วยเหลือเมื่อพนักงานเกิดปัญหาโดยไม่ต้องร้องขอ	3.99	0.73	มาก
POS9 ให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน	4.08	0.77	มาก
ภาพรวม	3.88	0.58	มาก

จากตาราง 1 เมื่อพิจารณาระดับการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง พบว่า โดยภาพรวมพนักงานรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่าพนักงานรับรู้ได้ว่าองค์กรเอาใจใส่ชีวิตความเป็นอยู่ ความปลอดภัยในการทำงาน ($\bar{X} = 4.15$) พนักงานรับรู้ได้ว่างานที่องค์กรมอบหมายถือได้ว่าเป็นงานที่มีคุณค่าต่อองค์กร ($\bar{X} = 4.10$) และ พนักงานรับรู้ได้ว่าองค์กรให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของพนักงาน ($\bar{X} = 4.08$) สำหรับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ องค์กรใส่ใจในเป้าหมายของพนักงาน ($\bar{X} = 3.97$) มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า

ความยึดมั่นผูกพันในงาน (Work Engagement: WE)	N = 367		ระดับความยึด มั่นผูกพันใน งาน
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความกระตือรือร้น (Vigor: WEV)	4.11	0.53	มาก
1. ขณะทำงาน รู้สึกมีพลังในการทำงานอย่างเต็มที่	3.96	0.81	มาก
2. ขณะทำงาน รู้สึกกระฉับกระเฉงตลอดเวลา	4.15	0.70	มาก
3. ทุกเช้าเมื่อตื่นมา ท่านรู้สึกอยากไปทำงาน	4.33	0.68	มาก
4. ท่านสามารถทำงานแต่ละงานด้วยความต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน	3.99	0.78	มาก
5. ขณะทำงาน ท่านจะเป็นคนทำงานแบบยึดหยุ่น	4.10	0.74	มาก
6. ท่านเป็นคนมุ่งมั่นต่อการทำงาน แม้ว่างานนั้นจะมีอุปสรรค	4.14	0.72	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ความยึดมั่นผูกพันในงาน (Work Engagement: WE)	N = 367		ระดับความยึดมั่นผูกพันในงาน
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความทุ่มเท อุทิศตนให้กับงาน (Dedication: WED)	3.90	0.60	มาก
1. ท่านรู้สึกว่าการที่ท่านทำงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง	3.87	0.77	มาก
2. งานที่ท่านทำถือเป็นแรงบันดาลใจสำหรับท่าน	3.76	0.78	มาก
3. ท่านมีความมุ่งมั่นต่อการทำงาน	3.86	0.72	มาก
4. ท่านภูมิใจในงานที่ท่านกำลังรับผิดชอบอยู่	4.17	0.80	มาก
5. งานที่ท่านทำได้รับมอบหมาย ถือเป็นความท้าทาย	3.87	0.79	มาก
ด้านความจดจ่อใส่ใจ (Absorption: WEA)	3.93	0.59	มาก
1. ในขณะที่ทำงาน ท่านรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว	3.86	0.78	มาก
2. ระหว่างทำงานท่านมักจะลืมหรือไม่สนใจกับทุกสิ่งรอบตัว	3.95	0.73	มาก
3. ถึงแม้ว่างานที่รับผิดชอบจะเป็นงานที่หนัก แต่ท่านก็สนุกกับงาน	3.86	0.76	มาก
4. ท่านมักจะมีใจจดจ่ออยู่กับงานที่ท่านทำ	3.75	0.87	มาก
5. ท่านรู้สึกเพลิดเพลินกับงานที่ท่านทำ	4.11	0.81	มาก
6. สำหรับท่านแล้ว การแยกตัวเองออกจากงานเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก	4.05	0.83	มาก
ภาพรวม	3.98	0.50	มาก

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง พบว่าโดยภาพรวมพนักงานมีความยึดมั่นผูกพันในงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความยึดมั่นผูกพันในงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านความกระตือรือร้น ($\bar{X} = 4.11$) ด้านความทุ่มเทอุทิศตนให้กับงาน ($\bar{X} = 3.90$) และด้านความจดจ่อใส่ใจ ($\bar{X} = 3.93$) สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความยึดมั่นผูกพันในงาน อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.75 – 4.33

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงาน

	POS1	POS2	POS3	POS4	POS5	POS6	POS7	POS8	POS9	WE
POS1	1	.412***	.560***	.240***	.502***	.360***	.265***	.329***	.327***	.397***
POS2		1	.222***	.624***	.269***	.465***	.386***	.447***	.427***	.457***
POS3			1	.294***	.560***	.296***	.108**	.170**	.162**	.249***
POS4				1	.411***	.552***	.370***	.433***	.447***	.546***
POS5					1	.461***	.248***	.281***	.277***	.375***
POS6						1	.460***	.426***	.433***	.483***
POS7							1	.737***	.494***	.535***
POS8								1	.601***	.618***
POS9									1	.568***
WE										1

*** $p < 0.001$, ** $p < 0.01$, * $p < 0.05$

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับชุดตัวแปรต้นของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ตัวแปรการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า มีความสัมพันธ์กับความยืดหยุ่นพนักงาน เท่ากับ 0.618, 0.568, 0.546, 0.535, 0.483, 0.457, 0.397, 0.375 และ 0.249 ตามลำดับ โดยทุกค่าสหสัมพันธ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 มีทิศทางความสัมพันธ์ในทางบวก

ตาราง 4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) สัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ (R^2) และนัยสำคัญทางสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) จากปัจจัยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่ส่งผลต่อความยืดหยุ่นพนักงานของพนักงาน

ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	Adjusted R^2	F
ให้ความช่วยเหลือเมื่อพนักงานเกิดปัญหาโดยไม่ต้องร้องขอ	.618	.381	.380	225.030*
เอาใจใส่ชีวิตความเป็นอยู่ ความปลอดภัยในการทำงาน	.691	.477	.474	166.054*
ให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน	.712	.507	.503	124.296*
เปิดโอกาสให้พนักงานร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ	.727	.528	.523	101.411*
ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของพนักงาน	.731	.534	.528	82.863*

* $p < 0.05$

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์สมการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความยืดหยุ่นพนักงานซึ่งเป็นตัวแปรตาม ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ตัวแปรให้ความช่วยเหลือเมื่อพนักงานเกิดปัญหาโดยไม่ต้องร้องขอ สามารถทำนายตัวแปรตามได้ 38.1% ตัวแปรเอาใจใส่ชีวิตความเป็นอยู่ ความปลอดภัยในการทำงาน สามารถทำนายตัวแปรตามได้ 47.7% ตัวแปรให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน สามารถทำนายตัวแปรตามได้ 50.7% ตัวแปรเปิดโอกาสให้พนักงานร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สามารถทำนายตัวแปรตามได้ 52.8% และตัวแปรให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของพนักงาน สามารถทำนายตัวแปรตามได้ 53.4%

ตาราง 5 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิธี Stepwise

ตัวแปรพยากรณ์	β	SE	t-value	p-value
ให้ความช่วยเหลือเมื่อพนักงานเกิดปัญหาโดยไม่ต้องร้องขอ	0.171	0.040	4.238	0.000***
เอาใจใส่ชีวิตความเป็นอยู่ ความปลอดภัยในการทำงาน	0.166	0.025	6.615	0.000***
ให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน	0.120	0.030	3.963	0.000***
เปิดโอกาสให้พนักงานร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ	0.086	0.021	4.070	0.000***
ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของพนักงาน	0.082	0.038	2.149	0.032*
Constant (a)	1.485	0.127	11.652	
R = 0.731 $R^2 = 0.534$ Adjusted $R^2 = 0.528$ SEE = 0.342 F = 82.863				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรร่วมกันทำนายความยืดหยุ่นพนักงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิต

เครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง ได้ร้อยละ 53.40 ส่วนที่เหลืออาจจะมาจากอิทธิพลตัวแปรภายนอกอื่นๆ โดยพบตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนาย 5 ตัวแปร เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ดังนี้ องค์การให้ความสำคัญช่วยเหลือเมื่อพนักงานเกิดปัญหาโดยไม่ต้องร้องขอ (POS8) ($\beta = 0.171, p < 0.001$) องค์การเอาใจใส่ชีวิตความเป็นอยู่ ความปลอดภัยในการทำงาน (POS4) ($\beta = 0.166, p < 0.001$) องค์การให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน (POS9) ($\beta = 0.120, p < 0.001$) เปิดโอกาสให้พนักงานร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ (POS1) ($\beta = 0.086, p < 0.001$) และ ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของพนักงาน (POS7) ($\beta = 0.082, p < 0.05$)

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การที่ส่งผลต่อความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง พบว่า การพยากรณ์ปัจจัยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การที่สามารถทำนายความยึดมั่นผูกพันในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการได้ถึง 5 ปัจจัยนั้นแสดงให้เห็นว่าพนักงานรับรู้ได้ว่าองค์การพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือพนักงานอยู่ตลอดเวลา เอาใจใส่ในความเป็นอยู่ ความปลอดภัยในการทำงาน สนใจในความคิดเห็นของพนักงาน และให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เองถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่องค์การสามารถดำเนินการได้ทันที เพราะนโยบายการบริหารงานโดยทั่วไปขององค์การต่างๆ มักจะคำนึงถึงเรื่องต่างๆ เหล่านี้อยู่แล้ว เพียงแต่ผู้บริหารในแต่ละส่วนงานจะต้องหมั่นตรวจสอบ พบปะ พูดคุยกับพนักงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้รับทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของพนักงาน ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลให้พนักงานมีความยึดมั่นผูกพันในงานได้เป็นอย่างดี เมื่อพนักงานมีความยึดมั่นผูกพันในงานย่อมที่จะทุ่มเทในให้กับงานมากขึ้น โดยเห็นว่าการทุกอย่างที่ได้รับมอบหมายนั้นมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เมื่อพนักงานได้ทำงานที่ได้รับมอบหมายจึงทำให้ตนเองมีคุณค่าขึ้น และขณะเดียวกันความยึดมั่นผูกพันในงานจึงสามารถกล่าวได้ว่าจะเกี่ยวข้องกับการใช้อารมณ์และแสดงออกซึ่งพฤติกรรมนอกเหนือไปจากการใช้ปัญญาในการปฏิบัติงาน เหล่านี้เองจึงทำให้พนักงานใส่ใจ ทุ่มเท กระตือรือร้น อุทิศตนในการปฏิบัติงานตามบทบาทที่ระบุไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mathumbu & Dodd (2013) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ ความยึดมั่นผูกพันในงานและการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลวิคตอเรีย ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนองค์การมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความยึดมั่นผูกพันในงานของพยาบาล ขณะที่งานวิจัยของ รัตนภรณ์ ม่วงสวย, เก็จนก เอื้อวงศ์ และ สุทธิวรรณ ตันติรจนวงศ์ (2560) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่าการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในด้านการให้รางวัล การบังคับ การอ้างอิง ความเชี่ยวชาญ การให้ข้อมูลข่าวสาร หรือการให้การพึ่งพาอาศัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การของครู ทั้งนี้การใช้อำนาจของผู้บริหารดังกล่าวเปรียบเสมือนได้ว่าครูสามารถรับรู้เกี่ยวกับการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนจากสถานศึกษาจนมีผลทำให้ครูรู้สึกผูกพันต่อองค์การ นอกจากนี้แล้ว Kundu & Lata (2017) ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบอันเกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อการรักษาบุคลากรโดยมีความยึดมั่นผูกพันในงานเป็นตัวแปรต้นกลาง ผลการวิจัยพบว่าการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การมีอิทธิพลทางตรงต่อความยึดมั่นผูกพันในงานอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เช่น การให้รางวัล ความชัดเจนของโอกาสในการพัฒนางานอาชีพตามความเหมาะสมของบุคคลและการควบคุมงาน รวมถึงการที่ผู้บริหารต้องสร้างความพึงพอใจในงานให้เกิดขึ้น

อย่างต่อเนื่อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ Meintjes & Hofmeyr (2018) ที่ศึกษาเรื่องความยืดหยุ่นในการทำงานและการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรเป็นปัจจัยพยากรณ์ความยืดหยุ่นผูกพันในงานของพนักงานขายในสภาวะการแข่งขันที่รุนแรง ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรเป็นปัจจัยพยากรณ์ที่สามารถทำนายความยืดหยุ่นผูกพันในงานของพนักงานขายได้อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่ส่งผลต่อความยืดหยุ่นผูกพันในงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า จังหวัดระยอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทาง เพื่อผู้บริหารสถานประกอบการจะได้นำไปปรับใช้หรือกำหนดเป็นนโยบายด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้

1. ผู้บริหารนำผลการวิจัยไปสู่การกำหนดนโยบาย แนวทางการให้ความช่วยเหลือพนักงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่พนักงานประสบเหตุฉุกเฉิน หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน
2. สถานประกอบการต้องมีความชัดเจนในเรื่องการสื่อสาร เพื่อสร้างการรับรู้ให้เกิดขึ้นกับพนักงานเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงความปลอดภัยในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์โรคระบาดที่เกิดขึ้น เพื่อพนักงานจะได้เกิดขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน
3. องค์กรควรเปิดช่องทางสำหรับการแจ้งข้อมูลข่าวสารในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เพื่อให้พนักงานได้สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระต่อการปฏิบัติงาน โดยองค์กรอาจจะต้องกำหนดมาตรการ กฎเกณฑ์ เงื่อนไข ข้อบังคับเกี่ยวกับการแนวทางการแสดงความคิดเห็นดังกล่าว เพื่อไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ผู้บริหารควรจะต้องนำข้อคิดเห็นต่างๆ ของพนักงานไปพิจารณาเพื่อหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนา พร้อมกับแจ้งข้อมูลย้อนกลับในประเด็นต่างๆ ให้พนักงานได้รับทราบอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาบุคลากร พัฒนางาน พัฒนาองค์กรต่อไป

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่นอกเหนือจากปัจจัยทั้ง 9 ประการที่ได้ศึกษามาแล้ว เพื่อให้ผู้บริหารได้นำไปปรับใช้ในองค์กรอันจะส่งผลต่อความยืดหยุ่นผูกพันในงาน ความผูกพันต่อองค์กร
2. ควรศึกษาเพิ่มเติมในอุตสาหกรรมอื่นๆ และใช้การเปรียบเทียบกลุ่มประชากรที่เป็นเจนเนอเรชั่นต่างๆ ภายในองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันในสถานประกอบการแต่ละแห่งจะมีพนักงานเจนเนอเรชั่นที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวิจัยจะทำให้ได้ทราบถึงมุมมองและทัศนคติที่พนักงานแต่ละเจนเนอเรชั่นมีต่อปัจจัยแต่ละปัจจัย

เอกสารอ้างอิง

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2562). ระบบเผยแพร่และบริการข้อมูลในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม. สืบค้นจาก <http://www.diw.go.th/hawk/content.php?mode=data1search>.
 กองยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สาม และแนวโน้มปี 2562-2563. สืบค้นจาก https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9618

- ดารา ทีปะปาล และ ศิริชญาณ์ การะเวก. (2561). รูปแบบพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของบุคลากรในองค์การธุรกิจของไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 7(1), 180-193.
- ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน. (2554). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). รายงานแนวโน้มธุรกิจ ไตรมาสที่ 3/2562. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/BLP/BLP_TH_Q3_2019_tf0kr6bl.pdf
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 17) กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557). การกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทาง Krejcie and Morgan (1970) ในการวิจัยเชิงปริมาณ. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 7(2), 112-121.
- รัตนภรณ์ ม่วงสวย, เก็จกนก เอื้อวงศ์ และ สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 12(35), 101-116.
- สำนักงานแรงงานจังหวัดระยอง. (2562). *ข้อมูล/สถานการณ์ด้านแรงงานจังหวัด*. สืบค้นจาก <http://rayong.mol.go.th/situation>
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2562 ก.). *รายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไตรมาสที่ 3/2562*. สืบค้นจาก http://www.oie.go.th/assets/portals/1/fileups/2/files/Industry%20conditions/r_julsep2562.pdf
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2562 ข.). *ดัชนีผลผลิตภาพแรงงาน ไตรมาสที่ 3/2562*. สืบค้นจาก <https://indexes.oie.go.th/manufacturingProductionIndex02.aspx>
- อรพินทร์ ชูชม. (2557). การวิเคราะห์โครงสร้างความยึดมั่นผูกพันในงาน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 11(2), 75-79.
- อัมพิกา สุนทรภักดี. (2559). *การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร การรับรู้ความสามารถของตนเองด้านอาชีพ และผลการปฏิบัติงานของพนักงานในธุรกิจประเภทอาหารและเครื่องดื่มแห่งหนึ่ง โดยมีการยึดมั่นต่อเป้าหมายเป็นตัวแปรสื่อ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- Alleyne, P., Hudaib, M., & Haniffa, R. (2018). The moderating role of perceived organisational support in breaking the silence of public accountants. *Journal of Business Ethics*, 147(3), 509-527. doi: <http://dx.doi.org/10.1007/s10551-015-2946-0>
- Anna L. Kralj & David J. Solnet. (2011). The influence of perceived organizational support on engagement: a cross-generational investigation in the hospitality industry. *International CHRIE Conference-Refereed Track.*, 1-9. Retrieved from http://scholarworks.umass.edu/refereed/ICHRIE_2011/Thursday/9
- Claudia, M. (2018). The Influence of Perceived Organizational Support, Job Satisfaction and Organizational Commitment toward Organizational Citizenship Behavior (a study of the Permanent Lecturers at University of Lambung Mangkurat, Banjarmasin). *Journal of Indonesian Economy and Business*, 33(1), 23-45.

- Dai, K.L., & Qin X.Y. (2016). Perceived Organizational Support and Employee Engagement: Based on the Research of Organizational Identification and Organizational Justice. *Scientific Research Publishing, Open Journal of Social Sciences*, 4, 46-57.
- Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S., & Sowa, D. (1986). Perceived organizational support. *Journal of Applied Psychology*, 71(3), 500-507.
- Fristin, Y., Nimran, U., Musadieg, M. A. & Utami H. N. (2019). The Relationship Among Superleader, Perceived Organizational Support and Work Performance Mediated By Work Satisfaction and Employee Engagement. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*. 8(4), 2406-2415. Retrieved from <https://www.ijrte.org/wp-content/uploads/papers/v8i4/D7176118419.pdf>
- Getachew, D. S., & Zhou, E. (2018). The Influences of Transformational Leadership on Collective Efficacy : The Moderating Role of Perceived Organizational Support. *International Journal of Organizational Innovation (Online)*, 10(4), 7-15. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/2028835177?accountid=43140>
- Jurek, P. & Besta, T. (2019). Employees' self-expansion as a mediator between perceived work conditions and work engagement and productive behaviors. *Curr Psychol*. <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00241-w>
- Kahn, William. A. (1990). Psychological conditions of personal engagement and disengagement at work. *The Academy of Management Journal*, 33(4), 692-724. Retrieved from <https://www.talenteck.com/academic/Kahn-1990.pdf>
- Karatepe, O. M. & Ngeche, R. N. (2012). Does job embeddedness mediate the effect of work engagement on job outcomes? A study of hotel employees in Cameroon. *Journal of Hospitality Marketing and Management*, 21(4), 440-461.
- Karatepe, O. M., & Aga, M. (2016). The effects of organization mission fulfillment and perceived organizational support on job performance. *The International Journal of Bank Marketing*, 34(3), 368-387. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1785176539?accountid=43140>
- Kundu, S. C., & Lata, K. (2017). Effects of supportive work environment on employee retention. *International Journal of Organizational Analysis*, 25(4), 703-722. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1937702210?accountid=43140>
- Lathabhavan, R., Senthil, A. B., & Natarajan, T. (2017). A psychometric analysis of the utrecht work engagement scale in indian banking sector. *Industrial and Commercial Training*, 49(6), 296-302. doi:<http://dx.doi.org/10.1108/ICT-04-2017-0031>
- Mathumbu, D., & Dodd, N. (2013). Perceived organizational support, work engagement and organizational citizenship behavior of nurses at Victoria Hospital. *Journal of Psychology*, 4(2), 87-93. <https://doi.org/10.1080/09764224.2013.11885497>

- Meintjes, A., & Hofmeyr, K. (2018). The impact of resilience and perceived organizational support on employee engagement in a competitive sales environment. *SA Journal of Human Resource Management*, 16(0), a953 doi: <http://dx.doi.org/10.4102/sajhrm.v16i0.953>
- Putra, P. U. & Surya, I. B. (2019). The effect of perceived organizational support on work engagement and turnover intention. *International Journal of Education and Social Science Research*, 2(4), 19-33.
- Schaufeli, W. B., Salanova, M., González-Roma, V., & Bakker, A. B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A confirmative analytic approach. *Journal of Happiness Studies*, 3(1), 71–92. <https://doi.org/10.1023/A:1015630930326>
- Wen, J., Li, Y., & Hou, P. (2016). Customer mistreatment behavior and hotel employee organizational citizenship behavior. *Nankai Business Review International*, 7(3), 322-344. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/1826443064?accountid=43140>

การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้ บริการธนาคารบนโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี

ธนะชัย หนั่นแก้ว*, ปิยฉัตร ล้อมขวการ**, กมลรัฐ อินทรทัศน์**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์ต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างได้เลือกมาจากผู้ใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นและใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 405 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดที่กำหนดขึ้น ทดสอบและการประเมินเครื่องมือวิจัยด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการหาค่าความเชื่อมั่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัย พบว่า 1) การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 2) การรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 3) การรับรู้ถึงประโยชน์มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และ 4) การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สามารถพยากรณ์ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีได้ร้อยละ 44.3 ธนาคารผู้ให้บริการควรใช้สื่อบุคคล เช่น พนักงานเป็นสื่อในการให้ความข้อมูลที่ข่าวสารเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและระบบการควบคุมการใช้งาน รวมประโยชน์ของบริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือแก่ผู้บริโภค

คำสำคัญ : การเปิดรับข่าวสาร, การรับรู้ความเสี่ยง, การรับรู้ถึงประโยชน์, ความตั้งใจใช้บริการ

* นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Corresponding author, email: Thonnachai@hotmail.com, Tel. 089-2595070

Received : December 18, 2019; Revised : March 16, 2020; Accepted : April 22, 2020

Information Exposure, Risk Recognition and Advantage Recognition Toward Consumer's Intention to Using Mobile Banking Services in Kanchanaburi

Thanachai Nankaew*, Piyachat Lomchavakarn**, Kamolrat Intaratat**

Abstract

The objectives of this research were to study the information exposure, the risk recognition and the advantage recognition toward consumer's intention of using mobile banking services in Kanchanaburi. The representative samples were 405 participants of mobile banking service users in Kanchanaburi. The research tool was the questionnaire which conducted according to the objectives and the conceptual framework. The statistics analysis based on percentage, frequency, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation and Multiple Linear Regression Analysis: MRA

The results revealed that 1) The information exposure had a dramatically low positive relationship with the consumer's intention of using mobile banking services in Kanchanaburi with a statistical significance of 0.01. 2) The risk recognition also had a coherently low positive relationship with the consumer's intention of using mobile banking services in Kanchanaburi with a statistical significance of 0.05. 3) The advantage recognition had a medium positive relationship with the consumer's intention of using mobile banking services in Kanchanaburi with a statistical significance of 0.01. 4) The overall of the information exposure, the risk recognition and the advantage recognition toward consumer's intention of using mobile banking services in Kanchanaburi with a statistical significance of 0.01.

Keywords : Information exposure, Risk recognition, Advantage recognition, toward the service using.

* Students, Master of Communication Arts (Integrated Communication), School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University.

** Associate Professor, School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University.
Corresponding author, email: Thonnachai@hotmail.com, Tel. 089-2595070

Received : December 18, 2019; **Revised** : March 16, 2020; **Accepted** : April 22, 2020

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

จากการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เข้าสู่ความเป็นสังคมดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาธุรกิจด้านการสื่อสารของประเทศไทยในอนาคต ที่จำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล โดยมีเป้าหมายการครอบคลุมทุกพื้นที่และเพียงพอต่อความต้องการในการใช้งาน รวมถึงการมีเสถียรภาพที่มั่นคงในราคาที่เหมาะสมเพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การต่อยอดกิจกรรมการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตามนโยบายของรัฐบาลปี พ.ศ. 2557 ในส่วนของการสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัล และวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศอย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้ ทั้งด้านการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลโดยตรง รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามารองรับการให้บริการของภาคธุรกิจการเงินและธุรกิจบริการอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคสื่อสารและบันเทิง ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามารองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2558)

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) มียุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ (ยุทธศาสตร์ภาคกลาง) แบ่งเป็น 5 แนวทางด้วยกันคือ 1) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ : Special Economic Zone) ชายแดน 2) พัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเหมาะสมกับศักยภาพเชิงพื้นที่ 3) ส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคี มีการพัฒนามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ 4) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วม 5) บริหารจัดการด้านสาธารณสุข แรงงานและความมั่นคง โดยจังหวัดกาญจนบุรีเป็นเขตการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนเชื่อมโยงกับเมียนมา (ทวาย) และอินเดีย โดยปัจจุบันมูลค่าการค้าชายแดนในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 90.9 ของมูลค่าการค้าชายแดนรวมของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบัน โดยได้มีการส่งเสริมการลงทุนให้แก่กิจการขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อพัฒนาขีดความสามารถผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ให้สามารถนำเทคโนโลยีมาพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและพัฒนาขีดความสามารถเข้าระบบมาตรฐานเพื่อนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพการลงทุนและขับเคลื่อนสู่ประเทศไทย 4.0 ต่อไป (สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี, 2561)

จากนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้ปัจจุบันสังคมไทยสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้ง่ายมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล จนทำให้ภาครัฐและภาคเอกชนมีการหยิบยกและกล่าวถึงนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ขึ้นมา ซึ่งนโยบายดังกล่าวเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศผ่านกระบวนการและกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มศักยภาพและยกระดับความสามารถในการแข่งขันของหน่วยธุรกิจ เพื่อช่วยในด้านการลดต้นทุนของธุรกิจ ส่งผลให้มีการต่อยอดในการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้เกิดผู้ประกอบการและการจ้างงานในลักษณะใหม่ๆ รวมถึงก่อให้เกิดช่องทางในการทำธุรกรรมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เทคโนโลยีดิจิทัลได้สร้างการเปลี่ยนแปลงแก่ผู้บริโภคในด้านต่างๆ รวมไปถึงการทำธุรกรรมทางการเงินเนื่องจากรูปแบบการให้บริการทางการเงินแบบดิจิทัลแบงก์กิ้ง (Digital Banking) เป็นการให้บริการลูกค้าในการทำธุรกรรมกับธนาคารโดยลูกค้าไม่จำเป็นต้องมาธนาคาร เช่น การทำธุรกรรมทางการเงินผ่านทางช่องทางอินเทอร์เน็ต (Internet Banking) การทำธุรกรรมทางการเงินผ่านทางช่องทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Banking) คือการทำธุรกรรมทางการเงินของธนาคารต่างๆ ที่เปิดให้บริการผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยโทรศัพท์เคลื่อนที่ต้องมีฟังก์ชันรองรับในการใช้งาน เพื่อสามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปสู่อุปกรณ์การทำ

ธุรกรรมทางการเงินผ่านทางช่องทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Banking) ที่ธนาคารต่างๆ เปิดให้บริการได้ โดยเชื่อมต่อผ่านระบบเครือข่ายของโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้แก่ ระบบ GPRS, EDGE และ 3G หรือผ่านทางระบบเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ต เช่น เครือข่ายคอมพิวเตอร์ไร้สาย (ปัญญา สุนทรปิยะพันธ์, 2552) เป็นต้น

การก้าวเข้าสู่ยุคระบบการเงินสมัยใหม่หรือดิจิทัลแบงก์ (Digital Banking) ส่งผลให้ธนาคารและสถาบันการเงินต้องเผชิญกับการแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งจากสถาบันการเงินด้วยตนเอง และผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-Bank) รวมไปถึงธุรกิจโทรคมนาคมค้าปลีกหรือบริษัทที่ให้บริการทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของสถาบันการเงินที่สำคัญ คือ มีการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นและมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ทำให้ต้นทุนในการดำเนินงานต่ำลง ส่งผลให้ค่าธรรมเนียม (Fee) ที่จะได้รับจากลูกค้ามีแนวโน้มลดลง การตั้งสาขาใหม่รวมไปถึงการจ้างพนักงานประจำสาขามีแนวโน้มลดลง เนื่องจากลูกค้าสามารถทำธุรกรรมทางการเงินผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยไม่ต้องเดินทางมาใช้บริการที่สาขา การแข่งขันที่เพิ่มขึ้นอาจทำให้สถาบันการเงินสูญเสียฐานลูกค้าให้กับคู่แข่ง ทั้งสถาบันการเงิน (Bank) และผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-Bank) หากไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป (ปิยพงศ์ ตั้งจินตนาการ, 2559) เนื่องจากในปัจจุบันสถาบันการเงินไทยกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงจากผลกระทบของการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงินที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในระบบการเงินไทย ส่งผลให้สถาบันการเงินต้องเร่งปรับตัวโดยการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินและปรับกลยุทธ์ไปสู่ดิจิทัลแบงก์ (Digital Banking) เพื่อรักษฐานลูกค้าและสถานะผู้นำตลาดในอนาคต โดยตัวอย่างของนวัตกรรมธนาคารในยุคดิจิทัล (Digital) ในต่างประเทศ เช่น Atom Bank เป็นธนาคารจากประเทศอังกฤษที่ไม่มีสาขา โดยให้บริการทางการเงินทั้งหมดผ่าน แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ มีระบบรักษาความปลอดภัยด้วยเทคโนโลยีการใช้เสียงและโครงร่างของรูปหน้าในการยืนยันตัวตนในการทำธุรกรรมต่างๆ เช่น สามารถเปิดบัญชีบนโทรศัพท์มือถือได้ในระยะเวลาอันสั้นเพียงยืนยันตัวตนด้วยใบหน้าและเสียง เป็นต้น (ปิยพงศ์ ตั้งจินตนาการ และพิชญ์สินี โพธิ์จิตติ, 2560)

สำหรับทิศทางการใช้บริการดิจิทัลแบงก์ (Digital Banking) ของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ พบว่า ประเทศไทยยังมีโอกาสในการเติบโตสูงมาก โดยอัตราส่วนลูกค้าที่ใช้งานระบบดิจิทัลแบงก์ (Digital Banking) อยู่ที่ระดับ 19% ต่อจำนวนลูกค้าที่ใช้บริการทางการเงินทั้งหมด โดยปัจจัยหลักที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญ คือ เน้นความสะดวกและรวดเร็ว นอกจากนั้นเป็นปัจจัยเสริมอื่นๆ เช่น นโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ของภาครัฐ การสนับสนุนกลุ่มผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non - Bank) ของธนาคารแห่งประเทศไทย ความพร้อมด้านโครงข่ายสื่อสารการพัฒนาศักยภาพของสมาร์ตโฟน (Smart Phone) การยอมรับในการใช้งานระบบออนไลน์ และการเติบโตของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะเป็นแรงหนุนให้ลูกค้าของธนาคารพาณิชย์หันมาใช้ดิจิทัลแบงก์ (Digital Banking) มากขึ้น จนมีอัตราส่วนการใช้งานเหมือนกับประเทศเกาหลีใต้ สิงคโปร์ ฮ่องกง และไต้หวัน ซึ่งเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าด้านโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมและการเข้าถึงเทคโนโลยีค่อนข้างสูงได้ (ชัยวัช ไขว้เจริญสุข, 2559)

ด้วยพฤติกรรมของผู้บริโภคประกอบกับการขยายตัวของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ทำให้การทำธุรกรรมออนไลน์เติบโตขึ้นมากโดยเฉพาะการทำธุรกรรมผ่านสมาร์ตโฟน (Smart Phone) และแท็บเล็ต Tablet โดยจากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า จำนวนบัญชีลูกค้าที่ใช้บริการการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านทางช่องทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Banking) ปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 20.88 ล้านบัญชี เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2558 และปริมาณการทำธุรกรรมการชำระเงินผ่าน

ทางช่องทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Banking) ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 584.98 ล้านรายการ เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 121.65 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2558

จากการเปลี่ยนเป็นสังคมยุคดิจิทัลที่มีแนวโน้มการใช้ Digital Banking ของไทยเพิ่มมากขึ้น และสถานการณ์แข่งขันของธนาคารพาณิชย์ของประเทศไทยดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นแนวทางให้กับองค์กรในส่วนงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ในประยุกต์ใช้ แก่ไข หรือพัฒนาการให้บริการธนาคารบนโทรศัพท์มือถือต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์ต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี

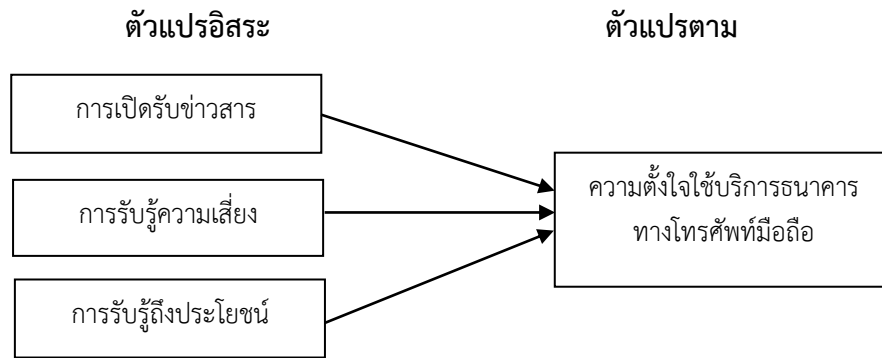
สมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ระบุสมมติฐานการวิจัยจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ขวัญชนก เชื้อปุย (2557), นราทิพย์ ณ ระนอง (2557), Panjaporn Chansaenroj and Rapeepat Techakittiroj (2015), Darmesh Krishanan (2016), Arunagiri Shanmugam (2014), Yenhui Ouyang (2012), Abdul Kabeer Kazi และ Muhammad Adeel Mannan (2013)

1. การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี
2. การรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี
3. การรับรู้ถึงประโยชน์มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี
4. การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการศึกษาตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยที่ได้มาจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ขวัญชนก เชื้อปุย (2557), นราทิพย์ ณ ระนอง (2557), Panjaporn Chansaenroj and Rapeepat Techakittiroj (2015), Darmesh Krishanan และคณะ (2016), Arunagiri Shanmugam และคณะ (2014), Yenhui Ouyang (2012), Abdul Kabeer Kazi และ Muhammad Adeel Mannan (2013)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 746,608 คน ,สำนักงานสถิติแห่งชาติ) 2561) โดยเป็นประชากรในจังหวัดกาญจนบุรีที่อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป เนื่องจากผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปสามารถเปิดบัญชีธนาคารและทำธุรกรรมทางการเงินด้วยตนเองได้

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 405 คน ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือในจังหวัดกาญจนบุรีที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดที่กำหนดขึ้น โดยใช้แนวคิดของ Assael (2004) Bauer (1960) Rogers (1995) และ Solomon (2013) โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสาร จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 3 การรับรู้ความเสี่ยง จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 4 การรับรู้ถึงประโยชน์ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 5 ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 2 ข้อ

โดยที่ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 82) ดังนี้

มีระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง มากที่สุด

มีระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง มาก

มีระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง ปานกลาง

มีระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง น้อย

มีระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการอภิปรายผล โดยอาศัยสูตรการคำนวณช่วงกว้างของชั้นของซูครี วงศ์รัตน์ (2552) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การทดสอบและการประเมินเครื่องมือวิจัย

3.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านโครงสร้างเนื้อหา ภาษาที่ใช้มีความถูกต้อง โดยใช้การหาดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยปรับข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามทุกตอนมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1 จากนั้นได้ปรับข้อความในข้อคำถามบางข้อตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

3.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้ใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือที่ไม่ได้อยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพรายข้อ (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ในแต่ละส่วน โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha) โดยใช้สูตรการคำนวณ (ปวีณา คำพุทะ, 2556) โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้ การเปิดรับข่าวสารมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .944 การรับรู้ความเสี่ยงมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .948 การรับรู้ถึงประโยชน์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .879 และความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .936

4. การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการอนุมัติหัวข้อวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารบนโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี จากสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยฉัตร ล้อมขวกร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร. กมลรัฐ อินทรทัศน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ภายใต้ความยินยอมของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และทราบถึงสิทธิ์ที่จะปฏิเสธการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลาซึ่งการปฏิเสธนี้ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม การนำข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามไปอภิปรายผลหรือเผยแพร่ข้อมูลจะกระทำในภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับ และจะทำลายแบบสอบถามหลังจากมีการเผยแพร่ผลการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

5.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้อง

5.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บรวมจากผู้ที่เคยใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือ และผู้ที่มีความตั้งใจที่จะใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือในจังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างขวาง ประกอบด้วย 13 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา อำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอพนมทวน อำเภอห้วยกระเจา อำเภอเลาขวัญ อำเภอบ่อพลอย อำเภอหนองปรือ อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรี ผู้วิจัยจึงได้โดยทำการเก็บข้อมูล 2 ช่องทาง คือ

5.2.1 เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์โดยสร้างจาก Google Form โดยได้มีการส่งแบบสอบถามให้ผู้เก็บข้อมูลในพื้นที่อำเภอหางไทรเนื่องจากมีระยะทางไกลมากกว่า 100 กิโลเมตร ได้แก่ อำเภอเลาขวัญ อำเภอหนองปรือ อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรี จำนวน 180 ตัวอย่าง

5.2.2 เก็บข้อมูลแบบออฟไลน์ด้วยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างกรอกด้วยตนเอง โดยเก็บในบริเวณอำเภอเมืองและอำเภอใกล้เคียง ได้แก่ อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอพนมทวน อำเภอบ่อพลอย และอำเภอห้วยกระเจา จำนวน 225 ตัวอย่าง

5.3 นำแบบสอบถามมาสำรวจความครบถ้วนในเนื้อความที่ตอบแบบสอบถาม แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential analysis) ใช้สถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression Analysis: MRA) เพื่อวิเคราะห์การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.5 อายุอยู่ระหว่าง 25 – 34 ปี ร้อยละ 35.8 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 66.4 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 45.5 และมีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมากที่สุด ร้อยละ 33.1

2. การศึกษาการเปิดรับข่าวสารของผู้ใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การเปิดรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 โดยแหล่งข้อมูลข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 การบอกต่อจากคนรู้จัก เช่น เพื่อน ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน อันดับที่ 2 แผ่นพับหรือป้ายโฆษณาที่อยู่ในธนาคารแต่ละสาขา และอันดับที่ 3 พนักงานธนาคาร

3. การศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงของผู้ใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ที่ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความเสี่ยงมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 ระบบการทำงานของบริการธนาคารผ่านธนาคารทางโทรศัพท์มือถือมีความแตกต่างจากสิ่งที่ลูกค้าคิดไว้ อันดับที่ 2 มี 1 ข้อ คือ 3) การใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือทำให้ลูกค้าได้รับความไม่สะดวกเพราะธนาคารต้องใช้เวลาในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดความผิดพลาดในการทำธุรกรรมทางการเงิน 2) ลูกค้าจะสูญเสียสถานะทางสังคมหากบัญชีธนาคารของลูกค้าถูกล็อก หรือถูกโจรกรรมข้อมูลจากแฮกเกอร์ (Hacker) และ 3) ลูกค้ารู้สึกไม่ปลอดภัยเป็นอย่างมากในการส่งต่อข้อมูลที่มีความอ่อนไหวผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น หมายเลขบัญชี รหัสผ่าน และข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ ในระหว่างการใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือ และอันดับที่ 3 ระบบการทำงานของบริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือไม่มีประสิทธิภาพและอาจเกิดความผิดพลาดในการทำธุรกรรมทางการเงินต่างๆ

4. การศึกษาการรับรู้ถึงประโยชน์ของผู้ใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การรับรู้ถึงประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ที่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ถึงประโยชน์มากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ อันดับที่ 1 ธนาคารทางโทรศัพท์มือถือมีความสะดวกกว่าการเดินไปใช้บริการที่ธนาคาร อันดับที่ 2 ธนาคารทางโทรศัพท์มือถือสามารถใช้งานได้ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน และอันดับที่ 3 ธนาคารทางโทรศัพท์มือถือสามารถชำระค่าสินค้าและบริการได้

5. การศึกษาความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีของผู้ใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีโดยรวมอยู่ที่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89

6. การศึกษาการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร และความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0. มีค่า 259Sig. เท่ากับ 0.0 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำมากกับ 05 ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0. กล่าวคือ เมื่อผู้บริโภคมีการเปิดรับข่าวสารมากขึ้นเท่าไรจะมีความตั้งใจใช้บริการธนาคารทาง 01 โทรศัพท์มือถือเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ดังตาราง 1

7. การรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเสี่ยงและความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ -0.1258 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.0 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำมากกับ ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0. กล่าวคือ เมื่อผู้บริโภคมีการรับรู้ความเสี่ยงมากขึ้นเท่าไรจะมีความตั้งใจใช้บริการธนาคารทาง 05 โทรศัพท์มือถือลดลงเท่านั้น ในทางตรงกันข้ามหากผู้บริโภคมีการรับรู้ความเสี่ยงลดลงมากเท่าไรจะมีความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นมากขึ้นเท่านั้น ดังตาราง 1

8. การรับรู้ถึงประโยชน์มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ถึงประโยชน์และความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.610 มีค่า Sig. เท่ากับ 0.00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า การรับรู้ถึงประโยชน์มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 กล่าวคือ เมื่อผู้บริโภคมีการรับรู้ถึงประโยชน์มากขึ้นเท่าไรจะมีความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ดังตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์กับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี

ตัวแปร	ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือ	
	r	Sig
การเปิดรับข่าวสาร	0.259**	0.000
การรับรู้ความเสี่ยง	-0.1258*	0.010
การรับรู้ถึงประโยชน์	0.610**	0.000

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, **อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

9. การศึกษาการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี

ตาราง 2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี

ตัวแปร	b	SE b	Beta	t-test	Sig.
ค่าคงที่	1.908	0.157		12.124	0.000
การเปิดรับข่าวสาร (X_1)	0.173	0.031	0.245	5.601	0.000
การรับรู้ความเสี่ยง (X_2)	-0.193	0.030	-0.277	-6.547	0.000
การรับรู้ถึงประโยชน์ (X_3)	0.555	0.038	0.564	14.575	0.000

$R = 0.665$, $R^2 = 0.443$, R^2 (Adjusted) = 0.439, SEE = 0.38880, F = 106.230, Sig of F = 0.000

จากตาราง 2 พบว่า การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี มีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.01 แสดงว่า การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณเท่ากับ 0.665 และสามารถพยากรณ์ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีได้ร้อยละ 44.3 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.157

ในส่วนค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุของการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี มีค่าเท่ากับ 0.245, -0.277 และ 0.564 ตามลำดับ โดยมีค่า Sig. เท่ากับ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.01 แสดงว่า การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคใน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01

สามารถอธิบายค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุได้ ดังนี้ การเปิดรับข่าวสาร มีค่า Beta เท่ากับ 0.245 หมายความว่า ถ้าลูกค้ามีการประเมินว่าเขาเปิดรับข่าวสารเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี จะเพิ่มขึ้น 0.245 หน่วย แต่ถ้าการเปิดรับข่าวสารลดลงหนึ่งหน่วย ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี จะลดลง 0.245 หน่วย

การรับรู้ความเสี่ยง มีค่า Beta เท่ากับ -0.227 หมายความว่า ถ้าลูกค้ามีการประเมินว่าเขารับรู้ความเสี่ยงเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี จะลดลง 0.227 หน่วย แต่ถ้าการรับรู้ความเสี่ยงลดลงหนึ่งหน่วย ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี จะเพิ่มขึ้น 0.227 หน่วย

การรับรู้ถึงประโยชน์ มีค่า Beta เท่ากับ 0.564 หมายความว่า ถ้าลูกค้ามีการประเมินว่าเขารับรู้ถึงประโยชน์เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี จะเพิ่มขึ้น 0.564 หน่วย แต่ถ้าการรับรู้ถึงประโยชน์ลดลงหนึ่งหน่วย ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี จะลดลง 0.564 หน่วย

จากข้างต้นจะเห็นว่า ค่า Beta ของการรับรู้ถึงประโยชน์มีค่า Beta มากที่สุด แสดงว่าการรับรู้ถึงประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี และยิ่งพบอีกว่าหากผู้บริโภคได้รับข่าวสารเพิ่มขึ้นจะทำให้ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากผู้บริโภคจะเปิดรับสื่อเมื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจหรือมีความอยากรู้อยากเห็น (McCombs and Becker, 1979) เพื่อเป็นแรงผลักดันที่ส่งผลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ เพื่อประโยชน์ใช้สอยส่วนตัว มนุษย์จะพยายามแสวงหาข้อมูลข่าวสารและนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง หรือนำมาช่วยอำนวยความสะดวกสบายแก่ตนเอง (Merrill and Lowenstein, 1973) ดังนั้นเมื่อการเปิดรับข่าวสารจากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทำให้ผู้บริโภคสามารถรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือจึงส่งผลให้ผู้บริโภคมีความตั้งใจที่จะใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Darmesh Krishanan and et al (2016) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคชาวมาเลเซีย พบว่า การรับรู้ข่าวสารมีผลต่อความตั้งใจของผู้บริโภคในการใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือ

2. จากผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ทางลบกับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี และพบว่าหากผู้บริโภคมีการรับรู้ความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจะทำให้ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือลดลงไปด้วย เนื่องจาก การใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเงินในบัญชีของผู้ใช้บริการ ซึ่งเป็นอาจเกิดการโจรกรรมข้อมูลและเกิดข้อผิดพลาดในการทำรายการต่างๆ ได้ นำมาซึ่งผลเสียทั้งทางด้านทรัพย์สินและเวลาแก่ผู้บริโภค ดังนั้น ผู้ที่มีความกังวลในเรื่องของความเสี่ยงที่จะใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือมากเท่าใดย่อมส่งผลให้การใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือลดลงตามไปด้วย ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีในทางลบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสี่ยงด้านความปลอดภัย (Security risk) ความเป็นไปได้ที่ผู้บริโภคจะต้องเผชิญกับความสูญเสียทางการเงิน เช่น การโดนละเมิดข้อมูลความลับทางการเงิน ซึ่งผู้บริโภคแต่ละคนจะมีระดับของการรับรู้ความเสี่ยงในด้านนี้แตกต่างกัน ทั้งนี้ระดับของการรับรู้จะขึ้นอยู่กับนโยบายในการรักษาความปลอดภัยที่เจ้าของธุรกิจหรือบริการเลือกใช้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วความคาดหวังของผู้บริโภคในการรักษาความปลอดภัยจะต้องเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการทำธุรกรรม ตั้งแต่การเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าให้เป็นความลับ ขั้นตอนการชำระเงินและข้อมูลทางการเงินต่างๆ หรือการส่งต่อข้อมูลของลูกค้าผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (นราทิพย์ ณ ระนอง, 2557) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Abdul Kabeer Kazi and Muhammad Adeel Mannan (2013) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการธนาคารบนมือถือในปากีสถาน พบว่า ความตั้งใจของผู้บริโภคในการใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือได้รับอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญจากอิทธิพลการรับรู้ความเสี่ยง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Panjaporn Chansaenroj and Rapeepat Techakittiroj (2015) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการธนาคารบนโทรศัพท์มือถือในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการธนาคารบนโทรศัพท์มือถือ

3. จากผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ถึงประโยชน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี และพบว่าผู้บริโภคที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์เพิ่มขึ้นจะทำให้มีความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Agarwal and Prasad (1999) ที่กล่าวไว้ว่า ตัวแปรที่สำคัญสำหรับของแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีได้แก่ การรับรู้ประโยชน์การใช้งาน ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลมีความเชื่อว่าการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศจะ

เพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการทำงานให้มากขึ้น การที่บุคคลเชื่อว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้นสามารถสร้างประโยชน์และเสนอทางเลือกที่ดีสำหรับการปฏิบัติงานนั้นๆ รวมทั้งหากใช้เทคโนโลยีใหม่นี้จะทำให้ได้งานที่มีคุณภาพดีขึ้นหรือทำให้งานเสร็จได้รวดเร็วขึ้น การรับรู้ประโยชน์การใช้งานเป็นปัจจัยสำคัญที่แสดงถึงความตั้งใจที่จะใช้หรือการยอมรับ และการใช้เทคโนโลยีที่เกิดจากการรับรู้ว่ามีประโยชน์มีผลทางตรงต่อพฤติกรรมการยอมรับ ดังนั้นการรับรู้ประโยชน์การใช้งานถือเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญต่อการใช้บริการธนาคารบนโทรศัพท์มือถือ เนื่องจาก ปัจจุบันโลกเริ่มเข้าสู่ยุคของระบบเศรษฐกิจและสังคมแบบดิจิทัล ที่เทคโนโลยีดิจิทัลจะไม่เป็นเพียงแค่เครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการทำงานในด้านต่างๆ แต่จะหลอมรวมเข้ากับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2559) ดังนั้นเมื่อผู้บริโภคเห็นว่าบริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต สร้างความสะดวกสบายและช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายต่างๆ จึงส่งผลให้มีการใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือเพิ่มมากขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชนก เชื้อปุย (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการตลาดและการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือ พบว่า การรับรู้ถึงประโยชน์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Arunagiri Shanmugam and et al (2014) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจของชาวมาเลเซียในการใช้บริการธนาคารบนโทรศัพท์มือถือ พบว่า การรับรู้ประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hossein Rezaie Dolat Abadi and et al (2012) ที่ได้ศึกษาความตั้งใจของลูกค้าในการใช้บริการธนาคารบนโทรศัพท์มือถือในประเทศอิหร่าน พบว่า การรับรู้ถึงประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้บริการธนาคารบนโทรศัพท์มือถือในเชิงบวก

4. จากผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และการรับรู้ถึงประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยหากผู้บริโภคมีการเปิดรับข่าวสารเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี จะเพิ่มขึ้น 0.245 หน่วย สอดคล้องกับ ทฤษฎีการตัดสินใจของ John Farley (2004) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้รับบริการได้รับข้อมูลข่าวสารจากคำบอกเล่าของผู้อื่น จากสื่อสารมวลชน จากสิ่งพิมพ์โฆษณา แล้วทำให้เกิดการรับรู้สิ่งนั้นตรงกับความต้องการของตนเองหรือไม่ ตนเองพอใจกับการบริการนั้นมากน้อยเพียงใด ข้อมูลข่าวสารจะทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าหรือเป็นแหล่งข้อมูลแรกที่กระตุ้นให้ผู้รับบริการนึกถึงเครื่องหมายการค่านั้นเกิดเจตคติหรือความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อบริการนั้นและเกิดความเชื่อมั่นในบริการนั้น เนื่องจาก ผู้บริโภคมักจะมีการเลือกรับข่าวสารเพื่อสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นข่าวสารต่างๆ ถือเป็นปัจจัยที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ความต้องการ ข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้น เมื่อผู้บริโภคนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เมื่อผู้บริโภคได้รับข่าวสารเกี่ยวกับบริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือว่ามีประโยชน์และเพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้บริโภคแล้วก็จะส่งผลให้ผู้บริโภคตัดสินใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นไปด้วย

ในส่วนของการรับรู้ความเสี่ยงและการรับรู้ถึงประโยชน์ พบว่า หากผู้บริโภคมีการรับรู้ความเสี่ยงเพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี จะลดลง 0.227 หน่วย และหากผู้บริโภคมีการรับรู้ถึงประโยชน์เพิ่มขึ้นหนึ่งหน่วย ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี จะเพิ่มขึ้น 0.564 หน่วย สอดคล้องกับทฤษฎีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของสตาดวง เรืองรุจิระ (2541) ที่ได้กล่าวว่า การรับรู้เป็นปัจจัยด้านจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจ การรับรู้ของแต่ละบุคคลมีระดับความเร็วช้าแตกต่างกัน บางคนเข้าใจหรือรับรู้ได้เร็ว แต่บางคนต้องบอกซ้ำๆ จึงจะสามารถรับรู้ได้ จะเห็นได้ว่าการรับรู้ความเสี่ยงเป็น

การรับรู้ในเชิงลบ หากมีการรับรู้เพิ่มขึ้นจะทำให้ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีลดลง เนื่องจากการรับรู้ความเสี่ยงในบริบทออนไลน์เป็นการรับรู้ของผู้บริโภคถึงผลลัพธ์ในเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นได้จากการซื้อสินค้าหรือบริการ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่ผู้บริโภคจะต้องติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคลผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นระบบเปิด จึงส่งผลให้เกิดความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้นในการซื้อสินค้าหรือบริการในรูปแบบออนไลน์ (Zhao, 2008) ผู้บริโภคมักจะมีระดับของการรับรู้ความเสี่ยงที่สูงกว่าการซื้อสินค้าหรือบริการในรูปแบบดั้งเดิม การซื้อขายสินค้าหรือบริการในรูปแบบออนไลน์นั้นเป็นเพียงการจำลองสภาพแวดล้อมเสมือนจริง ซึ่งมีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับการซื้อสินค้าหรือบริการในสภาพแวดล้อมแบบดั้งเดิมที่เป็นการซื้อสินค้าหรือบริการจากร้านค้าที่มีตำแหน่งที่ตั้งอยู่จริง มีผลิตภัณฑ์ที่สามารถจับต้องได้ และการรับรู้ถึงประโยชน์เป็นรับรู้ในเชิงบวกหากมีการรับรู้เพิ่มขึ้นจะทำให้ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้บริโภคเชื่อว่าเทคโนโลยีบริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือที่นำมาใช้นั้นสามารถสร้างประโยชน์และเสนอทางเลือกที่ดีสำหรับผู้บริโภคเอง รวมทั้งหากใช้เทคโนโลยีใหม่นี้จะทำให้ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือทำให้สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การเปิดรับข่าวสารมีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรี โดยแหล่งข้อมูลข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารมากที่สุด คือ การบอกต่อจากคนรู้จัก เช่น เพื่อน ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน แผ่นพับหรือป้ายโฆษณาที่อยู่ในธนาคารแต่ละสาขา และพนักงานธนาคาร ซึ่งจะเห็นได้ว่าแหล่งข้อมูลดังกล่าวนี้เป็นแหล่งข้อมูลที่ผู้บริโภครับรู้ได้จากพนักงานของสาขาทั้งสิ้น ถึงแม้การบอกต่อจากคนรู้จัก เช่น เพื่อน ครอบครัว เพื่อนร่วมงานจะเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ไม่สามารถควบคุมได้แต่การบอกต่อจากผู้บริโภคก็เกิดจากการให้บริการที่ดีของพนักงานนั่นเอง ดังนั้นธนาคารจึงต้องมีการให้ความรู้และอบรมพนักงานเกี่ยวกับข้อมูลของบริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของแต่ละธนาคารให้เป็นอย่างดี เพื่อให้พนักงานสามารถบริการลูกค้าและให้ความข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์แก่ลูกค้ามากที่สุด

1.2 การรับรู้ความเสี่ยงมีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีในทางลบ นั้นหมายความว่ายิ่งผู้บริโภครับรู้ถึงความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือลดน้อยลง ดังนั้น ผู้ให้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือจำเป็นต้องมีการสื่อสารกับผู้บริโภคถึงการป้องกันความเสี่ยงในการใช้งานธนาคารทางโทรศัพท์มือถือ และยังพบว่า ผู้บริโภคยังมีความกังวลเกี่ยวกับความผิดพลาดระบบการทำงานของบริการธนาคารผ่านธนาคารทางโทรศัพท์มือถือมีการถูกโจรกรรมบัญชีธนาคารจากแฮกเกอร์ (Hacker) และความกังวลเรื่องปลอดภัยข้อมูลส่วนตัวอย่าง เช่น รหัสผ่าน หมายเลขโทรศัพท์ เป็นอันดับต้น ดังนั้นผู้ให้บริการจึงต้องมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและระบบการควบคุมการใช้งานภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยว่าระบบใช้งานมีความปลอดภัยและมีการป้องกันการถูกโจรกรรมเพื่อลดความกังวลด้านความเสี่ยงของผู้บริโภคที่จะเกิดขึ้น

1.3 การรับรู้ถึงประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีในทางบวก นั้นหมายความว่าหากผู้บริโภครับรู้ถึงประโยชน์ของบริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือมากเท่าใดจะทำให้ความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น ธนาคารผู้ให้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือจึงต้องมีการสื่อสารผ่านทางช่องทางต่างๆ ซึ่งสื่อที่ผู้บริโภคเปิดรับมากที่สุดคือ การบอกต่อจากคนรู้จัก พนักงานธนาคาร แพนพับและป้ายโฆษณาของธนาคารในสาขา เพื่อเพิ่มการรับรู้ถึงประโยชน์ของบริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือแก่ผู้บริโภคเพื่อให้เกิดการรับรู้ถึงประโยชน์ของบริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งอาจจะขาดข้อมูลผลกระทบในระดับบุคคลที่เป็นเชิงลึก ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือ เช่น การส่งเสริมการตลาด การรับรู้ความน่าเชื่อถือ การรับรู้การใช้งาน และการรับรู้ค่าใช้จ่าย เป็นต้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในจังหวัดกาญจนบุรีเพียงอย่างเดียว ดังนั้น ควรมีการขยายกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาไปยังจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้มีครอบคลุมมากขึ้น เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในแต่ละจังหวัดอาจส่งผลให้ปัจจัยที่ส่งผลต่อตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือของแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชนก เชื้อปุย. (2557). *การส่งเสริมการตลาดและการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจใช้บริการธนาคารทางโทรศัพท์มือถือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชัยวัช ไชวเจริญสุข. (2559). *โอกาส แนวโน้ม และการปรับตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยในการเข้าสู่ยุค Digital Banking*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยธุรกิจ สายงานบริหารความเสี่ยง ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน).
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2552). *การใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). นนทบุรี : สำนักพิมพ์บริษัท ไท เนรมิตกิจ อินเทอร์เน็ต โปรเกรสซิฟ จำกัด.
- นราทิพย์ ณ ระนอง. (2557). *การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ความเสี่ยง และความตั้งใจใช้บริการธนาคารผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา คำพุททะ. (2556). *วิจัยธุรกิจ*. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ปัญญา สุนทรปิยะพันธ์. (2552). *พฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตแบบกึ่งของกลุ่มนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- ปิยะพงษ์ ตั้งจินตนาการ. (2559). *สถาบันการเงินในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพมหานคร: หน่วยวิเคราะห์เศรษฐกิจภาคการผลิต ส่วนเศรษฐกิจรายสาขา ฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจ และเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน.
- ปิยพงศ์ ตั้งจินตนาการ และ พิษณุสินี โพธิ์จิตติ. (2560). *Mobile Banking...การธนาคารในยุค Digital*. กรุงเทพมหานคร. หน่วยวิเคราะห์เศรษฐกิจภาคการผลิต ส่วนเศรษฐกิจรายสาขา ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจ และเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (2558). *โครงการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สุดาตวง เรืองรุจิระ. (2541). *หลักการตลาด*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร : ประกายพริก.
- สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี. (2561). *แผนพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี 4 ปี พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2564*. กาญจนบุรี: สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). ระบบสถิติทางการทะเบียน จำนวนประชากรแยกอายุ จังหวัดกาญจนบุรี. สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php
- Abdul Kabeer Kazi and Muhammad Adeel Mannan. (2013). Factors affecting adoption of mobile banking in Pakistan: Empirical Evidence. *International Journal of Research in Business and Social Science*. 2(3), 54-61.
- Agarwal, R., & Prasad, J. (1999). Are differences germane to the acceptance of new information technologies?. *Decision Sciences*, 30(2), 361-391.
- Arunagiri Shanmugam, Michael Thaz Savarimuthu and Teoh Chai Wen. (2014). Factors Affecting Malaysian Behavioral Intention to Use Mobile Banking With Mediating Effects of Attitude. Universiti Utara Malaysia. *Academic Research International*. 5(2), 236-253. Retrieved from www.journals.savap.org.pk.
- Assael, H. (2004). *Consumer behavior: A strategic approach*. Boston: MA: Houghton. Bauer, R. A. (1960). *Consumer behavior as risk taking. Paper presented at the Dynamic Marketing for a Changing World*, Proceedings of the 43rd Conference of the American Marketing Association.
- Bauer, R. A. (1960). *Consumer behavior as risk taking. Paper presented at the Dynamic Marketing for a Changing World*, Proceedings of the 43rd Conference of the American Marketing Association.
- Darmesh Krishanan, Aye Aye Khin, Kevin Low Lock Teng and Karuthan Chinna. (2016). Consumers' Perceived Interactivity and Intention to use Mobile Banking in Structural Equation Modeling. *International Review of Management and Marketing*. 6(4), 883-890. Retrieved from www.econjournals.com.
- Hossein Rezaie Dolat Abadi, Bahram Ranjbarian and Faeze Kermani Zade. (2012). Investigate the Customers' Behavioral Intention to Use Mobile Banking Based on TPB, TAM and Perceived Risk (A Case Study in Meli Bank). University of Isfahan. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 2(10), 312-322. Retrieved from www.hrmars.com/journals.
- John F. (2004). *Strategic Management*. New York: McGraw – Hill.

- McCombs, M. E., & Becker, L. B. (1979). *Using mass communication*. New Jersey: Prince-Hall.
- Merrill, J. C., & Lownestein, R. L. (1973). *Media, messages, and men: New perspectives in communication*. New York: David Mckay Company.
- Panjaborn Chansaenroj and Rapeepat Techakittiroj. (2015). Factors Influencing the Intention to Use Mobile Banking Services In Bangkok, Thailand. *International Journal of Management and Applied Science*. 1(9), 166-169. Retrieved from www.worldresearchlibrary.org.
- Rogers E. M (1995). *Diffusion of Innovation*. (4th ed.) New York: Free Press.
- Solomon, M. R. (2013). *Consumer behavior: Buying, having, and being* (10th ed.). Boston: Pearson.
- Yenhui Ouyang. (2012). *A use intention survey of mobile banking with smart phones – an integrated study of security anxiety, internet trust and TAM*. *Innovative Marketing*, 8(1), 14-20.
- Zhao, A. L., Hanmer-Lloyd, S., & Philippa Ward, M. M. H. G. (2008). *Perceived risk and Chinese consumers' internet banking services adoption*. *International Journal of Bank Marketing*, 26(7), 505-525.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย

สิริพรรณ โกมลรัตน์มงคล*, พิเชษฐ์ โสภางษ์**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทักษะของนักบัญชีและปัจจัยระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานและลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งตรวจสอบรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยจำนวน 400 ตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานในการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทักษะของนักบัญชีและปัจจัยระบบการควบคุมภายในส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานและลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งทำให้ทราบว่าปัจจัยทักษะของนักบัญชีและปัจจัยระบบการควบคุมภายในเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนารายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยให้มีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงิน จึงควรพัฒนาปัจจัยดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้รายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยนำเสนอข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ : ทักษะนักบัญชี, ระบบควบคุมภายใน, คุณภาพรายงานทางการเงิน, รัฐวิสาหกิจไทย

* นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

** อาจารย์ประจำ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Corresponding author, email: Siriphan.ku.src@gmail.com, Tel. 063-9478909

Received : December 16, 2019; Revised : April 30, 2020; Accepted : May 15, 2020

Factors Affecting the Quality of Financial Reports of the State Enterprises in Thailand

Siriphan Komonratmongkol*, Phichet Sophaphong**

Abstract

This research was conducted as a quantitative, objective to study accountant's skill factor, and internal control system factor effects on fundamental and enhancing qualitative characteristics of financial reports of the state enterprises in Thailand via quantitative aspect by using 400 questionnaires to collect data from the auditor of state audit office of the Kingdom of Thailand whom auditing state enterprises and analyzing data via descriptive statistics including percentage, average, standard deviation, and via using inferential statistics multiple regression analysis to hypothesis testing.

The study results that accountant's skill factor, and internal control system factor significantly affects fundamental and enhancing qualitative characteristics of financial reports of state enterprises in Thailand, showing that accountant's skill factor, and internal control system factor was important in order to improve financial reports of state enterprises in Thailand. Consequently, the management or those charged with governance should enhance these factors to be more effective as the financial reports of state enterprises in Thailand would truly represent useful financial information.

Keywords : Accountant's skills, Internal control system, The financial reports quality, The state enterprises in Thailand

* Graduate Student, Master of Accounting, Sripatum University

** Program Designated Lecturers Master of Accounting, Sripatum University

Corresponding author, email: Siriphan.ku.src@gmail.com, Tel. 063-9478909

Received : December 16, 2019; **Revised** : April 30, 2020; **Accepted** : May 15, 2020

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

รายงานทางการเงิน เป็นแหล่งข้อมูลทางการเงินที่สำคัญของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรในการใช้ตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร นักลงทุน พนักงาน หรือผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ซึ่งกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินตามที่มาตรฐานรายงานทางการเงินได้กำหนด ผู้บริหารสามารถใช้วิจารณ์ฐานในการกำหนดนโยบาย ประเมินการ หรือวิธีปฏิบัติทางบัญชีตามดุลยพินิจ และแนวทางที่กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินกำหนด ประกอบกับข้อจำกัดของต้นทุนและระยะเวลาในการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงิน อาจทำให้รายงานทางการเงินของกิจการแต่ละกิจการนำเสนอข้อมูลที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ใช้ข้อมูลจำเป็นต้องระมัดระวังในการใช้ข้อมูลที่ได้รับ (กุลยา จันทะเดช, 2557) เช่นเดียวกันกับข้อมูลในรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย ซึ่งจะถูกนำไปใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจในระดับประเทศ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายการบริหารประเทศ ภายใต้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจจะต้องมีความน่าเชื่อถือ นำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนทุกคนผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินของประเทศเกิดความเชื่อมั่นในการบริหารงาน และเพื่อให้ผู้บริหารรวมทั้งผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะสามารถนำไปพัฒนาเพื่อทำให้รายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยนำเสนอข้อมูลทางการเงินที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ตัดสินใจได้อย่างแท้จริง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความน่าเชื่อถือในข้อมูลทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย และความน่าเชื่อถือต่อประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทักษะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทักษะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาปัจจัยระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย

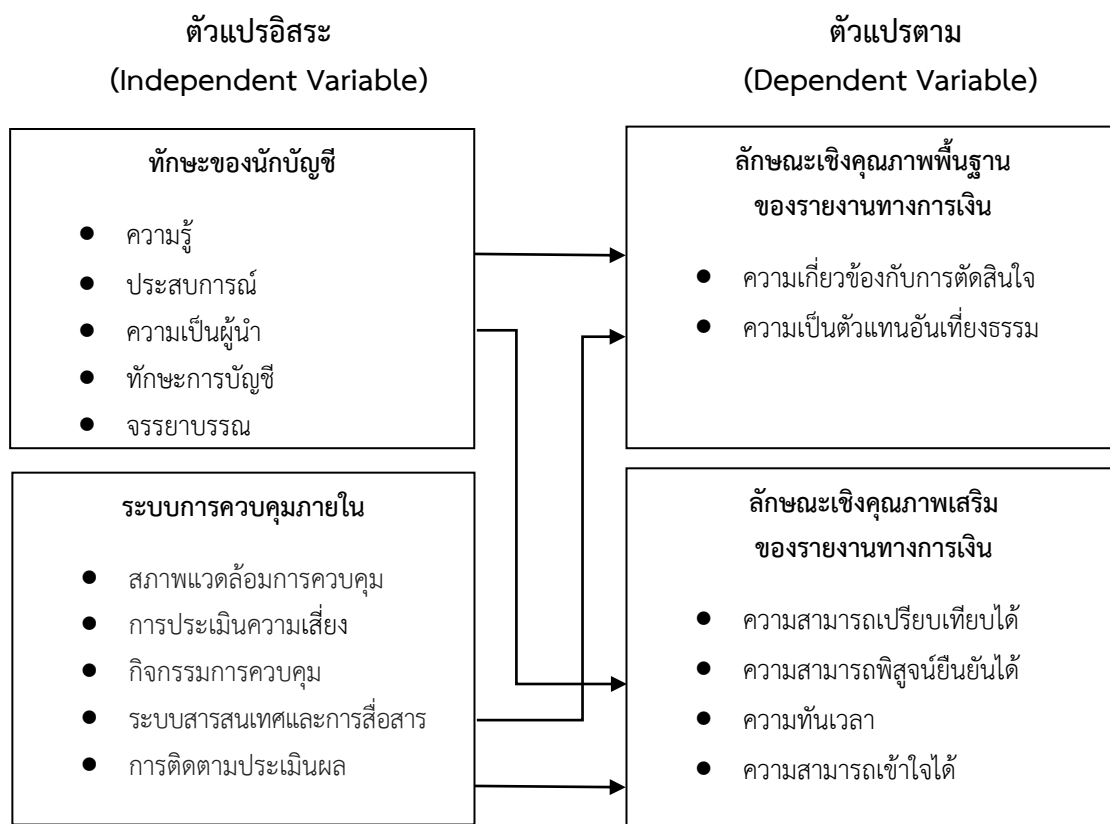
กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย ซึ่งมีปัจจัยทักษะของนักบัญชี 5 ด้าน และปัจจัยระบบการควบคุมภายใน 5 ด้าน เป็นตัวแปรอิสระ ได้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและผลการศึกษาวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัยของ ณฐภัทร หงษ์พงษ์ (2560) ที่พบว่าทักษะทางวิชาชีพในมิติด้านปัญญา มิติด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร มิติด้านการจัดการบุคคล และมิติด้านการจัดการองค์กร มีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ประกอบกับการศึกษาวิจัยของ ณัฏชา อาแล (2561) ซึ่งพบว่าทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและด้านความชำนาญในการปฏิบัติงาน

ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางบัญชี จรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางบัญชี และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางบัญชี ส่งผลต่อคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย รวมทั้งงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ ตันติเศรษฐ (2558) ที่พบว่าปัจจัยความเป็นมืออาชีพของพนักงานบัญชี และความสามารถของระบบสารสนเทศทางบัญชีส่งผลต่อการจัดทำงบการเงินให้มีคุณภาพ

เมื่อผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมยังพบว่า มีผลการศึกษาย่อยที่เกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ได้แก่ การศึกษาของ สุทธาทิพย์ บุญสำลี (2560) ที่พบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการ ภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การควบคุมการจ่ายเงิน การจัดทำบัญชี และการจัดทำรายงานทางการเงิน ประกอบกับผลการศึกษาของ Ochung' Francis Onyulo (2017) ซึ่งพบว่าปัจจัยด้านการประเมินการควบคุมภายในมีอิทธิพลต่อคุณภาพการรายงานทางการเงินขององค์กรที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ Henny N. Tambingon, Winwin Yadiati และ Cecilia Lelly Kewo (2018) ที่พบว่าบทบาทของการตรวจสอบภายในมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี และคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีผลกระทบต่อคุณภาพของการรายงานทางการเงินของรัฐบาลท้องถิ่นในประเทศอินโดนีเซีย

ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ถึงปัจจัยทักษะของนักบัญชีและปัจจัยระบบการควบคุมภายใน ว่าส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐบาลท้องถิ่นในประเทศไทยหรือไม่ สามารถเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำปัจจัยดังกล่าวมาศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย เนื่องจากธุรกิจเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรของประเทศให้เกิดกำไรและนำส่งกลับคืนเพื่อพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆต่อไป เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นมาอย่างยาวนานและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล และผู้มีหน้าที่ในการจัดทำควรให้ความสำคัญกับการแสดงข้อมูลในรายงานทางการเงินให้มีประโยชน์สูงสุด เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือต่อนักลงทุนและผู้ใช้ข้อมูลในรายงานทางการเงินในการตัดสินใจต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามของคำศัพท์ที่สำคัญ เพื่อให้เกิดความเข้าใจไว้ดังนี้

ทักษะของนักบัญชี หมายถึง คุณลักษณะของนักบัญชีของหน่วยงานธุรกิจที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ หรือมีส่วนให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความรู้ ประสบการณ์ ความเป็นผู้นำ ทักษะการบัญชี และจรรยาบรรณของนักบัญชี

ความรู้ เป็นคุณลักษณะในการปฏิบัติงานหนึ่งที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ว่าจะในฐานะนักบัญชีหรืองานด้านอื่นๆ ควรมี ซึ่งคือการเป็นผู้มีความรู้รอบด้าน ทั้งด้านงานบัญชี กฎหมาย ภาษี การตลาด การผลิต จิตวิทยา และคอมพิวเตอร์ เพื่อที่จะเลือกใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่มีอยู่และจะพัฒนาขึ้นโดยการผสมผสานให้ เหมาะสมกับส่วนงานในองค์กร ซึ่งหากนักบัญชีมีความรู้ ความสามารถและมีมาตรฐานในการปฏิบัติงานจะก่อให้เกิดการรายงานทางการเงินที่ถูกต้องและมีคุณภาพ (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2554)

ประสบการณ์ คือ การสะสมความชำนาญในการทำงานเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งได้เรียนรู้หรือศึกษาจากสภาพแวดล้อม โดยใช้ระยะเวลา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น และหากนักบัญชีมีประสบการณ์จะสามารถทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งต่อตนเองและองค์กร อีกทั้งยังเชื่อมั่นได้ว่ามีความแม่นยำ และมีคุณค่าแห่งการเสริมสร้างการเป็นนักบัญชีได้อย่างดี (นิศาชล หวานเปราะ, 2557)

ความเป็นผู้นำ เป็นทักษะหนึ่งที่เป็นที่ต้องการสำหรับบุคลากรขององค์กร ซึ่งช่วยให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อผู้บริหาร และต่อองค์กร ซึ่งความรับผิดชอบนี้จะต้องรับผิดชอบทั้งทางด้านการปฏิบัติงานและความประพฤติการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนได้เป็นอย่างดี เป็นที่ไว้วางใจของผู้บริหารว่าสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของตนได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องติดตามตรวจสอบหรือให้ผู้บริหารกังวลอยู่ตลอดเวลา และหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้น ต้องไม่ปิดความรับผิดชอบและโทษผู้อื่น และยอมรับความผิดด้วยความเต็มใจทำการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นให้ถูกต้องโดยเร็ว (กุลนิษฐ์ สารภาพ, 2553)

ทักษะการบัญชี เป็นคุณลักษณะทางวิชาชีพที่สำคัญที่นักบัญชีควรมี เป็นทักษะด้านเทคนิค คือ ศาสตร์ของการคำนวณ การจำลอง การวัดมูลค่าในการวิเคราะห์ เพื่อตัดสินใจและรายงานต่าง ๆ (นิศาชล หวานเปราะ, 2557) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการวัดความสามารถของผู้ทำบัญชี (สุภาภา รักประสูติ, 2558)

จรรยาบรรณ หมายถึงนักบัญชีจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม มีการปฏิบัติตนอยู่ในประเพณีที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความผูกพันต่อองค์กร (สุณี ประยูร, 2552) เป็นค่านิยมที่แต่ละบุคคลยึดถือ โดยมีความเชื่อว่าการกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติอย่างไรที่ถูกต้องเหมาะสม ดีงาม และการกระทำหรือการประพฤติปฏิบัติอย่างไรที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือผิดทางศีลธรรม จริยธรรม โดยแต่ละบุคคลมีหลักเกณฑ์ มีระบบในการพิจารณาตัดสินใจของตนเอง (จำนงค์ จันทโชโต, 2558)

ระบบการควบคุมภายใน คือ งานที่รัฐวิสาหกิจกำหนดขึ้นเกี่ยวกับการสร้างความเชื่อมั่นโดยการตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการควบคุมภายในกระบวนการกำกับดูแลที่ดี กระบวนการบริหารความเสี่ยงและการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของรัฐวิสาหกิจอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการรายงานผลการปฏิบัติงานและการให้คำแนะนำปรึกษาอย่างเป็นอิสระและเที่ยงธรรม เพื่อเพิ่มคุณค่าและยกระดับกระบวนการปฏิบัติงานของรัฐวิสาหกิจให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงการคลัง, 2555)

รายงานทางการเงิน หมายถึง งบการเงินและข้อมูลทางการเงินหรือการนำเสนอฐานะการเงินและผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการอย่างมีแบบแผน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้การเงินกลุ่มต่าง ๆ และแสดงถึงผลการบริหารงานของฝ่ายบริหารของกิจการเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารทรัพยากรของกิจการ เป็นการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฐานะของกิจการ การเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสด ผลการดำเนินงาน รวมทั้งการแสดงผลการเปลี่ยนแปลงฐานะของกิจการ โดยจะให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ เชื่อถือได้และเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจแก่ผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งการจัดทำรายงานการเงินเพื่อให้ทราบถึงตัวเลขทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับกิจการ เช่น สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้และค่าใช้จ่าย ให้ประโยชน์ในการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุน ให้ประโยชน์ในการตัดสินใจให้สินเชื่อ ให้ประโยชน์ในการตัดสินใจในการประเมินภาวะกระแสเงินสด ทำให้ทราบถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจของกิจการ สิทธิต่อทรัพยากรและผลของรายการ เหตุการณ์และสถานการณ์แวดล้อมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและสิทธิในทรัพย์สิน ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและกำไรของกิจการ ทำให้ทราบถึงสภาพคล่อง ความสามารถในการชำระหนี้และกระแสเงินสด (ศศิวิมล มีอำพล, 2548)

คุณภาพของรายงานทางการเงิน หมายถึง ลักษณะของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ (Qualitative Characteristics of Useful Financial Information) ต่อผู้ใช้ข้อมูลในรายงานทางการเงิน ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลตามกรอบแนวคิดของรายงานทางการเงิน ประกอบด้วย

1. ลักษณะเชิงคุณภาพที่มีประโยชน์พื้นฐาน (Fundamental Qualitative Characteristics) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ทำให้ข้อมูลในรายงานทางการเงินมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ประกอบด้วย

1.1 ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) คือ การที่ข้อมูลนั้นต้องสามารถใช้ในการประเมินเหตุการณ์ในอดีตหรือคาดการณ์เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับลักษณะและความมีสาระสำคัญของข้อมูลนั้นด้วย

1.2 ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) คือ การที่ข้อมูลทางการเงินแสดงเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจ โดยต้องมีความครบถ้วน เป็นกลาง และปราศจากข้อผิดพลาด และการแสดงข้อมูลนั้นไม่ทำให้รายการหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงไปจากความเป็นจริง

2. ลักษณะเชิงคุณภาพเสริม (Enhancing Qualitative Characteristics) ซึ่งจะเสริมให้ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานมีประโยชน์มากยิ่งขึ้น 4 ประการ ประกอบด้วย

2.1 ความสามารถเปรียบเทียบได้ (Comparability) คือ ผู้ใช้ข้อมูลต้องสามารถเปรียบเทียบข้อมูลทางการเงินของกิจการในระหว่างงวด หรือสามารถเปรียบเทียบข้อมูลของกิจการกับกิจการอื่นได้ โดยใช้รายงานทางการเงินจำเป็นต้องเข้าใจ ความแตกต่างของนโยบายการบัญชีของแต่ละกิจการและเหตุการณ์ที่สำคัญในรอบระยะเวลาที่ต่างกัน

2.2 ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ (Verifiability) คือ การที่ผู้ได้รับข้อมูลทางการเงินที่มีความรู้และความอิสระสามารถได้ข้อสรุปตรงกัน เป็นช่วงใดช่วงหนึ่งที่มีทิศทางเดียวกัน โดยข้อมูลนั้นจะสามารถ

พิสูจน์ยืนยันได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การนับ หรือการใช้เทคนิคในการคำนวณอื่น ๆ ด้วยวิธีการที่เหมือนกัน และสำหรับข้อมูลในอนาคตอาจใช้การเปิดเผยข้อสมมุติที่ใช้ในการจัดทำข้อมูลนั้นแทน

2.3 ความทันเวลา (Timeliness) คือ การที่มีข้อมูลพร้อมและนำส่งข้อมูลได้ภายในเวลาที่ต้องการ

2.4 ความสามารถเข้าใจได้ (Understandability) คือ การที่ผู้ใช้รายงานทางการเงินที่มีความรู้ในธุรกิจและการบัญชีตามที่ต้องการสามารถเข้าใจข้อมูลในรายงานทางการเงินได้ในทันที แม้ว่าข้อมูลจะซับซ้อนและยากเกินกว่าผู้ใช้ข้อมูลบางส่วนจะเข้าใจ (สภามหาวิทยาลัยฯ, 2558)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review) จากการศึกษาวิจัยในอดีตทั้งในและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดและปัจจัยที่สำคัญ

2. ออกแบบเครื่องมือในการวิจัย (Questionnaire Design) โดยทำการพัฒนาแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต

3. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล (Collect and Analyze Research Data) นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด แปรค่าและวิเคราะห์ผลที่ได้รับ

4. สรุปผลการวิจัย (Conclusion) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับมาสรุปและอธิบายถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจในประเทศไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัย คือนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบรายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจในประเทศไทย จำนวน 1,430 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยสูตรของยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวน 313 คน และเพื่อเพิ่มคุณภาพของการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างทั้งหมดเป็น 400 ตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างโดยใช้การเลือกแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability sampling) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยสุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง จากรายชื่อของนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบรายงานทางการเงินของหน่วยงานรัฐบาลกิจในประเทศไทยทั้งหมด ตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในและการจัดอัตรากำลังของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทักษะของนักบัญชี ได้แก่ ความรู้ ประสบการณ์ ความเป็นผู้นำ ทักษะการบัญชี และจรรยาบรรณ และปัจจัยระบบการควบคุมภายใน ได้แก่ สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล

2. ตัวแปรตาม คือ ลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานทางการเงิน ประกอบด้วยลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐาน ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม และลักษณะเชิงคุณภาพเสริม ได้แก่ ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ความทันเวลา และความสามารถเข้าใจได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ แบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับกรอบแนวคิดในการศึกษาเพื่อพิจารณาประเด็นคำถาม การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) และการทดสอบ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 ตัวอย่าง รวมทั้งการทดสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งพบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าเกินกว่า 0.70 (Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham, 2006) โดยปัจจัยทักษะของนักบัญชีมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ที่ 0.912 ปัจจัยระบบการควบคุมภายในมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ที่ 0.975 ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงินมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ที่ 0.876 และลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ที่ 0.946 โดยลักษณะคำถามของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิดและใช้มาตราวัดประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยคำตอบย่อยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามหลักของ Likert Scale เป็นเครื่องมือในการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ โดยทำการศึกษาและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และทำหนังสือเพื่อขอเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผ่านคณบดีคณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ไปยังสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อรวบรวมข้อมูลจากนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานทางการเงินของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย ตามที่ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยไว้ และเมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนตามที่กำหนดแล้วจึงได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีชนิดของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) เป็นสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) ประกอบด้วย การทดสอบค่า Tolerance ค่า VIF (Variance inflation factors) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ที่ตรวจสอบรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย พบว่าส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีสถานภาพทางวิชาชีพเป็นผู้ฝึกหัดงานสอบบัญชี มีประสบการณ์ในการตรวจสอบรายงานทางการเงินไม่เกิน 5 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานทางการเงินของรัฐวิสาหกิจไม่เกิน 5 ปี

เมื่อใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ผลลัพธ์ ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทักษะของนักบัญชีส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย

ปัจจัยทักษะของนักบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความรู้	4.17	.574	มาก
2. ประสบการณ์	4.16	.667	มาก
3. ความเป็นผู้นำ	4.07	.595	มาก
4. ทักษะการบัญชี	4.20	.642	มาก
5. จรรยาบรรณ	4.45	.509	มากที่สุด
รวม	4.21	.470	มาก

จากตารางที่ 1 โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยทักษะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านจรรยาบรรณ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็น ด้านทักษะการบัญชี ด้านความรู้ ด้านประสบการณ์ และด้านความเป็นผู้นำ ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของธุรกิจในประเทศไทย

ปัจจัยระบบการควบคุมภายใน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สภาพแวดล้อมการควบคุม	4.26	.541	มากที่สุด
2. การประเมินความเสี่ยง	4.15	.541	มาก
3. กิจกรรมการควบคุม	4.18	.525	มาก
4. ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร	4.13	.574	มาก
5. การติดตามประเมินผล	4.13	.541	มาก
รวม	4.17	.467	มาก

จากตารางที่ 2 โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็น ด้านกิจกรรมการควบคุม และการประเมินความเสี่ยง ตามลำดับ ส่วนด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล มีระดับความคิดเห็นเท่ากัน

สรุปผลการวิจัย

จากการใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลทางสถิติมีค่า Tolerance และ VIF อยู่ในระดับที่ไม่เกิด Multicollinearity เนื่องจากค่า Tolerance มีค่ามากกว่า 0.1 และค่า VIF มีค่าน้อยกว่า 10 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2556) ซึ่งแสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเอง สามารถทดสอบการถดถอยพหุคูณได้

ผู้วิจัยกำหนดคำอธิบายสัญลักษณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

N	แทน	ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
t	แทน	สถิติพิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t-Distribution
F	แทน	สถิติพิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F-Distribution
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
Tol	แทน	ค่าความทนทาน (Tolerance)
VIF	แทน	ค่าการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

และเมื่อสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีข้อค้นพบ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยทักษะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจในประเทศไทย

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ทักษะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงิน ของรัฐบาลกิจในประเทศไทย

ปัจจัย ทักษะของนักบัญชี	ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงิน				
	Standardized Coefficients	t-value	Sig.	Tol	VIF
ค่าคงที่	-	10.242	.000*		
1. ความรู้	-.102	-.102	.118	.471	2.215
2. ประสบการณ์	.021	.198	.001*	.534	1.873
3. ความเป็นผู้นำ	.292	.124	.043*	.533	1.876
4. ทักษะการบัญชี	.365	.149	.032*	.416	2.401
5. จรรยาบรรณ	.181	.205	.000*	.668	1.496

Note: N=400, F=21.728, R=.465, R²=.216, AR²=.206, Std.Err=.429, *p<0.05

จากตารางที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยทักษะของนักบัญชีโดยรวมส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาปัจจัยทักษะของนักบัญชีรายด้านพบว่า ประสบการณ์ ความเป็นผู้นำ ทักษะการบัญชี และ จรรยาบรรณ ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ปัจจัยทักษะของนักบัญชี ด้านความรู้ ไม่สามารถอธิบายลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจในประเทศไทย ได้อย่างมีนัยสำคัญ วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยทักษะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของรัฐบาลกิจในประเทศไทย

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทักษะของนักบัญชีที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของธุรกิจวิสาหกิจในประเทศไทย

ปัจจัย ทักษะของนักบัญชี	ลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงิน				
	Standardized Coefficients	t-value	Sig.	Tol	VIF
ค่าคงที่	-	11.742	.000*		
1. ความรู้	.051	.803	.422	.471	2.125
2. ประสบการณ์	.057	.959	.338	.534	1.873
3. ความเป็นผู้นำ	.133	2.231	.026*	.533	1.876
4. ทักษะการบัญชี	.243	3.615	.000*	.416	2.401
5. จรรยาบรรณ	.149	2.809	.005*	.668	1.496

Note: N=400, R=.507, $R^2=.257$, $AR^2=.247$, $F=27.263$, $*p<0.05$

จากตารางที่ 4 สามารถสรุปผลได้ว่า ปัจจัยทักษะของนักบัญชีโดยรวมส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของธุรกิจวิสาหกิจในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาปัจจัยทักษะของนักบัญชีรายด้านพบว่า ความเป็นผู้นำ ทักษะการบัญชี และจรรยาบรรณ ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของธุรกิจวิสาหกิจในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ปัจจัยทักษะของนักบัญชี ด้านความรู้ และด้านประสบการณ์ ไม่สามารถอธิบายลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของธุรกิจวิสาหกิจในประเทศไทย ได้อย่างมีนัยสำคัญ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงินของธุรกิจวิสาหกิจในประเทศไทย

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงินของธุรกิจวิสาหกิจในประเทศไทย

ปัจจัยระบบ การควบคุมภายใน	ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงิน				
	Standardized Coefficients	t-value	Sig.	Tol	VIF
ค่าคงที่		8.473	.000*		
1. สภาพแวดล้อมการควบคุม	.176	3.112	.002*	.472	2.119
2. การประเมินความเสี่ยง	.000	.006	.995	.364	2.745
3. กิจกรรมการควบคุม	.149	2.343	.020*	.374	2.677
4. ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร	.222	3.761	.000*	.433	2.312
5. การติดตามประเมินผล	.185	2.370	.018*	.247	4.047

Note: N=400, R=.636, $R^2=.404$, $AR^2=.397$, $F=53.489$, $*p<0.05$

จากตารางที่ 5 สามารถสรุปผลได้ว่า ระบบการควบคุมภายในโดยรวมส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงินของธุรกิจวิสาหกิจในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาปัจจัยระบบการควบคุมภายในรายด้านพบว่า สภาพแวดล้อมการควบคุม กิจกรรมการควบคุม ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของ

รายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ระบบการควบคุมภายใน ด้านการประเมินความเสี่ยง ไม่สามารถอธิบายลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย ได้อย่างมีนัยสำคัญ

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อศึกษาปัจจัยระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยระบบการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย

ปัจจัยระบบ การควบคุมภายใน	ลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงิน				
	Standardized Coefficients	t-value	Sig.	Tol	VIF
ค่าคงที่		10.553	.000*		
1. สภาพแวดล้อมการควบคุม	.224	4.141	.000*	.472	2.119
2. การประเมินความเสี่ยง	.182	2.946	.003*	.364	2.745
3. กิจกรรมการควบคุม	.033	.546	.585	.374	2.677
4. ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร	.118	2.086	.038*	.433	2.312
5. การติดตามประเมินผล	.221	2.949	.003*	.247	4.047

Note: N=400, R=.675, R²=.455, AR²=.448, F=65.800, *p<0.05

จากตารางที่ 6 สามารถสรุปผลได้ว่า ระบบการควบคุมภายในโดยรวมส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาปัจจัยระบบการควบคุมภายในรายด้านพบว่า สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล ส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ระบบการควบคุมภายใน ด้านกิจกรรมการควบคุม ไม่สามารถอธิบายลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย ได้อย่างมีนัยสำคัญ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากมุมมองของนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินที่ตรวจสอบรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย พบว่าปัจจัยทักษะของนักบัญชีส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานและลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของธุรกิจในประเทศไทย เนื่องจากนักบัญชีเป็นผู้มีหน้าที่หลักในการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงิน การที่ธุรกิจมีนักบัญชีที่มีทักษะจึงส่งผลให้คุณภาพรายงานทางการเงินของธุรกิจสูงขึ้นตามไปด้วย นักบัญชีต้องมีทักษะด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ทำให้รายงานทางการเงินนำเสนอข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา ที่มีความสำคัญต่อการประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของหน่วยงานได้ (นิสาลชล หวานเปราะ, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ญฐภัทร หงษ์พงษ์ (2560) ซึ่งพบว่าทักษะทางวิชาชีพในมิติด้านปัญญา มิติด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร มิติด้านการจัดการบุคคล และมิติด้านการจัดการองค์กรมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน เป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการศึกษาของ ณิชชา อาแล (2561) ที่พบว่าทักษะทางวิชาชีพบัญชี จรรยาบรรณวิชาชีพส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางบัญชีและประสิทธิภาพการ

ปฏิบัติงานทางบัญชีส่งผลต่อคุณภาพงบการเงิน เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ ณัฐภูมิ ตันติเศรฐฐ (2558) ซึ่งพบว่าปัจจัยความเป็นมืออาชีพของพนักงานบัญชีและความสามารถของระบบสารสนเทศทางบัญชีส่งผลต่อการจัดทำงบการเงินให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุบลวรรณ กองสุวรรณกุล (2558) ซึ่งพบว่าปัจจัยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพผู้ทำบัญชีและปัจจัยด้านความรู้ความสามารถผู้ทำบัญชีมีผลกระทบต่องบการเงิน และผลการศึกษาของ นิศาชล หวานเปราะ (2557) ซึ่งพบว่าความรู้ความสามารถของนักบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัจจัยระบบการควบคุมภายในส่งผลต่อลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานและลักษณะเชิงคุณภาพเสริมของรายงานทางการเงินของรัฐบาลท้องถิ่นในประเทศไทย เนื่องจากระบบการควบคุมภายในเป็นกระบวนการบริหารความเสี่ยงรูปแบบหนึ่งในการปฏิบัติงาน กระบวนการควบคุมภายในที่ดีทำให้สามารถป้องกันข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานหรือการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ รวมทั้งทำให้การจัดทำรายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ หากกิจการมีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผลแล้ว ซึ่งจะส่งผลให้รายงานทางการเงินมีคุณภาพสูงตามไปด้วย (อุบลวรรณ กองสุวรรณกุล, 2558) สอดคล้องกับการวิจัยของ สุทธาทิพย์ บุญสำลี (2560) ซึ่งพบว่าประสิทธิภาพการควบคุมภายในมีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 ด้านการควบคุมการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การควบคุมการจ่ายเงิน การจัดทำบัญชี และด้านการจัดทำรายงานทางการเงิน งานวิจัยของ Henny N. Tambingon, Winwin Yadiati and Cecilia Lelly Kewo (2018) ที่พบว่าบทบาทของการตรวจสอบภายใน มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี และคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีผลกระทบต่อคุณภาพของการรายงานทางการเงินของรัฐบาลท้องถิ่นในประเทศอินโดนีเซีย และสอดคล้องกับการศึกษาของ Ochung' Francis Onyulo (2017) ซึ่งพบว่าปัจจัยด้านการประเมินการควบคุมภายในมีอิทธิพลต่อคุณภาพการรายงานทางการเงินขององค์กรที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลรัฐบาลท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ปัจจัยทักษะของนักบัญชี โดยเฉพาะด้านทักษะการบัญชีและด้านจรรยาบรรณ ได้รับการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น ด้วยการส่งเสริมให้มีการอบรม พัฒนาทักษะของนักบัญชีในเชิงการมีส่วนร่วม และเปิดโอกาสให้นักบัญชีได้แสดงศักยภาพในการทำงาน สร้างสังคมการทำงานที่มีคุณธรรม จรรยาบรรณ อันจะส่งเสริมให้นักบัญชีมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณพื้นฐานทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัด รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาปัจจัยระบบการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมและระบบสารสนเทศและการสื่อสาร ด้วยการถ่ายทอดความเป็นองค์กรที่มีคุณธรรมผ่านการเป็นตัวอย่างของผู้บริหารสูงสุด จัดโครงสร้างองค์กรเกิดความเป็นอิสระของฝ่ายตรวจสอบ พัฒนาระบบสารสนเทศในการสื่อสารข้อมูลให้มีคุณภาพ ทันเวลาและมีการสื่อสารภายในองค์กรให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐบาลท้องถิ่น และเพิ่มความเชื่อมั่นของนักลงทุนในการใช้ข้อมูลจากการรายงานทางการเงิน

2. หน่วยงานตรวจสอบภายนอกควรให้ความสำคัญในการพิจารณาทักษะของนักบัญชีและระบบการควบคุมของรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินความเสี่ยงสำหรับการตรวจสอบ รายงานทางการเงินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของรัฐบาลท้องถิ่นในประเทศไทย โดยพิจารณาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน หรือในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพื่อให้เกิดองค์

ความรู้ด้านวิชาการมากขึ้น เพิ่มมากขึ้น และเพื่อเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ในแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยมีประสิทธิภาพ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

2. ควรนำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่นๆ มาใช้เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น เช่น การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ผลการวิจัยที่มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการคลัง. (2555). *ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและหน่วยตรวจสอบภายในของรัฐบาล*, สืบค้นจาก www.sepo.go.th/content/77.
- กุลนิษฐ์ สารภาพ. (2553). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการมหาบัณฑิตทางการบัญชีและคุณลักษณะมหาบัณฑิตทางการบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ*, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จำนงค์ จันทโชโต. (2558). คุณภาพรายงานทางการเงินบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 11(32), 17-33.
- กุลยา จันทเดช. (2557). กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 10(29), 63-81.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2556). *การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ*, สืบค้นจาก http://www.priv.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=1154.
- ณัฐภัทร หงษ์พงษ์. (2560). ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของผู้ทำบัญชีในเขตกรุงเทพมหานครและนนทบุรี. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 7 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. นครราชสีมา, ประเทศไทย
- ณัชชา อาแล. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางบัญชีและคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 24(1), 19-29.
- ณัฐภูมิ ตันติเศรษฐ. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงินและประสิทธิภาพในการตัดสินใจของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*, 6(2), 20-35.
- นิศาชล หวานเปราะ. (2557). *หลักธรรมาภิบาลและความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่มีผลต่อคุณภาพงบการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.
- ศศิวิมล มีอำพล. (2548). *หลักการบัญชีขั้นต้น (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: อินโฟไมนิ่งเพรส.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558). *กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558)*, สืบค้นจาก [http://www.fap.or.th/upload/9414/UW0ynKPwuW .pdf](http://www.fap.or.th/upload/9414/UW0ynKPwuW.pdf).
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558). *คู่มืออธิบายกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน*. สืบค้นจาก <http://www.fap.or.th/upload/9414/lhJcrKfW69.pdf>.
- สุฎีกา รักประสูติ. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงิน: การทบทวนวรรณกรรมและข้อเสนอแนะ. *บทความ*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. *สิทธิปริทัศน์*, 29(90), 1-13.

- สุณี ประยูร. (2552). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรทางด้านโลจิสติกส์ตามความต้องการของสถานประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร.
- สุทธาทิพย์ บุญสำลี. (2560). ประสิทธิภาพการควบคุมภายในที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือในรายงานทางการเงินของโรงเรียนในพื้นที่สำนักงานศึกษาธิการภาค 2. (ค้นคว้าอิสระ). มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร.
- อุบลวรรณ กองสุวรรณกุล. (2558). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพงบการเงิน ในมุมมองผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเขตกรุงเทพมหานคร, สืบค้นจาก <https://www.spu.ac.th/account/files/2014/07/บทความอุบลวรรณ-แก้ไข1.pdf>.
- Henny N. Tambingon, Winwin Yadiati, Cecilia Lelly Kewo. (2018). Determinant Factors Influencing the Quality of Financial Reporting Local Government in Indonesia. *International Journal of Economics and Financial Issues*. 8(2), 262-268.
- Ochung' Francis Onyulo. (2017). *Factors Influencing Quality of Financial Reporting in Public Sector Entities in The Ministry of Environment and Natural Resources, KENYA*.

ผลสัมฤทธิ์ของการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังต่อสมรรถนะการกระโดด ในนักกีฬาชายระดับมหาวิทยาลัย

ธีรศักดิ์ บุญวัง*, ปวีณ วิทยาภรณ์*, ภาณุพงศ์ ภัทรเชาว์*, วรเชษฐ์ จันตริยะ*, พิษชาภา คนธสิงห์*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลของการเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง ระหว่างกลุ่มติดที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) กับกลุ่มติดที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) ร่วมกับกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า (Quadriceps) ต่อสมรรถนะการกระโดด ซึ่งประกอบด้วยความสูงในการกระโดดและพลังกระโดด กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักกีฬาเพศชายจำนวน 30 คน เป็นนักกีฬาสถาบันกึ่งสมัครเล่น แบดมินตัน และวอลเลย์บอล ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง เปรียบเทียบการติดเทป 4 ลักษณะ คือ 1) ไม่ติดเทป (No tape) 2) ติดเทปหลอก (Placebo tape) 3) ติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) (KG) 4) ติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า (Quadriceps) (KGQ) โดยทำการกระโดดตามลำดับสุ่ม จำนวน 3 ครั้ง และใช้ค่าที่ดีที่สุด เปรียบเทียบความแตกต่างของการติดเทปแต่ละลักษณะ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวชนิดวัดซ้ำ (Repeated measure ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างกลุ่มติดเทปหลอกและกลุ่มติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังแบบ facilitation technique บนกล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า (Quadriceps) ในตัวแปรความสูงของการกระโดด และพลังกระโดด ($p=0.015$ และ $p=0.008$ ตามลำดับ) การศึกษานี้สรุปว่าการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่องและกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า ทำให้ความสูงของการกระโดดและพลังกระโดดมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มติดที่กล้ามเนื้อน่องเพียงอย่างเดียว และการติดเทปหลอก ดังนั้นนักกีฬาและผู้ฝึกสอน จึงควรพิจารณาให้การใช้เทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังด้วยเทคนิคที่กระตุ้นเพื่อเพิ่มสมรรถนะสูงสุดให้กับนักกีฬา

คำสำคัญ : เทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง, สมรรถนะการกระโดด, นักกีฬาระดับมหาวิทยาลัย

* อาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาสุขภาพ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
Corresponding author, email: theerasak.boon@mfu.ac.th, Tel. 081-8850988

Received : November 12, 2019; Revised : April 18, 2020; Accepted : May 15, 2020

Acute Effect of Kinesiology Taping on Jumping Performance Among Male University's Athletes

Theerasak Boonwang*, Paween Wiyaporn*, Panupong Patarachao*,
Vorachet Juntiya*, Phitchapa Konthasing*

Abstract

The objective of this study was to compare the effects of kinesiology taping between taping on gastrocnemius only and taping on both gastrocnemius and quadriceps muscle on jumping performance among male university's athletes. Jumping performance were included of jumping height and jumping power. 30 male athletes of Mae FahLuang University who experienced in basketball, badminton, and volleyball were included to this study by purposive sampling method. 4 taping conditions were applied to all participants in following conditions: 1) No tape, 2) Placebo taping 3) Taping only quadriceps muscle (KG), and 4) Taping on both quadriceps and gastrocnemius muscle (KGQ). Jumping performance were performed randomly. Participants were attempted to complete 3 jumps each condition and the best result was used to calculation. The difference between all taping conditions were observed by repeated measure ANOVA statistical analysis. Whereas, a multiple comparison, bonferroni post hoc, were applied when significant difference was found. The results of this study revealed that significant difference was found between Placebo and KGQ taping conditions on jump height and power variables ($p=0.015$ and $p=0.008$, respectively). Application of kinesiotape on both major leg's muscle, gastrocnemius and quadriceps, might be beneficial to increase jumping performance compared to single leg's muscle group either gastrocnemius or quadriceps. However, athletic trainers or coach should consider a facilitation taping technique that could be maximize athletic's performance.

Keywords : Kinesiology Taping, Jumping performance, University student athlete

* Instructor, Department of Sports and Health Science School of Health Science, Mae Fah Luang University

Corresponding author, email: theerasak.boon@mfu.ac.th, Tel. 081-8850988

Received : November 12, 2019; **Revised :** April 18, 2020; **Accepted :** May 15, 2020

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

เนื่องจากความสนใจด้านสุขภาพทางกายในสังคมปัจจุบัน ทำให้การออกกำลังกายเป็นที่นิยมมากขึ้น นอกจากนั้นแล้ว การแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆ รวมถึงธุรกิจกีฬาก็มีการเติบโตขึ้น การที่นักกีฬาประเภทต่างๆจะสามารถประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายสูงสุดในการเป็นผู้ชนะในการแข่งขันนั้น จำเป็นต้องมีสมรรถภาพของร่างกายและองค์ประกอบอื่นๆ ที่เหนือกว่าคู่แข่งเพื่อที่จะสามารถเอาชนะได้ (Russell, Jenkins, Smith, Halson, & Kelly, 2018) การเคลื่อนไหวที่รวดเร็วเป็นสิ่งสำคัญกับกีฬาแทบจะทุกประเภท เช่น กีฬาบาสเกตบอล วอลเลย์บอลและแบดมินตัน เป็นต้น ซึ่งการเคลื่อนไหวเน้นการกระโดดและต้องการพลังกล้ามเนื้อ (Muscular power) การกระโดดเกิดจากการเหยียดข้อต่อของข้อสะโพก ข้อเข่าและข้อเท้าอย่างรวดเร็วและเป็นทักษะกลไกการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อนเกี่ยวข้องกับการกล้ามเนื้อต่างๆ เช่นกลุ่มกล้ามเนื้อเหยียดเข่าและกล้ามเนื้อน่อง เป็นต้น ซึ่งนอกจากการฝึกฝนของนักกีฬาแล้วยังมีการใช้อุปกรณ์มาช่วยขณะแข่งขันเพื่อเพิ่มสมรรถนะดังกล่าวด้วย

เทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง เป็นอุปกรณ์ประเภทหนึ่งที่มีการนิยมนำมาใช้ทางการกีฬามากมายแพร่หลายในปัจจุบัน เทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังมีคุณสมบัติในการยืดประมาณ 100-130% เมื่อเทียบกับความยาวของเทปกาวที่ยืด ซึ่งการใช้ติดจะติดบนผิวหนังหรือรอบๆ กล้ามเนื้อโดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยพยุงกล้ามเนื้อหรือข้อต่อส่วนนั้นๆ โดยที่ยังสามารถทำการเคลื่อนไหวได้ (Lai, Chen, Yang, & Lin, 2019) โดยที่เทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังใช้สำหรับวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น การป้องกันการบาดเจ็บของอาการทางระบบโครงร่างและกล้ามเนื้อ เช่น ภาวะปวดไหล่ ปวดคอ ปวดหลัง รองข้อ และ การบาดเจ็บของข้อต่อลูกสะบ้า (Patellofemoral joint) เป็นต้น (Morris, Jones, Ryan, & Ryan, 2013) ซึ่งนอกจากการนำมาใช้ในแง่ของการป้องกันหรือรักษาการบาดเจ็บแล้ว ยังมีการศึกษาผลของการใช้เทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังกับสมรรถนะนักกีฬาในหลายด้าน เช่น การใช้เทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังในนักกีฬาฟุตบอลส่งผลให้เตะได้ไกลขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับที่ไม่ติดเทปกาว (Miller et al., 2015) ในทางตรงกันข้ามพบว่าการใช้เทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังไม่ส่งผลต่อการเพิ่มสมรรถนะนักกีฬาในตัวแปร ความสามารถในการรักษาสมดุลการทรงตัวในขณะที่เคลื่อนไหว (Nunes et al., 2015) ความคล่องแคล่วว่องไว (Mostaghimi, Jahromi, Shirazli, & Salesi, 2016) และความเร็วในการวิ่งระยะสั้น (Strutzenberger, Moore, Griffiths, Schwameder, & Irwin, 2016)

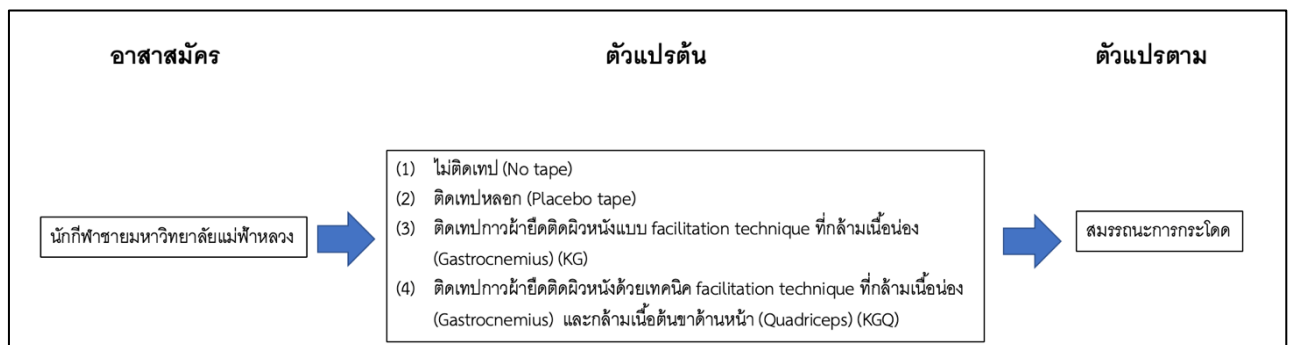
การศึกษาที่ผ่านมาได้อธิบายว่าการเพิ่มสมรรถนะของนักกีฬาที่เกิดจากการใช้เทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังเกิดจากความสามารถในการยึดของวัสดุที่ใช้ทำเทปกาวทำให้เกิดแรงดึงขณะที่ติด ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังนี้ 1) การกระตุ้นการรับรู้และต้อง (Tactile stimulus) ซึ่งเกิดจากการที่ตัวรับความรู้สึกที่ผิวหนัง (Cutaneous receptors) ถูกกระตุ้นส่งผลให้กระตุ้นการทำงานของหน่วยประสาทสั่งการ 2) การติดเทปกาวที่ผิวหนังโดยตรงทำให้เกิดแรงดึงที่ผิวหนัง ทำให้ช่องว่างระหว่างเซลล์ (Inter-stitial space) เพิ่มขึ้น ทำให้อัตราการไหลเวียนของเลือดมีมากขึ้น จึงทำให้เกิดการกระตุ้นการทำงานของกล้ามเนื้อมากขึ้น (Lins, Neto, Amorim, Macedo, & Brasileiro, 2013) นอกจากกลไกดังกล่าวแล้ว การติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังยังส่งผลชั่วคราวต่อระบบประสาทส่วนกลางต่อการกระตุ้นกล้ามเนื้ออีกด้วย การศึกษาของ Gomez-Soriano ซึ่งเปรียบเทียบผลของการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง ระหว่างระยะเวลา 10 นาที และ 24 ชั่วโมงต่อความตึงตัวของกล้ามเนื้อ ความสามารถในการยึดตัวของกล้ามเนื้อ การทำงานของกล้ามเนื้อ และแรงหดตัวสูงสุดของกล้ามเนื้อ พบว่ากลุ่มที่ติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง เป็นเวลา 10 นาที ทำให้เกิดการ ทำงานของกล้ามเนื้อที่วัดโดยเครื่องวัดสัญญาณไฟฟ้ากล้ามเนื้อมากกว่ากลุ่มที่ไม่ติดเทปกาว ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการที่กล้ามเนื้อมีการทำงานมากขึ้นเกิดจากการที่เทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังไปกระตุ้นตัวรับแรงกลที่ปลายประสาท แต่ไม่มีผลเพียงพอที่จะทำให้เพิ่มสมรรถนะการเคลื่อนไหว (Gómez-Soriano et al., 2014)

การเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง ต่อสมรรถนะการกระโดดของนักกีฬา ยังมีผลสรุปที่แตกต่างกันในหลายการศึกษา Cheung และคณะได้ศึกษาผลของการเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง ต่อพลังกระโดดในนักกีฬาวอลเลย์บอล ผลการศึกษาพบว่าไม่มีความแตกต่างทางสถิติของความสูงและพลังของการกระโดดระหว่างกลุ่มที่ติดเทปและไม่ติดเทป (Cheung et al., 2016) แต่ในทางตรงกันข้าม การศึกษาของ Magalhães และคณะพบว่าการศึกษาการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อน่องด้านใน (soleus) มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของอัตราการพัฒนาแรง (Rate of force development) เมื่อทดสอบด้วยการทดสอบแรงต้านการหดตัวสูงขณะเกร็งกล้ามเนื้อค้าง (Maximum isometric contraction) (Magalhães et al., 2016) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาผลของการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังแบบกระตุ้น (Facilitation technique) ต่อความสูงและพลังกระโดดในนักกีฬาประเภทที่ต้องใช้ทักษะการกระโดดในการแข่งขัน คือ บาสเกตบอล แบดมินตัน และวอลเลย์บอล เพื่อนำผลของการศึกษาที่ได้มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลของการเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง ระหว่างกลุ่มติดที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) กับติดที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) ร่วมกับกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า (Quadriceps) ต่อสมรรถนะการกระโดด ซึ่งประกอบด้วยความสูงในการกระโดดและพลังกระโดด ในนักกีฬาชายระดับมหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัยเรื่องผลนับพลังของการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง ต่อสมรรถนะการกระโดดในนักกีฬาชายระดับมหาวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Semi- Experimental research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี เพศชายของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักกีฬาสเกตบอล แบดมินตัน และวอลเลย์บอล ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้ผลการศึกษาที่ผ่านมาใช้อ้างอิงจากการคำนวณจำนวนประชากรด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*Power version 3.1.9.2 และคำนวณหาจำนวนกลุ่มประชากรที่มีความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Power of analysis) มีค่ามากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งจากการคำนวณแล้วผู้วิจัยใช้อาสาสมัครทั้งสิ้นจำนวน 30 คน ประกอบด้วยนักกีฬาที่มีการเคลื่อนไหวกระโดดในขณะแข่งขัน ได้แก่บาสเกตบอล แบดมินตัน และนักกีฬาวอลเลย์บอล โดยมีเกณฑ์การคัดเข้าคือ เป็นนักกีฬาเพศชาย มีประสบการณ์การเล่นกีฬาบาสเกตบอล แบดมินตัน หรือ วอลเลย์บอลมากกว่า 3 ปี ช่วงอายุระหว่าง 18-25 ปี สามารถสื่อสารอย่างเข้าใจ ส่วนเกณฑ์การคัดออกคือ เคยกระดูกหักบริเวณรยางค์ส่วนล่าง ภายใน 1 ปี ก่อนเข้าร่วมทำการวิจัย เคยได้รับการผ่าตัดที่รยางค์ส่วนล่าง มีโรคประจำตัวที่เสี่ยงต่อการกระโดด เช่นโรคหัวใจ บริโภคอาหารเสริมทางการกีฬาที่ให้ความแข็งแรงต่อร่างกาย เช่น ครีเอทีน มีประวัติการแพ้อาหารฟาสต์ฟู้ดติดฉลาก

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้คือ เทปกาวยืดติดผิวหนัง (Kinesiology Taping) และ Smart Jump (Fusion sport, Australia) ซึ่งใช้ในการวัดสมรรถนะการกระโดด ได้แก่ ความสูงของการกระโดดและพลังกระโดด โดยอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาดังกล่าวถูกใช้ในหลายการศึกษาที่ผ่านมา (Yen, Folmar, Friend, Wang, & Chui, 2018) (Mendes Jr., Vieira, Pires, & Stevan Jr., 2016)

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการการทํารวจในมนุษย์จาก คณะกรรมการวิจัยและจริยธรรมการวิจัย สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยผ่านการพิจารณาจริยธรรมในการวิจัยลำดับ 6/2558 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งอาสาสมัครในการวิจัยครั้งนี้เข้าร่วมการวิจัยด้วยความเต็มใจ และได้รับการอธิบายขั้นตอนการทํารวจรวมถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น โดยการอธิบายทางวาจาและเอกสารประกอบ ผู้วิจัยจะอธิบายจนอาสาสมัครเข้าใจเป็นอย่างดีก่อนลงนามในหนังสือยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการหาอาสาสมัคร ประชุมชี้แจงการวิจัย และให้อาสาสมัครเซ็นยินยอม หลังจากนั้นให้อาสาสมัครแต่ละคนปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ทำแบบประเมิน Physical Activity Readiness Questionnaire และ Waterloo Footedness Questionnaire 2) ยืดกล้ามเนื้อ น่องและต้นขาโดยใช้เวลา 15 วินาทีต่อครั้ง จำนวน 5 ครั้ง 3) อบอุ่นร่างกายก่อนทำการทดลองโดยปั่นจักรยาน Stationary bicycle เป็นเวลา 10 นาที 4) จับฉลากเพื่อทำการกระโดดแบบสุ่ม 5) อาสาสมัครในกลุ่มที่ติดเทปกาวยืดติดผิวหนังจะถูกติดเทปกาวยืดติดผิวหนังโดยนักกายภาพบำบัดที่ผ่านการฝึกอบรมการใช้งานเทปกาวยืด 6) อาสาสมัครจะได้รับการติดเทปกาวยืดติดผิวหนัง 4 แบบ คือ ไม่ติดเทป (No tape) ติดเทปหลอก (Placebo tape) คือการติดเทปกาวยืดติดผิวหนังที่ด้านข้างกล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า (Quadriceps) (3) ติดเทปกาวยืดติดผิวหนังแบบ facilitation technique บนกล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) (KG) (4) ติดเทปกาวยืดติดผิวหนังด้วยเทคนิค facilitation technique บนกล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า (Quadriceps) (KGQ) การติดแบบ facilitation technique จะติดตามแนวกล้ามเนื้อโดยดึงเทปกาวยืดติดผิวหนังให้ยืดที่ 20% (Lai et al., 2019) 7) ฝึกซ้อมการกระโดดให้ถูกต้องด้วยวิธีการกระโดด

Two leg countermovement jump height วิธีการคือ ยืนตรง เขยียดเข้าตรง มือทั้ง 2 ข้าง มือเท้า สะเอว จากนั้นย่อเข้า 90 องศา โดยไม่ต้องหยุดจากนั้นให้กระโดดขึ้นในแนวตั้งให้สูงที่สุดด้วยแรงสูงสุดเท่าที่จะทำได้ โดยมีมือยังเท้าสะเอวอยู่ 8) ทำการกระโดดตามลำดับที่สุ่ม จำนวน 3 ครั้ง ใช้ค่าที่ดีที่สุดจากการกระโดดมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีการพักระหว่างการกระโดดในแต่ละครั้งเป็นระยะเวลา 2 นาที (Busca et al., 2018) 9) ทำการวัดความสูงของการกระโดด และพลังกระโดดโดยใช้เครื่องวัดพลังกระโดด Smart Jump (Fusion sport, Australia) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ วิเคราะห์ และสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวที่มีการวัดซ้ำ (Repeated measure ANOVA) ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพบความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธีของ Bonferroni

ผลการวิจัย

อาสาสมัครที่เข้าร่วมการวิจัยได้ทำแบบประเมิน Physical Activity Readiness Questionnaire และพบว่าอาสาสมัครทุกคนไม่มีความเสี่ยงด้านสุขภาพที่อาจส่งผลต่อการวิจัย ข้อมูลพื้นฐานรวมถึงด้านที่ ถนัดของร่างกายแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยข้อมูลพื้นฐานของอาสาสมัคร

ข้อมูลพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อายุ(ปี)	21.5±2.82
ส่วนสูง(เซนติเมตร)	173.66±5.06
ดัชนีมวลกาย(กิโลกรัม/เมตร ²)	22.18±2.60
มวลกล้ามเนื้อ(กิโลกรัม)	31.59±3.65
ปริมาณไขมันในร่างกาย(ร้อยละ)	16.08±4.91
จำนวนอาสาสมัครที่ถนัดด้านขวา(คน)	29

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสูงในการกระโดด และพลังกระโดดของอาสาสมัคร

กลุ่มอาสาสมัคร	ความสูงในการกระโดด (เซนติเมตร)	พลังกระโดด (วัตต์ต่อกิโลกรัม)
No tape	38.77±5.58	50.10±5.65
Placebo tape	38.20±5.10	49.57±5.17
KG	39.11±4.96	50.39±5.17
KGQ	39.91±5.37	51.20±5.47

No tape = ไม่ติดเทป, Placebo tape = ติดเทปหลอก, KG = ติดเทปกาวผ้ายึดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius), KGQ = ติดเทปกาวผ้ายึดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า (Quadriceps)

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสูงในการกระโดดและพลังกระโดดมีค่าสูงสุดในกลุ่มติดเทปกาวยึดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า (Quadriceps)(KGQ) และต่ำที่สุดในกลุ่มติดเทปหลอก (Placebo tape)

ตารางที่ 3 แสดงความแตกต่างแบบรายคู่ของการติดเทปทั้ง 4 แบบต่อความสูงในการกระโดด เมื่อทดสอบด้วย Bonferroni Post hoc analysis

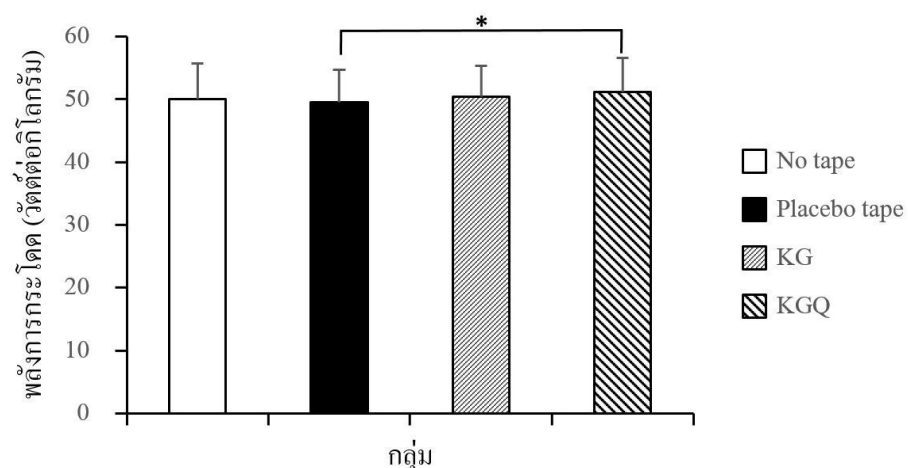
	No tape	Placebo tape	KG	KGQ
No tape		1.00	1.00	0.460
Placebo tape			0.359	0.015*
KG				1.00

จากตารางที่ 3 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของความสูงในการกระโดด มีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Placebo tape กับกลุ่ม KGQ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.015$)

ตารางที่ 4 แสดงความแตกต่างแบบรายคู่ของการติดเทปทั้ง 4 แบบต่อพลังกระโดดเมื่อทดสอบด้วย Bonferroni Post hoc analysis

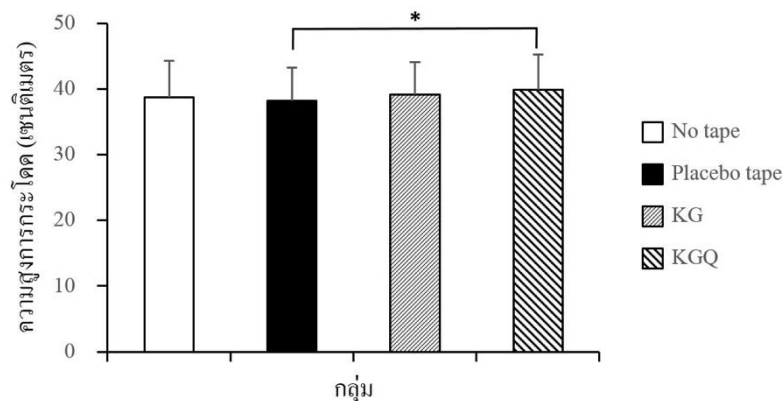
	No tape	Placebo tape	KG	KGQ
No tape		1.00	1.00	0.389
Placebo tape			0.405	0.008*
KG				0.860

จากตารางที่ 4 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของพลังกระโดดมีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Placebo tape กับกลุ่ม KGQ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.008$)

ภาพ 2 แสดงค่าเฉลี่ยของความสูงของการกระโดด เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการติดเทปทั้ง 4 แบบ

จากภาพ 2 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสูงในการกระโดด พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Placebo tape กับกลุ่ม KGQ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.015$)

ภาพ 3 แสดงค่าเฉลี่ยของพลังกระโดด เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการติดเทปทั้ง 4 แบบ

จากภาพ 3 พบว่า ในตัวแปรพลังกระโดด พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Placebo tape กับกลุ่ม KGQ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.008$)

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลของการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังต่อความสูงของการกระโดด และพลังกระโดดของนักกีฬาเพศชายมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยเปรียบเทียบใน 4 แบบ ดังต่อไปนี้ 1) ไม่ติดเทป (No tape) 2) ติดเทปหลอก (Placebo tape) 3) ติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) (KG) 4) ติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อต้นขาด้าน Quadriceps (KGQ) โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า การติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังจะทำให้ให้นักกีฬาสามารถกระโดดได้สูงขึ้น และพลังกระโดดมากขึ้น เมื่อเทียบกับการไม่ติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง ผลของการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบอาสาสมัครทั้ง 4 แบบแล้วพบว่าค่าความสูงของการกระโดดและพลังกระโดดจากน้อยที่สุดไปหามากที่สุดในกลุ่มติดเทปหลอก กลุ่มไม่ติดเทป กลุ่ม KG และกลุ่ม KGQ ตามลำดับ ซึ่งเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติระหว่างการติดเทปทั้ง 4 แบบแล้วพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างแบบที่ติดเทปหลอก (Placebo tape) กับแบบที่ติดเทปที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อต้นขา (Quadriceps) (KGQ) ในตัวแปรความสูงในการกระโดด ($p=0.015$) และพลังกระโดด ($p=0.008$) และเมื่อพิจารณาในแบบไม่ติดเทป (No tape) และแบบติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) (KG) จะพบว่าอาสาสมัครกลุ่มไม่ติดเทปสามารถกระโดดได้สูงขึ้นเมื่อเทียบกับแบบติดเทปหลอก นอกจากนั้นยังพบว่าแบบ KG ซึ่งติดเทปเฉพาะกล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) สามารถกระโดดได้สูงกว่าทั้งแบบติดเทปหลอก และแบบไม่ติดเทป ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวพบว่าการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังแบบกระตุ้น (Facilitation technique) มีผลต่อความสูงของการกระโดดของนักกีฬา

ผลของการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาซึ่งพบว่าอาสาสมัครกลุ่มที่ติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง มีอัตราการพัฒนาแรง (Rate of force development) มากกว่ากลุ่มที่ไม่ติดเทป ซึ่งเกิดจากการที่แรงดึงจากการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังไปกระตุ้นปลายประสาทรับรู้สรีระระหว่างกล้ามเนื้อกับเอ็น (Golgi tendon organ) ซึ่งทำให้กล้ามเนื้อเกิดการหดตัวมากขึ้น นอกจากนั้นแล้ว Huang และคณะพบว่า การติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) ทำให้อาสาสมัครมีแรงกระทำต่อพื้นขณะกระโดดขึ้นในแนวตรงมากขึ้นเมื่อเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้ติดเทป ซึ่งกลไกที่เกิดขึ้นมีผลมาจากการติด

เทพทำให้การทำงานประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมีมากขึ้น (Huang, Hsieh, Lu, & Su, 2011) การศึกษาที่ผ่านมามีผลว่าสมรรถนะการกระโดดเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายด้านโดย Ashley และคณะพบว่าความสูงของการกระโดดที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขา (Ashley & Weiss, 1994) นอกจากนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายรวมถึงพลังกล้ามเนื้อของร่างกายส่วนล่างที่เกี่ยวกับความสูงในการกระโดดในแนวตั้งพบว่าความสูงที่อาสาสมัครกระโดดได้มากขึ้นมีความสัมพันธ์กับร้อยละของไขมันในร่างกาย อายุ ความสามารถในการรักษาสอดคล้องของร่างกายในระดับมาก (Davis, Briscoe, Markowski, Saville, & Taylor, 2003) นอกจากนั้นแล้ว การกระโดดยังเป็นการเคลื่อนไหวในรูปแบบการระเบิดพลัง (Explosive power) ซึ่งกลไกของวงจรการยืดและหดตัว (stretch shortening cycle) มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความสามารถต่อการกระโดด (Young & Behm, 2003) ซึ่งผลของการยืดของเทพกาวผ้ายืดติดผิวหนังมีบทบาทต่อวงจรการยืดและหดตัวของกล้ามเนื้ออย่างครึ่งล่าง และส่งผลต่อการเพิ่มความสูงและการกระโดดในการศึกษาครั้งนี้ นอกจากนั้นการติดเทพลอกในแนวข้างกล้ามเนื้ออาจมีผลต่อการขัดขวางการทำงานของกล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า (Quadriceps) จึงอาจส่งผลให้ความสูงของการกระโดดและพลังกระโดดในกลุ่มติดเทพลอก น้อยกว่ากลุ่ม KGQ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษานี้พบว่ากลุ่มอาสาสมัครที่ติดเทพกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า Quadriceps มีความสูงของการกระโดดในแนวตั้งและพลังกระโดดมากกว่ากลุ่มที่ติดเทพลอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษานี้ให้ผลตรงกันข้ามกับบางการศึกษาที่ผ่านมา Lins และคณะศึกษาผลของการติดเทพกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้าส่วนกลาง (Rectus femoris) กล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้าส่วนนอก (Vastus lateralis) และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้าส่วนใน (Vastus medialis) ต่อการหดตัวของกล้ามเนื้อและแรงบิดเชิงมุมระหว่างการเหยียดและงอเข้า ซึ่งไม่พบความแตกต่างของตัวแปรดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ติดเทพกาวผ้ายืดติดผิวหนังและไม่ติด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่อาสาสมัครที่ใช้เป็นประชากรกลุ่มปกติซึ่งผลของความตึงที่เกิดจากการติดเทพกาวผ้ายืดติดผิวหนังส่งผลต่อการกระตุ้นการทำงานของกล้ามเนื้อไม่มากพอที่จะเห็นถึงความเปลี่ยนแปลง นอกจากนั้น พบว่าการติดเทพกาวผ้ายืดติดผิวหนังส่งผลต่อระดับการตอบสนองของการระดมสัญญาณประสาทเชิงกล (Motor Unit) ในแต่ละบุคคลที่มีระดับไม่เท่ากัน ส่งผลให้ไม่พบความแตกต่างของการทำงานและแรงของกล้ามเนื้อในกลุ่มที่ติดเทพกาวผ้ายืดติดผิวหนัง

สรุปผลการศึกษา

การติดเทพกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่อง (Gastrocnemius) และกล้ามเนื้อต้นขาด้านหน้า (Quadriceps) มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของความสูงของการกระโดดและพลังกระโดดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ติดเทพลอก

ข้อเสนอการนำไปใช้ประโยชน์

ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการติดเทพกาวผ้ายืดติดผิวหนังที่กล้ามเนื้อน่องและต้นขาทำให้เพิ่มสมรรถนะในการกระโดดเมื่อเทียบกับการติดเทพลอก ซึ่งสามารถใช้แนะนำการใช้กับกีฬาประเภทที่ใช้การกระโดดเป็นหลักได้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่าการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในนักกีฬาประเภทที่ต้องใช้พลังระเบิดของกล้ามเนื้อขา โดยอาจพิจารณาติดเทปให้นักกีฬาเพื่อเพิ่มพลังกระโดดหรือพลังการก้าวในการวิ่งหรือการเปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนไหวได้ นอกจากนั้นแล้วการศึกษานี้ทำให้นักกีฬาชายเท่านั้น ผู้วิจัยเสนอแนะเพื่อให้ข้อมูลมาจากอาสาสมัครที่หลากหลาย ควรมีการเก็บข้อมูลจากอาสาสมัครเพศหญิง นอกจากนั้นแล้ว ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรอื่นที่อาจเกิดจากผลของการติดเทปกาวผ้ายืดติดผิวหนัง ตัวอย่างเช่น ความสามารถในการรักษาสสมดุลของร่างกาย สมรรถนะด้านความเร็วและความคล่องแคล่วว่องไว เพื่อให้ข้อมูลในการวิจัยสามารถที่นำไปใช้กับนักกีฬาในหลากหลายด้านได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ในการสนับสนุนสถานที่และอุปกรณ์ในการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- Ashley, C., & Weiss, L. (1994). Vertical Jump Performance and Selected Physiological Characteristics of Women. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 8(1), 5–11.
- BernatBuscà, Daniel Moreno Doutres, Javier Peña, Jose Morales, Mònica Solana Tramunt, & Joan Aguilera Castells. (2018). Effects of jaw clenching wearing customized mouthguards on agility, power and vertical jump in male high-standard basketball players. *Journal of Exercise Science&Fitness*, 16(1), 5-11.
- Cheung, R.T.H., Yau, Q.K.C., Wong, K., Lau, P., So, A., Chan, N., Yung, P.S.H. (2016). Kinesiology tape does not promote vertical jumping performance: A deceptive crossover trial. *Manual Therapy*, 21, 89–93.
- Davis, D. S., Briscoe, D.A., Markowski, C.T., Saville, S.E., & Taylor, C.J. (2003). Physical characteristics that predict vertical jump performance in recreational male athletes. *Physical Therapy in Sport*, 4(4), 167–174.
- Gómez-Soriano, J., Abián-Vicén, J., Aparicio-García, C., Ruiz-Lázaro, P., Simón-Martínez, C., Bravo-Esteban, E., & Fernández-Rodríguez, J.M. (2014). The effects of Kinesio taping on muscle tone in healthy subjects: A double-blind, placebo-controlled crossover trial. *Manual Therapy*, 19(2), 131–136.
- Huang, C.Y., Hsieh, T.H., Lu, S.C., & Su, F.C. (2011). Effect of the Kinesio tape to muscle activity and vertical jump performance in healthy inactive people. *BioMedical Engineering OnLine*, 10(1), 70.
- Lai, C.C., Chen, S.Y., Yang, J.L., & Lin, J.J. (2019). Effectiveness of stretching exercise versus kinesiointaping in improving length of the pectoralis minor: A systematic review and network meta-analysis. *Physical Therapy in Sport*, 40, 19–26.

- Lins, C.A.A., Neto, F.L., Amorim, A.B.C., Macedo, L.B., & Brasileiro, J.S. (2013). Kinesio Taping® does not alter neuromuscular performance of femoral quadriceps or lower limb function in healthy subjects: Randomized, blind, controlled, clinical trial. *Manual Therapy*, 18(1), 41–45.
- Magalhães, I., Bottaro, M., Mezzarane, R.A., Neto, F.R., Rodrigues, B.A., Ferreira-Júnior, J.B., & Carregaro, R.L. (2016). Kinesiotaping enhances the rate of force development but not the neuromuscular efficiency of physically active young men. *Journal of Electromyography and Kinesiology*, 28, 123–129.
- Mendes Jr., J., Vieira, M., Pires, M., & Stevan Jr., S. (2016). Sensor Fusion and Smart Sensor in Sports and Biomedical Applications. *Sensors*, 16(10), 1569.
- Miller, M.G., Michael, T.J., Nicholson, K.S., Petro, R.V., Hanson, N.J., & Prater, D.R. (2015). The Effect of Rocktape on Rating of Perceived Exertion and Cycling Efficiency. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 29(9), 2608–2612.
- Morris, D., Jones, D., Ryan, H., & Ryan, C.G. (2013). The clinical effects of Kinesio® Tex taping: A systematic review. *Physiotherapy Theory and Practice*, 29(4), 259–270.
- Mostaghim, N., Jahromi, M.K., Shirazzi, Z.R., & Salesi, M. (2016). The effect of quadriceps femoris muscle Kinesio Taping on physical fitness indices in non-injured athletes. *The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 56(12), 1526–1533.
- Nunes, G.S., de Noronha, M., Vargas, V.Z., Wageck, B., Haupenthal, D.P.D.S., & Luz, C.M.da. (2015). How strong are the physiological theories on which Kinesio Taping is based? *Journal of Physiotherapy*, 61(4), 231–232.
- Russell, S., Jenkins, D., Smith, M., Halson, S., & Kelly, V. (2018). The application of mental fatigue research to elite team sport performance: New perspectives. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 22(6), 723–728.
- Strutzenberger, G., Moore, J., Griffiths, H., Schwameder, H., & Irwin, G. (2016). Effects of gluteal kinesio-taping on performance with respect to fatigue in rugby players. *European Journal of Sport Science*, 16(2), 165–171.
- Yen, S.C., Folmar, E., Friend, K.A., Wang, Y.C., & Chui, K.K. (2018). Effects of kinesiotaping and athletic taping on ankle kinematics during walking in individuals with chronic ankle instability: A pilot study. *Gait & Posture*, 66, 118–123.
- Young, W. B., & Behm, D.G. (2003). Effects of running, static stretching and practice jumps on explosive force production and jumping performance. *The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 43(1), 21–27.

การตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในจังหวัดเชียงใหม่

นัทธัทย์ เกาตระกูล*, ภัทรพรรณ วรรณลักษณ์**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ และ3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกับแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวอำเภอสะเมิง และอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 600 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตามสะดวก สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว และมากับเพื่อน มีวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว คือ พักผ่อนหย่อนใจ สำหรับผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในกิจกรรมท่องเที่ยวกับแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในกิจกรรมอาหารและเครื่องดื่มสุขภาพที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า การได้คำแนะนำจาก ครอบครัว เพื่อนสนิท และคนใกล้ชิด เป็นปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุด ทั้งนี้ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา คือ สถานประกอบการควรนำเสนอเนื้อหาของข่าวสารให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายในเชิงสร้างสรรค์ ที่สามารถสร้างความแตกต่าง มีเอกลักษณ์ และสามารถกระตุ้นความสนใจและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

คำสำคัญ : พฤติกรรม, การสื่อสารการตลาด, การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

* อาจารย์ประจำภาควิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

** อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Corresponding author, email: t.nuthathai@gmail.com, Tel. 099-196-5453

Received : January 22, 2020; Revised : May 9, 2020; Accepted : May 30, 2020

Guidelines for Marketing Communication Development of Health Tourism at Samoeng District and Mae-On District in Chiang Mai Province

Nuthathai Thaotrakool*, Pattarapun Wannaluk**

Abstract

The objectives of this research were to study 1) tourist behaviors of health tourism in Chiang Mai province 2) the marketing communications towards the trends in health tourism behavior in Chiang Mai province and 3) the relation between health tourism activities and the trends in health tourism behavior in Chiang Mai province. A quantitative research method was conducted via interviewing 600 tourists through questionnaire with convenience sampling method. The data was analyzed by using frequency, mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The findings of tourist behaviors showed that most tourists used private cars for travelling and came with friends. The purpose of travelling is to relax. For the test of the relationship between tourists' activities and future travel intentions, it has been found that healthy food and beverage activities is associated with their future travel intentions. While the study of factors that determine tourist behavior intentions found that family, friends and acquaintance were the most impact on tourist behavior intentions. The result suggested that the entrepreneur should present the creative, unique and outstanding communication contents to the right target audiences that can influence the tourists' travel decisions

Keywords : Behavior, Marketing communication, Health tourism

* Instructor, Department of Marketing, Faculty of Management Sciences, Chiang Mai Rajabhat University

** Instructor, Department of Business Administration, Faculty of Management Sciences, Chiang Mai Rajabhat University

Corresponding author, email: t.nuthathai@gmail.com, Tel. 099-196-5453

Received : January 22, 2020; **Revised :** May 9, 2020; **Accepted :** May 30, 2020

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยภาพรวมของประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยไตรมาสที่ 1 ปี 2559 มีรายได้รวมจากการท่องเที่ยว 680 พันล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 16 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา แบ่งเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 464 พันล้านบาท และรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย 216 พันล้านบาท ขยายตัวเมื่อเทียบกับปีก่อน ร้อยละ 20.1 และ 7.1 ตามลำดับ โดยอัตราการขยายตัวยังคงมุ่งไปที่ 7 เมืองท่องเที่ยวหลักของประเทศไทย ประกอบด้วย กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ชลบุรี ภูเก็ต กระบี่ สุราษฎร์ธานี และสงขลา) สร้างรายได้ 133 พันล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.1 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559) ในปี พ.ศ.2559 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการสร้างรายได้และมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ ถือเป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ในเขตภาคเหนือ มีแหล่งธรรมชาติบำบัด มีศิลปวัฒนธรรม อาหาร สถานบันเทิง แหล่งช้อปปิ้ง นวดแผนไทย และบริการสปาที่มีชื่อเสียงมากมาย มีความได้เปรียบในเรื่องศักยภาพระบบการรักษาพยาบาล ด้านการขนส่งโลจิสติกส์ โดยแผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2559 มีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดให้ได้มาตรฐาน ผลักดันแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีความสะอาด สะดวก สวยงาม มีความปลอดภัย และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (ไทยนิวส์, 2559) ซึ่งถือเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีรายได้ปานกลางถึงสูง มีระดับการศึกษาดี มีระยะเวลาพำนักรานาน และมีอัตราการใช้จ่ายสูง

จากการประชุมเชิงวิชาการในการรายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 3 ณ วันที่ 23 พฤษภาคม 2559 ได้สรุปประเด็นปัญหาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สื่อให้เห็นว่า ปัจจุบันการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ยังขาดการบูรณาการร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน ประเด็นสำคัญ ขาดการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health City) ที่มีการบริการและโครงสร้างพื้นฐานที่ครบวงจรซึ่งอาจพัฒนาร่วมกับการท่องเที่ยวในมิติอื่น เช่น Long stay เป็นต้น ขาดการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพระดับจังหวัดและภูมิภาคที่ผนวกกับกิจกรรมท่องเที่ยวอื่นเพื่อเพิ่มมูลค่า ขาดการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และขาดกลยุทธ์การตลาดและการสื่อสารทางการตลาดสำหรับผู้ประกอบการที่ช่วยผลักดันให้ข้อมูลการท่องเที่ยวเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559) นั้นแสดงถึงขณะนี้ยังไม่มีหน่วยงานใดหรืองานวิจัยที่มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่อย่างแท้จริง ที่ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจการท่องเที่ยวชุมชน ต่อยอดแนวคิดภูมิปัญญาควบคู่กับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ อำเภอแม่ฮอนและอำเภอสะเมิงที่ถือเป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจำนวนมากของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจากการลงพื้นที่ได้เล็งเห็นปัญหาการดำเนินงานของสถานประกอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ดังที่ได้กล่าวข้างต้น โดยเฉพาะในประเด็นที่สถานประกอบการขาดการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และขาดกลยุทธ์การตลาดและการสื่อสารทางการตลาดที่ช่วยผลักดันให้ข้อมูลการท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง ในเขตพื้นที่อำเภอแม่ฮอน และอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ถือเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจัดตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีความสนใจมุ่งศึกษาในประเด็นการสื่อสารการตลาด และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อนำผลการศึกษาไปประยุกต์ในการวางแผนการสื่อสารการตลาดของสถานประกอบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ให้เป็นที่รู้จัก และสามารถกระตุ้นการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเขตอำเภอแม่ฮอน และอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ และช่วยให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

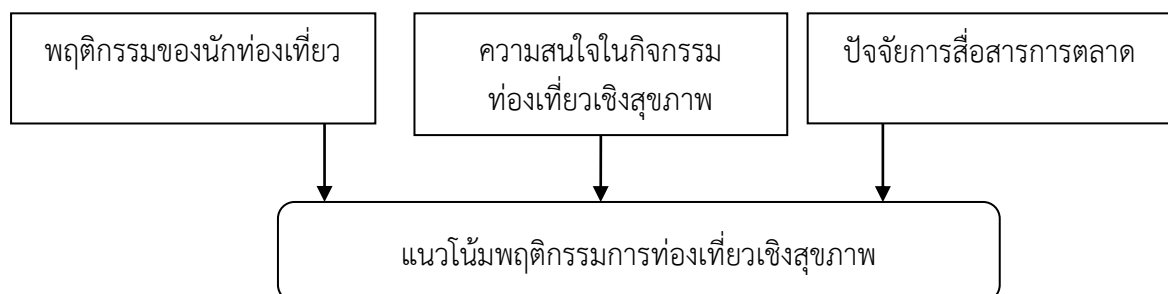
1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการสื่อสารการตลาด ที่มีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกับแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

สมมติฐานการวิจัย

ความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประกอบด้วย การวางแผนไทย การอบ/ประคบสมุนไพร การแช่น้ำบำบัดร่างกาย และอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการสื่อสารการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำหลักการเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค 6Ws 1H (Kotler & Keller, 2012) ประกอบด้วย 1) ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย (Who is in the target market?) 2) ผู้บริโภคจะซื้ออะไร (What does the consumer buy?) 3) ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ (Why does the consumer buy?) 4) ใครมีส่วนร่วมในการซื้อ (Who participates in the buying?) 5) ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When does the consumer buy?) 6) ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (Where does the consumer buy?) 7) ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (How does the consumer buy?) และแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ชีวิต โดยวัดจาก กิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interest) และความคิดเห็น (Opinion) เป็นการวัดสิ่งที่บุคคลกระทำ (อดุลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล, 2550) ส่วนแนวคิดการสื่อสารการตลาด ผู้วิจัยได้ศึกษาผ่านกิจกรรมทางการตลาดด้านต่างๆ เช่น การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การตลาดทางตรง หรือการขายโดยบุคคล เป็นต้น (Armstrong & Kotler, 2009) โดยศึกษาในมิติของผู้บริโภคในประเด็นปัจจัยการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการได้รับสื่อจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหรือไม่ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ทั้งหมดข้างต้น มาใช้ในการประมวลผลเพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ในรูปของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย เพื่อสำรวจตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตแหล่งท่องเที่ยวอำเภอสะเมิงและอำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบค่าความตรง (Validity) พบว่า ทุกข้อคำถามในการวิจัยมีค่ามากกว่าระดับ 0.5 ทุกข้อ และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Pre-test) จำนวน 40 ชุด เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของดัชนีต่าง ๆ กับกลุ่มตัวอย่าง นำผลที่ได้จากการทดลองไป คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ α ของ Cronbach พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ α เท่ากับ 0.88 หมายความว่า แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเที่ยงในระดับที่น่าเชื่อถือได้ เมื่อแบบสอบถามถามกระบวนการทดสอบความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือแล้ว (Cronbach & Shavelson, 2004) ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปได้ดังนี้ ขั้นที่ 1 การศึกษาวิจัย เบื้องต้นศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย วารสาร เอกสารวิชาการ ข้อมูลออนไลน์ เพื่อค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พฤติกรรม และบุคลิกภาพของนักท่องเที่ยว รวมถึงปัจจัยการสื่อสารการตลาด เพื่อพัฒนาในการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ขั้นที่ 2 หลังจากทดสอบความเชื่อมั่นและค่าความตรงของแบบสอบถามแล้ว นำแบบสอบถามลงเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักท่องเที่ยวในเขตแหล่งท่องเที่ยวอำเภอแม่ฮอนและอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ขั้นที่ 3 นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ที่เหมาะสม

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดเชียงใหม่ที่เดินทางท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวอำเภอสะเมิง และอำเภอแม่ฮอน ซึ่งที่ถือนำอำเภอที่เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจัดตั้งอยู่เป็นจำนวนมากของจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นขนาดตัวอย่างคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาดตัวอย่าง โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน แต่เพื่อลดความคลาดเคลื่อน และสร้างความเชื่อมั่นในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 600 คน โดยแบ่งเป็นเขตแหล่งท่องเที่ยวอำเภอสะเมิง จำนวน 300 คน ได้แก่ น้ำพุร้อนโป่งกาว 100 คน คุ่มสะเมิง 100 คน ไร่วงศ์วาน 100 คน และแหล่งท่องเที่ยวอำเภอแม่ฮอน จำนวน 300 คน ได้แก่ น้ำพุร้อนสันกำแพง 100 คน สิบปะฮอตสปริง 100 คน บ้านรวมใจหัตถเวช 100 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 600 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตามสะดวก (Convenient Sampling) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการประมวลผล และนำเสนอข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ในการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ความสนใจในกิจกรรม ปัจจัยการสื่อสารการตลาด และสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2560)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
0.91 - 1.00	มีค่าสัมพัทธ์สูงมาก
0.71 - 0.90	มีค่าสัมพัทธ์สูง
0.31 - 0.70	มีค่าสัมพัทธ์ปานกลาง
0.01 - 0.30	มีค่าสัมพัทธ์ต่ำ
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ของการเดินทางมาท่องเที่ยว คือ พักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 50 โดยมักเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 45.33 เดินทางมาพร้อมกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 49.33 ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 48.67 และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคนต่อวันระหว่าง 1,001 - 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46 ทั้งนี้ ช่องทางสำคัญที่ทำให้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่มาจากเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 61.03 ส่วนบุคลิกภาพของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด รองลงมา คือ ชอบเดินทางในสถานที่แปลกใหม่

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมผู้บริโภคในประเด็นของความสนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในจังหวัดเชียงใหม่และแนวโน้มพฤติกรรมมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หรือแนวโน้มที่นักท่องเที่ยวจะตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในจังหวัดเชียงใหม่ในอนาคต พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทุกประเภทในระดับมาก หากแต่เมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มที่จะตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอนาคต กลับพบว่า นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ที่สวนทางกับความสนใจในกิจกรรม ดังตารางที่ 1 เนื่องจากจุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ยังขาดมาตรฐานในการให้บริการ ขาดการสื่อสารการตลาดที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวที่เร็วขึ้น เป็นต้น

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยระหว่างความสนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกับแนวโน้มพฤติกรรมมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

ประเภทกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	ระดับความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ		แนวโน้มพฤติกรรมมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	
	ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ		เชิงสุขภาพเชิงสุขภาพ	
	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
การนวดแผนไทย	3.46	มาก	2.64	ปานกลาง
การอบ/ประคบสมุนไพร	3.56	มาก	2.59	น้อย
การแช่น้ำบำบัดร่างกาย	3.70	มาก	2.90	ปานกลาง
อาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ	4.51	มากที่สุด	3.10	ปานกลาง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกับแนวโน้มพฤติกรรมมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกับแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

ความสนใจ ในกิจกรรม การท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ	แนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ								ระดับความ สัมพันธ์
	การวางแผน		การอบ/ประคบ		การแช่น้ำบำบัด		อาหารและ		
	ไทย		สมุนไพร		ร่างกาย		เครื่องดื่มเพื่อ		
							สุขภาพ		
	r	Sig.	r	Sig.	r	Sig.	r	Sig.	
การวางแผน ไทย	0.219 *	0.000							ความสัมพันธ์ ระดับต่ำ
การอบ/ประคบ สมุนไพร			0.185 *	0.001					ความสัมพันธ์ ระดับต่ำ
การแช่น้ำบำบัด ร่างกาย					0.318 *	0.000			ความสัมพันธ์ ระดับปานกลาง
อาหารและ เครื่องดื่ม เพื่อสุขภาพ							1.000 *	0.000	ความสัมพันธ์ ระดับสูงมาก

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนการสื่อสารการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การได้คำแนะนำจาก เพื่อนสนิท ครอบครัว และคนใกล้ชิด ($\bar{x} = 4.02$, S.D.= 0.82) การใช้ดารา/บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นพรีเซ็นเตอร์แนะนำแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.90$, S.D.= 0.89) การเล่นเกมหรือของที่ระลึก หลังเสร็จกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.56$, S.D.= 0.95) และการให้ส่วนลดพิเศษในการซื้อแพคเกจท่องเที่ยว หรือบัตรกำนัลพิเศษต่าง ๆ ($\bar{x} = 3.50$, S.D.= 0.91) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงการที่นักท่องเที่ยวได้รับการสื่อสารการตลาดจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในจังหวัดเชียงใหม่หรือไม่นั้น พบว่า ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญและมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวทั้ง 4 ประการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากนั้น นักท่องเที่ยวไม่เคยได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ 3 ปัจจัย ได้แก่ การให้ส่วนลดพิเศษในการซื้อแพคเกจท่องเที่ยว หรือบัตรกำนัลพิเศษต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 86 การเล่นเกมหรือของที่ระลึก หลังเสร็จกิจกรรมการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 85.33 และการใช้ดารา บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นพรีเซ็นเตอร์แนะนำแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 75.33

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทุกประเภทในระดับมาก หากเมื่อพิจารณาถึงแนวโน้มที่นักท่องเที่ยวจะตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในจังหวัดเชียงใหม่ในอนาคตนั้นกลับ พบว่า นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพลดลง กล่าวคือ อยู่ในระดับปานกลางและระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากจุดอ่อนของของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อำเภอสะเมิงและอำเภอม่อน จังหวัดเชียงใหม่ คือ ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวด้านกิจกรรมเพื่อสุขภาพต่าง ๆ ไม่ชัดเจน จำนวนแรงงานไม่เพียงพอต่อการให้บริการในฤดูท่องเที่ยว พนักงาน

ขาดทักษะแรงงานเฉพาะด้าน เช่น ทักษะการสื่อสาร บุคลิกภาพ การบริหารจัดการของกิจการยังไม่เป็นระบบ ยังคงบริหารจัดการแบบครอบครัว และประการสำคัญคือ การสื่อสารการตลาดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพยังไม่ทั่วถึง ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถรับข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ครบถ้วน และถูกต้อง ส่งผลต่อการลังเลหรือชะลอการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพไปยังจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนินนุช เจริญสี และมัลลิกา ผลอนันต์ (2560) ที่ชี้ให้เห็นว่า การสื่อสารการตลาด ได้แก่ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การตลาดทางตรง การใช้พนักงานขาย และการส่งเสริมการขาย มีผลต่อการเกิดความต้องการและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหากกิจการขาดการสื่อสารการตลาดที่ดี ย่อมมีผลต่อการชะลอการเดินทางได้เช่นกัน

ส่วนผลการศึกษาความสนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีผลต่อแนวโน้มพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในทุกกิจกรรม โดยเฉพาะในกิจกรรมด้านอาหารและเครื่องดื่มสุขภาพ (ออแกนิกส์) สอดคล้องกับแนวคิดของ AIOs ที่ชี้ให้เห็นว่า ความสนใจ (Interest) เป็นการวัดการจัดลำดับความสำคัญของผู้บริโภคที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ (อดุลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล, 2550) ประกอบกับในปัจจุบันแนวโน้มของความต้องการอาหารสุขภาพของนักท่องเที่ยวมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งอาหารไทยส่วนใหญ่มีส่วนประกอบเป็นสมุนไพรไทยทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยให้ความสนใจที่จะรับประทานอาหารไทย เช่น ต้มยำไก่ ต้มยำกุ้ง ส้มตำ และไก่ผัดมะม่วงหิมพานต์ การทดลองชิมอาหารของไทยหรืออาหารสุขภาพระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบันและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต ทำให้ความแตกต่างด้านอาหารและเครื่องดื่มของไทยเป็น 1 ใน 3 อันดับแรกที่ชาวต่างชาตินึกถึงเมื่อพูดถึงประเทศไทย (น้ำทิพย์ ตระกูลเมธี, 2559) อีกทั้งยังพบว่า ปัจจัยด้านอาหารและเครื่องดื่มยังเป็นปัจจัยที่สำคัญอันดับ 4 ที่มีอิทธิพลส่งผลต่อการสร้างประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในไทย (ธัญญา พรหมบุรณย์ และนฤมล กิมภากรณ์, 2558)

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยการสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกลุ่มนักท่องเที่ยว คือ การได้คำแนะนำจาก เพื่อนสนิท ครอบครัว และคนใกล้ชิด รองลงมาคือ การใช้ดาราศาบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นพรีเซ็นเตอร์แนะนำแหล่งท่องเที่ยว การเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละครั้งจะมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน เช่น ต้องการใกล้ชิดกับธรรมชาติ ต้องการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ดังนั้นองค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นการตัดสินใจ หากสถานที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการจะเดินทางไปได้รับคำบอกเล่า แนะนำมาจากเพื่อน ครอบครัว เพื่อนสนิทและคนใกล้ชิด ซึ่งเป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติความคิดเห็น การเลือกพฤติกรรม และการดำรงชีวิต นักท่องเที่ยวจะปฏิบัติตามและยอมรับความคิดเห็นต่าง ๆ จากกลุ่มอิทธิพลเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ดังนั้น หากเพื่อน ครอบครัว เพื่อนสนิทและคนใกล้ชิดซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความเชื่อถือ ไว้วางใจ มีการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวใด นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะเดินทางไปยังสถานที่นั้น สอดคล้องกับ Eze et al., (2012) ที่ชี้ให้เห็นว่า เพื่อนเป็นกุญแจสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกระตุ้นการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค และสอดคล้องกับการศึกษาของ Kusal (2011) ที่พบว่า กลุ่มวัยรุ่นให้ความสำคัญคำแนะนำของเพื่อนในการตัดสินใจซื้อ และสอดคล้องกับ ศิริเพ็ญ ดาบเพชร (2561) ที่ระบุว่า การแนะนำจากเพื่อนญาติ ครอบครัว รวมถึงแหล่งข้อมูลจากประสบการณ์การท่องเที่ยวมีผลต่อการกระตุ้นการรับรู้และเกิดความสนใจที่จะอยากไปท่องเที่ยวยังสถานที่นั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ

1. พัฒนาเครือข่ายชุมชนกับผู้ประกอบการให้เกิดการเกื้อหนุนกันระหว่างชุมชนกับภาคธุรกิจ
2. ปรับปรุงการบริหารจัดการให้มีความชัดเจนในตำแหน่งและหน้าที่ในสถานประกอบการเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในช่วงฤดูการท่องเที่ยว หรือปัญหาแรงงานเกินความต้องการในช่วง Low season

3. วางนโยบายการบริหารจัดการในชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในชุมชน มีศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อให้คนในชุมชนได้พัฒนาความรู้ภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

4. จัดทำฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีเนื้อหาและรูปแบบและช่องทางการนำเสนอตามแนวโน้มของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและสามารถเข้าถึงได้หลากหลายภาษา

ข้อเสนอแนะด้านการสื่อสารการตลาด

1. ควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตั้งแต่ ชุมชนผู้ประกอบการ ภาครัฐและนักท่องเที่ยว ผ่านกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

2. ควรนำเสนอเนื้อหาของข่าวสารให้กับกลุ่มเป้าหมายในเชิงสร้างสรรค์ ที่สามารถสร้างความแตกต่าง มีเอกลักษณ์ และสามารถกระตุ้นความสนใจและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

3. ควรมีการบูรณาการช่องทางการสื่อสารการตลาดที่หลากหลาย เพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้เข้าถึงและเหมาะสมกับพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อของกลุ่มเป้าหมายและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ทั้งนี้จากผลการศึกษาสามารถสรุปข้อเสนอแนะกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดในการขับเคลื่อนแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังนี้

3.1 กลยุทธ์เพื่อนแนะนำเพื่อน (Friend get friend) เมื่อเพื่อนหรือคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม ใช้สินค้าหรือบริการใด ย่อมมีแนวโน้มที่สมาชิกคนอื่นในกลุ่มหรือเพื่อนในกลุ่มจะใช้สินค้าหรือบริการนั้นๆ ตามด้วย เนื่องจากในกลุ่มสมาชิกที่เป็นเพื่อนกันมักมีความสนใจในเรื่องเดียวกัน รวมถึงมีคุณสมบัติ อายุ ภูมิหลัง สถานะทางสังคมใกล้เคียงกัน เพื่อนจึงเป็นกุญแจสำคัญที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค (Eze et al., 2012) ความสนิทสนมใกล้ชิดกันในหมู่เพื่อน สามารถชักจูงให้ซื้อสินค้าหรือบริการ ที่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ มากกว่าการได้ยินจากโฆษณาหรือคนอื่นที่ไม่รู้จัก หากแต่พื้นฐานสำคัญที่สุดของการให้คนบอกต่อ นั่น คือ การที่สถานประกอบการต้องนำเสนอคุณภาพ ความจริงใจ และความประทับใจ ผ่าน Content ที่เข้าถึงอารมณ์ของผู้รับสาร และทำให้ทุกคนพูดถึงสินค้าและบริการในทางที่ดี จนต้องบอกต่อไปยังคนใกล้ชิดหรือคนในครอบครัว

3.2 กลยุทธ์การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง (Celebrity endorsement) บุคคลที่มีชื่อเสียง คือ กลุ่มบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือที่เป็นที่รู้จักของสังคมจากความสำเร็จในหลากหลายอาชีพการงาน เช่น กีฬา ธุรกิจ บันเทิง การเมือง สื่อวิทยุ และโทรทัศน์ องค์กรธุรกิจ และอื่นๆ และมีความสามารถในการส่งต่อภาพลักษณ์ของตนเองไป ยังสินค้าใดสินค้าหนึ่งผ่านการโฆษณา (Muda, Musa & Putit, 2010; Dom et al., 2016) กลยุทธ์การตลาดแบบนี้ถูกนำมาใช้เพื่อพัฒนาและลบจุดอ่อนต่าง ๆ ของตราสินค้าอย่างต่อเนื่อง ใช้คุณสมบัติของตัวดารามาสร้างความมั่นใจ (Confidently) ความเชื่อถือ (Believe) และความไว้วางใจ (Trust) ให้กับผู้บริโภค นอกจากนั้นในการดำเนินกิจกรรมของดาราดังแต่ละคน เช่น การโชว์ตัว การร่วมกิจกรรม หรือการให้สัมภาษณ์ทางสื่อต่าง ๆ เปรียบเสมือนเป็นการโปรโมทสินค้าให้กับกิจการโดยอ้อม หรือที่เรียกว่า Free media ที่เป็นการเปิดช่องทางในการเชื่อมโยงระหว่างสินค้ากับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย หรือผู้ที่อิทธิพลกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น เพื่อนสนิท คนใกล้ชิด หรือครอบครัว ดังนั้น สถานประกอบการควรมุ่ง

พัฒนาการสื่อสารการตลาด ผ่านการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคมที่มีภาพลักษณ์และการวางตัวที่ดี ที่จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นความสนใจ ของผู้บริโภค โดยมุ่งสื่อสารผ่านช่องทางที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภค และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค เช่น เพื่อน ครอบครัวและคนใกล้ชิด ของกลุ่มเป้าหมาย ของกิจการ

3.3 กลยุทธ์การสื่อสาร Brand Charisma การสร้างเสน่ห์ (Charisma) ให้กับแหล่งท่องเที่ยว และพยายามสื่อสารให้กับผู้บริโภครับรู้ ถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการกระตุ้นการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างหนึ่ง กล่าวคือ กระบวนการสร้างเสน่ห์ หรือ Brand charisma ด้วยการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเข้ากับบุคลิกภาพของมนุษย์ เป็นตัวสะท้อนที่สามารถดึงดูดความสนใจลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้ดี ซึ่งจากผลการวิจัยข้างต้น พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพที่มีความคิดสร้างสรรค์ และ ชอบเดินทางในสถานที่แปลกใหม่ ดังนั้น สถานประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ต้องพยายามสร้างเสน่ห์ให้กับแหล่งท่องเที่ยวด้วยการสร้างบุคลิกภาพของแหล่งท่องเที่ยวก่อนเป็นลำดับแรก ซึ่งต้องเป็นบุคลิกภาพที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสนุกสนาน และมีชีวิตชีวาเป็นจุดเด่น โดยที่ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาขึ้นได้จากการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวให้มีจุดเด่นและความแตกต่าง อาจใช้กฎแห่งสี มาเป็นตัวช่วยในการเติมชีวิตชีวาให้กับสถานที่ และบรรยากาศโดยรอบ รวมถึงการปรับปรุงรูปแบบการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวแบบใหม่ จากการพึ่งพาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวเข้ากับสมาร์ทโฟนของนักท่องเที่ยว เช่น การสแกนคิวอาร์ โค้ด เพื่อเข้าชมข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว และแผนที่แบบ 3D GPS หรือการทำกิจกรรมเดินเล่นแรลลี่เพื่อรวบรวมป้ายคำสั่งให้ปฏิบัติภารกิจต่างๆ เพื่อลุ้นแลกรับของรางวัล เป็นต้น

กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ เป็นกระบวนการในการสร้างเสน่ห์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว ที่สามารถกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ดี หากแต่ปัจจัยเร่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ช่องทางการสื่อสาร หรือวิธีการสื่อสารการตลาดที่สถานประกอบการพึงปฏิบัติ ซึ่งการสื่อสารการตลาดที่มีอิทธิพลและมีบทบาทมากที่สุดขณะนี้ คือ การสื่อสารผ่านทางโซเชียลมีเดียหรือผ่านทาง IM (Instant Messaging) เช่น แอปพลิเคชันไลน์ (Line) ส่วนวิธีการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ ผ่านไลน์นั้น สถานประกอบการไม่ควรเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลโดยตรงให้กับกลุ่มเป้าหมาย หากแต่ควรใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง หรือกลุ่มเน็ตไอดอลทำหน้าที่แทน เป็นใบเบิกทางให้ผู้บริโภคยอมเปิดการรับรู้ และมีความสนใจในรายละเอียดของข้อมูลข่าวสารต่างๆ มากขึ้น ทั้งยังเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้บริโภคมีความรู้สึกคล้ายกับถูกโฆษณาออนไลน์ติดตามอยู่ตลอดเวลา จนอาจเป็นการก้าวก่ายกิจกรรมทางออนไลน์ของผู้บริโภคเกินไป นั่นเอง

3.4 กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดเชิงกิจกรรม (Event marketing) การท่องเที่ยวเป็นการบริการที่นักท่องเที่ยวต้องมีการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวก่อนการเดินทาง หากนักท่องเที่ยวได้เห็นภาพการนำเสนอที่น่าสนใจ และได้รับข้อมูลที่ชัดเจนจะเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกอยากไปสัมผัสประสบการณ์ยังสถานที่นั้นด้วยตนเอง ซึ่งการออกบูทประชาสัมพันธ์เป็นช่องทางการสื่อสารที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักสถานที่ต่าง ๆ มากขึ้นโดยในการออกบูทจะมีการออกแบบตกแต่งบูทให้มีความโดดเด่นน่าสนใจ การจัดแสดงภายในบูทมีแสง สี เสียง และ การเคลื่อนไหวผ่านทางสื่อต่าง ๆ อาทิ แอลซีดีทีวี จอมอนิเตอร์ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ ลำโพง แบ็คดรอป โบร์ชัวร์และ นามบัตร พร้อมทั้งมีเจ้าหน้าที่ประจำบูทคอยให้ข้อมูล ตอบคำถามหรือข้อสงสัยให้แก่ผู้ที่สนใจ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่มาเดินเที่ยวงานหรือมหกรรมที่มีการออกบูทแสดงสินค้ามักเป็นกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของกิจการต่าง ๆ ที่มาออกบูท ทำให้กิจการสามารถเข้าถึงและทำการสื่อสารกับลูกค้าเป้าหมายได้โดยตรง

ดังนั้น กิจกรรมควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการตลาดเชิงกิจกรรม โดยการเข้าร่วมมหกรรมการท่องเที่ยวไทยต่างๆ ที่รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดขึ้นตลอดทั้งปี เพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพซึ่งเป็นการสร้างการรับรู้และจดจำให้แก่นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเห็นภาพที่ชัดเจน สามารถเปรียบเทียบสินค้าและบริการได้ภายในงาน และเกิดความมั่นใจในการเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่นั้นมากขึ้นและทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากการจัดงานแสดงสินค้าหรือออกบูธนั้นสามารถสร้างประสบการณ์การมีส่วนร่วมและการรับรู้จากลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้โดยตรง)บริษัทใจแอนท์พอยท์ จำกัด2561 ,)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละฤดูกาลให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาการดำเนินงานและการให้บริการด้านต่างๆ ที่สร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อยกระดับเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health City) ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว ฉบับที่ 3. สืบค้นจาก <http://www.thansettakij.com/2016/05/23/55393>
- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2551). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐานเศรษฐกิจ. (2560). ประชากรไทย GenY ใหญ่สุด พฤติกรรมสร้างโอกาส-ความเสี่ยง. สืบค้นจาก <http://www.thansettakij.com/content/234315>
- ไทยนิวส์. (2559). น้ำพุร้อนเปิดตัวเที่ยวเชิงสุขภาพ Lanna Expo 2016. สืบค้นจาก <http://www.thainews70.com/>
- ธนิษฐ เกรียงสี และมัลลิกา ผลอนันต์. (2560). เครื่องมือการสื่อสารการตลาดกับการตัดสินใจท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11(2), 143-154.
- ธัญยา พรหมบุรุษย์ และนฤมล กิมภากรณ์. (2558). การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อแบรนด์ท่องเที่ยวไทย ภายใต้แคมเปญ“AMAZING THAILAND”. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวเที่ยวไทย, 10(1), 15-29.

- น้ำทิพย์ ตระกูลเมธี. (2559). ปัจจัยด้านประสบการณ์และแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้านสารสนเทศอาหารไทยเพื่อการท่องเที่ยวบนอุปกรณ์เคลื่อนที่. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 11(2), 37-52.
- บริษัทไจแอนท์พอยท์ จำกัด. (2561). *เปิดเคล็ดลับ Marketing Tool ที่ควรมีสำหรับการออกบูธแสดงสินค้า*. สืบค้นจาก <https://www.giant-point.com/การออกบูธแสดงสินค้า>.
- ศิริเพ็ญ ดาบเพชร. (2561). องค์ประกอบการท่องเที่ยวและช่องทางการสื่อสารภาพลักษณ์การท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวอนาคต กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 11(1), 79-98.
- เสนอ นิมจิน. (2561). *Generation กับพฤติกรรมกรรมการรับข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ*. สืบค้นจาก https://www.prd.go.th/download/article/article_20180904_112336.pdf
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล และดลยา จาตุรงค์กุล. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค Consumer Behavior*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Armstrong, G. & Kotler, P. (2009). *Marketing, an introduction*. (9th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Cronbach, Lee J. & Shavelson, Richard J. (2004). My Current Thoughts on Coefficient Alpha and Successor Procedures. *Educational and Psychological Measurement*, 64(3), 391-418.
- Dom, M., Mazlan, S., Hani, R., Binti, S., Li, L., Chin, A., & Tze, T.F. (2016). Determinants of the effectiveness of celebrity endorsement in advertisement. *The Journal of Developing Areas*, 50(5), 525-535.
- Eze, U. C., Chin, C. H. H., & Lee, C H. (2012). Purchasing designer label apparel: Role of reference groups. *Asain Journal of Business Research*, 2(2), 54-74.
- Kotler, P. & Keller, K. (2012). *Marketing management*. (12th ed.). Edinburgh Gate: Pearson Education Limited.
- Kushal, S. K. (2011). A survey of teenagers' apparel purchase behavior: Fashion apparels, promotion, reference group and body cathexis. *Paradigm*, 15(1), 72-82.
- Muda, M., Musa, R., & Putit, L. (2011). Celebrity Endorsement in Advertising: A Double-Edged Sword. *Journal of Asian Behavioural Studies*, 1(3), 1-12.

ผลของการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น ต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ

รุ่งอรุณ บุตรศรี*, สมพันธ์ หิณชिरะนันท์**, ปราณี มีหาญพงษ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบหนึ่งกลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง เพื่อศึกษาผลของการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครที่คัดเลือกแบบเจาะจงจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองมี 3 ส่วน ได้แก่ 1) รูปแบบการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ 2) แผนการอบรมการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ และ 3) คู่มือการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 1 และความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้สถิติ Wilcoxon signed ranks test

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพภายหลังได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์สูงกว่าก่อนมีการใช้การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ผู้บริหารการพยาบาลสามารถนำรูปแบบการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ไปใช้ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยงานที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน เพื่อส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : ความสามารถในการปฏิบัติงาน, การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์

* นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

** รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Corresponding author, email: aornuse@gmail.com, Tel.061-632-6424

Received : December 8, 2019; Revised : July 21, 2020; Accepted : July 31, 2020

The Effects of Supervision through GROW Coaching Model of First Line Nurse Managers on Nursing Performance of Professional Nurses

Rungarun Budsree*, Sompan Hinjiranant**, Pranee Meehanpong***

Abstract

The purpose of this quasi-experimental research using a pre-test and post-test design was to investigate the outcome of supervision through GROW coaching model of first line nurse managers on nursing performance of professional nurses. Using purposive sampling 30 professional nurses participated in the study. The research intervention consisted of 3 parts: 1) GROW model supervision activities 2) GROW model teaching plan and 3) GROW model supervision manual. Data were collected using GROW model supervision nursing performance questionnaires. The content validity index and the reliability coefficient of the questionnaires were 1 and 0.96 consecutively. Data were analyzed by applying descriptive statistics (frequency, percent, mean, and standard deviation) and Wilcoxon signed ranks test.

The finding of the research showed that the average score for nursing performance after the use of GROW model supervision was significantly higher than before being supervised with the GROW at the .05 level. The researcher suggests that nursing administrators of hospitals under similar context can use the GROW model supervision for the better performance development and to increase the work quality of professional nurses.

Keywords : Nursing performance, GROW coaching model supervision

* Student, Master of Nursing Science Program in Nursing Management, College of Nursing, Christian University.

** Thesis Major Advisor, Associate Professor, College of Nursing, Christian University.

*** Thesis Co-advisor, Lecturer, College of Nursing, Christian University.

Corresponding author, email: aornuse@gmail.com, Tel.061-632-6424

Received : December 8, 2019; **Revised :** July 21, 2020; **Accepted :** July 31, 2020

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

จากการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและนโยบายต่างๆ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความต้องการการดูแลสุขภาพและการจัดระบบบริการสุขภาพ เนื่องจากประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากมายในการคัดเลือกและตัดสินใจเข้ารับบริการในสถานพยาบาลที่ดีที่สุด และตอบสนองความต้องการการดูแลสุขภาพได้มากที่สุด บทบาทจึงเปลี่ยนจากเดิมที่เป็นผู้รับบริการมาเป็นผู้ใช้บริการ ในขณะที่ผู้ให้บริการต้องแข่งขันกันในด้านคุณภาพบริการสู่ความเป็นเลิศ บทบาทจึงเปลี่ยนจากผู้ให้บริการมาเป็นผู้ส่งมอบบริการ โดยเฉพาะวิชาชีพพยาบาลต้องมีการควบคุมคุณภาพการบริการ การประกันคุณภาพและการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลอย่างต่อเนื่องให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสากล (เสาวลักษณ์ จิรธรรมคุณ, อรุณรัตน์ เทพนา และธัญยรัชต์ องค์กรมีเกียรติ, 2559) องค์กรพยาบาลเป็นองค์กรหลักในโรงพยาบาลที่มีหน้าที่ในการจัดระบบบริการสุขภาพให้ได้คุณภาพและตรงตามมาตรฐาน จึงต้องตระหนักและตื่นตัวในเรื่องการพัฒนาศักยภาพ ความรู้และความสามารถของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลสูง เพราะคุณภาพของการพยาบาลขึ้นอยู่กับความสามารถ ทักษะและการดูแลเอาใจใส่ของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งหากพยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติงานต่ำจะส่งผลให้คุณภาพในการดูแลผู้ป่วยลดลง (เบ็ญจพร ไพบูลย์พลาย้อย, 2558) และความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพยังมีผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งจากการศึกษาของปานดวงใจ ไทยดำรงเดช (2551) พบว่า ความสามารถในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานของฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานครในระดับปานกลาง ($r=.656$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น องค์กรพยาบาลจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพอยู่เสมอ

ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ หมายถึง การกระทำกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ประสบผลสำเร็จด้วยดีตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดขึ้น โดยการใช้ความรู้และทักษะในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ผสมผสานหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาลแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน (กรกันยา เพ็งผลา, 2555) ซึ่งผลการปฏิบัติการพยาบาลจะมีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยแบ่งความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) การประเมินและวินิจฉัยทางการพยาบาล 2) การช่วยเหลือและบำบัดทางการพยาบาล 3) การสอนและให้คำปรึกษา 4) การจัดการสถานการณ์ 5) การประกันคุณภาพ และ 6) การบริหาร (Meretoja, Isoaho & Leino-Kilpi, 2004) ซึ่งการที่พยาบาลวิชาชีพจะมีความสามารถในการปฏิบัติงานนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อม (McComick, & Ligen, 1985) การนิเทศเป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญในการส่งเสริมและจูงใจให้พยาบาลวิชาชีพมีความรู้ ความสามารถและพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งเดวิสและเบิร์ค (Davis and Burke, 2012) กล่าวว่า การนิเทศช่วยเพิ่มประสิทธิผลและพัฒนาคุณภาพในการดูแลผู้ป่วย ช่วยให้พยาบาลแก้ปัญหาในการดูแลผู้ป่วยได้ ส่งเสริมการนำหลักฐานเชิงประจักษ์และนวัตกรรมมาใช้ในการดูแลผู้ป่วย รวมทั้งทำให้เกิดสัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงาน ทำให้ความเครียดในการทำงานลดลง และจากการศึกษาของสุภาจิรี ไตรปิฎก (2551) ยังพบว่าประสิทธิผลการนิเทศงานการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความปลอดภัยของผู้ป่วยด้วย ($r = .688$) ดังนั้น การนิเทศที่มีประสิทธิภาพจะทำให้พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้นและผู้รับบริการปลอดภัย ส่วนการนิเทศที่ไม่มีประสิทธิภาพ จะยังพบอุปสรรคการบริหารยาที่ผิดพลาดและอัตราการติดเชื้อที่สูงขึ้นทำให้สูญเสียงบประมาณในการบริหารจัดการที่สูง (ผ่องศรี สุวรรณพ่าย พทธิพิทย์ สุขอดิษฐ์ และกรรณิกา อำพล, 2556) นอกจากนี้ การนิเทศที่ไม่มีประสิทธิภาพยังส่งผลต่อผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำให้เกิดความเหนื่อยหน่ายในการทำงาน และเครียดกับภาระงานที่เพิ่ม

มากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาของวูและฮู (Wu and Hu, 2009) พบว่า การนิเทศที่ไม่เหมาะสมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความอ่อนล้าทางอารมณ์ ส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพลาออกจากงานถึงร้อยละ 35-60 ซึ่งการเปลี่ยนงานหรือลาออกจากงานของพยาบาลวิชาชีพย่อมส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้ป่วย รวมถึงผลการปฏิบัติงานขององค์กรด้วย (สุมลา พรหมมา, 2559)

การนิเทศงานมีหลายวิธี การโค้ชเป็นวิธีหนึ่งในการนิเทศงานที่มีประสิทธิภาพ เพราะสามารถพัฒนาทักษะและผลการปฏิบัติงาน รวมถึงประสิทธิภาพของงานได้เป็นอย่างดี โดยคุณลักษณะที่สำคัญของการโค้ช คือ มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้จากภายในตนเองและการแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของความเข้าใจความจริงในปัจจุบัน เป็นการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมด้วยวิธีคิดของบุคคลนั้นด้วยตัวเอง (ศิริรัตน์ ศิริวรรณ, 2557) นอกจากนี้การโค้ชยังมีผลในการกระตุ้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้โค้ชและผู้รับการโค้ช เป็นความสัมพันธ์ที่เฉพาะเจาะจงระหว่างผู้นำการพยาบาลและพยาบาลประจำการเพื่อที่จะพัฒนาความรู้และทักษะ เพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ รวมถึงทำให้ผู้รับการโค้ชมีผลงานและพฤติกรรมการทำงานที่ดีขึ้น ใช้ชีวิตในองค์กรได้อย่างมีความสุข ซึ่งรูปแบบการโค้ชที่นิยมใช้ในการโค้ชงานคือรูปแบบโกรว์ (GROW coaching model) ของวิทมอร์ (Whitmore, 2010) ซึ่งเป็นเทคนิคการโค้ชโดยการตั้งคำถามไปยังผู้รับการโค้ชเพื่อให้คิดวิเคราะห์หามุมมองที่ดีในการตัดสินใจ เป็นเทคนิคที่ปลดปล่อยศักยภาพผู้รับการโค้ชได้มากที่สุด (ณัฐรดา เจริญสุข สุรินทร์ ชุมแก้ว และเกษราภรณ์ สุดตาพงศ์, 2559) ซึ่งจากการศึกษาในปัจจุบันพบว่า การโค้ชมีการใช้อย่างกว้างขวางและเป็นที่นิยมในวงการกีฬาและการศึกษา แต่ใช้น้อยมากในการนิเทศการพยาบาล เนื่องจากแนวคิดนี้ยังไม่เป็นที่แพร่หลายและไม่มีการวิจัยสนับสนุน โดยเฉพาะรูปแบบการโค้ชแบบโกรว์ของวิทมอร์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลของการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้รับบริการปลอดภัยและพึงพอใจการบริการ

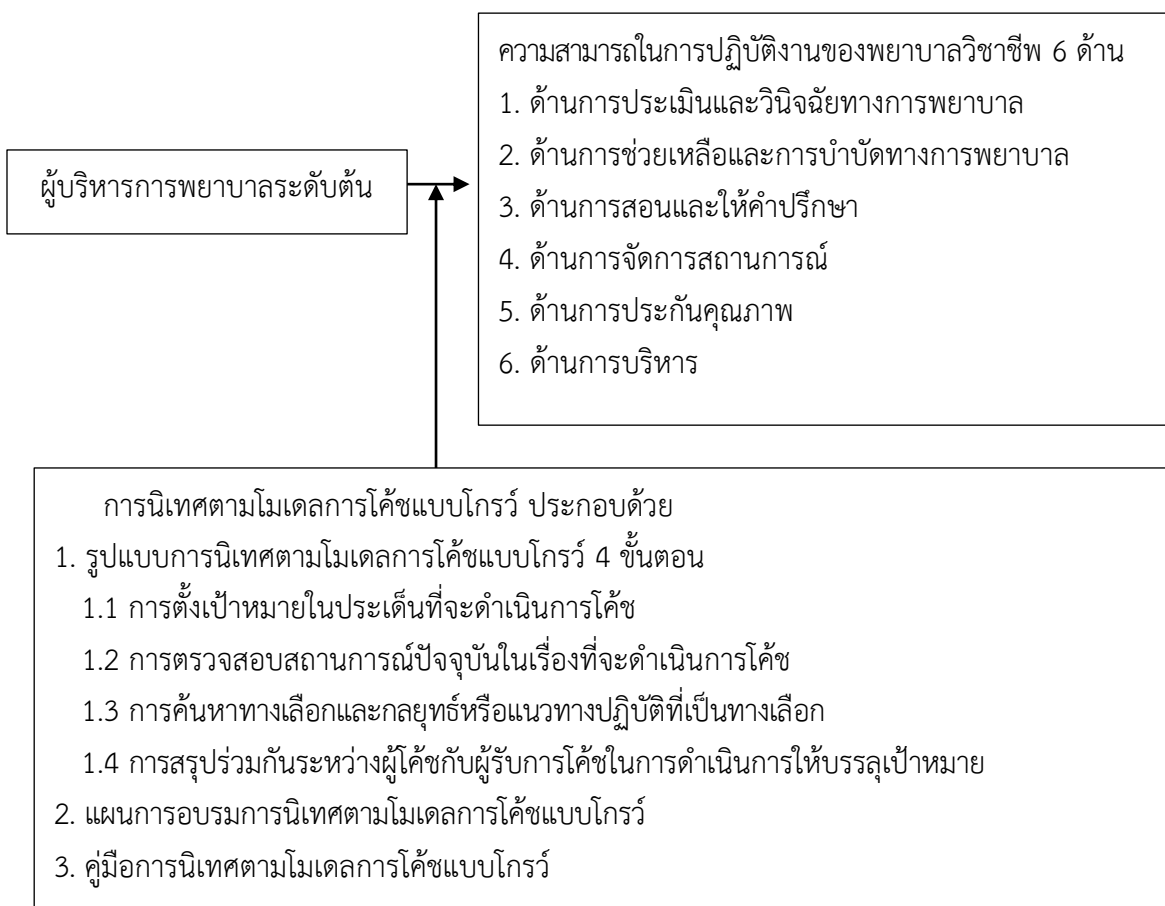
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพก่อนได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์
2. เปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพก่อนกับหลังได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ของวิทมอร์ (Whitmore, 2010) ซึ่งเป็นการนิเทศโดยการที่ผู้โค้ชตั้งคำถามไปยังผู้รับการโค้ช เพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์และหามุมมองที่ดีในการตัดสินใจ โดยโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ของวิทมอร์ ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) การตั้งเป้าหมายในประเด็นที่จะดำเนินการโค้ช 2) การตรวจสอบสถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่จะดำเนินการโค้ช 3) การค้นหาทางเลือกและกลยุทธ์หรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นทางเลือก และ 4) การสรุปร่วมกันระหว่างผู้โค้ชกับผู้รับการโค้ชในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ ทำให้ผู้รับการโค้ชมีการพัฒนาความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน เกิดความมั่นใจและมีความตระหนักต่อการปฏิบัติงานจึงส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ซึ่งการประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพตามกรอบแนวคิดของเมอร์โตจา ไอโซโฮ และไคโนคิลปี (Meretoja, Isoaho & Leino-Kilpi, 2004) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินและการวินิจฉัยทางการพยาบาล 2) การช่วยเหลือ

และบำบัดทางการพยาบาล 3) การสอนและให้คำปรึกษา 4) การจัดการสถานการณ์ 5) การประกันคุณภาพ และ 6) การบริหาร การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) รูปแบบการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ 2) แผนการอบรมการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ และ 3) คู่มือการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ ทั้งนี้ก่อนเริ่มการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ ผู้วิจัยได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ เพื่อให้ผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้นมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถให้การนิเทศรูปแบบโกรว์กับพยาบาลวิชาชีพได้อย่างถูกต้อง จึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (ภาพที่ 1) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research design) แบบหนึ่งกลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One group pre-test and post-test design) ดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 7 สัปดาห์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเอกชนระดับตติยภูมิในกรุงเทพมหานคร จำนวน 118 แห่ง โดยผู้วิจัยเลือกโรงพยาบาลที่ใช้ในการศึกษาแบบเจาะจงได้โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในเขตลาดพร้าว ซึ่งมีพยาบาลวิชาชีพทั้งหมด 159 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนก

หอยผู้ป่วยในกลุ่มผู้ป่วยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเปิดตารางอำนาจในการทดสอบ (Power analysis) โดยกำหนดอำนาจการทดสอบที่ระดับ .80 กำหนดขนาดอิทธิพล (Effect size) ที่ .80 ความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปิดตารางได้กลุ่มตัวอย่าง 25 คน (Polit & Beck, 2014) และเพื่อป้องกันการสูญหายของตัวอย่างจึงเพิ่มอีก 5 คน รวมเป็น 30 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการระดับ 1-3 ซึ่งเป็นกลุ่มที่พบปัญหาในเรื่องความสามารถในการปฏิบัติงาน

เครื่องมือวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มี 3 ส่วน คือ

1.1 รูปแบบการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของวิทเมอร์ (Whitmore, 2010) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การตั้งเป้าหมายในประเด็นที่จะดำเนินการโค้ช 2) การตรวจสอบสถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่จะดำเนินการโค้ช 3) การค้นหาทางเลือกและกลยุทธ์หรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นทางเลือก และ 4) การสรุปร่วมกันระหว่างผู้โค้ชกับผู้รับการโค้ชในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

1.2 แผนการอบรมการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการอบรมการนิเทศสำหรับผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นในโรงพยาบาลที่ใช้ในการศึกษา โดยแผนการอบรมประกอบด้วย วัตถุประสงค์และเนื้อหาของการอบรม กิจกรรมที่ใช้ในการอบรม ได้แก่ การบรรยาย การซักถาม การแสดงความคิดเห็น การฝึกปฏิบัติ และการประเมินผลเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจและได้ฝึกทักษะในการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์

1.3 คู่มือการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ ผู้วิจัยประยุกต์จากคู่มือการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ของอรอนงค์ ธาราไพศาลสุข (2562) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นใช้เป็นแนวทางในการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการนิเทศและรูปแบบการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสำหรับพยาบาลวิชาชีพ ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพและประสบการณ์การอบรมการโค้ชการพยาบาล ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความสามารถในการปฏิบัติงาน จำนวน 38 ข้อ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของเมอร์โตจา ไอโซโฮ และไคโนคิลปี (Meretoja, Isoaho & Leino-Kilpi, 2004) และประยุกต์จากธิดานุช เพียรชูชัย (2558) ในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งครอบคลุมความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพทั้ง 6 ด้าน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จากระดับการปฏิบัติมากที่สุดจนถึงระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด และแปลผลคะแนนเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด (4.51 - 5.00) ระดับมาก (3.51 - 4.50) ระดับปานกลาง (2.51 - 3.50) ระดับน้อย (1.51 - 2.50) และระดับน้อยที่สุด (1.00 - 1.50)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ที่ได้รับการพิจารณาเนื้อหาเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พิจารณาความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity index: CVI) เท่ากับ 1 แล้วนำไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนระดับตติยภูมิที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ก่อนการทดลองใช้การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์

1.1 ผู้วิจัยจัดประชุมผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นที่เป็นผู้นิเทศจำนวน 11 คนและผู้ช่วยวิจัย 2 คนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่จะได้รับและวิธีดำเนินการวิจัย เพื่อสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้นและผู้ช่วยวิจัย

1.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามเพื่อประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 30 ฉบับ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ในระยะเวลา 3 วัน

2. ระยะการใช้การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์

2.1 สัปดาห์ที่ 1 ผู้วิจัยจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ สำหรับกลุ่มผู้นิเทศซึ่งเป็นผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นหรือผู้จัดการแผนก เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ โดยเชิญพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการโค้ชเป็นวิทยากรในการบรรยาย จัดอบรมวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2562 เวลา 08.30 - 16.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 12 ของโรงพยาบาลที่ใช้ในการศึกษา โดยภาคเช้าเป็นการบรรยายความรู้เกี่ยวกับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ และภาคบ่ายเป็นการฝึกปฏิบัติการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ โดยวิเคราะห์สถานการณ์ที่สร้างขึ้น หลังจากนั้นมอบคู่มือการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ให้ผู้จัดการแผนกนำไปศึกษาและฝึกปฏิบัติในแผนกที่รับผิดชอบ

2.2 ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ตามกิจกรรมการนิเทศ ได้แก่

2.2.1 การสังเกต ผู้จัดการแผนกสังเกตการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพระดับ 1-3 โดยการสังเกตเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและค้นหาปัญหาขณะปฏิบัติงาน พร้อมกับให้การโค้ชรูปแบบโกรว์แบบตัวต่อตัวกับพยาบาลวิชาชีพที่พบปัญหาขณะปฏิบัติงาน

2.2.2 การตรวจเยี่ยมอย่างรวดเร็ว ผู้จัดการแผนกและพยาบาลวิชาชีพ ทำการตรวจเยี่ยมผู้รับบริการในช่วงเวลา 08.00-08.30 น. การตรวจเยี่ยมหลังการรับเวรเป็นการค้นหาปัญหาของผู้ใช้บริการและให้การโค้ชรูปแบบโกรว์แบบตัวต่อตัวกับพยาบาลวิชาชีพเพื่อให้แก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

2.2.3 การร่วมมือปฏิบัติงาน ผู้จัดการแผนกร่วมมือปฏิบัติการพยาบาลกับพยาบาลวิชาชีพระดับ 1-3 และให้การโค้ชรูปแบบโกรว์แบบตัวต่อตัวกับพยาบาลวิชาชีพที่พบปัญหาขณะปฏิบัติงาน

2.2.4 การสอนแนะ ผู้จัดการแผนกให้การสอนแนะพยาบาลวิชาชีพระดับ 1-3 แบบกลุ่มขนาด 3 - 5 คน ในเวลา 15.00 - 16.00 น. เป็นเวลา 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยการจัดคำถามรูปแบบโกรว์ ซึ่งหัวข้อในการสอนแนะในด้านการประเมินและวินิจฉัยทางการพยาบาลได้แก่ การประเมินสภาพผู้ป่วยที่มีอาการทรุดลงและการประเมินการพลัดตกหกล้ม ด้านการช่วยเหลือและการบำบัดทางการพยาบาล ได้แก่

การบริหารความปวดและการใช้ยาเสพติด ด้านการสอนและให้คำปรึกษาได้แก่ การให้คำแนะนำการดูแลผู้ป่วยรายโรค ด้านการจัดการสถานการณ์ได้แก่ การช่วยฟื้นคืนชีพ ด้านการประกันคุณภาพได้แก่ การเขียนบันทึกทางการแพทย์และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและด้านการบริหารได้แก่ การแบ่งประเภทผู้ป่วย การคำนวณผลผลิตภาพและการจัดอัตราค่าจ้างอย่างเหมาะสม เป็นต้น

2.2.5 การให้คำปรึกษาหรือชี้แนะ ผู้จัดการแผนกให้คำปรึกษาหรือชี้แนะพยาบาลวิชาชีพ ระดับ 1-3 โดยการโค้ชรูปแบบโกรว์แบบตัวต่อตัว เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพได้ตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยผู้จัดการแผนกคอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนต่าง ๆ

2.2.6 การประชุมปรึกษาก่อนเริ่มปฏิบัติงาน ผู้จัดการแผนกประชุมปรึกษาพยาบาลวิชาชีพระดับ 1-3 ก่อนการเริ่มปฏิบัติงานในตอนเช้าโดยการโค้ชรูปแบบโกรว์แบบกลุ่ม ขนาด 2-3 คน เพื่อกระตุ้นให้พยาบาลวิชาชีพกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผน ปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลในแต่ละเวร

2.2.7 การแก้ไขปัญหาและให้การช่วยเหลือ ผู้จัดการแผนกให้การแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือพยาบาลวิชาชีพระดับ 1-3 โดยการโค้ชรูปแบบโกรว์แบบตัวต่อตัว ด้วยการกระตุ้นให้พยาบาลได้คิดและตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ผู้จัดการแผนกคอยให้กำลังใจ ให้ข้อมูลและการสนับสนุนอื่นๆ

2.3 การติดตามผลการนิเทศ สัปดาห์ที่ 4 ในวันที่ 15 พ. ค. 2562 ผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่มผู้จัดการแผนกเพื่อติดตามผลการนิเทศ โดยสรุปจากการสังเกตและแบบบันทึกที่ผู้ช่วยวิจัยบันทึกไว้ พร้อมกันเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรคและแนะแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้จัดการแผนกนำไปดำเนินการนิเทศต่อในสัปดาห์ที่ 5 ถึง 7

3. การดำเนินการหลังการใช้การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์

3.1 ประเมินผลหลังการใช้การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ในสัปดาห์ที่ 7 วันที่ 7 มิถุนายน 2562 โดยผู้วิจัยจัดประชุมกลุ่มผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นและพยาบาลวิชาชีพอีกครั้ง เพื่อสรุปรายละเอียดที่ได้จากการนิเทศ ปัญหา อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา พร้อมกล่าวขอบคุณผู้ร่วมวิจัยที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

3.2 ประเมินผลความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพอีกครั้ง โดยแจกแบบสอบถามชุดเดิมให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองในระยะเวลา 3 วัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามที่มีข้อมูลสมบูรณ์กลับมา 30 ฉบับ (ร้อยละ 100) ผู้วิจัยเก็บรักษาข้อมูลที่ได้เป็นความลับและอยู่ในที่ปลอดภัย แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพก่อนกับหลังได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์โดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างในกลุ่มตัวอย่างแบบ 1 กลุ่ม วัดผลก่อนกับหลังการทดลอง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ไม่เป็นอิสระต่อกันและข้อมูลมีการแจกแจงแบบไม่เป็นโค้งปกติ จึงใช้สถิติ Wilcoxon signed rank test

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงทั้งหมด (ร้อยละ 100) ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 20 - 30 ปี (ร้อยละ 76.66) ($\bar{X} = 28.73$, S.D. = 6.34) ทั้งหมดมีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 100) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานการพยาบาลในช่วง 1-5 ปี (ร้อยละ 57.57) ($\bar{X} = 6.60$, S.D. = 6.37) และส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การอบรมเรื่องการได้วิชาการพยาบาล (ร้อยละ 81.81)

2. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยในระยะก่อนการทดลองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = .53) โดยด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสอนและให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .57) และด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .57) ส่วนในระยะหลังการทดลอง พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .35) โดยด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสอนและให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .38) และด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการช่วยเหลือและบำบัดทางการพยาบาล ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .37) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพก่อนและหลังการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบไกรว์ (n=30)

ความสามารถในการปฏิบัติงานของ พยาบาลวิชาชีพ	ก่อนการโค้ช แบบไกรว์			หลังการโค้ช แบบไกรว์			Wilcoxon signed rank test	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	Z	Asymp.sig(2- tailed)
ด้านการสอนและให้คำปรึกษา	3.71	.57	มาก	4.24	.38	มาก	-2.236	.0125*
ด้านการช่วยเหลือและบำบัด ทางการพยาบาล	3.70	.57	มาก	4.09	.37	มาก	-1.436	.0755
ด้านการบริหาร	3.67	.66	มาก	4.10	.48	มาก	-2.300	.0105*
ด้านการประเมินและการวินิจฉัย ทางการพยาบาล	3.65	.57	มาก	4.22	.37	มาก	-1.981	.024*
ด้านการจัดการสถานการณ์	3.61	.60	มาก	4.14	.34	มาก	-2.645	.004*
ด้านการประกันคุณภาพ	3.50	.57	มาก	4.13	.41	มาก	-2.155	.0155*
รวม	3.64	.53	มาก	4.15	.35	มาก	-3.507	.0000*

3. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพก่อนกับหลังการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบไกรว์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของลำดับที่ผลต่างที่มีค่าเป็นลบ เท่ากับ 10.33 (Sum of rank = 62.00) และมีค่าเฉลี่ยของลำดับที่ของผลต่างที่มีค่าเป็นบวก เท่ากับ 16.79 (Sum of rank = 403.00) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพก่อนกับหลังได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบไกรว์ ด้วยสถิติ Wilcoxon signed rank test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพก่อนกับหลังการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ ด้วยสถิติ Wilcoxon signed rank test (n=30)

ความสามารถในการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ	Mean rank	Sum of rank	Wilcoxon signed rank test	
			Z	Asymp.sig (2-tailed)
หลัง > ก่อนได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ (Negative ranks)	10.33	62.00	-3.507	.0000*
ก่อน > หลังได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ (Positive ranks)	16.79	403.00		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพก่อนได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$, S.D. = .53) เนื่องจากโรงพยาบาลที่ใช้ในการศึกษามีการประกันคุณภาพการบริการและได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการบริการตั้งแต่ พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา ประกอบกับแผนกลยุทธ์และเป้าประสงค์ของโรงพยาบาล คือ การพัฒนามาตรฐานการบริการที่เป็นเลิศด้วยบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและเต็มใจให้บริการ ดังนั้น องค์การพยาบาลจึงกำหนดแผนในการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์กร มีการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพอย่างต่อเนื่องโดยการใช้ระบบพี่เลี้ยง ดังนั้น พยาบาลวิชาชีพจึงมีความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของปาจริย์ เทียงเจริญ (2555) ที่พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาลโดยรวมและรายด้านภายหลังการทดลองใช้ระบบพยาบาลพี่เลี้ยงสัปดาห์ที่ 1 สูงกว่าก่อนได้รับการทดลองใช้ระบบพยาบาลพี่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และภายหลังการทดลองสัปดาห์ที่ 4 สูงกว่าภายหลังได้รับการทดลองสัปดาห์ที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ภายหลังได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ พยาบาลวิชาชีพมีค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x} = 4.15$, S.D. = .35) และสูงกว่าก่อนมีการใช้การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ อธิบายได้ว่า เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ ซึ่งการโค้ชแบบโกรว์ทำให้พยาบาลวิชาชีพเข้าใจเป้าหมายของการปฏิบัติงานและความต้องการขององค์กร การสอนงานแบบโกรว์หรือการโค้ชแบบโกรว์ของวิทมอร์ (Whitmore, 2010) เป็นเครื่องมือการสอนงานที่ใช้คำถามในการสนทนา เป็นเทคนิคที่นิยมใช้ในการโค้ชพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้ มีทักษะที่ดีในการทำงาน เพียงแต่อาจจะยังขาดความมั่นใจ ไม่กล้าตัดสินใจหรือไม่กล้าลงมือปฏิบัติ โดยคุณลักษณะที่สำคัญของการโค้ชแบบโกรว์ คือ มุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้จากภายในตนเอง และการแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของความเข้าใจความจริงในปัจจุบัน การโค้ชพยาบาลวิชาชีพโดยใช้คำถามกับพยาบาลวิชาชีพบ่อย ๆ ก็จะทำให้พยาบาลวิชาชีพคิดเองได้ดีขึ้น มีความมั่นใจและกล้าตัดสินใจด้วยตนเองบนพื้นฐานของความเข้าใจความจริงในปัจจุบัน จึงทำให้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นและมีผลการ

ปฏิบัติงานที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ อัญญาพร คำกุ่ม (2558) ที่พบว่าหลังการโค้ชพยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะที่สัมพันธ์กับการคาสวนปัสสาวะที่ถูกต้องมากกว่าก่อนการโค้ชและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 การศึกษาของจุฬารัตน์ ห่าวหาญ และอรชร อินทองปาน (2558) ที่พบว่า หลังการใช้รูปแบบการโค้ช ผู้รับการโค้ชมีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการบริการสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นอกจากนั้นการโค้ชแบบไกรวียังมีผลกระตุ้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นกับพยาบาลวิชาชีพ ทำให้พยาบาลวิชาชีพกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหา ร่วมกัน จึงเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของอรอนงค์ ธาราไพศาลสุข (2562) ที่พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้นหลังการใช้การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบไกรวียามีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.23) สูงกว่าก่อนมีการใช้การนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบไกรวียามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับความพึงพอใจของพยาบาลวิชาชีพหลังการได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบไกรวียามีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.13) สูงกว่าก่อนการได้รับการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบไกรวียามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะในโรงพยาบาลเอกชนเพียงแห่งเดียว หากโรงพยาบาลอื่นจะนำไปใช้ ควรศึกษารูปแบบการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบไกรวียเพิ่มเติม และมีการทดลองซ้ำก่อนนำไปใช้

1.2 ผู้บริหารการพยาบาลในโรงพยาบาลที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน สามารถนำรูปแบบการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบไกรวียที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปประยุกต์ในการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลของการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบไกรวีย โดยแยกกลุ่มตัวอย่างเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

2.2 ควรศึกษาความคงอยู่ของการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบไกรวียของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยมีการประเมินผลซ้ำเป็นระยะๆ ทุก 6 เดือน หรือ 1 ปี

เอกสารอ้างอิง

- กรกันยา เฟิงผลา. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี.
- จุฬารัตน์ ห่าวหาญ และอรชร อินทองปาน. (2558). การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการบริการสุขภาพ. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข, 25(1), 166-177.
- ณัฐธาดา เจริญสุข สุรินทร์ ชุมแก้ว และเกษราภรณ์ สุตตาพงศ์. (2559). กลยุทธ์การสอนงาน (Coaching) เพื่อสร้างสมรรถนะที่เป็นเลิศในการปฏิบัติงาน. วารสารการจัดการ, 4(2), 60-66.

- ธิดานุช เพียรชูชัย. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). วิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจพร ไพบูลย์พลาย้อย. (2558). ผลของโปรแกรมการนิเทศการพยาบาลแบบมีส่วนร่วมของหัวหน้าหอผู้ป่วยต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่ง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยคริสเตียน, นครปฐม.
- ปจรรย์ เทียงเจริญ. (2555). ผลของการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงที่มีต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพใหม่ในฐานะหัวหน้าทีมการพยาบาล โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ปานดวงใจ ไทยดำรงเดช. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ความสามารถในการทำงานกับผลการดำเนินงานของฝ่ายการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ผ่องศรี สุวรรณพ่ายพรทิพย์ สุขอดิศัย และกรรณิกา อ่ำพล. (2556). การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางการพยาบาล กลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลพระปกเกล้า. *การพยาบาลและการศึกษา*, 6(1), 12-26.
- ศิริรัตน์ ศิริวรรณ. (2557). การโค้ชเพื่อผลการปฏิบัติงานที่ยอดเยี่ยม. กรุงเทพมหานคร: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- สุพัตรา สงฆรักษ์. (2560). ผลของโปรแกรมการนิเทศทางคลินิกสำหรับผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นที่โรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยคริสเตียน, นครปฐม.
- สุภาจิรี ไตรปิฎก. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการนิเทศงานการพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับความปลอดภัยของผู้ป่วยและความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศของโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุมลดา พรหมมา. (2559). รูปแบบการพัฒนาทักษะการโค้ชของผู้บริหารทางการพยาบาล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- เสาวลักษณ์ จิรธรรมคุณ อรุณรัตน์ เทพนาและธัญรัชต์ องค์กรเกียรติ. (2559). การบริหารการพยาบาลยุค 4G. กรุงเทพมหานคร: TBS Product.
- อรอนงค์ ธาราไพศาลสุข. (2562). ผลของการนิเทศตามโมเดลการโค้ชแบบโกรว์ของผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้นที่โรงพยาบาลเอกชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยคริสเตียน, นครปฐม.
- อัญญาพร คำกุ่ม. (2558). ผลของการโค้ชต่อความรู้และการปฏิบัติของพยาบาลในการป้องกันการติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะในผู้สูงอายุในสถานดูแลระยะยาว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วิทมอร์, จอห์น. (2010). *โค้ชซึ่งกลยุทธ์การโค้ชเพื่อพิชิตเป้าหมายอย่างมืออาชีพ*. [Coaching for performance] (วุฒินันท์ ชุมภู, ผู้แปล) (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: ภาพพิมพ์.
- Davis, C., & Burke, L. (2012). The effectiveness of clinical supervision for a group of ward Managers based in a District General Hospital: An Evaluative Study. *Journal of Nursing Management*, 20(6), 782–793.

- McComick, J. E. & Ligen, D. (1985). *Industrial and organization psychology (4rd ed)*. Englewood: Prentice – Hall.
- Meretoja R., Isoaho H., & Leino-Kilpi H. (2004). Nurse competence scale : Development and psychometric testing. *Journal of Advanced Nursing* , 47, 124-133.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2014). *Essentials of nursing research: appraising evidence for nursing practice*. (8th ed.). Philadelphia: Wolters Kluwer/Lippincott/Williams & Wilkins Health. United States.
- Wu, T., & Hu, C. (2009). Dispositional antecedents and boundaries abusive supervision and employee emotional exhaustion. *National Chengchi University Group & Organization Management*, 34(2), 143-169.

การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนชนานามจันทร์ จังหวัดนครปฐมเป็นฐาน*

ปัญญาพร ธนาวิชานันท์**, สุจิรา เมณ์ข **, ณพงค์ รุจิวรารัตน์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนชนานามจันทร์ จังหวัดนครปฐม และสร้างแนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนชนานามจันทร์ จังหวัดนครปฐม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) และการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชนชนานามจันทร์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 18 คน มีการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานการณ์ในอดีตและปัจจุบัน ความคิดเห็น ความเหมาะสม ความต้องการ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนชนานามจันทร์ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการร้านค้า หน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวของชุมชนชนานามจันทร์ ที่มีต่อการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในชุมชนชนานามจันทร์ ร่วมกับประชาชนที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนชนานามจันทร์ในการพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาเชิงนโยบายการท่องเที่ยวในชุมชนชนานามจันทร์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปบทสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดเวทีสนทนากลุ่มเพื่อพิจารณาประเด็นที่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน และดำเนินการวิเคราะห์สังเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูลให้มีลักษณะเป็นแนวคิดสรุปเชิงนามธรรม โดยนำเสนอผลการศึกษาแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เรียงตามข้อคำถาม

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า จากการวิเคราะห์เส้นทางในชุมชนชนานามจันทร์มีพื้นที่ให้การสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวหลายแห่ง ทั้งพื้นที่ส่วนบุคคลของชาวบ้าน ประกอบด้วย สวนผลไม้ ไร่นาเกษตรผสมผสาน รีสอร์ท และพื้นที่ของหน่วยงานภาครัฐ ประกอบด้วย ตำนกกรมหลวงชุมพร ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มาศึกษาดูงานในชุมชนชนานามจันทร์ แต่ชุมชนยังมีความต้องการในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนชนานามจันทร์จากคณะกรรมการท่องเที่ยวชุมชนชนานามจันทร์ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลชนานามจันทร์ ผู้ประกอบการร้านค้า และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน จากการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชนชนานามจันทร์กับสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน สามารถผูกเส้นทางการท่องเที่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้ 1. Rong Wayรีสอร์ท 2. สวนเจ็ญ 3. ร่วมทำกิจกรรมในชุมชน 4. ร้านค้าร้านอาหารในชุมชน ซึ่งชุมชนชนานามจันทร์มีจุดเด่นที่หลากหลาย มีความน่าสนใจและมีโอกาสที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาเยี่ยมชมในชุมชนด้วยหลายวัตถุประสงค์ ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน ท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้ ศึกษาดูงาน เป็นต้น ส่วนจุดด้อยและอุปสรรคในชุมชนชนานามจันทร์คนในชุมชนและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นสามารถช่วยเหลือกันได้ ได้แก่ จัดที่จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในชุมชน หรือทำการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่นได้รู้จักกับชุมชนชนานามจันทร์มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การท่องเที่ยว, พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว, ท่องเที่ยวชุมชน, ชุมชนชนานามจันทร์

* ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย จากมหาวิทยาลัยคริสเตียน ประจำปีงบประมาณ 2561

** อาจารย์ประจำ คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Corresponding author, email: punjaporn@christian.ac.th, Tel. 081-404-4519

Received : March 19, 2020; Revised : July 29, 2020; Accepted July 31, 2020

Development Approach of the Tourism Route With Sanamchan Nakhon Pathom Province Community Base*

Punjaporn Thanawachiranun**, Sujira Menun**, Napong Rujiwararat**

Abstract

The purpose of this research was to analyze the tourism routes in Sanamchan community area in Nakhon Pathom Province and to create guidelines to improve tourism in the area. A sample of 18 people were interviewed to gather their opinions, appropriateness, needs, problems, obstacles and suggestions on tourism operations in Sanamchan community. This study will be beneficial to Sanamchan community to have efficient work and to find guidelines for the development of tourism policy in Sanamchan community. The information obtained from the tapescript of the interview were used to analyze and consider the different issues. They were also used to perform the analysis, synthesis, and link the data to look like abstract concepts by presenting the descriptive analysis results according to the questions.

The results of the research concluded that there are many tourism support areas in Sanamchan Community. It includes the personal areas of the villagers such as orchards, mixed agricultural farms, resorts, and government agencies such as Krom Luang Chumphon Palace Community Learning Center. They are ready to welcome tourists or people who come to study in Sanamchan community. On the other hand, the community still needs to develop Sanamchan community tourism route from the community leaders related to government agencies such as Sanamchan Subdistrict Administrative Organization Store and those with stake in the community together, tourism routes with various places in the community. Sanamchan community has many distinctive points. From the analysis of the guidelines for the development of tourist routes in Sanamchan community with various places in the community, can tie the tourism routes with the following locations: 1. Rong Way Resort 2. Jeju Garden 3. Activities in the community 4. Shops and restaurants in the community. There is an interesting and an opportunity for tourists to visit the community for many purposes, there are for leisure travel, travel for education, study tour for many activities. The weakness and obstacle in Sanamchan community is that, people in the community and local administrative organizations can help each other. They should also help in the distribution of products in the community or publicize for other agencies to get to know Sanamchan community better.

Keywords : Tourism, Development of Tourism Routes, Community Tourism, Sanamchan community

* Research Paper Granted by Christian University of Thailand Budget year 2018

** Instructor, Multidisciplinary College, Christian University of Thailand

Corresponding author, email: punjaporn@christian.ac.th, Tel. 081-404-4519

Received : March 19, 2020; **Revised** : July 29, 2020; **Accepted** July 31, 2020

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยว “ขยายตัวต่อเนื่อง” การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยคาดการณ์ว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในไทยจำนวน 41 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 8 และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศ 171 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6 สร้างรายได้รวม 3.4 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 10 จากปีก่อน ประกอบกับภาครัฐมีการทำตลาดในต่างประเทศอย่างเข้มข้นเพื่อเจ้านักท่องเที่ยวคุณภาพและนักท่องเที่ยวที่เป็นคนรุ่นใหม่ รวมทั้งออกมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก, 2019) หัวใจของแผนปฏิบัติการมุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม อย่างยั่งยืน ด้วยการเพิ่มรายได้ทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง สมดุลและทั่วถึง ผ่านการนำเสนอคุณค่าของการท่องเที่ยวประเทศไทยที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ทรงคุณค่า และเปิดมุมมองใหม่ให้กับชีวิตจากการสัมผัสเสน่ห์วิถีไทยเฉพาะถิ่น ภายใต้การดำเนินงานบนฐานข้อมูลอย่างมีนวัตกรรม รับฟังความต้องการของลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รับผิดชอบต่อสังคมสิ่งแวดล้อมและสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้ท้องถิ่น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2562)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวบทบาทมากขึ้นในสังคมโลกและเพิ่มมากขึ้นในชุมชนท้องถิ่นโดยได้ขยายอาณาเขตของกิจกรรมทางเศรษฐกิจเข้าใกล้วิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น ในขณะที่แนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการเติบโตในทิศทางบวก นักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งให้ความสนใจกับการเดินทางไปสัมผัสความจริงแท้ดั้งเดิมของพื้นที่ต่าง ๆ ในไทยเพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวไม่ได้กระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ หากมีการกระจายตัวสู่ชุมชน ส่งผลให้ท้องถิ่นหลายแห่งตั้งรับการมาถึงของนักท่องเที่ยวนำการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต ขณะเดียวกันภาครัฐก็ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้นจากการประกาศให้ท่องเที่ยววิถีไทยเป็นวาระแห่งชาติ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนไปในทิศทางที่ยั่งยืน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงถือเป็นอุตสาหกรรมแห่งความหวัง ที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยมากเป็นอันดับต้นๆ และมีความสำคัญโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อันส่งผลให้ความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศดีขึ้น (TAT REVIEW, 2018)

ชุมชนตำบลสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม เป็นชุมชนหนึ่งที่มีกิจกรรมในชุมชนที่น่าสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และการทำเกษตรกรรมที่มีความหลากหลาย ได้แก่ การทำสวนผักไร้ดิน ไร่สวนผสม การทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง พื้นที่ส่วนใหญ่ของชุมชน เป็นพื้นที่สวนไร่นา เป็นแหล่งเรียนรู้ในการอนุรักษ์วิถีการดำเนินชีวิตแบบชาวไทยชนบทของจังหวัดได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์มีความต้องการยกระดับให้ชุมชนของตนเอง ได้รับพัฒนาเป็นชุมชนที่มีความน่าสนใจด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน แต่ทั้งนี้ชุมชนสนามจันทร์ประสบปัญหาด้านการท่องเที่ยว ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง รายได้จากการท่องเที่ยวลดลงและนักท่องเที่ยวไม่รู้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและจุดเด่นในแต่ละอำเภอ ขาดการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการ อาทิขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ขาดข้อมูลแนะนำแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ขาดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว และขาดการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีน้อยและไม่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว (แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม, 2561) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพื้นที่ชุมชนตำบลสนามจันทร์ ในการพัฒนาส่งเสริมให้เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต จึงดำเนินการศึกษาการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว โดยใช้ชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐมเป็นฐาน โดยศึกษาข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์ วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส อุปสรรคในการพัฒนา และ

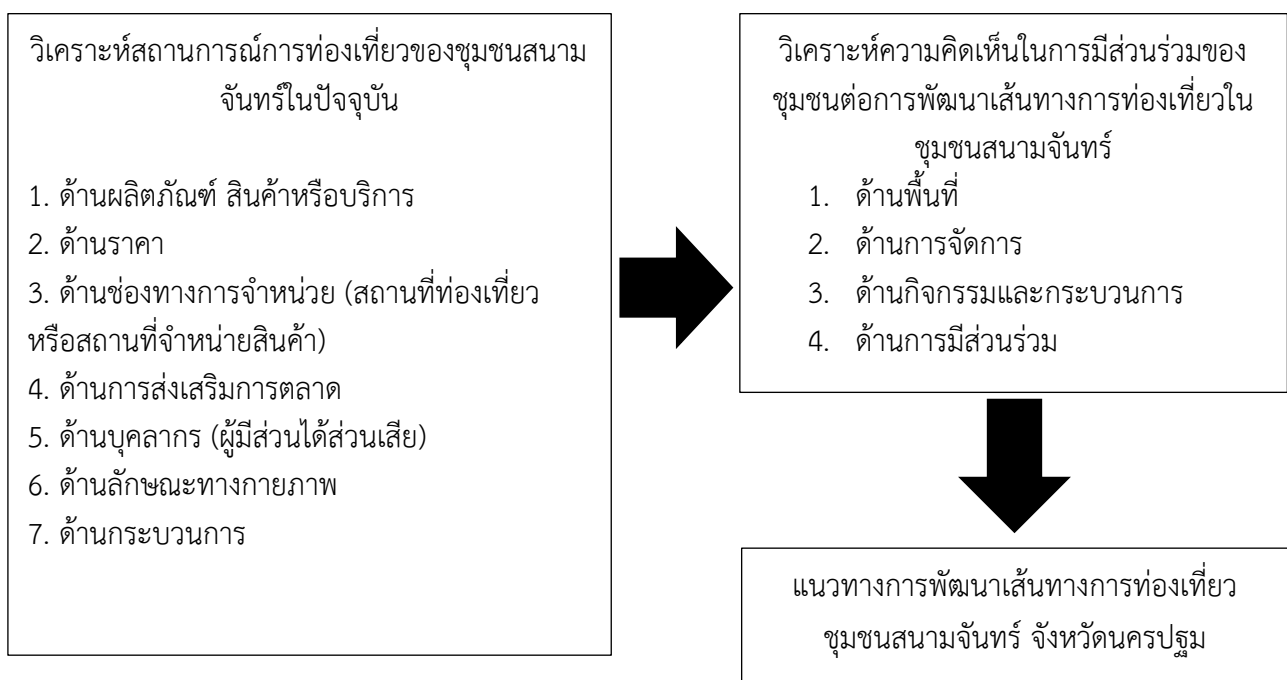
วางแผนเส้นทางการท่องเที่ยวโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาเพื่อให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ประเมินความเป็นไปได้ และกำหนดแนวทางในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวของพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์เป็นหลัก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นจากแนวคิดการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว ของ ธารทิพย์ (2552) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักคือ แหล่งท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว และ แนวคิดการตลาด กับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ให้บริการซึ่งจะได้ส่วนประสมการตลาดในการกำหนด กลยุทธ์ตลาด ประกอบด้วย 1. ด้านผลิตภัณฑ์ 2. ด้านราคา 3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4. ด้านส่งเสริม การตลาด 5. ด้านบุคคล 6. ด้านลักษณะทางกายภาพ และ 7. ด้านกระบวนการ กับแนวคิดของสุดารัตน์ (2550) อ้างถึงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ใช้แนวคิดองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยว 4 ประการมาวิเคราะห์เส้นทางท่องเที่ยว คือ องค์ประกอบด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและ กระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างและพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยว กระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยว และการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนนั้นๆ

แนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว ที่มา: ธารทิพย์ (2552)

วิธีดำเนินการวิจัย

เนื่องจากชุมชนชนานามจันทร์ยังไม่ได้มีการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานและลักษณะการดำเนินงานในปัจจุบันมากที่สุด ผู้วิจัยจึงต้องทราบถึงลักษณะทั่วไปของพื้นที่ชุมชนชนานามจันทร์ ผู้นำ การมีส่วนร่วม สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน และโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนจึงดำเนินการศึกษา โดยใช้รูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนชนานามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน ผู้ประกอบการร้านค้า ผู้จัดการรีสอร์ท ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน ตัวแทนเกษตรกรเจ้าของสวน และตัวแทนประชาชนในชุมชน โดยผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการท่องเที่ยวชุมชนชนานามจันทร์ จังหวัดนครปฐม (องค์การบริหารส่วนตำบลชนานามจันทร์ จังหวัดนครปฐม, 2561) เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนชนานามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 1. ฝ่ายปกครอง ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 คน 2. ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย ตัวแทนจากสถานศึกษาในชุมชน ผู้ประกอบการร้านค้า ผู้จัดการรีสอร์ท ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน ตัวแทนเกษตรกรเจ้าของสวน จำนวน 6 คน และ 3. ตัวแทนประชาชนในชุมชนชนานามจันทร์และนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่เคยเข้ามาเยี่ยมชมในชุมชนชนานามจันทร์ จำนวน 6 คน รวมทั้งหมดจำนวน 18 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และตรงตามประเด็นวิจัย (Intensity Sampling) ตามแนวคิดของ (ชาย โพธิ์สิตา, 2562; Patton, 2014) ที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและสามารถให้ข้อมูลในประเด็นตามวัตถุประสงค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาในเชิงคุณภาพครั้งนี้ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Guided Interview) โดยสร้างแนวคำถามแบบกว้างๆ เพื่อเป็นแนวคำถามไว้ล่วงหน้า ซึ่งข้อคำถามต่างๆ สามารถยืดหยุ่นได้ไม่กำหนดตายตัว ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึกที่เข้าถึงความเป็นจริงมากที่สุด มีทั้งคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ โดยจะทำการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาเชิงนโยบายการท่องเที่ยวชุมชนชนานามจันทร์ โดยได้จัดทำแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวของชุมชนชนานามจันทร์ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 7 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) ด้านสินค้าหรือบริการ 2) ด้านค่าใช้จ่ายหรือราคา 3) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว/ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด 5.) ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) ด้านกระบวนการ และ 7) ด้านลักษณะทางกายภาพ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ (SWOT) จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคในชุมชนชนานามจันทร์

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนชนานามจันทร์ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านพื้นที่ 2) ด้านการจัดการ 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ 4.) ด้านการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะ และกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม และเสนอแนะการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์

ขั้นตอนสุดท้าย จัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษา ทบทวน รวบรวมข้อมูลจากเอกสารหนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชน การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนต่าง ๆ

2. สร้างแบบสัมภาษณ์ในหัวข้อต่าง ๆ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและตรงประเด็นมาใช้ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนสนามจันทร์ต่อไป

3. จัดเวทีสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน อาทิกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ ตัวแทนผู้ประกอบการร้านค้า ผู้จัดการรีสอร์ท ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน ตัวแทนเกษตรกรเจ้าของสวนผลไม้ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม จำนวน 18 คน ใช้ระยะเวลาในการจัดเวทีสนทนากลุ่ม 1 วัน ระยะเวลา 8 ชั่วโมง และระยะเวลาในการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจดบันทึกประเด็นสำคัญๆ ของการสัมภาษณ์ไว้พร้อมทั้งบันทึกเสียงในขณะสัมภาษณ์ จากนั้นเข้าสู่กระบวนการแปลข้อมูลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลการบรรยาย (Descriptive) ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสังเกต การบันทึกเสียง และการจดบันทึก จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยอ่านทำความเข้าใจข้อมูลของแต่ละคน แต่ละด้านว่าสำหรับนำมาวิเคราะห์ นำข้อมูลมาเรียบเรียงเนื้อหาเพื่อหาข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่ได้มา นำมาวิเคราะห์โดยจำแนกชนิดของข้อมูลในเหตุการณ์ เช่น ความสำคัญ ความสัมพันธ์ สถานการณ์ จำแนกข้อมูลตามความเหมาะสมกับข้อมูลที่ได้มา และกำหนดประเด็นหลัก จัดหมวดหมู่ของเรื่องและตีความหาความเชื่อมโยงของข้อมูล ตรวจสอบความหมาย และข้อมูลในแต่ละด้าน ตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วจึงสรุปผล ประกอบด้วย 1. วิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ 2. วิเคราะห์จาก SWOT Analysis สถานการณ์ในชุมชนสนามจันทร์ เพื่อให้ได้เส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ 3. วิเคราะห์ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ และ 4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนสนามจันทร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลและสรุปแนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการจัดเวทีสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการสำรวจพื้นที่โดยรอบชุมชนสนามจันทร์ โดยใช้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดเป็นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชนสามารถสรุปผลการศึกษา ทำให้ได้ข้อมูลและสรุปแนวทางการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์ ดังนี้

1. สถานการณ์การท่องเที่ยวของชุมชนสนามจันทร์ในปัจจุบัน

1) ด้านผลิตภัณฑ์ สินค้าหรือบริการ ชุมชนสนามจันทร์ มีจุดเด่นคือเป็นพื้นที่ชุมชนที่ประกอบไปด้วยวิถีชีวิตที่เป็นธรรมชาติ มีทุ่งนาและสวนผักสวนผลไม้ สวนผักไฮโดรโปนิคเจียร์ รีสอร์ท Rong Way เป็นต้น ในส่วนของผลิตภัณฑ์ของชุมชนต่างมีความหลากหลายและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่น จักสานกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก ตัดเย็บกระเป๋าใส่เหรียญจากหนัง หัตถกรรมจากเศษไม้ ได้แก่ ตุ๊กตาแม่ไม้มวยไทย ทั้งนี้ยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักสถานที่และสินค้าของชุมชน

2) ด้านราคา ชุมชนสนามจันทร์ เป็นชุมชนที่มีพื้นที่เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ราคาสินค้าเป็นราคาของสินค้าจากการเกษตรกรรมที่มีราคาไม่สูงมาก ราคาที่พักในรีสอร์ทคืนละ 1,000 - 1,200 บาท ราคาผลิตภัณฑ์หัตถกรรม เริ่มต้นที่ 20 บาท สินค้าเกษตรกรรม ได้แก่ ผักกาดไฮโดรโปนิคส์ ราคาแพละ 20 บาทหรือสวนผลไม้ตามฤดูกาล ซึ่งมีราคาไม่สูงมากนัก นอกจากนี้ ระยะทางจากชุมชนสนามจันทร์มายังกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางไม่ไกล สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระยะทางใกล้ๆ

3) ด้านช่องทางการจำหน่าย (สถานที่ท่องเที่ยว หรือสถานที่จำหน่ายสินค้า) ชุมชนสนามจันทร์ อยู่ใกล้กับสถานที่สำคัญของจังหวัดนครปฐมหลายแห่ง อยู่ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ประมาณ 4 กิโลเมตร เส้นทางจากองค์พระปฐมเจดีย์มายังชุมชนสนามจันทร์สัญจรได้สะดวก นอกจากนี้ยังอยู่ใกล้กับพระราชวังสนามจันทร์อีกด้วย ในพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชน ได้แก่ สวนผัก กิจกรรมจักสาน หัตถกรรม มีผลิตภัณฑ์จำหน่ายในชุมชนและจัดส่งสินค้าตามสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ค่ายมวย ที่ส่งผลิตภัณฑ์ตามคำสั่งซื้อเท่านั้น ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ไม่มีหน้าร้านที่ชัดเจน ไม่มีการจำหน่ายในช่องทางอื่นๆ เพิ่มเติม

4) ด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้ประกอบการชุมชนสนามจันทร์ ได้มีการจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขายให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว เช่น ตุ๊กตาแม่ไม้มวยไทยซื้อ 2 แถม 1 โปรโมชั่นลดราคาผักและผลไม้สดจากสวนผลไม้เจียร์ โปรโมชั่นของแถมผลิตภัณฑ์จักสาน ช้อกระเป๋าสานจากเส้นพลาสติกแถมพวงกุญแจ รีสอร์ท Rong Way จัดโปรโมชั่นลดราคาให้กับนักท่องเที่ยว และมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ชม เช่น การแสดงแบบไทย ฟ้อนรำ และทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน แต่ผู้ประกอบการและคนในชุมชนยังขาดทักษะ ความรู้ในการทำการตลาด ทำให้ผลิตภัณฑ์และสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก

5) ด้านบุคลากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลิตภัณฑ์ในชุมชนมีความหลากหลาย และมีเอกลักษณ์แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชุมชนในสถานการณ์ปัจจุบัน แต่เดิมผู้ประกอบการต่างคนต่างทำกิจกรรมของตนเอง ไม่ได้มีการพูดคุยหรือรวมกลุ่ม ทำให้ไม่ได้มีการวางแผนการตลาด ประชาสัมพันธ์ในภาพของชุมชนเท่าที่ควร ผู้ประกอบการจึงเริ่มมีการพูดคุยกัน และหาแนวทางร่วมมือกันในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนให้ดีขึ้น

6) ด้านกระบวนการ กลุ่มผู้ประกอบการในชุมชน และประชาชนยังไม่มีการรวมกลุ่ม เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความชัดเจน โดยการดำเนินการในขณะนี้ เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเฉพาะบุคคล ได้แก่ รีสอร์ท มีการปรับปรุงพื้นที่ของตนเอง เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและปรับปรุงทัศนียภาพให้มีความสวยงาม เริ่ม ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ สวนผักและผลไม้ก็ดำเนินการด้วยตนเอง ส่วนภาคชุมชนเช่น กลุ่มจักสาน สวนผัก ยังไม่มีการวางแผนการตลาดที่เป็นกระบวนการที่ชัดเจน และตรงกลุ่มเป้าหมาย จึงยังไม่มีกรรวมกลุ่มเพื่อร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างเป็นระบบ

7) ด้านลักษณะทางกายภาพ ชุมชนสนามจันทร์มีสถานที่สำคัญคือ อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพร ซึ่งประดิษฐานในสถานที่สวยงามตั้งอยู่ริมแม่น้ำ เป็นจุดผ่านของเส้นทางหลักไปหลายจังหวัด เช่น จังหวัด

ราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นต้น มีลักษณะของวิถีชีวิตแบบเกษตรกร ภูมิประเทศเต็มไปด้วยสวนผัก ไร่นา และมีความเป็นธรรมชาติค่อนข้างสูง ผลิภัณฑ์ชุมชน เช่น ตู๊กตาแม่ไม้มวยไทย มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ใช้วัสดุในท้องถิ่นประดิษฐ์ขึ้นมา ซึ่งจัดทำเป็นธรรมนูญตำบลในการอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมของตำบล และสวนผักมีความเป็นธรรมชาติ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาพักผ่อน ที่พัก/รีสอร์ท ออกแบบอย่างเป็นเอกลักษณ์เข้ากับธรรมชาติ สามารถเป็นสถานที่จัดประชุม ถ่ายรูปพรีเวดดิ้ง หรือพักผ่อน แต่ชุมชนสนามจันทร์ยังคงมีปัญหาสำคัญด้านการคมนาคมเนื่องจากถนน/เส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร โดยเฉพาะเรื่องของความสะดวกในการจัดการขยะในชุมชน เส้นทางรถมีหญ้าและวัชพืชอื่น ๆ ขึ้นมาบนทางสาธารณะปิดบังป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

โดยสรุป สถานการณ์การท่องเที่ยวของชุมชนสนามจันทร์ในปัจจุบัน เป็นลักษณะของการพัฒนาการท่องเที่ยวเฉพาะผู้ประกอบการรายบุคคล หมายถึง มีการดำเนินงานเฉพาะผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งเท่านั้น มิได้มีการรวมตัวหรือร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นภาพรวมในชุมชน แต่ทั้งนี้ยังไม่ไกลกับสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดและเป็นเส้นทางหลักในการเดินทางไปยังจังหวัดใกล้เคียง

2. การวิเคราะห์การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยวิธีสนทนากลุ่ม ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วยคณะกรรมการท่องเที่ยวชุมชนสนามจันทร์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ด้วยการมีส่วนร่วม รายละเอียดการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง

ประเด็น	ลักษณะการมีส่วนร่วม
ด้านพื้นที่	1. ชาวบ้านมีพื้นที่เป็นของตนเองให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชม 2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีพื้นที่สำหรับศูนย์การเรียนรู้ 3. ขาดความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน 4. ทางเข้าออกไม่เด่น คนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า มีสถานที่ที่น่าสนใจในชุมชน 5. มีรีสอร์ท Rong Way สโตร์ไทยดั้งเดิม วิวสวาย บรรยากาศดี
ด้านการจัดการ	1. ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 2. อบต.สนับสนุนด้านการท่องเที่ยวชุมชนโดยการจัดตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยวชุมชนสนามจันทร์ 3. ยังไม่มีการจัดการในชุมชนที่ชัดเจน
ด้านกิจกรรมและกระบวนการ	1. ขาดการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยว 2. ขาดการประสานงานในการท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ
ด้านการมีส่วนร่วม	1. ชาวบ้านเพียงบางส่วนที่มีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวในชุมชน 2. ขาดการให้ความร่วมมือในหลายๆภาคส่วน

จากตารางที่ 1 การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ด้านพื้นที่ ในชุมชนสนามจันทร์มีพื้นที่ในการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวหลายแห่ง ทั้งในส่วน of พื้นที่ส่วนบุคคลของชาวบ้านที่มีส่วนสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ อาทิ สวนผลไม้เจ็ญ

มีพืชผลหลากหลายชนิด พืช ผลไม้ ไร่นาสวนผสม เศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงปลา ปลุกผักไฮโดร พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชม และเรียนรู้การปลูกผักไฮโดรได้ทุกวัน ไร่ก้านนวย เป็นรีสอร์ตสไตล์ธรรมชาติบรรยากาศดี ต้อนรับนักท่องเที่ยวในราคาย่อมเยา ส่วนในด้านของศูนย์การเรียนรู้ เป็นพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มาศึกษาดูงาน เป็นลานกิจกรรมกว้างๆ รับลมธรรมชาติอากาศดีตั้งอยู่ในชุมชนสนามจันทร์

2) ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนยังไม่มีความสะดวก ขาดการประสานงานในการท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ เช่น กรมหลวงชุมพร ศูนย์การเรียนรู้ ไร่นาสวนผสมสวนเจ้าूर เศรษฐกิจพอเพียง ตึกตาแม่ไม้มวยไทย

3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่าชุมชนสนามจันทร์ชาวบ้านเพียงบางส่วนที่มีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยวในชุมชนขาดการให้ความร่วมมือในหลายๆ ภาคส่วน เช่น สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด เป็นต้น

4) ด้านการบริหารและการจัดการ จากการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวในพื้นที่ขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอยู่ ส่วนของภาครัฐ อาทิ องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวชุมชนโดยการจัดตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยวชุมชนสนามจันทร์แต่ยังไม่มีการจัดการในด้านการท่องเที่ยวในชุมชนที่ชัดเจน

5) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในพื้นที่ เป็นการดำเนินงานแบบต่างคนต่างทำ ยังไม่มีความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ทั้งนี้ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างมีความคิดเห็นคล้ายคลึงคือมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชน แต่ยังไม่ทราบว่าควรเริ่มต้นจากจุดใด ต่อเนื่องแบบไหนบ้าง จึงได้แต่ต่างคนต่างทำ ต่างดำเนินการในส่วนที่เป็นสัมมาชีพของตนเองเท่านั้น ทั้งนี้ ชุมชนสนามจันทร์เองมีจุดแข็งคือ มีสถานที่ราชการจำนวนมาก อาทิ ศูนย์ราชการ, องค์การบริหารส่วนจังหวัด, โรงเรียนสิรินธร และอื่นๆ แต่กลับยังไม่เป็นสถานที่สำคัญ ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างเห็นพ้องกันว่าชุมชนสนามจันทร์สามารถพัฒนาไปเป็นชุมชนด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดนครปฐมต่อไปในอนาคตได้ ดังนั้น จึงควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นผู้คอยให้การสนับสนุนด้านการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อให้มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับชุมชน และผู้ประกอบการกับชุมชน เป็นการให้ความรู้กับผู้มาเยือนในชุมชนหรือเป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และการบริหารจัดการองค์ความรู้เพื่อการเผยแพร่สู่สาธารณะได้อย่างมีคุณภาพและน่าสนใจ

3. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

1) ป้ายบอกทางของหน่วยงานภาครัฐยังมีน้อย ไม่ชัดเจน ส่วนใหญ่แล้วป้ายบอกทางทางผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นคนจัดทำขึ้นเอง

2) สภาพถนน ทางเข้า ป้ายตามจุดสำคัญต่าง ๆ ผู้ประกอบการและประชาชน ในพื้นที่ที่มองว่าป้ายบอกทางยังไม่ชัดเจน ถนนแคบ และสำหรับผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับเส้นทางอาจจะหลงทางได้ เพราะเป็นเส้นทางในชุมชนซึ่งบางเส้นทางไม่มีป้ายบอก

3) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนถึงการเข้าถึงพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงสถานที่ที่น่าสนใจในชุมชน การเดินทางสะดวกมากขึ้น มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนขึ้น

4) ในพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์ไม่มีศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว สภาพปัจจุบันในพื้นที่ของชุมชนสนามจันทร์ควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐควรมีการในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน โดยการกิจกรรมแบบบูรณาการโดยใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน ข้อมูลของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด และจุด

ท่องเที่ยวในชุมชนร่วมกัน อีกทั้งสมาชิกในชุมชนควรมีการกำหนดแผนงาน เพื่อนำมาเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน และมีการจัดประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อวางแผนแนวทางการจัดกิจกรรมในชุมชนอย่างสม่ำเสมอในทุกเดือนหรือสัปดาห์จะทำให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

4. การวิเคราะห์ (SWOT) จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคในชุมชนสนามจันทร์

ข้อมูลจากการศึกษา ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกด้วยวิธี SWOT analysis เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค ของการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว เพื่อนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ (SWOT) จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคในชุมชนสนามจันทร์

ประเด็น	การวิเคราะห์
จุดเด่น	1. ชุมชนสนามจันทร์อยู่ใกล้เคียงกับสถานที่สำคัญของจังหวัดนครปฐมหลายแห่ง และสถานที่ราชการหลายแห่ง เช่น ศาลากลางจังหวัด, โรงเรียนสิรินธร, องค์การบริหารส่วนจังหวัด ฯลฯ 2. มีงานหัตถกรรมของชุมชน เช่น กระเป๋าสานพลาสติก, ตุ๊กตาแม่ไม้มวยไทย 3. มีสวนผลไม้ ไร่นาสวนผสม เศรษฐกิจพอเพียง 4. มีทุ่งนา สีเขียวขจี ภูมิทัศน์สวยงาม บรรยากาศดี 5. มีกรมหลวงชุมพรประติษฐาน สถานที่สวยงามตั้งอยู่ริมแม่น้ำ 6. ชุมชนสนามจันทร์ เป็นจุดผ่านของเส้นทางหลักไปหลายจังหวัด เช่น จังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นต้น
จุดด้อย	1. สินค้า/ผลิตภัณฑ์ชุมชน ไม่มีสถานที่วางจำหน่ายที่เป็นหน้าร้านถาวร 2. ไม่มีการรวมกลุ่มพัฒนาการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน 3. การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวดำเนินการเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการ ไม่ได้ดำเนินการในรูปแบบชุมชน 4. ยังไม่มีการวางแผนการทำงานที่จริงจังและเป็นทางการ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน 5. ไม่มีการกำหนดบทบาทคณะกรรมการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน 6. ไม่มีศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว
โอกาส	1. ชุมชนสนามจันทร์อยู่ใกล้เคียงกับสถานที่สำคัญของจังหวัดนครปฐมหลายแห่ง เช่น องค์พระปฐมเจดีย์ พระราชวังสนามจันทร์ อนุสาวรีย์หลวงชุมพร เป็นต้น 2. มีธรรมชาติที่สวยงาม สิ่งที่น่าสนใจคือ มวยไทย, ปลุกผักไฮโดร, กระเป๋าสาน 3. มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจ 4. มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น ที่พัก, อาหาร, แหล่งเรียนรู้ชุมชน, สินค้าและผลิตภัณฑ์ในชุมชน ฯลฯ
อุปสรรค	1. ด้านเศรษฐกิจ คนมีกำลังซื้อน้อยลง เศรษฐกิจฝืด เงินฝืด ทำให้ชาวบ้านขายของได้น้อยลง 2. ด้านการเมืองมีความผันผวน เกิดความเปลี่ยนแปลง 3. ด้านสังคม ตำบลสนามจันทร์ไม่มีที่สาธารณะให้ก่อสร้างหรือเองงบประมาณจากภาครัฐมาลงทุนในชุมชน 4. ดัดจริตเรื่องกฎระเบียบการใช้งบประมาณของรัฐ เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นของภาคเอกชน

จากตารางที่ 2 จากการวิเคราะห์ (SWOT) จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคในชุมชนสนามจันทร์ แสดงให้เห็นว่าชุมชนสนามจันทร์มีจุดเด่นที่หลากหลาย มีความน่าสนใจและมีโอกาสที่นักท่องเที่ยว

จะเข้ามาเยี่ยมชมในชุมชนด้วยหลายวัตถุประสงค์ ได้แก่ ท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน ท่องเที่ยวเพื่อความรู้ ศึกษาดูงาน เป็นต้น ส่วนจุดด้อยและอุปสรรคในชุมชนสนามจันทร์คนในชุมชนและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นสามารถช่วยเหลือกันได้ เช่น จัดที่จัดจำหน่ายให้กับผลิตภัณฑ์ในชุมชน หรือทำการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่นได้รู้จักกับชุมชนสนามจันทร์มากยิ่งขึ้น ทำให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนสนามจันทร์

5. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

จากการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคในชุมชนสนามจันทร์ ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์และเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ ซึ่งพบว่าชุมชนสนามจันทร์มีความพร้อมในการพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม เหมาะสมสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจในช่วงเทศกาลวันหยุด สุดสัปดาห์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนให้กับนักเรียน นักศึกษา เกษตรกร และผู้ที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอให้ข้อเสนอเพื่อพัฒนาชุมชนสนามจันทร์ไปเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ดังต่อไปนี้

1) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว ควรมีการจัดตั้งชมรม หรือ คณะกรรมการการท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อเป็นคณะทำงาน บริหารจัดการ การดำเนินงาน จัดรูปแบบการท่องเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ประสานงาน และประชาสัมพันธ์ โดยมีภาคีเครือข่ายภายในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ ประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น

2) การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวภายในชุมชน ได้แก่

2.1) การพัฒนาเป็น ชุมชน OTOP นวัตกรรม โดยหน่วยงาน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

2.2) การจัดการชุมชนโฮมสเตย์ โดยหน่วยงาน สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

2.3) ชุมชนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็น เป็นสุข กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

2.4) เกษตรแปลงใหญ่ โดยหน่วยงาน สำนักงานเกษตรจังหวัด

2.5) การรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรบริษัท ประชารัฐ จำกัด

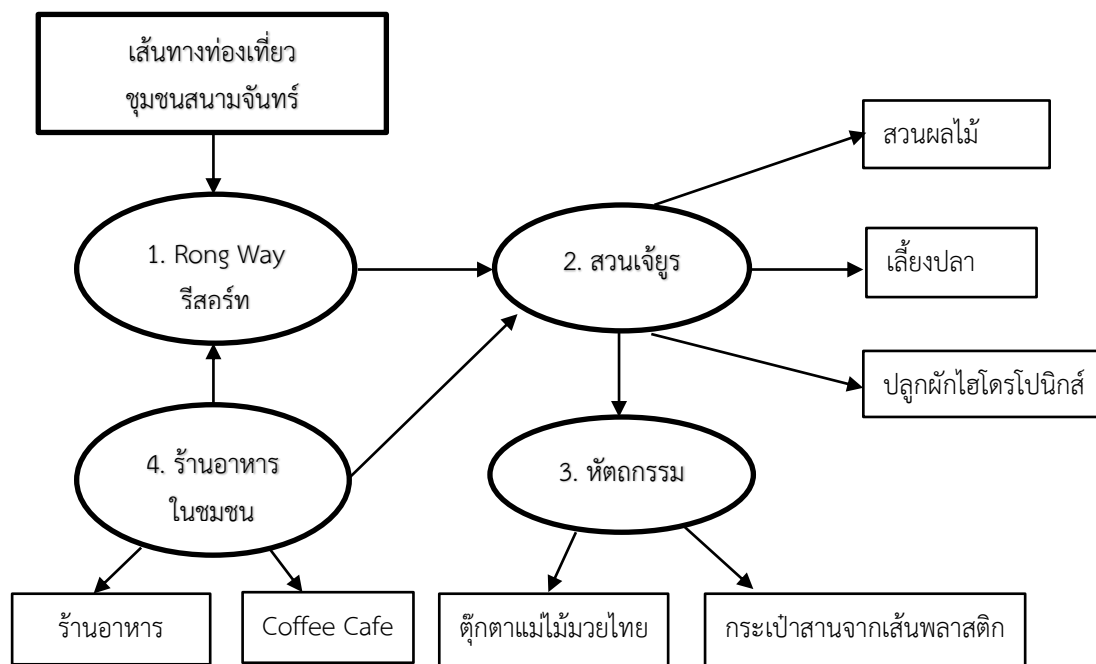
2.6) การจัดการด้านการอำนวยความสะดวก (ถนน ไฟฟ้า ประปา การจัดการสิ่งแวดล้อม) การพัฒนาศักยภาพชุมชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

3) ด้านการพัฒนาบุคลากร การบริการ การตลาด ชุมชนสนามจันทร์ เป็นพื้นที่ที่อยู่ในแผนการพัฒนาศักยภาพชุมชนของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ซึ่งเป็นศูนย์รวมแหล่งความรู้ และบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ควรมีการประสานความร่วมมือจากคณะการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ร่วมจัดทำแผนชุมชน และประชาชนในพื้นที่ เช่น การจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าในชุมชน การจัดทำ Packaging ช่องทางการจำหน่าย การสื่อสารการท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์ การพัฒนาองค์ความรู้ส่วนประสมทางการตลาดแก่คณะกรรมการการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นต้น

4) ด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนร่วมเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ สร้างความภาคภูมิใจและรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่น จัดตั้งกลุ่มย่อย เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มเกษตรกรรม กลุ่มตุ๊กตา กลุ่มผักผลไม้ปลอดสารพิษ กลุ่มที่พักแรม การจัดการสิ่งแวดล้อม อดิการกรรม กำหนดการการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ทั้งแบบไป-กลับ และแบบค้างคืน เพื่อสร้างรายได้ สร้างความเข้มแข็งของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มุ่งเน้นการพัฒนาต่อยอดที่ยั่งยืนต่อไป

6) ข้อเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนสนามจันทร์ มีแนวทางการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนและสามารถผูก
เส้นทางท่องเที่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้ ทั้งนักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถพัก
ได้ที่ 1) รีสอร์ท Rong Way เมื่อมาพักที่รีสอร์ทแล้ว นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำกิจกรรมได้หลากหลาย เช่น
ตักบาตรพระสงฆ์ตามประเพณีไทยในตอนเช้า มีสอนทำสปาสมุนไพรไทย หากทางนักท่องเที่ยวต้องการทาง
รีสอร์ทสามารถจัดให้ได้ จากนั้นนักท่องเที่ยวสามารถไปเยี่ยมชม 2.) สวนผลไม้เจ็ญร์ ซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับ
รีสอร์ท Rong Way ให้ท่านได้ชิมผลไม้โออแกนิก เลี้ยงปลาในบ่อ เดินชมสวนเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเลือก
ซื้อผลไม้ได้ตามอัธยาศัย และหากท่านสนใจการปลูกผักไฮโดร สามารถเรียนรู้ได้จากสวนเจ็ญร์ มีจำหน่ายทั้ง
ผลไม้และผักไฮโดร 3.) ชุมชนศิลปหัตถกรรมจากปราชญ์ชาวบ้าน นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้งานฝีมือจาก
ชาวบ้าน ซึ่งมีให้เลือก 2 ชนิด คือ ตักดาแม่ไม้มวยไทย และ สานกระเป๋จากเส้นพลาสติก จากนั้น
นักท่องเที่ยวสามารถเลือก 4.) ร้านอาหารในชุมชนได้หลายแห่งซึ่งเป็นร้านอาหารที่มีชื่อเสียงและอาหาร
อร่อย ได้แก่ ครั้วกะเหรี่ยงป่ามีเมนูอาหารไทยที่หลากหลาย Signatureของครั้วกะเหรี่ยงป่า คือ เมี่ยงปลา
ทอด กะหล่ำปลีลูกกะปิ ต้มแซ่บกะเหรี่ยงป่า แกง หมูป่าผัดเผ็ด และอีกมากมาย ร้านถัดไปคือร้านคุณหม
เน้น
อาหารป่า อาหารอีสาน รสชาติดี ใช้วัตถุดิบคุณภาพดี ตกแต่งร้านแบบเรียบง่าย บริการเป็นกันเอง ร้าน
ต่อมา กว๋ยเตี้ยวศรีสามพราน มีทั้งกว๋ยเตี้ยว ข้าวมันไก่ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของร้านคือ น้ำซุบที่มีรสชาติ
เป็นเอกลักษณ์ที่ทุกคนทานแล้วจะต้องติดใจในสไตล์กว๋ยเตี้ยวเร็ว ร้านเวนิส สเต็ก&เรสเตอรองท์ เป็น
ร้านอาหารสไตล์อเมริกัน มีเมนูอาหารคาวหวานหลากหลายและน่ารักประทาน

รูปที่ 1 ร่างผังเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

การอภิปรายผลการวิจัย (Conclusion and Discussion)

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า ชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม เป็นชุมชนที่มีการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก มีสวนผลไม้ ไร่ นา ทำการเกษตรแบบผสมผสาน และประชาชนในชุมชนมีวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งมีลักษณะทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร สามารถพัฒนาให้เป็นชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม โดยลักษณะชุมชนสนามจันทร์นั้นสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) ที่ (ปาริฉัตร อัจฉะนิล, 2554) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น รวมทั้ง สอดคล้องการรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism) ที่เป็นการท่องเที่ยว ชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural tourism/village tourism) ซึ่งเป็นการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว ด้วยลักษณะของวิถีชุมชนของประชาชนในชุมชนสนามจันทร์ รวมทั้งเอกลักษณ์ด้านหัตถกรรม ได้แก่ การประดิษฐ์ตุ๊กตาแม่ไม้มวยไทยจากเศษไม้ สานตะกร้า กระเป่า จากวัสดุเหลือใช้ สามารถนำมาพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน ซึ่งเป็นอีกรูปแบบการท่องเที่ยวที่นำรูปแบบการท่องเที่ยวอื่นๆ มาจัดรายการนำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2-7 วัน หรือมากกว่านั้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (eco-agro tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประวัติศาสตร์ (agro-historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (eco-adventure travel) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (geo-historical tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม (agro-cultural tourism) เป็นต้น เพื่อสร้างรายได้แก่คนในชุมชน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

ในด้านศักยภาพ หรือความพร้อมในการพัฒนาไปเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนสนามจันทร์นั้น เมื่อพิจารณาตาม ปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาให้เกิดแหล่งท่องเที่ยว ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่มีปัจจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรม กระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยองค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ (อุบลวรรณ ประดับสุข, 2545) ได้กล่าวว่า คือ แหล่งท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (ทรัพยากรหรือสินมรดกทางการท่องเที่ยว) การคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ร้านอาหาร บริการนำเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว และการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และศิริมา พิมแสนนิล, 2548) ได้กล่าวถึง แหล่งท่องเที่ยวต้องมีความพร้อมในด้านคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของแหล่งหรือทรัพยากรท่องเที่ยวในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวแก่ผู้มาเยี่ยมชมซึ่งมีความแตกต่างกันตามประเภทแหล่งหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ชุมชนสนามจันทร์ มีความพร้อมด้านแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ ความสวยงาม ความเป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ พร้อมเป็นแก่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งต่อไป แต่ยังคงขาดความร่วมมือ การจัดการระบบ และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมภายในชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของ (ณัฐภูมิ โรจนทนต์, 2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาและบริเวณรอบนอกเกาะเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่ม

ตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมพร้อมแก่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้รับการยกย่องเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม แต่ยังคงขาดการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไป

ในส่วนของการวางแผนเส้นทางการท่องเที่ยว นั้น จะต้องมีการคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนา และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องมีความสอดคล้องและเกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ทุกฝ่าย ดังนั้นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนจะต้องมีการคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชากรในชุมชน ผู้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนาโดยการวางแผนการท่องเที่ยวนั้นเป็นการคาดหวังของผลสำเร็จของการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว และเกิดประโยชน์สูงสุดจำเป็นต้องมีการวางแผนเช่นเดียวกัน โดยมีการบูรณาการวางแผนไม่แตกต่างจากการพัฒนาด้านอื่น ๆ โดยมีความ เฉพาะในการมุ่งเน้นการพัฒนาในสาขาที่เกี่ยวข้อง และมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเป็นสำคัญแต่ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ตลอดจนความ กลมกลืนกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย ซึ่งในชุมชนสนามจันทร์นั้น ยังไม่มีการวางแผนการท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน ยังเป็นการจัดการท่องเที่ยวแบบผู้ประกอบการรายเดี่ยว เช่น การทำรีสอร์ท การทำสวนผักไฮโดรโปนิกส์ การจักสาน และผลิตภัณฑ์ในชุมชน จึงควรมีการจัดระบบการจัดการที่สอดคล้องเพื่อเตรียมพัฒนาไปสู่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาจะต้องมีการพิจารณา และตรวจสอบปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ จะดำเนินการพัฒนาอะไร การบ่งชี้ปัญหาของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จะดำเนินการพัฒนาอย่างไร การจัดลำดับความสำคัญ และขั้นตอนในการพัฒนา งบประมาณในการพัฒนา สอดคล้องกับการศึกษาของ (นิสาร์ตน์ จุลวงศ์, 2553) พบว่า วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร ล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์มีกระบวนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 กระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การจัดสายงาน การดำเนินงาน โดยมีองค์ประกอบที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน 5 ประการ ได้แก่ ทุนทางบุคคล ทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทางวัฒนธรรม และทุนภายนอก จากการศึกษาสรุปได้ว่า การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแห่งนี้มาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน การมีผู้นำที่เข้มแข็ง เสียสละ และมีวิสัยทัศน์ ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน และการแบ่งผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม เพื่อนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และการทำวิจัยในครั้งต่อไป

- 1) ควรจัดระบบการบริหารจัดการของชุมชนสนามจันทร์ และประเมินผลการศึกษา
- 2) ควรศึกษารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนสนามจันทร์
- 3) ควรศึกษาความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมและวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวในเขตปริมณฑล เพื่อศึกษาแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวชม/พักผ่อนในชุมชนสนามจันทร์ หรือขยายผลไปยังชุมชนอื่น ๆ
- 4) ควรศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

.....

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2562). แผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลางเขต 4. (2544). *อเมซิงนครปฐม. กาญจนบุรี* : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- จารุจน์ กลิ่นดีปสี. (2541). *การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, กรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติไทรโยคจังหวัดกาญจนบุรี. (ภาคนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)* สำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐพัชร มณีโรจน์ (2560).*การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน.วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 13(2): 25-46.
- ณัฐภูมิ โจนทนต์. (2551).*การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาและบริเวณรอบนอกเกาะเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร.
- ดรรชนี เอมพันธุ์ (2550). *การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.*
- ธรรมศักดิ์ โจนสุนทร. (2542). *สรุปผลการสัมมนาการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือ.กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.*
- ธารทิพย์ ขาวผ่องอำไพ. (2552). *การศึกษามลที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีต่อสุขภาวะทางสังคมของคนในชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)* มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- นิตารัตน์ จุลวงศ์. (2553). *การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครปฐม.สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน, มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.*
- นำขวัญ วงศ์ประทุม. (2561). *การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมู่บ้านวาวี จังหวัดเชียงราย. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี.*
- บุญเลิศ จิตตังวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: บริษัทเพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.*
- ปาริฉัตร อึ้งจะนิล. (2554). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบตลาดเก่า กรณีศึกษาตลาดคลองสวน 100 ปีจังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)* มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม 4 ปี พ.ศ.2561-2564. (2561). กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดนครปฐม.
- เพ็ญศรี จิรินัง. (2558). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว จังหวัดกาญจนบุรี.วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.*
- วิวัฒน์ ชัยบุญยักดิ์. (2529). *ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อมรดกศิลปวัฒนธรรม. จุลสารการท่องเที่ยว, ปีที่ 4 (ฉบับเดือนตุลาคม) : 31-38.*

- สุดารัตน์ แสงจำนงค์. (2550). *การศึกษาเพื่อพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวพระตำหนักในสมัย รัชกาลที่ 5 เขตพระราชวังดุสิต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพมหานคร.
- สุวัฒนา ธาดานิติ. (2543). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. ในชีวบรรณาธิการ (บ.ก.) การประชุมวิชาการสาขาการออกแบบและวางผังชุมชนเมืองและผังเมือง ครั้งที่ 1 เรื่อง มหานคร. กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). *รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. ศูนย์บริการวิชาการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2553). *การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน* สืบค้นจาก <http://www.dasta.or.th/attachments/article/678/822-1416-0.pdf>.
- องค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์. (2561). *คำสั่งประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม*.
- อิสระพงษ์ พลธานี และอุมาพร บุญเพชรแก้ว. (2561). *การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุบลวรรณ ประดับสุข. (2545). *Cultural Heritage Issues*. จุลสารการท่องเที่ยว.
- TAT Review. (2018). *การท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นเรื่องใกล้ตัวกว่าที่คิด*. สืบค้นจาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/community-based-tourism/>
- UNWTO. (2004). *Global Code of Ethics for Tourism*. Retrieved from <http://ethics.unwto.org/en/content/global-code-ethics-tourism>
- Sznajder, M., Przdzborska, L. and Scrimgeour, F. (2009). *Agritourism*. MPG Book Group. UK.

การช่วยชีวิตผู้ใหญ่ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นภายนอกโรงพยาบาล

พรทิพย์ จอกระจ่าย*, วาสนา สายเสมา**, จุฑารัตน์ ผู้พิทักษ์กุล*, กรเกล้า รัตนชาญกร*

บทคัดย่อ

ภาวะหัวใจหยุดเต้น เป็นภาวะที่ไม่สามารถคาดได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใด โดยพบว่าผู้ป่วยจำนวนมากเกิดภาวะหัวใจหยุดเต้นภายนอกโรงพยาบาล บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับกระบวนการช่วยชีวิตบุคคลที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นภายนอกโรงพยาบาล ตามขั้นตอนของห่วงโซ่การรอดชีวิต เริ่มจากการโทรแจ้งเหตุขอความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วที่หมายเลข 1669 ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรก และเป็นการปฐมพยาบาลอย่างหนึ่ง ร่วมกับการช่วยฟื้นคืนชีพอย่างทันท่วงที เพื่อช่วยเพิ่มโอกาสการรอดชีวิตในผู้ป่วยที่เกิดภาวะหัวใจหยุดเต้น หากผู้ช่วยเหลือมีความรู้และทักษะที่ถูกต้องเกี่ยวกับการช่วยฟื้นคืนชีพภายนอกโรงพยาบาล จะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการช่วยชีวิตผู้ป่วยฉุกเฉินที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้น ทำให้ผู้ป่วยเหล่านั้นมีโอกาสรอดชีวิต สามารถกลับมาใช้ชีวิตที่ยืนยาวอย่างมีคุณภาพต่อไป

คำสำคัญ : การช่วยฟื้นคืนชีพ, ห่วงโซ่การรอดชีวิต, ภาวะหัวใจหยุดเต้น, การจัดการภายนอกโรงพยาบาล

* อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลนครปฐม

Corresponding author, email: pomtipjokk@gmail.com, Tel. 097-2140104

Received : January 28, 2020; Revised : June 29, 2020; Accepted : July 14, 2020

Resuscitation of Adults Having Out-of-Hospital Cardiac Arrest

Porn-tip Jokkrajai*, Wasana Saisema**, Jutarat Poopitukkul*, Kornkiao Rattanachankorn*

Abstract

Cardiac arrest cannot be estimated when it occurs. Most patients often have Cardiac arrest outside the hospital. This article aims to describe the process of pre-hospital resuscitation of persons having out-of-hospital cardiac arrest. A sequence called the chain of survival will be delineated. The first step is to activate the emergency response team by making an emergency call number 1669 which is considered as a top priority for first aid management. Then, an immediate cardiopulmonary resuscitation (CPR) will be initiated. If the bystanders have accurate knowledge and skills in CPR outside the hospital, they will have confidence to rescue emergency patients with cardiac arrest. This will let these patients gain a chance to survive and be able to return to a longer life with quality.

Keywords : Cardiopulmonary resuscitation, Chain of survival, Cardiac arrest, Out-of-Hospital management

* Instructor, College of Nursing, Christian University of Thailand

** Registered Nurse, Senior Professional Level, Nakornpathom Hospital.

Corresponding author, email: pomtipjokk@gmail.com, Tel. 097-2140104

Received : January 28, 2020; **Revised** : June 29, 2020; **Accepted** : July 14, 2020

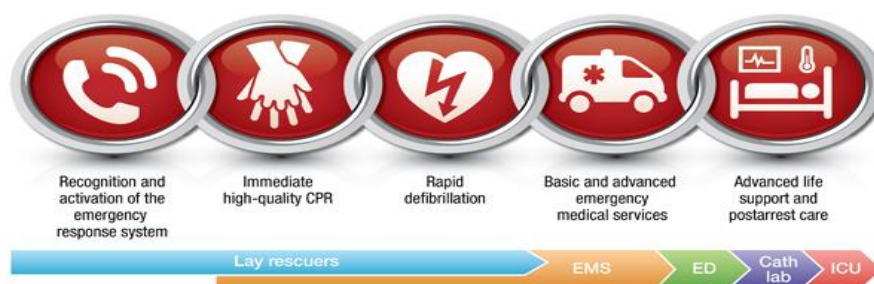
บทนำ

การช่วยชีวิตผู้ป่วยและผู้บาดเจ็บฉุกเฉินที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นนั้น ปัจจัยสำคัญในการช่วยให้ผู้ป่วยรอดและปลอดภัย ไม่ใช่เพียงการนำส่งถึงโรงพยาบาลเพื่อให้แพทย์ทำการรักษาเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับผู้พบเห็นเหตุการณ์ว่ามีความรู้สามารถในการประเมินผู้ป่วยเบื้องต้นได้อย่างรวดเร็ว และรีบประสานงานขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินให้มาช่วยเหลือที่เกิดเหตุ รวมทั้งทำการช่วยฟื้นคืนชีพ (Cardiopulmonary resuscitation; CPR) และทำการเคลื่อนย้ายโดยรถพยาบาล เพื่อส่งโรงพยาบาลที่เหมาะสม วัตถุประสงค์ของบทความวิชาการนี้ เพื่อนำเสนอข้อมูลจากหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับแนวทางการช่วยชีวิตบุคคลที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นภายนอกโรงพยาบาล โดยการช่วยฟื้นคืนชีพ รวมทั้งการส่งเสริมความสำเร็จของการช่วยชีวิตในผู้ป่วย โดยเฉพาะการช่วยเหลือในผู้ใหญ่ ไม่รวมถึงผู้ป่วยเด็กซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างออกไป การช่วยฟื้นคืนชีพ หมายถึง การปฏิบัติการเพื่อช่วยฟื้นการทำงานของระบบไหลเวียนโลหิตที่หยุดทำงานอย่างกะทันหัน เป็นการรักษาระดับประคองภาวะหัวใจหยุดเต้น เพื่อให้ผู้ป่วยมีภาวะการไหลเวียนของโลหิตกลับมาได้เอง (Return of spontaneous circulation; ROSC) มีอัตราการรอดชีวิตสูงและมีความพิการน้อยที่สุด

จากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา พบว่าผู้ป่วยเกิดภาวะหัวใจหยุดเต้นส่วนใหญ่พบภายนอกโรงพยาบาล ถึงร้อยละ 78 (มาลี คุณคงคาพันธ์, 2558) โดยผู้ป่วยที่ได้รับการช่วยฟื้นคืนชีพในประเทศไทย มีโรคประจำตัวที่มีการขอความช่วยเหลือมากที่สุด คือ โรคหัวใจและหลอดเลือดหัวใจ (ธวัช ชาญชยานนท์, 2554; วสันต์ ลิมสุริยกันต์, 2561) งานวิจัยที่ผ่านมาทั้งในและต่างประเทศพบว่า ผู้ป่วยที่ได้รับการช่วยฟื้นคืนชีพภายนอกโรงพยาบาลมีโอกาสรอดชีวิตสูง หากปฏิบัติตามขั้นตอนของห่วงโซ่แห่งการรอดชีวิต สำหรับในต่างประเทศ การศึกษาที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ พบว่า ภายหลังการทำ CPR ผู้ป่วยที่รอดชีวิตร้อยละ 49 มีภาวะการไหลเวียนของโลหิตกลับมาได้เอง (Return of spontaneous circulation; ROSC) และผู้ป่วยสามารถมีชีวิตรอดได้ระยะเวลานาน 1 ปี ร้อยละ 27 (Visser et al., 2019) ในประเทศไทย ผลการศึกษาในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่ได้รับการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานภายใน 1 นาที (ร้อยละ 97.6) ช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูงภายใน 4 นาที (ร้อยละ 89.1) และผู้ป่วยที่ ROSC ภายหลังการ CPR มีจำนวนร้อยละ 71 (ธวัช ชาญชยานนท์, 2554) สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี คุณคงคาพันธ์ (2558) ที่ศึกษาลักษณะผู้ป่วยภาวะหัวใจหยุดเต้นหรือหยุดหายใจ และปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพ ในงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยพบว่า การช่วยฟื้นคืนชีพมีอัตราความสำเร็จร้อยละ 40.7 ซึ่งผู้ช่วยเหลือส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติการช่วยชีวิตได้ตามเกณฑ์ของ American Heart Association (AHA, 2015) โดยสิ่งที่สัมพันธ์กับความสำเร็จมี 3 ปัจจัย ได้แก่ การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานได้ภายในเวลา 4 นาที การกระตุ้นหัวใจด้วยไฟฟ้า (Defibrillation) ในรายที่มีข้อบ่งชี้ ทำได้ใน 4 นาที และการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูง (Advanced cardiac life support; ACLS) ได้ใน 8 นาที ผลการศึกษานี้ เสนอแนะว่าหน่วยงานควรจัดทำแนวทางปฏิบัติที่ได้มาตรฐานให้พยาบาลในท้องถื่นฉุกเฉินเพิ่มขึ้น และอบรมการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานให้ผู้ดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะเสี่ยง รวมทั้งขยายการอบรมไปยังหน่วยกู้ภัย เพื่อเพิ่มอัตราความสำเร็จให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาของวสันต์ ลิมสุริยกันต์ (2561) ยังพบว่า ผู้ป่วยที่มีการกดหน้าอกก่อนมาโรงพยาบาล และผู้ป่วยที่มีคลื่นไฟฟ้าหัวใจส่วนใหญ่เป็นแบบสามารถกระตุ้นไฟฟ้าและได้รับการกระตุ้นด้วยไฟฟ้า มีอัตราของการกลับมาทำงานของระบบร่างกายมากขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมการฟื้นฟูความรู้และทักษะการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นสูงแก่พยาบาลทุกคนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการช่วยฟื้นคืนชีพของพยาบาลให้มีคุณภาพมากขึ้น (อุรา แสงเงิน, 2555)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า การช่วยชีวิตบุคคลที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นภายนอกโรงพยาบาล จำเป็นต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องต้องได้รับการฝึกฝน เพื่อให้เกิดประสิทธิผล

สูงสุด ในปี ค.ศ.2015 สมาคมแพทย์โรคหัวใจประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการปรับปรุงแนวทางปฏิบัติการช่วยชีวิต(The 2015 AHA Guidelines for Cardiopulmonary resuscitation and Emergency Cardiovascular Care; CPR & ECC) ในผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นนอกโรงพยาบาล (Out – of – hospital cardiac arrest; OHCA) เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการดูแล จากจุดแรกพบจนถึงการส่งต่อเพื่อรับการรักษาในโรงพยาบาล ซึ่งจะมีอิทธิพลต่ออัตราการรอดชีวิตของผู้ป่วย โดยเรียกหลักการนี้ว่า ‘ห่วงโซ่แห่งการรอดชีวิต’ (Chain of survival) ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงห่วงโซ่การรอดชีวิต (Chain of survival)

ที่มา : American Heart Association (2015), *Highlights of the 2015 American Heart Association Guidelines Update for CPR and ECC*, p.4. Retrieved from <https://eccguidelines.heart.org/wp-content/uploads/2015/10/2015-AHA-Guidelines-Highlights-English.pdf>

ห่วงโซ่การรอดชีวิต (Chain of survival)

ประกอบด้วย 5 ห่วง ได้แก่ (AHA, 2015)

1. การประเมินผู้ป่วยและเรียกขอความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที
2. การทำการ CPR ทันทีโดยเน้นกดหน้าอก
3. การช็อกไฟฟ้า (Defibrillation) ทันที ในรายที่มีข้อบ่งชี้
4. การช่วยชีวิตขั้นสูง
5. การดูแลหลังการกู้ชีวิต

รายละเอียดในแต่ละขั้นตอนของห่วงโซ่การรอดชีวิต มีดังนี้

1. การประเมินผู้ป่วยและเรียกขอความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที (Early recognition and activation of emergency medical services)

การวินิจฉัยภาวะหัวใจหยุดเต้น (Cardiac arrest) ที่ต้องทำการช่วยฟื้นคืนชีพในทันที ประกอบด้วย

1) ผู้ช่วยเหลือทำการประเมินผู้ป่วยว่าหมดสติ / ไม่รู้สึกตัว (Unresponsiveness) หรือไม่ โดยการเรียกผู้ป่วยดังๆ ร่วมกับการปลุกหรือตบบริเวณไหล่ผู้ป่วยเบาๆ ดูว่าผู้ป่วยมีการตอบสนองหรือไม่ หากพบว่าหมดสติ ให้สงสัยว่ามีภาวะ Cardiac arrest

2) มองดูว่าผู้ป่วยหายใจหรือไม่ หากไม่หายใจหรือมีเพียงการหายใจเอือก เกร็งหรือชัก แสดงถึงภาวะ Cardiac Arrest (หากเป็นบุคลากรทางการแพทย์ให้เพิ่มการตรวจสอบว่ามีชีพจรหรือไม่ โดยการคลำชีพจรบริเวณคอ หรือ Carotid pulse ใช้เวลา 5-10 วินาที ถ้าคลำไม่ได้ ถือว่าอยู่ในภาวะ Cardiac arrest)

3) หากประเมินพบทั้งข้อ 1) และข้อ 2) ภายนอกโรงพยาบาล ให้รีบโทรแจ้งระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ในกรุงเทพมหานคร แจ้งศูนย์เอราวัณ เบอร์โทรหมายเลข 1646 หรือทุกจังหวัดในประเทศไทย แจ้งศูนย์เรนทร เบอร์โทรหมายเลข 1669 ทันที เพื่อขอความช่วยเหลือ

ทั้งนี้ ผลการศึกษาข้อมูลย้อนหลังในผู้ป่วยหัวใจหยุดเต้นภายนอกโรงพยาบาล ในประเทศเยอรมันนี้ จากข้อมูลทะเบียนการช่วยฟื้นคืนชีพปี ค.ศ. 2010 – 2016 พบว่าการช่วยเหลือของรถพยาบาลฉุกเฉินอย่างรวดเร็ว สัมพันธ์กับอัตราการรอดชีวิตที่สูงขึ้นและผลลัพธ์ทางระบบประสาทที่ดี (Bürger et al., 2018) และการศึกษาเชิงสังเกตแบบย้อนหลัง ในแผนกฉุกเฉินโรงพยาบาลชุมชน 7 แห่ง ในมลฑลหนานโถว สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ในผู้ป่วยหัวใจหยุดเต้นภายนอกโรงพยาบาล ทั้งหมด 850 ราย ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2011 ถึงเดือนมีนาคม ค.ศ.2013 พบว่าอัตราความสำเร็จของ ROSC ในเขตปริมณฑล ต่ำกว่าในเขตชนบทของไต้หวัน เพราะการออกช่วยเหลือของรถพยาบาล และระยะเวลาในการเดินทางที่รวดเร็วมีผลต่อความสำเร็จของ ROSC ในผู้ป่วยหัวใจหยุดเต้นภายนอกโรงพยาบาล การเรียกขอความช่วยเหลือจากหน่วยการแพทย์ฉุกเฉินอย่างทันท่วงที จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการรอดชีวิตของผู้ป่วย

2. การทำการ CPR ทันทีโดยเน้นกดหน้าอก (Immediate CPR with appropriate chest compression)

แนวทางการทำ CPR สำหรับผู้ป่วยที่เป็นผู้ใหญ่ ของ American Heart Association (AHA, 2015) กำหนดขั้นตอนเป็น C-A-B (Circulation, Airway, Breathing) ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ที่รอดชีวิตสูงสุด มีภาวะหัวใจหยุดเต้นจากการเต้นหัวใจผิดจังหวะชนิด ventricular fibrillation/ pulseless ventricular tachycardia (VF/ pulseless VT) ซึ่งต้องการการกดหน้าอกนวดหัวใจและการช็อกไฟฟ้าเร็วที่สุด ในขั้นตอน C-A-B หากผู้ช่วยเหลือไม่เคยอบรม CPR ให้เริ่มการกดหน้าอกเพียงอย่างเดียว โดยรับฟังคำแนะนำทางโทรศัพท์จากทีมแพทย์ผู้ช่วยเหลือ หากเคยอบรม CPR มาแล้วหรือเป็นบุคลากรทางการแพทย์ ให้ทำการกดหน้าอกและช่วยหายใจ อัตราการกดหน้าอกต่อการช่วยหายใจ 30:2 ให้เปลี่ยนหน้าที่การกดหน้าอกทุกๆ 2 นาที ถ้าใส่ท่อช่วยหายใจแล้วให้ช่วยหายใจ 1 ครั้งทุก ๆ 6 วินาที (10 ครั้ง/ นาที) โดยไม่ต้องหยุดกดหน้าอกขณะช่วยหายใจ

ข้อแนะนำการทำ CPR ที่มีประสิทธิภาพมี 5 ข้อ ดังนี้ (ปริญา คุณาวุฒิ, 2558)

1. อัตราการกดหน้าอก (Rate) ควรค่อน้อย 100 - 120 ครั้งต่อนาที เนื่องจากอัตราการกดที่ 100 ครั้งต่อนาที แต่จำกัดอัตราไม่เกิน 120 ครั้งต่อนาที มีการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่า อัตราการกดหน้าอกที่มากกว่า 120 ครั้งนั้น ความลึกในการกดหน้าอกจะลดลงตามกันด้วย โดยที่อัตราความเร็ว 100 – 119 ครั้งต่อนาที สัดส่วนของความลึกไม่เพียงพอเป็น 35% อัตราเร็ว 120 – 139 ครั้งต่อนาที สัดส่วนของความลึกไม่เพียงพอเป็น 50% และอัตราเร็วมากกว่า 140 ครั้งต่อนาที สัดส่วนของความลึกไม่เพียงพอเป็น 70% การนับจึงควรให้เป็นจังหวะสม่ำเสมอ เช่น หนึ่ง และ สอง และ สาม จนถึง สามสิบ

2. ความลึกของการกด (Depth) พบว่าความลึกในการกดหน้าอกช่วง 2 - 2.4 นิ้ว หรือ 5 - 6 เซนติเมตร ให้ผลลัพธ์ในการช่วยเหลือที่ดี มีงานวิจัยที่ระบุถึงโอกาสเกิดการบาดเจ็บ ที่ไม่เป็นอันตรายต่อชีวิต จากความลึกในการกดหน้าอกที่มากเกินไปกว่า 6 เซนติเมตร โดยตำแหน่งการวางมือสองข้างให้ประสานกัน ในตำแหน่งที่กึ่งกลางทรวงอกหรือครึ่งล่างของกระดูกอก

3. ปลอยหน้าอกกลับคืนสู่ตำแหน่งเดิม (Recoil) การปลอยให้กระดูกหน้าอกกลับสู่ตำแหน่งเดิมจะทำให้เกิดแรงดันลบ (Negative pressure) ขึ้นในช่องอก ช่วยทำให้เกิดการไหลเวียนของเลือดดำเข้าสู่หัวใจและปอด เพิ่มการไหลเวียนเลือดไปสู่กล้ามเนื้อหัวใจและเส้นเลือดโคโรนารี ส่งผลดีต่อการช่วยฟื้นคืนชีพได้

4. หยุดกดหน้าอกให้น้อยที่สุด (ห้ามหยุดกดนานเกิน 10 วินาที) การรบกวนการกดหน้าอก อาจเกิดในช่วงการวิเคราะห์คลื่นไฟฟ้าหัวใจหรือการช่วยหายใจ ให้พิจารณาค่า Chest compression fraction คือสัดส่วนช่วงเวลากดหน้าอกเทียบกับช่วงเวลาในการทำ CPR ทั้งหมด คำนี้นี้สูงจะเป็นการเพิ่มการนำเลือดไปยังหลอดเลือดหัวใจโคโรนารีและส่วนต่างๆ ของร่างกาย ดังนั้น หลักการทำการช่วยฟื้นคืนชีพ คือ กดหน้าอก 30 ครั้ง สลับกับการช่วยหายใจ 2 ครั้ง และประเมิน carotid pulse ทุก 2 นาที หรือประมาณ 5 รอบของการกดหน้าอกและช่วยหายใจ

5. กดหน้าอกก่อน 30 ครั้ง แล้วตามด้วยช่วยหายใจ 2 ครั้ง โดยทำการเปิดทางเดินหายใจก่อน โดยใช้วิธีเชยคางดันหน้าผาก (head tilt, chin lift) แต่ผู้ป่วยต้องไม่มีการบาดเจ็บบริเวณต้นคอ นอกจากวิธีเป่าปากแล้ว อาจใช้ bag-mask ventilation โดยใช้ self-inflating bag (AMBU bag) บีบลมเข้าปอดแทน โดยมีหลักการคือให้ก๊าซเข้าปอดพอเห็นทรวงอกขยาย

จากการทบทวนงานวิจัยในประเทศต่างๆ พบว่าการนำขั้นตอนดังกล่าวไปใช้ช่วยให้ผลลัพธ์ของการ CPR ดีขึ้น การศึกษาเกี่ยวกับการช่วยฟื้นคืนชีพภายนอกโรงพยาบาลของประเทศสวีเดน ตั้งแต่ ค.ศ. 2000 – 2017 พบมีอัตราการทำ CPR เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าก่อนรพยบาลฉุกเฉินมาถึง และพบการช่วยฟื้นคืนชีพโดยการกดหน้าอกอย่างเดียว (Chest compression-only cardiopulmonary resuscitation; CO-CPR) อย่างต่อเนื่อง สามารถช่วยชีวิตในภาวะหัวใจหยุดเต้นนอกโรงพยาบาลได้จำนวนเพิ่มสูงขึ้น (Gabriel et al., 2019) สอดคล้องกับงานวิจัยการช่วยฟื้นคืนชีพภายนอกโรงพยาบาลของประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่ ค.ศ. 2005 – 2014 ศึกษาผู้ป่วยจำนวน 143,500 คน พบว่าการทำ CPR โดยการกดหน้าอกอย่างเดียว (Chest compression-only CPR) แสดงผลลัพธ์ทางระบบประสาทที่ดีกว่ากลุ่ม CPR โดยการกดหน้าอกและทำการช่วยหายใจด้วย (Conventional CPR with rescue breathing) (Kitamura et al., 2018) เนื่องจากการช่วยฟื้นคืนชีพภายนอกโรงพยาบาล การกดหน้าอกเพียงอย่างเดียว (Chest compression-only CPR) ทำให้เลือดไปเลี้ยงสมองได้อย่างต่อเนื่องมากกว่าการสลับไปช่วยหายใจร่วมด้วย จึงทำให้ระบบประสาทกลับมาทำงานได้ดีกว่า

นอกจากนี้ การศึกษาประเมินจลนศาสตร์ของร่างกายผู้ช่วยเหลือ โดยพิจารณาจากความลึกและอัตราการกดหน้าอก พบว่า การปรับย้ายศูนย์กลางของร่างกายผู้ช่วยเหลือ โดยการโน้มตัวให้ช่วงสะโพกเข้าไปใกล้ตัวผู้ป่วยมากขึ้น ให้แขนตั้งตรงเหนือตำแหน่งที่ต้องกดหน้าอกหัวใจ ช่วยเพิ่มแรงกดและความลึกได้อย่างไรก็ตาม พบว่าในขณะที่กดหน้าอก แขนอาจไม่ตรงได้ตลอด มีการงอข้อศอกเกิดขึ้นนั้น ไม่ส่งผลต่อคุณภาพของแรงกดหน้าอก (Bucki, et al., 2019) โดยขนาดของมวลร่างกายของผู้ช่วยเหลือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความลึกในการกดหน้าอกหัวใจให้มีความต่อเนื่อง และบุคลากรในวิชาชีพที่มีการฝึกฝนสม่ำเสมอ สามารถทำการ CPR ได้ดีกว่าผู้ไม่ได้รับการฝึก โดยสามารถกดได้ถูกตำแหน่งและมีอัตราการกดสม่ำเสมอ (Bucki, et al., 2017) การศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า นักปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ (Paramedic) ที่ฝึกและปฏิบัติเฉพาะทางในการช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน ที่ทำงานมาอย่างน้อย 5 ปี มีประสบการณ์ช่วยเหลือผู้ป่วยหัวใจหยุดเต้นภายนอกโรงพยาบาลมากกว่าหรือเท่ากับ 15 ราย สามารถช่วยให้ผู้ป่วยภาวะหัวใจหยุดเต้น มีระบบไหลเวียนของโลหิตและการหายใจกลับมาทำงานได้อีกครั้ง (ROSC) จนผู้ป่วยสามารถกลับบ้านได้ และระบบประสาทกลับมาทำงานปกติ (Tuttle & Hubble, 2018) การฝึกอบรมจึงมีความสำคัญต่อผลสำเร็จของการทำ CPR จากขีดความสามารถของบุคลากรที่เพิ่มขึ้น

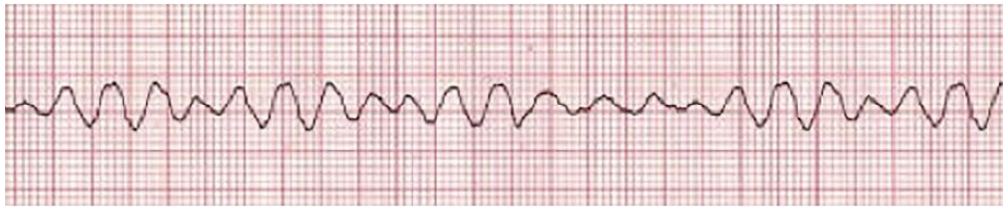
3. การช็อกไฟฟ้า (defibrillation) ทันที ในรายที่มีข้อบ่งชี้

เครื่องกระตุกหัวใจ (Defibrillator) เป็นเครื่องมือที่ให้กำเนิดไฟฟ้ากระแสตรงและผ่านกระแสไฟฟ้าในปริมาณที่ควบคุมจากขั้วไฟฟ้า (Paddle) อันหนึ่งผ่านหัวใจแล้วกลับเข้าสู่ขั้วไฟฟ้าอีกอันหนึ่ง เพื่อแก้ไขภาวะเต้นผิดจังหวะของหัวใจ ทำให้หัวใจกลับมาเต้นเป็นปกติ

การใช้กระแสไฟฟ้าในการช็อกไฟฟ้าหัวใจ (defibrillation) เป็นการรักษาลึกในผู้ป่วยภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะที่มีลักษณะคลื่นไฟฟ้าเป็น Ventricular fibrillation (VF) และ Pulseless Ventricular Tachycardia (VT) เพื่อให้จังหวะการเต้นของหัวใจกลับมาเป็นปกติให้เร็วที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้ป่วยมีโอกาสรอดชีวิตสูงขึ้นและกลับมามีคุณภาพชีวิตปกติ อธิบายลักษณะของภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะทั้ง 2 แบบได้ ดังนี้

1) Ventricular fibrillation (VF)

เป็นภาวะที่หัวใจเต้นผิดปกติดังรุนแรง ไม่สามารถมองเห็น P wave และ QRS complex ได้ชัดเจน ลักษณะที่พบเป็น fibrillation wave คล้ายกับ atrial fibrillation แต่ไม่เห็น QRS complex (ภาพที่ 2) การรักษาที่ได้ผลดีที่สุด คือ การทำ defibrillation

ภาพที่ 2 Ventricular fibrillation (VF)

ที่มา : National Health Care Provider Solutions (NHCPs) , (2017) , *Advanced Cardiovascular Life Support (ACLS) Certification course*. Retrieved from <https://nhcps.com/lesson/acls-cases-ventricular-fibrillation-pulseless-ventricular-tachycardia/>

2) Pulseless Ventricular Tachycardia (VT)

เป็นภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะอย่างรุนแรง พบว่า QRS complex กว้างกว่าปกติ (กว้างมากกว่า 3 ช่องเล็ก หรือมากกว่า 120 milliseconds) RR interval คงที่ ไม่พบ P wave (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 Pulseless Ventricular Tachycardia (VT)

ที่มา : National Health Care Provider Solutions (NHCPs) , (2017) , *Advanced Cardiovascular Life Support (ACLS) Certification course*. Retrieved from <https://nhcps.com/lesson/acls-cases-ventricular-fibrillation-pulseless-ventricular-tachycardia/>

การใช้กระแสไฟฟ้าในการช็อกไฟฟ้าหัวใจ (defibrillation) ควรรีบทำให้เร็วที่สุด ทั้งนี้ ความสำเร็จของการทำ defibrillation จะลดลงเมื่อเวลาผ่านไป โดยลักษณะ VF จะเปลี่ยนเป็น asystole ภายในเวลาไม่กี่นาทีถ้าไม่ได้รับการรักษา ซึ่งหากเกิด asystole แล้ว ผู้ป่วยจะมีโอกาสรอดชีวิตน้อยมาก

เครื่องช็อกไฟฟ้าหัวใจอัตโนมัติ หรือ Automated External Defibrillator (AED)

หน้าที่ของเครื่องช็อกไฟฟ้าหัวใจอัตโนมัติ (AED) คือปล่อยกระแสไฟฟ้าไปกระตุ้นให้หัวใจบีบตัวอย่างเป็นจังหวะ หรือช็อกกล้ามเนื้อหัวใจที่สั้นลงให้หยุดสั้นลงทันที แล้วกลับมาทำงานปกติอีกครั้งหนึ่ง

ปัจจุบัน ผู้ช่วยเหลือสามารถนำเครื่องช็อกไฟฟ้าหัวใจอัตโนมัติ ที่ติดตั้งอยู่ในที่สาธารณะมาใช้ตรวจวิเคราะห์คลื่นไฟฟ้าหัวใจ เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยที่หัวใจหยุดเต้นได้ทันที เครื่อง AED บางรุ่นต้องกดปุ่มเปิดเครื่อง แต่บางรุ่นก็ทำงานทันทีที่เปิดฝาคาบออก และเมื่อเปิดเครื่องแล้วจะมีเสียงบอกว่าจะต้องทำอะไรต่อไปอย่างเป็นขั้นตอน จากนั้นลอกแผ่นพลาสติกด้านหลังแผ่นนำไฟฟ้าออก ติดแผ่นนำไฟฟ้าดูตามรูปที่แสดงไว้บนเครื่อง ได้แก่แผ่นหนึ่งติดไว้ที่ใต้กระดูกไหปลาร้าด้านขวา และอีกแผ่นหนึ่งติดไว้ที่ใต้ราวนมซ้ายด้านข้างลำตัว โดยต้องติดให้แนบสนิทกับหน้าอกของผู้ป่วยด้วยความรวดเร็ว ถ้าเครื่อง AED พบ (detect) และแจ้งว่าคลื่นไฟฟ้าของผู้ป่วยเป็นชนิดที่ต้องการการรักษาด้วยการช็อกไฟฟ้าหัวใจ ก็ให้เตรียมกดปุ่ม SHOCK โดยต้องแน่ใจว่าไม่มีใครสัมผัสตัวของผู้ป่วยระหว่างการช็อกไฟฟ้าหัวใจนั้น (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 เครื่องช็อกไฟฟ้าหัวใจอัตโนมัติ หรือ Automated External Defibrillator (AED)

ที่มา : มูลนิธิหัวใจแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2017). Retrieved from <http://www.thaiheartfound.org/category/details/exercise/253>

การศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการช่วยชีวิตผู้ป่วยภาวะหัวใจหยุดเต้นภายนอกโรงพยาบาล ในประเทศอังกฤษ พบว่า มีผู้รอดชีวิตจำนวนน้อยกว่า 1 ใน 10 คน ทั้งนี้มีการคาดการณ์ว่า หากผู้ป่วยได้รับการ CPR และมีการนำเครื่องช็อกไฟฟ้าหัวใจที่อยู่ในที่สาธารณะหรือ AED มาใช้ได้อย่างทันท่วงที จะสามารถช่วยชีวิตผู้ป่วยเพิ่มขึ้นได้ (Hawkes et al., 2017)

4. การช่วยชีวิตขั้นสูง (Advanced cardiovascular life support)

หลักการช่วยชีวิตบุคคลที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้น จะให้ความสำคัญในการทำการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน รวมถึงการทำ defibrillation เมื่อมีข้อบ่งชี้ก่อนเสมอ สำหรับการให้ยารักษาขณะทำการช่วยฟื้นคืนชีพ ถือว่ามีความสำคัญเป็นรองจากการรักษาอื่น การเลือกใช้ยาจะพิจารณาตามสภาพผู้ป่วยและคลื่นไฟฟ้าหัวใจในขณะนั้น เริ่มจากการแทงเปิดหลอดเลือดดำเพื่อเป็นทางสำหรับให้ยาและสารน้ำ ซึ่งควรทำโดยเร็วเมื่อพร้อมและต้องไม่รบกวนการช่วยฟื้นคืนชีพ

กรณีต้องการเพิ่มสารน้ำในร่างกาย ควรเลือกสารน้ำที่เป็น isotonic crystalloid solution เช่น 0.9% Normal saline, Lactate, Acetate Ringer's solution ไม่แนะนำให้ใช้สารน้ำที่มี dextrose ผสม เช่น 5% D/W, 5% D/N/2, 5% D/NSS เนื่องจากพบว่าภาวะน้ำตาลในเลือดสูง (hyperglycemia) ขณะทำการช่วยฟื้นคืนชีพ ทำให้โอกาสที่สมองและระบบประสาทจะกลับมาทำงานปกติหลังการช่วยฟื้นคืนชีพลดลง (reduced neurological outcome) สำหรับยาสำคัญที่ใช้ในผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้น ได้แก่

1) Adrenaline (epinephrine) เป็น catecholamine ซึ่งออกฤทธิ์กระตุ้นทั้ง α และ β adrenergic receptor ผลของ adrenaline ทำให้หลอดเลือดส่วนปลายหดตัว เกิด systemic vascular resistance เพิ่มขึ้น ทำให้ความดันเลือดเพิ่มขึ้นทั้ง systolic และ diastolic หัวใจเต้นแรงและเร็วขึ้น ขณะเดียวกันการให้ adrenaline ทำให้ความต้องการใช้ออกซิเจนของกล้ามเนื้อหัวใจเพิ่มขึ้น ช่วยรักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ ชนิด VF หรือ Pulseless VT ที่ทำ defibrillation แล้วไม่ได้ผล รวมทั้งภาวะหัวใจหยุดเต้นชนิด asystole หรือ pulseless electrical activity (PEA)

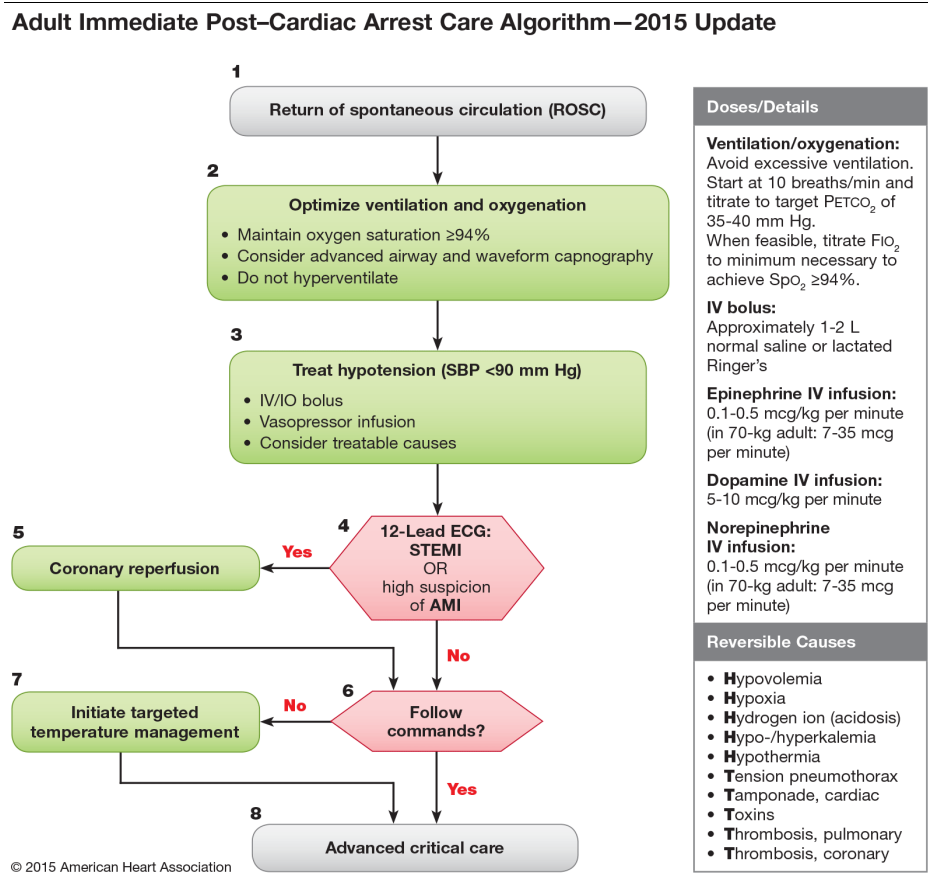
2) Amiodarone (Cordarone) ใช้ได้ผลดีในการรักษา Atrial และ Ventricular arrhythmia โดยเฉพาะในผู้ป่วยที่การทำงานของหัวใจบกพร่อง นิยมใช้ amiodarone มากกว่ายารักษาภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ (Antiarrhythmic drug) ตัวอื่น เนื่องจากประสิทธิภาพการรักษาของ amiodarone ดี สามารถใช้ได้ทั้งหัวใจเต้นผิดจังหวะชนิดที่เกิดจากหัวใจห้องบน (Atrial) และชนิดที่เกิดจากหัวใจห้องล่าง (Ventricular arrhythmia) และโอกาสกระตุ้นให้เกิด Arrhythmia จาก Amiodarone ต่ำกว่ายาอื่น

การศึกษาที่ผ่านมาในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งของประเทศญี่ปุ่น ปี ค.ศ. 2011-2012 พบว่า การให้ยา epinephrine เพื่อช่วยชีวิตภายนอกโรงพยาบาล สัมพันธ์กับการทำงานลดลงของระบบประสาท ถึงแม้ยานี้จะทำให้เกิดผลดีต่อผู้ป่วยที่มีภาวะช็อกในช่วงแรก แต่อาจมีผลกระทบทำให้ระบบประสาทฟื้นตัวได้ไม่ดี หากได้ยาในปริมาณมากและให้ระยะเวลายาวนาน จึงควรเฝ้าระวังผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น (Fukuda, Ohashi-Fukuda, Matsubara, Gunshin, Kondo, & Yahagi, 2016)

5. การดูแลหลังการกู้ชีวิต (Post-cardiac arrest care)

ภายหลังการช่วยชีวิตสำเร็จ สิ่งแรกที่ต้องดูแลคือการช่วยหายใจและปรับระดับออกซิเจนให้เหมาะสม รักษาระดับความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด (O_2 Saturation) ให้ได้ร้อยละ 94% ขึ้นไป โดยให้ออกซิเจนความเข้มข้น (FiO_2) สูงสุดที่มีอยู่ ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะขาดออกซิเจน สำหรับการช่วยหายใจที่เหมาะสม คือการช่วยหายใจให้มีระดับคาร์บอนไดออกไซด์ในลมหายใจออก (end - tidal CO_2) อยู่ระหว่าง 30-40 มิลลิเมตรปรอท หรือความดันคาร์บอนไดออกไซด์ในเลือดแดง ($PaCO_2$) อยู่ระหว่าง 35-45 มิลลิเมตรปรอท ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการช่วยหายใจมากเกินไป เพราะทำให้ความดันในช่องทรวงอกสูงขึ้น ส่งผลให้ปริมาณเลือดที่ไหลกลับสู่หัวใจลดลง และเลือดออกจากหัวใจลดลงตามมาได้ นอกจากนี้การช่วยหายใจมากเกินไป จะทำให้ระดับความดันคาร์บอนไดออกไซด์ในเลือดต่ำลง ทำให้เกิดความเป็นด่างในเลือดจากการหายใจ (respiratory alkalosis) ส่งผลให้หลอดเลือดสมองหดตัว เลือดไปเลี้ยงสมองได้ลดลง (โสภณ กฤษณะรังสรรค์, จริญญา สันตติอนันต์, และรัชณี แซ่ลี้, 2559)

สำหรับการดูแลด้านหัวใจและหลอดเลือด เป้าหมายหลักคือการรักษาความดันโลหิต โดยแนะนำให้รักษาระดับความดันเฉลี่ย (mean arterial pressure) อยู่ที่ 65 - 80 มิลลิเมตรปรอท และค่าความดันโลหิตตัวบนไม่ให้ต่ำกว่า 90 มิลลิเมตรปรอท ซึ่งพบว่าจะช่วยให้มีการฟื้นตัวทางสมองที่ดี และอาจทำ Induced hypothermia โดยลดอุณหภูมิร่างกายลงเหลือ 32-34 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 12-24 ชั่วโมง และควรพิจารณาสวนเส้นเลือดหัวใจ เพื่อเปิดทางเดินเส้นเลือด coronary (coronary reperfusion) กรณีที่สงสัยสาเหตุหัวใจหยุดเต้นจากภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 การดูแลหลังการกู้ชีวิต (Post-cardiac arrest care)

ที่มา : American Heart Association (2015). Highlights of the 2015 American Heart Association Guidelines Update for CPR and ECC, p.4. Retrieved from <https://eccguidelines.heart.org/wp-content/uploads/2015/09/Adult-Immediate-Post---Cardiac-Arrest-Care-Algorithm-2015-Update.pdf>

นอกจากนี้ การดูแลหลังการกู้ชีวิตต้องคำนึงถึงการแก้ไขสาเหตุของการเกิด Cardiac arrest ที่แก้ไขได้ (Reversible causes) เช่น Toxins, Hypoxia, Hypovolemia เป็นต้น เพื่อช่วยให้การกู้ชีพผู้ป่วยสำเร็จแบบบูรณาการในที่สุด

สรุป

การดูแลผู้ป่วยผู้ใหญ่ที่มีภาวะหลังหัวใจหยุดเต้นนอกโรงพยาบาล มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ป่วยรอดชีวิต ซึ่งต้องอาศัยความรวดเร็วในการประเมินผู้ป่วย การขอความช่วยเหลือจากระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน การช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานและขั้นสูง และการดูแลภายหลังการกู้ชีวิต อย่างเป็นขั้นตอนตามห่วงโซ่การรอดชีวิต โดยองค์ความรู้ที่นำเสนอมาจากการทบทวนข้อมูลเชิงประจักษ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ในการช่วยฟื้นคืนชีพภายนอกโรงพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยกลับมามีอาการไหลเวียนเลือดกลับมาได้เองอีกครั้ง ช่วยเพิ่มโอกาสการรอดชีวิตของผู้ป่วย และกลับมามีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้และปฏิบัติ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหมายเลขโทรศัพท์แจ้งเหตุเจ็บป่วยฉุกเฉิน เบอร์ 1669 ให้มากขึ้น โดยแจ้งให้ประชาชนทราบว่าไม่มีการเสียค่าใช้จ่าย และเปิดบริการ 24 ชั่วโมง เพื่อการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินได้อย่างรวดเร็ว

2. จัดโครงการรณรงค์ให้ความรู้และอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการช่วยฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐาน เพื่อเพิ่มผู้ช่วยเหลือ ณ จุดเกิดเหตุให้มากขึ้น สามารถทำการกดหน้าอกที่จุดเกิดเหตุ และใช้เครื่องช็อกไฟฟ้าหัวใจอัตโนมัติ ซึ่งจะทำให้ผู้ป่วยมีโอกาสรอดได้มากขึ้น

3. ควรเตรียมทีมที่มีประสิทธิภาพสูงในโรงพยาบาลและระบบการแพทย์ฉุกเฉิน เพื่อเชื่อมต่อและให้คำแนะนำแก่ผู้ช่วยเหลือ ณ จุดเกิดเหตุ เพื่อช่วยทำให้การช่วยชีวิตของผู้ป่วยภายนอกโรงพยาบาลมีประสิทธิภาพขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธวัช ชาญชยานนท์ ปิยวรรณ สุวรรณวงศ์ และศศิกานต์ นิมมานรัชต์. (2554). ผลของการปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพ และปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์. *สงขลานครินทร์เวชสาร*, 29 (1), 39 – 49.
- ปริญญา คุณาวุฒิ, นลินาสน์ ขุนคล้าย และบวร วิทย์ชำนาญกุล (บรรณาธิการ). (2558). *สรุปแนวทางปฏิบัติการช่วยชีวิต ปี ค.ศ. 2015*. กรุงเทพฯ: บจก.ปัญญามิตรการพิมพ์.
- มาลี คุณคงคาพันธ์ และธิตติพันธ์ จันทร์พันธ์. (2558). ลักษณะผู้ป่วยภาวะหัวใจหยุดเต้นหรือหยุดหายใจและปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของปฏิบัติการช่วยฟื้นคืนชีพในงานอุบัติเหตุฉุกเฉินโรงพยาบาลแม่สาย จังหวัดเชียงราย. *วารสารการพยาบาล การสาธารณสุข และการศึกษา*, 16 (1), 53 -66.
- มูลนิธิหัวใจแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. (2017). *รู้จักเครื่อง AED - กู้ชีวิต ณ ที่เกิดเหตุ*. Retrieved from <http://www.thaiheartfound.org/category/details/exercise/253>
- โสภณ กฤษณะรังสรรค์, จรียา สันตติอนันต์ และรัชณี แซ่ลี้ (บรรณาธิการ). (2559). *คู่มือการช่วยชีวิตขั้นสูงสำหรับบุคลากรทางการแพทย์*. กรุงเทพฯ ฯ : บจก.ปัญญามิตร การพิมพ์.
- วสันต์ ลิ้มสุริยกันต์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการฟื้นคืนชีพของหัวใจหยุดเต้นนอกโรงพยาบาลที่ได้รับการช่วยฟื้นคืนชีพในห้องฉุกเฉินโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา. *วารสารสมาคมเวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย*, 8 (1), 16-23.
- อุรา แสงเงิน สุพัตรา อุปนิสาร และทิพมาส ชินวงศ์. (2555). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทักษะในการช่วยฟื้นคืนชีพของพยาบาลโรงพยาบาลสงขลานครินทร์. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 32 (1), 1-10.
- American Heart Association. (2015). Highlights of the 2015 American Heart Association Guidelines Update for CPR and ECC, p.4. Retrieved from <https://eccguidelines.heart.org/wp-content/uploads/2015/10/2015-AHA-Guidelines-Highlights-English.pdf>
- Bucki, B., Waniczek, D., Michnik, R., Karpe, J., Bieniek, A., Niczyporuk, A., Makarska, J., Stepień, T., Myrcik, D., & Misiotek, H. (2019). The assessment of the kinematics of the rescuer in continuous chest compression during a 10-min simulation of cardiopulmonary resuscitation. *Eur J Med Res*, 24 (1), 9 doi:10.1186/s40001-019-0369-6.
- Bucki, B., Karpe, J., Michnik, R., Niczyporuk, A., Makarska, J., Waniczek, D., Bieniek, A., Misiotek, H. (2017). Depth and rate of chest compression in CPR simulation during 10-minute continuous external cardiac compression. *Annales Academiae Medicae Silesiensis*. 71. 1-6. 10.18794/aams/65226.

- Bürger, A., Wnent, J., Bohn, A., Jantzen, T., Brenner, S., Lefering, R., Fischer, M. (2018). The effect of ambulance response time on survival following out-of-hospital cardiac arrest: an analysis from the German resuscitation registry. *Deutsches Aerzteblatt International*, 115(33/34), 541–548. <https://doi.org/10.3238/arztebl.2018.0541>
- Fukuda, T., Ohashi-Fukuda, N., Matsubara, T., Gunshin, M., Kondo, Y., & Yahagi, N. (2016). Effect of prehospital epinephrine on out-of-hospital cardiac arrest: a report from the national out-of-hospital Cardiac arrest data registry in Japan, 2011-2012. *European Journal of Clinical Pharmacology*, 72(10), 1255–1264. <https://doi.org/10.1007/s00228-016-2093-2>
- Gabriel, R., Mattias, R., Martin, J., Leif, S., Johan, H., Andreas, C., Therese, D., Per, N., Sune, ., Sten, R., Anette, N., Marten, R., & Jacob, H. (2019). Survival in out-of-hospital cardiac arrest after standard cardiopulmonary resuscitation or chest compressions only before arrival of emergency medical services. *Circulation*. 139:2600–2609 Retrieved from <https://doi.org/10.1161/CIRCULATIONAHA.118.038179>
- Hawkes, C., Booth, S., Ji, C., Brace-McDonnell, S.J., Whittington, A., Mapstone, J., Cooke, M.W., Deakin, C.D., Gale, C.P., Fothergill, R., Nolan, J.P., Rees, N., Soar, J., Siriwardena, A. N., Brown, T.P., & Perkins, G.D. (2017). Epidemiology and outcomes from out-of-hospital cardiac arrests in England. *Resuscitation*. 110,133-140. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.resuscitation.2016.10.030>
- Hung, S., Mou, C., Hung, H., Lai, S., Chen, C., Lin, J., Cheng, K. (2017). Non-traumatic out-of-hospital Cardiac arrest in rural Taiwan: A retrospective study. *Australian Journal of Rural Health*, 25(6), 354–361. <https://doi.org/10.1111/ajr.12341>
- Kitamura, T., Kiyohara, K., Nishiyama, C., Kiguchi, T., Kobayashi, D., Kawamura, T., & Iwami, T. (2018). Chest compression-only versus conventional cardiopulmonary resuscitation for bystander-witnessed out-of-hospital Cardiac arrest of medical origin: A propensity score-matched cohort from 143,500 patients. *Resuscitation*, 126, 2018, 36-42 Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.resuscitation.2018.02.017>
- National Health Care Provider Solutions (NHcps). (2017). *Advanced Cardiovascular Life Support (ACLS) Certification course*. Retrieved from <https://nhcps.com/lesson/acls-cases-ventricular-fibrillation-pulseless-ventricular-tachycardia/>
- Tuttle, J. E., & Hubble, M. W. (2018). Paramedic out-of-hospital cardiac arrest case volume is a predictor of return of spontaneous circulation. *Western Journal of Emergency Medicine: Integrating Emergency Care with Population Health*, 19(4), 654–659. <https://doi.org/10.5811/westjem.2018.3.37051>
- Visser, M., Bosch, J., Bootsma, M., Cannegieter, S., Dijk, A., Heringhaus, C., Nooij, J., Terpstra, N., Peschanski, N., & Burggraaf, K. (2019). An observational study on survival rates of patients with out-of-hospital Cardiac arrest in the Netherlands after improving the ‘chain of survival’. *BMJ Open*. 2019; 9:e029254. doi:10.1136/ bmjopen-2019-029254

การพัฒนาเครื่องเลียดเส้นผักตบชวาด้วยเทคโนโลยีเครื่องพิมพ์สามมิติ

ทรงวุฒิ ศรีรัตนมงคล*, นิตยา เปล่งเจริญศิริชัย*, บุญจรรย์ เจษฎาปกรณ์*

บทคัดย่อ

ผลิตภัณฑ์จักสานในปัจจุบันมีความหลากหลาย เช่นผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นหวาย ต้นผักตบชวา เป็นต้น การเลียดลำต้นของพืชเหล่านี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการจักสาน เครื่องเลียดเส้นเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการริดลำต้นพืชให้แบนราบ โดยมีลูกกลิ้งกดลำต้นให้แบนเรียบ ซึ่งมีใบมีดสำหรับใช้ในการกรีดลำต้นพืชให้ได้ขนาดความกว้างที่จะนำไปสานเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เครื่องเลียดเส้นมีทั้งรูปแบบที่ใช้มอเตอร์และแรงงานคนในการทำงาน ซึ่งสามารถนำไปใช้กับงานได้หลากหลายและมีราคาสูง การทำเครื่องเลียดเส้นให้มีขนาดเล็กกะทัดรัด และดูแลรักษาได้เอง จึงเป็นการต่อยอดต้นทุนของผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ในกรณีต้นผักตบชวาซึ่งมีลำต้นของเส้นใยแข็งไม่มาก ดังนั้นการเลียดเส้นจึงทำได้ง่ายกว่าพืชชนิดอื่น ปัจจุบันมีการออกแบบและทำเครื่องเลียดเส้นด้วยเทคโนโลยีเครื่องพิมพ์สามมิติ ซึ่งนำมาทดแทนเครื่องเลียดเส้นในรูปแบบเดิมได้และมีต้นทุนการผลิตต่ำทำให้คุ้มค่าในการใช้งาน

คำสำคัญ : เครื่องเลียดเส้น, การริดลำต้นพืช, เครื่องพิมพ์สามมิติ

* อาจารย์ประจำ คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Corresponding author, email: isongwut@hotmail.com, Tel. 081-8535969

Received : April 28, 2020; Revised : June 24, 2020; Accepted : July 14, 2020

Production of Water Hyacinth Slicer by 3D Printer Technology

Songwut Srirattanamongkol*, Nittaya Plengjaroensirichai*, Boonjaree Jassadapakorn*

Abstract

Currently, there are various basketry products such as wicker products from rattan plants, water hyacinths, etc. Plant stem slicing is an important step for weaving. A slicer is a tool for cutting the stem and making a flat sharp that has a blade for slit the trunk depending on the width for weaving various products. Slicer formats for working can be used from a motor or human Labor. This slicer can bring to use in various jobs and high prices. Slicer production in small size and easier maintenance is good for the saving cost of wicker products. In the case of water hyacinths with soft stem, it is easier to slice than other plants. In the present, there are designing and producing the slice by a 3-dimensional printer that can replace old slicer style and make a low cost in worthwhile usage.

Keywords : Slicer, Plant stem slicing, 3-dimensional printer

* Instructor, Multidisciplinary college, Christian University

Corresponding author, email: isongwut@hotmail.com, Tel. 081-8535969

Received : April 28, 2020; **Revised** : June 24, 2020; **Accepted** : July 14, 2020

บทนำ

เครื่องจักสานเป็นงานหัตถกรรมที่ใช้ต้นพืชต่างๆ ที่หาได้ง่ายตามท้องถิ่นเป็นวัตถุดิบในการผลิตเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ส่วนหนึ่งเกิดจากการส่งเสริมอาชีพของภาครัฐ ที่ต้องการให้ชาวบ้านมีรายได้เสริม โดยใช้วัสดุในท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าด้วยงานหัตถกรรม วัสดุที่พบมากในปัจจุบันในการนำมาใช้ในการผลิตงานจักสานได้แก่ ต้นไผ่ ต้นหวาย ย่านลิเภา ต้นกระจูด ตันกก และต้นผักตบชวา โดยเฉพาะผักตบชวา เป็นพืชนิยมใช้กันมากในการผลิตงานจักสาน

ผักตบชวาเป็นพืชน้ำที่พบได้ในแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วไป มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า Eichhornia Crassipes จัดอยู่ในกลุ่มวัชพืช มีความทนทานต่อ สภาพน้ำและอากาศ สามารถแพร่พันธุ์เจริญเติบโตได้ไว ลำต้นยาวเรียว สามารถนำส่วนต่างๆ มาใช้ประโยชน์ได้ ในปัจจุบันนิยมนำลำต้นมาใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์ต่างๆ มากมาย อาทิเช่น กระเป๋า รองเท้า และเครื่องเรือน เป็นต้น โดยการสนับสนุนของภาครัฐ เพื่อให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มจากทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น โดยการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ ต้องใช้เส้นผักตบชวาที่มีความยาว 80-100 เซนติเมตร มาทำการสานลงบนโครงต้นแบบต่างๆ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีมิติที่เท่ากัน แต่กายภาพของต้นผักตบชวาจะมีความอวบเส้นรอบวงของลำต้นที่ไม่เท่ากัน ลำต้นส่วนล่างมีความอวบอ้วนปลายยอดลำต้นมีความผอมบาง และต้นผักตบชวาแต่ละต้นก็ยังมีขนาดแตกต่างกัน ทำให้ผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา ขาดความประณีต เรียบร้อย กระบวนการคัดสรรต้นผักตบชวาก่อนนำมาผลิตสินค้าต่างๆ จึงมีความสำคัญ แต่การคัดต้นผักตบชวาทำให้เกิดความสูญเสียเป็นจำนวนมาก เครื่องเลียดเส้นผักตบชวา จึงเป็นทางออกที่ดี ในการแก้ปัญหาเรื่องขนาดลำต้นผักตบชวา โดยทำการรีดพร้อมกับเลียดเส้นผักตบชวาในคราวเดียวกันให้มีขนาดตามต้องการ เหมาะสมกับการผลิตสินค้าประเภทต่างๆ โดยเครื่องเลียดเส้น แต่เดิมเป็นเครื่องมือที่มีขนาดใหญ่ ใช้ร่วมกับการเลียดเส้นหวาย ไผ่ และพืชชนิดต่างๆ มีราคาสูง ชุมชนผู้ผลิตสินค้าจากผักตบชวาบางชุมชน ไม่มีเครื่องเลียดเส้นใช้ จึงมีการพัฒนา เครื่องเลียดเส้นผักตบชวา ที่มีขนาดเล็ก ราคาประหยัด ปรับขนาดเส้นได้ เพื่อให้สามารถกระจายสู่ชาวบ้านกลุ่มต่างๆ จึงมีความจำเป็นเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตต่อไป (องค์การสวนพฤกษศาสตร์, 2554)

ความเป็นมาของเครื่องเลียดเส้น

เครื่องเลียดเส้นแต่เดิมผลิตจากภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยการประยุกต์ใช้เครื่องมือที่มีลักษณะคล้ายเครื่องบดปลาหมึกหรือเครื่องบีบอ้อย ใช้ในการรีดเส้นพืชต่างๆ และนิยมใช้ใบมีดในการกรีด เหลา เส้นให้ได้ขนาดที่ต้องการ ต่อมาเกิดงานวิจัยตามสถานศึกษาต่างๆ ในการสร้างเครื่องมือที่สามารถ รีดเส้นพร้อมกับการกรีดเส้นไปในคราวเดียวกันโดยใช้พลังงานไฟฟ้า โดยปรับให้เหมาะสมกับพืชชนิดต่างๆ เช่น ต้นไผ่ ต้นหวาย ย่านลิเภา ต้นกระจูด ตันกก และต้นผักตบชวา เป็นต้น (ปิยวรรณ แสงฤทธิ์, 2555)

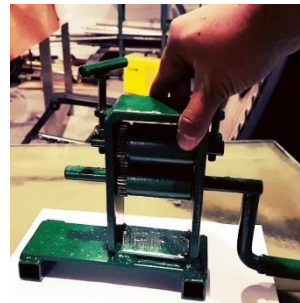
การเลียดเส้นผักตบชวาแต่เดิมการผลิตสินค้าจากเส้นผักตบชวา จะต้องรีดเส้นผักตบชวา และใช้ใบมีดกรีดเส้นให้มีขนาดตามต้องการในการนำไปสร้างผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ ต่อมามีการพัฒนาเครื่องจักรมาช่วยในการเลียดเส้น โดยเครื่องเลียดเส้นจัดแบ่งออกได้ 2 กลุ่มดังนี้

1. เครื่องเลียดเส้นด้วยแรงงานคน คือเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นลูกกลิ้งโลหะ 2 ลูก มีตัวปรับระยะห่างระหว่างลูกกลิ้งเพื่อกำหนดความหนาของเส้นได้ เครื่องเลียดเส้นชนิดนี้ ทำงานโดยการลำเลียงต้นผักตบผ่านลูกกลิ้งโลหะด้วยการหมุนวงล้อที่ขับเคลื่อนลูกกลิ้งโลหะโดยใช้เฟืองช่วย โดยรีดเข้าออก ให้ได้ความหนาและแบบของต้นผักตบตามที่ต้องการ จากนั้นจึงนำต้นผักตบที่ได้มาทำการกรีดเส้นให้ได้ความกว้างของเส้นตามต้องการ

ภาพที่ 1 เครื่องรีดเส้นผักตบชวาขนาดกลาง

ที่มา: <https://avs.kku.ac.th/OER-KKU/101/UTQ-2102/unit4/download/utq-2102-4-3-1.pdf>

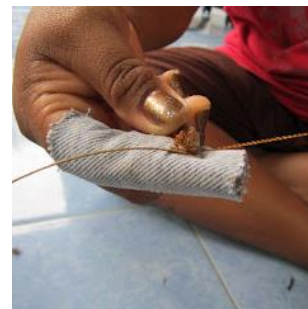
ภาพที่ 2 เครื่องรีดเส้นผักตบชวาขนาดเล็ก

ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=5rsPNcF84i8>

ภาพที่ 3 เครื่องชักเลียดเส้นผ่านช่องขนาดต่างๆ

ที่มา: <http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=22&chap=3&page=t22-3-infodetail02.html>

ภาพที่ 4 การชักเลียดด้วยใบมีด

ที่มา: <http://dewz-14.blogspot.com/2011/12/blog-post.html>

2. เครื่องเลียดเส้นด้วยมอเตอร์ เครื่องที่มีช่องป้อนต้นผักตบชวากออกแบบให้มีแผ่นป้องกันนิ้วถูกดูดเข้านิ้วโดยลูกกลิ้งทั้งทางเข้าและทางออกของตัวเครื่อง ตัวเครื่องได้รับกำลังจากมอเตอร์ ถ่ายทอดด้วยกำลังโซ่ไปยังลูกกลิ้งหน้า ชุดมีตกรีด และลูกกลิ้งหลัง ชุดอุปกรณ์ดังกล่าวเคลื่อนที่ด้วยความเร็วรอบเท่ากัน มีตัวปรับความตึงสายโซ่ ป้องกันการหย่อนป้องกันการสูญเสียประสิทธิภาพกำลังส่ง การทำงานสามารถป้อนต้นผักตบชวาได้ 2 ต้นพร้อมกัน ผ่านชุดลูกกลิ้งชุดแล้ว ผักตบชวาจะเข้าสู่ชุดมีดทำการกรีด จากนั้นจึงส่งต่อไปให้ชุดลูกกลิ้งหลังรีดซ้ำ และดึงออกมา ก่อนปล่อยออกสู่ช่องออกด้านหลังเครื่องลงสู่ถาดรองต่อไป

ภาพที่ 5 เครื่องรีดเส้นผักตบชวาขนาดกลาง

ที่มา: <http://www.pr.rmutt.ac.th/news/5470>

ภาพที่ 6 เครื่องรีดเส้นผักตบชวาขนาดเล็ก

ที่มา: <http://www.pr.rmutt.ac.th/news/5470>

แนวความคิดในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้น

ในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้น โดยการคำนึงถึงหลักในการออกแบบดังนี้

ภาพที่ 7. แสดงแผนผังการออกแบบผลิตภัณฑ์

1. หน้าที่ใช้สอย

การออกแบบผลิตภัณฑ์ หน้าที่สำคัญที่สุดคือการตอบสนองการใช้งาน (High Function) การพัฒนาเครื่องเลียดเส้น ต้องมีหน้าที่ที่สำคัญที่สุดคือสามารถใช้ในการเลียดเส้นผักตบได้ดี และใช้งานได้สะดวกสบาย ตอบสนองความต้องการในการปรับเปลี่ยนขนาดความกว้างของเส้นผักตบได้ ดังที่ ดลต์ รัตนทัศน์ (2528) ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อให้ง่ายแก่การเข้าใจขอให้ดูตัวอย่างการออกแบบมีดหั่นผักแม้ว่ามีดหั่นผักจะมีประสิทธิภาพในการหั่นผักให้ขาดได้ตามความต้องการ แต่จะกล่าวว่า มีดนั้นมีประสิทธิภาพใช้สอยดี (High Function) ยังไม่ได้ จะต้องมององค์ประกอบอย่างอื่นร่วมอีกเช่น ด้ามจับของมีดนั้นจะต้องมีความโค้งเว้าที่สัมพันธ์กับขนาดของมือผู้ใช้ ซึ่งจะเป็นส่วนที่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายในการหั่นผักด้วย และภายหลังจากการใช้งานแล้วยังสามารถทำความสะอาดได้ง่าย การเก็บและบำรุงรักษาจะต้องง่ายสะดวกด้วย ประโยชน์ใช้สอยของมีดจึงจะครบถ้วนและสมบูรณ์ เป็นต้น

2. ความปลอดภัย

ผลิตภัณฑ์ที่ช่วยให้เกิดความสะดวกสบายในการใช้ หรือมีหน้าที่ใช้สอยที่ดี ย่อมตามมาด้วยกลไกการทำงาน ซึ่งอาจเกิดอันตรายในการใช้งานด้วย ดังนั้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ ควรต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้งานเป็นอันดับต้นๆ ในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้น ตัวผลิตภัณฑ์นั้นมีใบมีดที่ต้องใช้ในการกรีดเส้นใยผักตบชวา ซึ่งมีความแหลมคมมาก และตั้งฉากกับฐานรองเส้น จึงจำเป็นต้องมีชิ้นส่วนฝาครอบเพื่อป้องกันนิ้วมือบาดเจ็บจากใบมีด และเมื่อเก็บหรือพกพาควรจะซ่อนใบมีดได้

3. ความแข็งแรง

ผลิตภัณฑ์ควรมีความแข็งแรง เหมาะสมกับหน้าที่การทำงานของผลิตภัณฑ์นั้นๆ โดยคำนึงถึงการใช้วัสดุ รูปแบบโครงสร้าง และปริมาณความหนาแน่น ให้เกิดความเหมาะสม การเสริมโครงสร้างผลิตภัณฑ์ให้เกิดความแข็งแรงมากเท่าใดย่อมลดทอนความงามลง เป็นของคู่กัน จึงต้องหาความลงตัวให้พอดีในการออกแบบ โดยการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นนั้น ใช้โครงสร้างพลาสติก Pla ที่มีโครงสร้างความหนาแน่นที่ 50 % ในส่วนพื้นที่รับน้ำหนักแรงกดทับจะเพิ่มเป็น 80 % เพื่อให้ความแข็งแรงควบคู่ไปกับความประหยัดด้วย

4. ความสะดวกสบายในการใช้

การออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องศึกษาวิชากายวิภาคเชิงกลเกี่ยวกับขนาด และสัดส่วนที่เหมาะสมสำหรับการใช้งานกับอวัยวะส่วนนั้นๆ ของร่างกายของมนุษย์ โดยคำนึงถึงสัดส่วนมนุษย์ (Anthropometry), สรีรศาสตร์ (Physiology) เพื่อที่จะช่วยการในการกำหนดขนาด (Dimensions) ส่วนโค้ง ส่วนเว้า ส่วนตรง ส่วนแคบของผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ทำให้การใช้งานผลิตภัณฑ์ เกิดความสะดวกสบาย ไม่ก่อให้เกิดอาการบาดเจ็บจากการใช้งาน ในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นนั้น ออกแบบมาให้มีขนาดที่พอเหมาะกับฝ่ามือ สามารถใช้งานเปิดฝาครอบเครื่องได้ในมือเดียว ตามขอบมูมมีการลดความคม

เพิ่มความเชื่อมั่นตามสันต่างๆ เพื่อให้เกิดความสบายในการใช้งาน ทั้งนี้ยังคำนึงถึงความสะดวกในการพกพาด้วยขนาดที่พอเหมาะสามารถพกพาไปในกระเป๋าเสื้อและกระเป๋ากางเกงได้

5. ความสวยงาม

ความสวยงามน่าใช้ของผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นสิ่งแรกที่ทำให้เกิดความต้องการในการเลือกซื้อ จากนั้น หน้าที่ใช้สอย ความสะดวกสบายจะเป็นสิ่งต่อมามว่าผลิตภัณฑ์นั้นๆ จะได้รับความนิยมเพียงใด ในการที่ผลิตภัณฑ์จะเกิดความสวยงามมาจากสิ่งสองสิ่งด้วยกันคือ รูปร่าง (Form) และสี (Color) ในงานออกแบบผลิตภัณฑ์ การกำหนด สี รูปร่าง และรูปทรง จะต้องศึกษาข้อมูล ความนิยมจากผู้ใช้งาน และหน้าที่ใช้สอยด้วย โดยต้องศึกษาทฤษฎีหรือหลักการออกแบบและวิชาทฤษฎีสี ซึ่งเป็นวิชาทางด้านของศิลปะแล้วนำมาประยุกต์ผสมผสานใช้กับศิลปะทางด้านอุตสาหกรรมให้เกิดความกลมกลืนจึงจะเกิดความเหมาะสมลงตัว โดยเครื่องเลียด จะใช้สีที่ สดใส มองเห็นได้ชัดเจน และต้องที่โทนสีตัดกับเส้นผักตบชวา เพื่อเอื้อให้การใช้งานเกิดความสะดวกสบาย และผู้ใช้งานที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ เห็นได้ง่าย ชัดเจน

6. ราคาพอสมควร

การออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ว่าเป็นคนกลุ่มใด อาชีพฐานะเป็นอย่างไร มีความต้องการใช้งานผลิตภัณฑ์นั้นๆเพียงใด โดยต้องคำนึงการเลือกวัสดุที่มีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดต้นทุนที่ดี และกลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกซื้อได้ง่าย การเลือกวัสดุต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้งาน และความแข็งแรงในการใช้งานด้วย

ในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นนั้น เลือกใช้วัสดุที่มีราคาประหยัด ยังคงความแข็งแรงและความงามได้ โดยมีราคาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย สามารถเลือกซื้อได้

7. วัสดุและวิธีการผลิต

การเลือกวัสดุในการผลิตเครื่องเลียดเส้น ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของวัสดุ ต้องมีความแข็งแรง เพราะเครื่องเลียดเส้นมีหน้าที่ในการ กดเส้นผักตบชวา และต้องมียุติดยึดใบมีด ที่แข็งแรง เพราะต้องรับแรงในการกรีดเส้นผักตบชวาในคราวเดียวกัน โดยวัสดุที่เลือกใช้ ต้องมีราคาประหยัด และง่ายต่อกระบวนการผลิต มีคุณสมบัติเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ที่พึงมีอยู่ในยุคสมัยนี้ โดยวัสดุที่สามารถนำกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ได้ด้วย โดยกระบวนการผลิตใช้ความร้อนในการขึ้นรูป ด้วยเครื่องพิมพ์สามมิติ เมื่อเลิกใช้งาน วัสดุสามารถนำมาผ่านกระบวนการรีไซเคิล นำกลับมาใช้ได้ 100 %

8. ซ่อมแซมง่าย

ผลิตภัณฑ์ควรมีขั้นตอนการซ่อมแซมที่ง่าย เมื่อผลิตภัณฑ์มีอายุการใช้งาน ย่อมเกิดการสึกหรอ การซ่อมแซมเบื้องต้นผู้ใช้ควรสามารถดำเนินการซ่อมแซมได้เอง เพื่อให้ผลิตภัณฑ์นั้นสามารถนำกลับมาใช้ได้รวดเร็วที่สุด ในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้น เลือกใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นชิ้นส่วนในการซ่อมแซมตัวเครื่องเลียดได้ง่ายดาย รวดเร็ว สามารถซ่อมแซมได้เอง

9. การขนส่ง

จากภาพเครื่องเลียดเส้นผักตบชวาแต่ละแบบล้วนมีขนาดใหญ่ และมีราคาค่อนข้างสูง โดยเฉพาะเครื่องเลียดเส้นที่ใช้แรงจากมอเตอร์ไฟฟ้ามีราคาสูงถึง 43,000 บาท ชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาหลายชุมชนไม่มีความพร้อมในการซื้อเครื่องมาใช้และบางชุมชน มีเครื่องให้บริการสมาชิกในชุมชนไม่เพียงพอ และเครื่องมีขนาดใหญ่ จึงทำให้ มีต้นทุนการขนส่งที่สูง และในการใช้งาน ไม่สามารถย้ายตำแหน่งตั้งวางเครื่องได้ จึงทำให้เครื่องไม่สามารถหมุนเวียนกันใช้ในชุมชนได้สะดวก จึงมีแนวความคิดในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นที่ใช้กับต้นผักตบชวา ซึ่งลำต้นไม่ได้มีความแข็งของเส้นใยมาก สามารถทำให้เครื่องมีขนาดเล็กลง มีราคาย่อมเยา ดูแลรักษาได้เอง ผลิตได้ง่ายด้วยเทคโนโลยีเครื่องพิมพ์สามมิติ และสามารถนำไปใช้ในกลุ่มชุมชนที่ผลิตเครื่องจักสานด้วยมือได้ สามารถทดแทนเครื่องเลียดเส้นในรูปแบบเดิมได้

แนวคิดเรื่องต้นทุนต่ำ

ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต ดวงมณี โกมารทัต (2551) ได้ให้ความหมายของคำว่าต้นทุน (Cost) หมายถึงการใช้ทรัพยากรของบริษัทเช่น การจ่ายเงินสด การสัญญาว่าจะจ่ายเงินสดหรือการหมดไปของมูลค่าสินทรัพย์เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในรูปของสินค้าและบริการต้นทุนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการอยู่รอดของธุรกิจ เนื่องจากต้นทุนที่เกิดขึ้นนั้นเป็นการซื้อวัตถุดิบ การซื้อสินทรัพย์ และการจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เป็นต้น ในขณะที่ต้นทุนอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ธุรกิจล้มเหลวได้ ถ้าการคำนวณต้นทุนของกิจการสูงหรือต่ำจากความเป็นจริงระบบบัญชีต้นทุนของบริษัทจึงต้องหาข้อมูลที่มีความแม่นยำและทันเวลาซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการควบคุมต้นทุนและการวางแผนสำหรับอนาคต การจำแนกประเภทต้นทุนได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีจะช่วยในการตัดสินใจในโครงการต่างๆ ในแต่ละด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการดำเนินการสามารถแยกประเภทเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์คือ การจำแนกต้นทุนตามพฤติกรรมของต้นทุน และจำแนกต้นทุนตามหน้าที่ของต้นทุนได้ดังนี้

การจำแนกต้นทุนตามพฤติกรรมของต้นทุน เป็นการจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์ที่มีต่อกิจกรรมหรือการวิเคราะห์พฤติกรรมต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมประกอบด้วยต้นทุน ดังต่อไปนี้

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นผักตบชวา การขึ้นรูปเครื่องเลียดใช้เทคโนโลยีเครื่องพิมพ์สามมิติเป็นหลัก (3D Printing) ต้นทุนคงที่ของการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นผักตบชวา คือค่าเสื่อมของเครื่องพิมพ์สามมิติ ในปัจจุบันราคาเครื่องพิมพ์สามมิติ มีราคาถูกลง และมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น อีกทั้งการบำรุงรักษาที่ง่ายดาย ทำให้เครื่องมีอายุการใช้งานที่ยาวนานเมื่อเกิดการชำรุด เสียหายสามารถซ่อมแซมได้ทุกชิ้นส่วน โดยเครื่องพิมพ์สามมิติมีราคาเริ่มต้นที่ 5,000 บาทเท่านั้น หากปริมาณการผลิตมากขึ้นทำให้ต้นทุนคงที่ต่อหน่วยลดลง

2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) ในการประกอบชิ้นส่วนเครื่องเลียดเส้นผักตบชวา สามารถทำได้ง่าย เพราะมีชิ้นส่วนจำนวนน้อย กลุ่มชุมชนผู้ใช้เครื่องเลียดเส้น สามารถนำชิ้นส่วนเครื่องเลียดเส้นไปประกอบได้เอง เพื่อเป็นการลดต้นทุนแรงงานในการประกอบเครื่องเลียดเส้นผักตบชวา

3. ต้นทุนผสม (Mixed Cost) ในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นผักตบชวาจะแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิต กับส่วนงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต ทั้งนี้ได้จำแนกต้นทุนตามหน้าที่งานได้ 2 ประเภท

3.1 ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต (Manufacturing cost) เป็นต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตโดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 เส้นพลาสติก PLA (Polylactic Acid) ขนาด 1 กิโลกรัม ราคา 1,200 บาท สามารถผลิตเครื่องเลียดเส้นได้จำนวน 10 ชิ้น

3.1.2 ใบมีดคัตเตอร์ 30 องศา ราคา 10 บาท

3.1.3 บานพับประตูขนาด 1.5 นิ้ว ราคา 10 บาท

3.1.4 น็อตเกลียวยึดบานพับประตูจำนวน 4 ตัว ราคา 4 บาท

3.1.5 น็อตยึดใบมีดคัตเตอร์ 1 ตัว ราคา 5 บาท

รวมต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตเครื่องเลียดเส้นผักตบชวาต่อ 1 เครื่อง จะมีต้นทุนเบื้องต้น 149 บาท

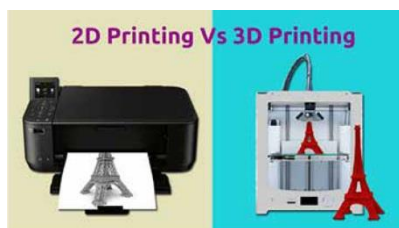
3.2 ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต (Non-Manufacturing cost) ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต ในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นผักตบชวานั้น เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานเฉพาะกลุ่มวิจัยจึงไม่มีต้นทุนในการทำการตลาดและต้นทุนทางการบริหารใดๆ ทั้งสิ้น

การวิเคราะห์ต้นทุนในการวิเคราะห์ต้นทุนจะใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์โดยอ้างอิงจากการจัดประเภทของต้นทุน ตามพฤติกรรมและจัดประเภทต้นทุนตามหน้าทำงาน โดยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้น จากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นั้นจำแนกเป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต และต้นทุน ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต โดยพบว่า ต้นทุนหลักในการผลิตเครื่องเลียดเส้นผักตบชวา คือค่าวัตถุดิบ มีราคาต่ำกว่าเครื่องเลียดเส้นในท้องตลาดมาก ทำให้กลุ่มชุมชนต่างๆ มีกำลังในการซื้อมาใช้งานได้

การนำเทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติมาใช้ในอุตสาหกรรมการผลิต

เทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติ (3D Printing: 3DP) ในปัจจุบันได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก มีราคาที่ถูกลง และมีคุณภาพสูงขึ้นตามลำดับ สามารถขึ้นรูปแบบที่มีความซับซ้อนได้ มีการคาดการณ์ว่าเป็นเทคโนโลยีที่จะมาเปลี่ยนรูปแบบการผลิตในอุตสาหกรรม (Disruptive technology in manufacturing)

การพิมพ์สามมิติคือการเพิ่มเนื้อวัสดุเพิ่มเติมทีละชั้น (Layer) ตามแนวตั้ง (Horizontal) โดยมีทิศทางการพิมพ์ เหมือนการพิมพ์ภาพ แต่ใช้วัสดุแทนหมึกพิมพ์ เมื่อจบการพิมพ์ในชั้นนั้นหัวพิมพ์ก็จะเคลื่อนตามแนวตั้ง เพื่อทำการพิมพ์ในชั้นต่อไป จนได้เป็นชิ้นงานสามมิติขึ้นมา โดยจุดเริ่มต้นเครื่องพิมพ์สามมิติเน้นใช้เพื่อการสร้างต้นแบบเท่านั้น (Rapid Prototyping: RP) เนื่องจากราคาที่สูงและใช้เวลาในการผลิตที่นาน แต่ปัจจุบันนิยมใช้ในการผลิตชิ้นงานจริงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากราคาที่ถูกลง และเทคโนโลยีการพิมพ์ที่ดีขึ้นทำให้เกิดความรวดเร็วในการสร้างชิ้นงาน ดังภาพที่ 9 ดังนั้นบางครั้งจึงนิยมใช้คำว่า “การผลิตแบบเพิ่มเนื้อวัสดุ (Additive Manufacturing: AM)”

ภาพที่ 8 การพิมพ์สองมิติ

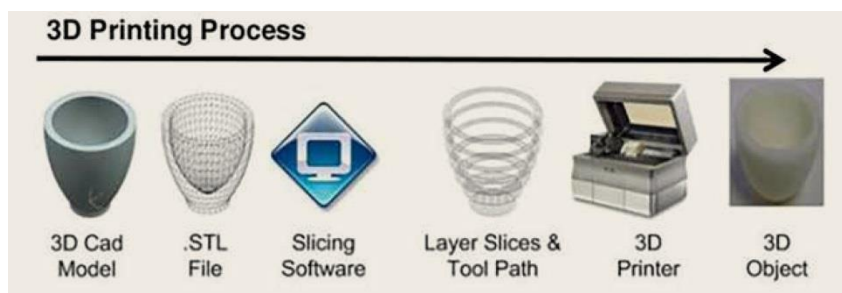

ภาพที่ 9 การพิมพ์ภาพสามมิติลงในกระดาน

ที่มา: https://www2.mtec.or.th/th/e-magazine/admin/upload/303_24.pdf

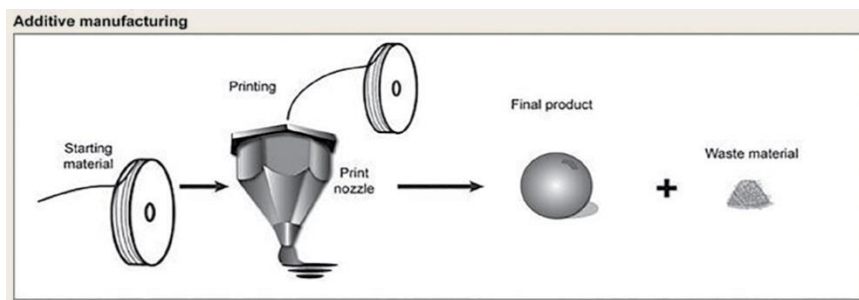
ที่มา: https://www2.mtec.or.th/th/e-magazine/admin/upload/303_24.pdf

ขั้นตอนการพิมพ์เครื่องพิมพ์สามมิติ โดยเครื่องพิมพ์สามมิติ จะมีรูปแบบการสร้างชิ้นงานโดยการพิมพ์ทีละชั้น (Layer) โดยรับคำสั่งการพิมพ์จากไฟล์สามมิติที่ได้รับการแปลงเพื่อรองรับการพิมพ์สามมิติเท่านั้น โดยสามารถสร้างไฟล์สามมิติได้จาก ซอฟต์แวร์ AutoCAD, 3D Studio หรือใช้เครื่องสแกนสามมิติ (3D scanner) สแกนรูปร่างของวัตถุให้อยู่ในรูปแบบไฟล์ CAD จากนั้นจะแบ่งรูปร่างของวัตถุในไฟล์ STL เป็นชั้นๆ ในแนวระดับเพื่อส่งข้อมูลนี้ให้เครื่องพิมพ์สามมิติ สร้างวัตถุออกมาดังภาพที่ 11

ภาพที่ 10 จากสร้างไฟล์รูปร่างสามมิติของชิ้นงาน

ที่มา: https://www2.mtec.or.th/th/e-magazine/admin/upload/303_24.pdf

ภาพที่ 11 การสร้างวัตถุสามมิติ

ที่มา: https://www2.mtec.or.th/th/e-magazine/admin/upload/303_24.pdf

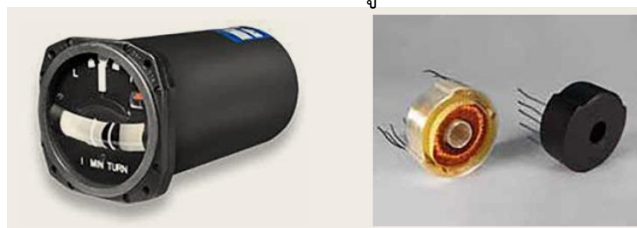
ในปัจจุบัน เทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติ นิยมในการผลิตอยู่ 3 รูปแบบดังนี้

1. การสร้างต้นแบบรวดเร็ว (rapid prototyping) คือการสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อการทดสอบด้านต่างๆ เช่น ด้านรูปร่าง รูปทรง ความงาม หรือแม้กระทั่งความแข็งแรงของโครงสร้าง เป็นต้น
2. การผลิตรวดเร็ว (Rapid manufacturing / Direct digital manufacturing) คือการผลิตชิ้นส่วนที่สามารถใช้งานได้จริง โดยลดขั้นตอนการผลิตในระบบอุตสาหกรรมลง แต่ยังคงได้ผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน ใช้งานได้จริง ดังภาพที่ 12 ใช้เครื่องพิมพ์สามมิติในการผลิตชิ้นส่วนมาตรวัดบนแผงควบคุมของเครื่องบิน
3. การสร้างเครื่องมือรวดเร็ว (Rapid tooling) เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ในกระบวนการผลิตอื่นๆ ต่อไป เช่นการสร้าง Jig ในงานไม้ เป็นต้น

วัตถุดิบในการพิมพ์เครื่องพิมพ์สามมิติ

ในปัจจุบันเครื่องพิมพ์สามมิติ มีวัตถุดิบให้เลือกใช้จำนวนมากมาย มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเนื้อพลาสติกธรรมดา เนื้อพลาสติกผสมวัสดุอื่นๆ เช่น ผสมเหล็กหรือเนื้อไม้ เป็นต้น เพื่อให้เกิดรูปแบบความงามที่แตกต่างกันไป รวมถึงมีผลต่อคุณสมบัติในการใช้งานที่แตกต่างกันด้วย

ในการใช้เครื่องพิมพ์สามมิติในการผลิตเครื่องเลียดเส้นนั้น สามารถผลิตได้รวดเร็วในราคาที่เหมาะสม และคุณภาพได้ดี โดยใช้เส้นพลาสติก Pla เป็นวัตถุดิบในการผลิต เนื่องจากมีราคาที่ต่ำ และมีความคงทนสูง สามารถใช้เครื่องพิมพ์สามมิติได้หลากหลายรูปแบบ ง่ายในกระบวนการผลิตต่อไป

ภาพที่ 12 การผลิตชิ้นส่วนมาตรวัดบนแผงควบคุมของ เครื่องบิน

ที่มา: https://www2.mtec.or.th/th/e-magazine/admin/upload/303_24.pdf

ภาพที่ 13 การฉีดขึ้นงานพลาสติกโดยใช้เครื่องพิมพ์สามมิติ

ที่มา: https://youtu.be/-cYFrq2n_Po

ขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นผักตบชวา

ขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นผักตบชวาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

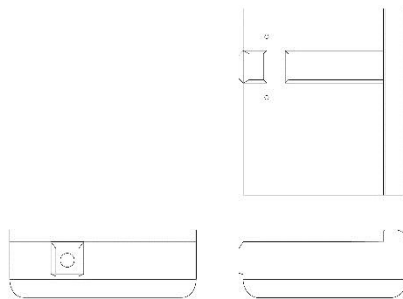
1. การพัฒนาแนวความคิดของการออกแบบโดยการร่างภาพ (Rough Sketch) เพื่อหารูปแบบเครื่องเลียดเส้นผักตบชวาที่เหมาะสม โดยการกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นในการออกแบบตามแนวความคิดในการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นทั้ง 9 ข้อ เพื่อจะได้กำหนด ขนาด สัดส่วนของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม

2. ขั้นตอนการพัฒนาแบบ (Design Refinement) โดยการนำภาพร่าง (Sketch Ideas) พัฒนาส่วนปลีกย่อยของแบบร่างให้เหมาะสมต่อกระบวนการผลิตด้วยเครื่องพิมพ์สามมิติ และสามารถคำนวณต้นทุนการผลิตได้

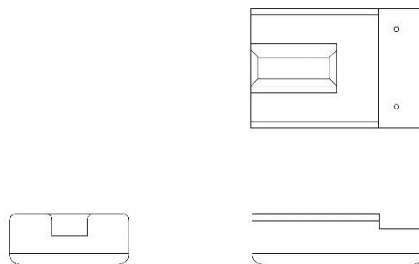
3. การนำเสนอผลงานการออกแบบ (Design Presentation) โดยนำแบบที่ผ่านขั้นตอนการพัฒนาจากขั้นตอนการพัฒนาแบบ(ขั้นที่ 2) สร้างเป็นรูปทรงสามมิติโดยใช้โปรแกรมสร้างงานสามมิติ ซึ่งจะเพื่อใช้ในการนำเสนอผลงานและใช้ในการคำนวณต้นทุนการผลิตโดยเครื่องพิมพ์สามมิติ รูปแบบที่ได้จะใกล้เคียงกับต้นแบบมากที่สุด การออกแบบร่างแสดงดังภาพที่ 14 ถึงภาพที่ 16

4. กระบวนการผลิต (Production) ในกระบวนการผลิตเครื่องเลียดเส้นผักตบชวานั้นใช้เครื่องพิมพ์สามมิติในการผลิต โดยใช้ไฟล์สามมิติที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 ซึ่งต้องคำนึงถึงการจัดวางรูปแบบชิ้นงานในการพิมพ์ออกมาเป็นชิ้นงานที่ง่าย รวดเร็ว และเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด โดยในกระบวนการผลิตด้วยเครื่องพิมพ์สามมิติ ต้องมีความเข้าใจในวัสดุเลือกใช้ เน้นความแข็งแรง ทนทาน และมีราคาที่ถูก ทั้งนี้มีการเลือกใช้วัสดุ เส้นพลาสติก PLA เพราะมีความเหนียว ทนทาน เหมาะสมกับการทำผลิตภัณฑ์ที่ใช้งานได้จริง

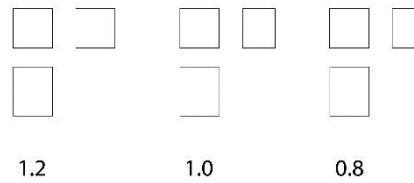
รูปแบบเครื่องเลียดเส้นผักชวาที่พัฒนาตามแนวความคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 14 ภาพ Dimension แสดงชิ้นส่วนฐานเครื่องเลียดเส้นผักตบชวา

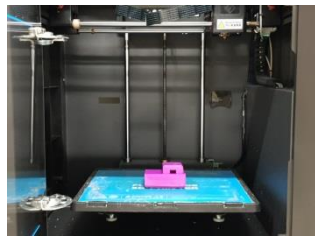
ภาพที่ 15 ภาพ Dimension แสดงชิ้นส่วนฝารีดเส้นผักตบชวา

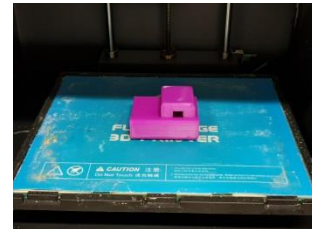
ภาพที่ 16 ภาพ Dimension แสดงชิ้นส่วนตัวปรับขนาดความกว้างเส้นผักตบชวา

รายละเอียด

1. เครื่องเลียดเส้นผักตบชวา มีขนาดยาว 8 cm. X 7 cm. X 4 cm.
2. เครื่องเลียดเส้นผักตบชวา เส้นประกอบไปด้วย ชิ้นส่วนหลัก จำนวน 3 ชุด ได้แก่ ฐานเครื่อง ฝา รีดเส้น และชุดใบมีดปรับระยะ
3. ตัวเครื่องผลิตด้วยเครื่องพิมพ์สามมิติ
4. ปรับขนาดความกว้างของเส้นได้ 3 ขนาดดังนี้ 0.8 cm., 1.0 cm., 1.2 cm.

ภาพที่ 17 การทำงานของเครื่องพิมพ์สามมิติ

ภาพที่ 18 การทำงานของเครื่องพิมพ์สามมิติ

ภาพที่ 19 เครื่องเลียดเส้นหลังจากการประกอบ

ภาพที่ 20 เครื่องเลียดเส้นผักตบชวา พร้อมใช้งาน

ภาพที่ 21 ลำต้นผักตบชวาก่อนทำการเลียดเส้น

ภาพที่ 22 กลุ่มชุมชนใช้เลียดเส้นผักตบชวา

ภาพที่ 23 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาที่สร้างจากเครื่องเลียดเส้น

จากการนำเครื่องเลียดเส้นจากแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ไปให้ชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากผักตบชวากลุ่มสตรีบริการเพื่อการพัฒนาบ้านลานแหลม ตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ทดลองใช้โดยแจกจ่ายให้กับสมาชิกในชุมชน สามารถนำกลับไปใช้ที่บ้านได้ และทดลองใช้งานจริงโดย นาง พยอม แจ่มนิยม ผู้นำกลุ่มสตรีบริการเพื่อการพัฒนาบ้านลานแหลม ได้ให้การสัมภาษณ์ดังนี้ “เครื่องเลียดเส้นผักตบชวาที่ได้มาทดลองใช้ สามารถใช้ทดแทนเครื่องเลียดเส้นแบบเดิมได้เป็นอย่างดี มีขนาดเล็กดีพอเหมาะกับมือ ตัวเครื่องมีน้ำหนักเบา สามารถปรับขนาดเส้นได้ และดูแลรักษาง่าย สอนใช้งานง่าย สมาชิกในชุมชนสามารถเรียนรู้การใช้งานได้เร็ว และราคาถูก จึงสามารถแจกจ่ายให้นำกลับไปใช้งานที่บ้านได้ เวลาต้องการเลียดเส้นไม่ต้องเข้ามาที่ศูนย์กลางเลียดเองที่บ้านได้เลย เลียดแล้วสานกระเป๋าก็ได้ทันที ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมา ไปมิดเปลี่ยนเองได้ง่าย” แนวคิดการพัฒนาเครื่องเลียดเส้นผักตบชวาเป็นวิธีหนึ่งในการส่งเสริมกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ของชุมชนต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น สามารถแนวทางการพัฒนาไปปรับใช้แก้ไขปัญหากระบวนการผลิตต่างๆ ของกลุ่มชุมชนอื่นๆ ได้ โดยมีต้นทุนที่ต่ำ

เอกสารอ้างอิง

- กองประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2559). เทคโนโลยี จัดการ ‘ผักตบชวา’ ช่วย
วิสาหกิจชุมชนเพื่องานจักสาน. สืบค้นจาก <http://www.pr.rmutt.ac.th/news/5470>
- กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค. (2555). ผักตบชวาสู่การออกแบบเครื่องเรือน. *ศิลปกรรมสาร*. 7(1), 1-20
- ดลต์ รัตนทัศน์. (2528). *ขบวนการออกแบบทางศิลปอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง.
- ดวงมณี โกมารทัต. (2551). *การบัญชีต้นทุน*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ปิยวรรณ แสงฤทธิ์. (2555). *การศึกษาและพัฒนารูปแบบกระเป๋าลือจากผักตบชวาสำหรับนักท่องเที่ยว
ต่างชาติ กรณีศึกษา กระเป๋าจักสานศูนย์ศิลปาชีพบางไทร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- มณฑล ศาสนนันท์. (2546). *การออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและวิศวกรรมย้อนรอย*.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย- ญี่ปุ่น).
- มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน(ม.ป.ป.). *เครื่องจักสาน*. สืบค้นจาก [http://saranukromthai.
or.th/sub/book/book.php?book=22&chap=3&page=t22-3-infodetail02.html](http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=22&chap=3&page=t22-3-infodetail02.html)

- สมบูรณ์ โอตรวรรณ. (2560). การนำเทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติมาใช้ในการอุตสาหกรรมการผลิต. *วารสารเทคโนโลยี วสศ.* 85(2), 24-28. สืบค้นจาก https://www2.mtec.or.th/th/e-magazine/magazine_detail.asp?Run_no=frcvawqfr
- สุพจน์ สุทธิศักดิ์, ฐิติรัตน์ คำไกรไทย และทรงวุฒิ ศรีรัตนมงคล. (2557). *แนวทางการพัฒนาผ้าทอลายทวารวดีเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนในจังหวัดนครปฐม*. (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม : มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- สุพจน์ สุทธิศักดิ์ ทรงวุฒิ ศรีรัตนมงคล และเริงชัย แจ่มนิยม. (2558). *แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จาก ผักตบชวาโดยใช้ลวดลายทวารวดีเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนในจังหวัดนครปฐม*. (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม : มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- องค์การสวนพฤกษศาสตร์.(2554). *ผักตบชวา*. สืบค้นจาก http://www.qsbg.org/Database/Botanic_Book%20full%20option/search_detail.asp?botanic_id=2356
- อรัญ วานิชกร. (2559). *การออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- AppliCAD Mi.(2015). *D.I.Y. Jigs & Fixtures ลดเวลาผลิตลง 50% ด้วย Professional 3D Printer*. สืบค้นจาก https://youtu.be/-cYFrq2n_Po
- Anatol Locker. (2020). *2020 Best 3D Printer Slicer Software*. Retrieved from <https://all3dp.com/best-3d-slicer-software-3d-printer/>
- ARUN INDUSTRY SHOP. (2561). *เครื่องรีดผักตบ ARUN* [Video file] สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=5rsPNcF84i8>
- Dibya Chakravorty.(2019). *STL File Format (3D Printing) – Simply Explained*. Retrieved from <https://all3dp.com/what-is-stl-file-format-extension-3d-printing/>
- Panna. (2554). *หัตถกรรมจากย่านลิเภา*.สืบค้นจาก <http://dewz-14.blogspot.com/2011/12/blog-post.html>

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ (แก้ไขปรับปรุง เมษายน พ.ศ. 2562)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ยินดีรับบทความวิจัยหรือบทความวิชาการ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ทั้งนี้บทความที่ส่งมาให้กองบรรณาธิการพิจารณาต้องไม่เคยตีพิมพ์ หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจทานและแก้ไขต้นฉบับ รวมทั้งการจัดลำดับการตีพิมพ์ตามความเหมาะสม

1. ประเภทบทความที่รับตีพิมพ์

1.1 บทความวิจัย หรือ วิทยานิพนธ์

1.2 บทความวิชาการ

2. การเตรียมต้นฉบับและการส่งบทความ

ผู้เขียนจะต้องจัดเตรียมต้นฉบับบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด ดังนี้

2.1 พิมพ์ต้นฉบับ ในกระดาษ A4 หนึ่งเดียว ไม่เว้นบรรทัด (Single spacing) โดยใช้โปรแกรม Microsoft word และตัวพิมพ์ TH Sarabun PSK ขนาดตัวอักษร 16 มีเลขหน้ากำกับและมีความยาวดังนี้

2.1.1 บทความวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ความยาว 10-15 หน้า รายการอ้างอิงให้ใส่เฉพาะที่ใช้อ้างอิงในบทความและไม่ควรเกิน 25 รายการ (ใช้การอ้างอิงแบบ APA 6th)

2.1.2 บทความวิชาการ ความยาว 9-12 หน้า รายการอ้างอิงให้ใส่เฉพาะที่ใช้อ้างอิงในบทความและไม่ควรเกิน 20 รายการ (ใช้การอ้างอิงแบบ APA 6th)

2.2 ชื่อเรื่อง (Title) ต้องมีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ตัวอักษรชนิดตัวหนาขนาด 18 และจัดให้อยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ ชื่อภาษาอังกฤษให้พิมพ์อักษรตัวแรกของทุกคำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่

2.3 ชื่อผู้เขียน (Authors) ให้ใส่ชื่อครบทุกคนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตัวพิมพ์ขนาด 14 จัดชิดด้านขวาและใส่เครื่องหมาย * ต่อท้าย สำหรับส่วน Footnote ได้บทคัดย่อหรือ Abstract ให้พิมพ์ชื่อตำแหน่งวิชาการ ชื่อหน่วยงาน หรือชื่อคณะวิชาและสถาบัน ที่สังกัดของแต่ละคนให้ตรงกับเครื่องหมาย * ที่กำกับไว้ด้านบนรวมทั้งระบุ email และเบอร์โทรศัพท์ของผู้เขียนหลักไว้ในส่วน Corresponding Author ดังตัวอย่าง

2.4 บทคัดย่อ และ Abstract ต้องมีทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์แยกหน้าพร้อม Footnote ตามตัวอย่างและกำหนดความยาวของบทคัดย่อ ดังนี้

2.4.1 บทความวิจัย หรือวิทยานิพนธ์ มีความยาวบทคัดย่อไม่เกิน 15 บรรทัด และความยาว Abstract ไม่เกิน 250 คำ

2.4.2 บทความวิชาการ มีความยาวบทคัดย่อไม่เกิน 10 บรรทัด และความยาว Abstract ไม่เกิน 200 คำ

2.4.3 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ต้องแปลให้ตรงกับเนื้อหาภาษาไทยและต้องได้รับการตรวจสอบทานภาษาอังกฤษจากผู้เชี่ยวชาญทางภาษาให้ถูกต้องก่อนส่งบทความไปให้วารสารพิจารณา

2.5 คำสำคัญ และ Keywords กำหนดคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ 3-5 คำ โดยใช้เครื่องหมาย , คั่นระหว่างคำ และพิมพ์ชิดซ้ายต่อจากบทคัดย่อ และ Abstract

2.6 บทความวิจัย หรือ วิทยานิพนธ์ให้เรียงลำดับเรื่องดังนี้

- 1) บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมข้อเสนอแนะการนำไปใช้ประโยชน์
- 2) คำสำคัญ และ Keywords
- 3) ความสำคัญของปัญหาการวิจัย
- 4) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 5) กรอบแนวคิดการวิจัย พร้อมระบุที่มาของกรอบแนวคิดการวิจัยพอสังเขป
- 6) วิธีดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่าง การพัฒนาเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 7) การวิเคราะห์ข้อมูล
- 8) สรุปผลการวิจัย / ข้อค้นพบจากการวิจัย
- 9) การอภิปรายผลการวิจัย
- 10) ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.7 รูปภาพ ถ้ามีภาพประกอบควรเป็นภาพขาวดำ หรือภาพสีที่คมชัด จัดกึ่งกลางหน้า พิมพ์คำบรรยายไว้ใต้รูปภาพ

2.8 รูปแบบตาราง : ให้จัดพิมพ์ในรูปแบบตารางปลายเปิดและใช้เส้นคู่ เส้นเดียว ตามตัวอย่าง **ตัวอย่าง** ตาราง 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสำคัญของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตามตัวแปร เพศ (n=384)

ความคิดเห็น	ชาย (n=169)		หญิง (n=215)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดดำเนินการ	3.89	.63	3.87	.64	.31	.842
2. ด้านสถานที่, อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.69	.60	3.67	.67	.22*	.047
3. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.90	.55	3.94	.59	-.80	.112
4. ด้านสินค้าของที่ระลึก	3.69	.68	3.71	.62	-.37	.300
รวม	3.79	.50	3.80	.50	-.18	.686

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.9 การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ ให้ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6

2.10 การส่งบทความ

2.10.1 ผู้เขียนที่ต้องการส่งบทความตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ต้องเตรียมต้นฉบับให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดในข้อ 2.1 – 2.8 และตามรูปแบบการเขียนรายการอ้างอิง หากรูปแบบการพิมพ์ไม่ถูกต้อง จะถือว่ากองบรรณาธิการยังไม่ได้รับบทความ

2.10.2 ผู้เขียนต้องส่งบทความรูปแบบไฟล์ word ที่เว็บไซต์ของวารสาร <https://www.tci-thaijo.org/index.php/CUTJ/index> ในระบบ ThaiJO พร้อมไฟล์ “แบบฟอร์มนำเสนอบทความ” และติดตามผลการประเมินรวมทั้งการแก้ไขบทความด้วยตนเองผ่านระบบ ThaiJO (เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นไป)

3. การพิจารณาและการประเมินบทความ

3.1 กองบรรณาธิการจะพิจารณาก่อนการลงบทความเบื้องต้นของเนื้อหาและความถูกต้องของรูปแบบการพิมพ์ หากผ่านการพิจารณาจึงจะเข้าสู่ขั้นตอนการประเมินบทความโดยผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่าน

3.2 ผู้เขียนที่ต้องการตีพิมพ์บทความในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน จะต้องชำระเงินค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด คือ บุคคลภายนอกเรื่องละ 3,000 บาท หากมีการประเมินซ้ำจะต้องชำระเพิ่ม 1,500 บาท กรณีเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยคริสเตียน เรื่องละ 2,500 บาท และหากมีการประเมินซ้ำต้องชำระเพิ่ม 1,250 บาท

3.3 บทความที่ผ่านการประเมินและมีการแก้ไข ผู้เขียนจะต้องแก้ไขบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมิน พร้อมทั้งสรุปการแก้ไขตามแบบแจ้งการแก้ไขบทความ และส่งต้นฉบับที่แก้ไขแล้วพร้อมไฟล์ที่ถูกต้องอีกครั้ง ภายในเวลาที่กำหนด

3.4 กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ ในการตรวจแก้ไขรูปแบบการพิมพ์บทความ ให้เป็นไปตามการจัดรูปแบบของวารสาร การจัดลำดับการตีพิมพ์ก่อนหรือหลัง รวมทั้งสงวนสิทธิ์ในการปฏิเสธการตีพิมพ์บทความที่ได้รับการประเมินแล้วว่าไม่สมควรตีพิมพ์

3.5 ในกรณีที่บทความไม่ได้รับพิจารณาตีพิมพ์ กองบรรณาธิการวารสารฯ จะไม่คืนเงิน ตามข้อ 3.2

3.6 เนื้อหาหรือข้อสรุปในบทความทุกเรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์ ถือเป็นผลงานทางวิชาการและเป็นการคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่ใช่ความเห็นของกองบรรณาธิการ หากมีประเด็นทางกฎหมายเกี่ยวกับเนื้อหา ผู้เขียนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบแต่ผู้เดียว

สถานที่ติดต่อ

ฝ่ายจัดการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน
144 หมู่ 7 ถนนพระประโทน – บ้านแพ้ว
ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
โทรศัพท์ 0-3438-8555 ต่อ 3102-04 โทรสาร 0-3427-4500
E-mail : cutjournal@christian.ac.th

อ่านบทความย้อนหลังเพิ่มเติม ได้ที่ Website :
library.christian.ac.th/ctujournal/main.php
Website ThaiJO : <https://www.tci-thaijo.org/index.php/CUTJ/index>

ตัวอย่างบทความวิจัย

การรับรู้ประโยชน์ และอุปสรรค การรับรู้สมรรถนะแห่งตน การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมการกินเพื่อให้ได้คุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยของสตรีที่อาศัยอยู่ในเมืองและนอกเมือง

อุมพร บุญญโสพรรณ*, พัทธราภรณ์ อารีย์**, วิจิตร ศรีสุพรรณ***, สถิตย์ วงศ์สุรประภิต****

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบพรรณนาเชิงเปรียบเทียบครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้สมรรถนะแห่งตน การสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการ และพฤติกรรมการกินเพื่อให้ได้คุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยในสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่หรือในเมืองและที่อำเภอทางดงหรือนอกเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 803 ราย อาศัยอยู่ในเมืองจำนวน 419 ราย และนอกเมืองจำนวน 384 ราย การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย และการทดสอบทีแบบสองกลุ่มอิสระ

ผลการวิจัยนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเมือง รับรู้ประโยชน์ รับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการ และมีพฤติกรรมการกินเพื่อให้ได้คุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างนอกเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่ทั้งสองกลุ่มรับรู้สมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างส่วนมากทั้งที่อาศัยอยู่ในเมืองและนอกเมืองรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 64.9 และ 74.5 รับรู้สมรรถนะแห่งตนเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการระดับต่ำร้อยละ 75.2 และ 71.6 และมีพฤติกรรมการกินเพื่อให้ได้คุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 69.9 และ 71.1 ตามลำดับ เกือบครึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มที่อาศัยอยู่ในเมืองและนอกเมือง รับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.6 และ 47.7 และมีการสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 55.4 และ 54.9 ตามลำดับ ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการกินเพื่อให้ได้คุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยในสตรีที่อาศัยอยู่ในเมืองและนอกเมือง โดยส่งเสริมให้สตรีมีความเชื่อมั่นในการกินเพื่อให้ได้คุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการ

คำสำคัญ : การรับรู้ประโยชน์, การรับรู้อุปสรรค, การรับรู้สมรรถนะแห่งตน, การสนับสนุนทางสังคม, พฤติกรรมการกิน

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

***ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**** อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Corresponding author, e-mail: uboonyasopun@yahoo.com , Tel. 086-6966461

Perception of Benefits and Barriers, Perceived Self-efficacy, Social Support and Eating Behavior Toward Nutritive Value and Safety among Women Living in the Inner City and Outside City Area

Umaporn Boonyasopun*, Patcharaporn Aree**, Wichit Srisuphan***,
Sathit Wongsurapakit****

Abstract

The objectives of this comparative descriptive research were to describe and compare perception of benefit, obstacles, self-efficacy, social support related to nutrition health promotion behavior, and eating behavior toward nutritive value and safety among women living in the inner city and outside the city area. Participants were 803 women, 419 living in Chiang Mai Municipal area or inner the city area, and 384 living in Hang Dong district or outside the city area. Questionnaires were used for data collection. The Data were analyzed using descriptive statistics and independent t-test.

The findings of the study revealed that mean scores of perceived benefit and obstacles of nutrition health promotion behavior and eating behavior toward nutritive value and safety of women living in inner the city were significantly lower than those living outside the city ($p < .05$). However, there were no significant different of perceived self-efficacy and perceived social support of nutrition health promotion behavior between women living in inner the city and outside the city. Most of women living in inner and outside the city perceived benefit of nutrition promotion behavior at a high level, 64.5 % and 74.5 %, perceived self-efficacy of nutrition promotion behavior at a low level, 75.2 and 71.6 %, and had eating behavior toward nutritive value and safety at a moderate level, 69.9 and 71.1 %, respectively. Half of women living in inner and outside the city perceived obstacles of nutrition promotion behavior at a moderate level, 49.6 and 47.7 % and perceived social support of nutrition promotion behavior at a low level, 55.4 and 54.9 %, respectively. This findings provide the guideline to develop a self-efficacy and social support enhancement program to promote eating behavior toward nutritive value and safety for women living in inner and outside the city.

Keywords: Perception of benefit, Perception of barriers, Perceived self-efficacy, Social support, Eating Behavior

* Asst. Prof., Faculty of Nursing, Prince of Songkla University

** Assoc.Prof., College of Nursing, Christian University of Thailand

*** Honorary Prof., Faculty of Nursing, Chiang Mai University

**** Instructor, Faculty of Nursing, Mae Fah Luang University

Corresponding author, e-mail: uboonyasopun@yahoo.com , Tel. 086-6966461

ตัวอย่างบทความวิชาการ

การวางแผนการเงินส่วนบุคคล เพื่อลดความเสี่ยงทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับโรคมะเร็ง เพิ่มผลลัพธ์ทางคลินิกที่ดี และเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย

อภิชา อินสุวรรณ*, ณัฐพรินท์ แพทยานนท์**

บทคัดย่อ

โรคมะเร็งเป็นความเสี่ยงทั้งด้านสุขภาพและด้านการเงินที่มีความรุนแรงสูง มีผลให้เกิดปัญหาทางการเงินและกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินของครอบครัวความเสี่ยงดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นในทิศทางที่โรคมะเร็งเป็นสาเหตุซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางการเงินและในทางกลับกัน ปัญหาการเงินที่เกิดขึ้นส่งผลให้ผลลัพธ์ทางคลินิกและพยากรณ์โรคแย่ลงรวมถึงลดโอกาสรอดชีวิตของผู้ป่วยด้วยบทความวิชาการนี้เสนอสภาพปัญหาปัจจุบันที่พบในการรับการรักษาโรคมะเร็งในระบบประกันสุขภาพของรัฐ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง ภาระทางการเงินที่ผู้ป่วยและครอบครัวต้องแบกรับ ผลกระทบของปัญหาทางการเงินต่อผลลัพธ์ทางคลินิกและคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ป่วย ไปจนถึงแนวคิดในการบริหารความเสี่ยงและปัจจัยที่ควรพิจารณา ตลอดจนเครื่องมือที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการวางแผนรับมือกับความเสี่ยงทางการเงินจากโรคมะเร็งที่อาจเกิดขึ้นในบุคคลที่ยังไม่ถูกวินิจฉัยโรคมะเร็ง เพื่อลดความเสี่ยงทางการเงิน บรรเทาความเดือดร้อนของบุคคลและครอบครัว เพิ่มผลลัพธ์ทางคลินิกที่ดีและเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคมะเร็ง

คำสำคัญ : การวางแผนการเงิน, ความเสี่ยงทางการเงิน, โรคมะเร็ง

*อาจารย์ประจำ คณะบัญชีการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ

**อาจารย์ประจำ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

Corresponding author, e-mail: apichapyu@gmail.com , Tel 085-035-8174

Personal Financial Planning for Cancer-related Financial Risk Reduction, Improve Benefits on Clinical Outcome, and Quality of life of Cancer Patients

Apicha Insuwan*, Natharin phattayanon**

Abstract

Cancer is both severe risk for health and financial status which cause financial problem and affect to family's financial security. The risks are able to appear in two direction including; cancer causes financial risk and problem, and the consequential problem leads to poor clinical outcome, prognosis, and survival. This academic article presents the current problem of receiving cancer treatment in Thai reimbursement system, real occurred cost, financial burden carried by patient's family, impact of the burden on patient's clinical outcome and quality of life, including; risk management concepts and factors to be considered and necessary tools for applying in financial risk reduction planning for no cancer people. These are expected for the sake of financial risk reduction, relieving the severity of financial burden, improving clinical outcome and patient's quality of life.

Keywords : Financial planning, Financial risk, Cancer

*Instructor, Faculty of Finance and Banking, Payap University

**Instructor, Faculty of Pharmacy, Payap University

Corresponding author, e-mail: apichapyu@gmail.com , Tel 085-035-8174

การเขียนเอกสารอ้างอิงและตัวอย่างตามการอ้างอิงแบบ APA ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6
(สำหรับบทความตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน)

1) หนังสือทั่วไป

รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปีที่พิมพ์)/ชื่อหนังสือ./(ครั้งที่พิมพ์)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 1 คน	เรวดี ธรรมอุกรณ์. (2530). <i>การใช้ยาบำบัดอาการ</i> . (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. Polit, D.F. (2010). <i>Statistics and data analysis for nursing research</i> . (2 nd ed.). United States of America: Pearson education.
ผู้แต่ง 2 คน	ศศิลักษณ์ ขยันกิจ และ บุชบง ตันติวงศ์. (2559). <i>การประเมินอย่างใคร่ครวญต่อเด็กปฐมวัย: แนวคิดและการปฏิบัติเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้</i> . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. Steinberg, L., & Darling, N. (2007). <i>Parenting style as context: An integrative model</i> . London: Routledge.
ผู้แต่งเป็นสถาบัน	มหาวิทยาลัยคริสเตียน ศูนย์วิทยบริการและหอสมุด. (2560). <i>รายงานผลดำเนินงานปีการศึกษา 2559</i> . นครปฐม: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
ผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการ	พิทยา ว่องกุล. (บรรณาธิการ). (2541). <i>ไทยยุควัฒนธรรมทาส</i> . กรุงเทพฯ: โครงการวิถิทรศน์.

2) บทความในหนังสือหรือตำรา

ไทย	ชื่อ/ สกุล./(ปีที่พิมพ์)/ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)/ชื่อหนังสือ./ /////////(เลขหน้า)/สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์.
อังกฤษ	สกุล,อักษรย่อชื่อ./(ปีที่พิมพ์)/ชื่อบทหรือชื่อบทความ/In/ชื่อบรรณาธิการ/ /////////(Ed.)/ชื่อหนังสือ/(pp./เลขหน้า)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
ตัวอย่าง	เสาวนีย์ จำเดิมเผด็จศึก. (2534). การรักษาภาวะจับหัดเฉียบพลันในเด็ก. ใน สมศักดิ์ โล่เลขา, ชลรัตน์ ดิเรกวัฒนชัย และ มนตรี ตูจินดา (บ.ก.). <i>อิมมูโนวิทยาทางคลินิกและโรคภูมิแพ้</i> . (น. 99-103). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย และสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. Bornstein, M., Hahn, C.S., Suwalsky, J. T. D., & Haynes, O. M. (2009). Socioeconomic status, parenting, and child development: The Hollingshead four-factor index of social status and the socioeconomic index of occupations. In M. H. Bornstein & H. B. Robert (Eds.), <i>Monographs in parenting series. Socioeconomic status, Parenting, and child development</i> (pp.29-82). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

3) วารสาร

รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/ปีที่(ฉบับที่),/เลขหน้า-เลขหน้า.
ตัวอย่าง	เสาวนีย์ ทรงประโคน. (2560). รูปแบบการดูแลสำหรับวัยรุ่นที่ติดเชื้อเอชไอวี. <i>วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ</i> , 40(4), 1-20. Haag, F., Casonato, S., Varela, F., & Firpo, C. (2011). Parents' knowledge of infective endocarditis in children with congenital heart disease. <i>Brazilian Journal of Cardiovascular Surgery</i> , 26(3), 413-418.

4) วิทยานิพนธ์

รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิตหรือวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต)./ชื่อมหาวิทยาลัย,/ชื่อเมือง.
ตัวอย่าง	จิราพร หมั่นศรี. (2547). ผลของการใช้แนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลเท้าของผู้ป่วยเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลิน. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยคริสเตียน, นครปฐม. Jung, M. S. (2014). A structural equation model on core competence of nursing students. (Doctoral dissertation). Choong-Ang University, Seoul.

5) วิทยานิพนธ์จากเว็บไซต์

ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิตหรือวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต)./ชื่อมหาวิทยาลัย./สืบค้นจาก/URL
อังกฤษ	สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(Doctoral Dissertation or Master's thesis)./ชื่อมหาวิทยาลัย./Retrieved from/URL
ตัวอย่าง	มานพ จันท์เทศ. (2547). การนำเสนอรูปแบบการพัฒนานโยบายของสถาบันราชภัฏ (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). สืบค้นจาก http://tdc.thailis.or.th/tdc Bruckman, A. (1997). MOOSE crossing: Construction, community, and learning in a networked virtual world for kids (Doctoral dissertation, Massachusetts Institute of Technology). Retrieved from http://www-static.cc.gatech.edu/-asb/thesis/

6) วิทยานิพนธ์จากฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์

ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ /////////ปริญญามหาบัณฑิต)./สืบค้นจาก/ชื่อฐานข้อมูล./(หมายเลข UMI หรือ เลขลำดับอื่นๆ)
อังกฤษ	สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(Doctoral Dissertation or Master's /////////thesis)./Available from/database's name./(หมายเลข UMI หรือ เลขลำดับอื่นๆ)
ตัวอย่าง	McNiel, D.S. (2006). <i>Meaning through narrative : A personel narrative discussing growing up with an alcoholic mother</i> (Master's thesis). Available from ProQuest Disertations and Theses database. (UMI No. 1434728)

7) รายงานการวิจัย

ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(รายงานผลการวิจัย)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ	สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(Research Report)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
ตัวอย่าง	เพ็ญธิดา พงษ์ธานี. (2557). <i>ผลของความรู้ทักษะคุณค่าจรรยาบรรณและทัศนคติในวิชาชีพที่มีต่อสาธารณะของผู้สอบบัญชีภาษีอากร</i> (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
	Lipsey, M. W., Farran, D. C., & Hofer, K. G. (2015). <i>A randomized control trial of a statewide voluntary prekindergarten program on children's skills and behaviors through Third Grade</i> (Research Report). Nashville, TN: Vanderbilt University, Peabody Research Institute.

8) รายงานการประชุมเชิงวิชาการ (Proceeding)

8.1 รูปเล่มหนังสือ

รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.),/ชื่อรายงานการประชุมเชิงวิชาการ /////////(น./ เลขหน้า)./เมือง,ประเทศ.
ตัวอย่าง	พัชรภา ตันติสุขเวช. (2553). การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาไทย, ใน ศิริชัย กาญจนวาสี (บ.ก.), <i>การประชุมวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัยระดับชาติ</i> (น. 97-102). กรุงเทพฯ, ประเทศไทย.

8.2 รูปแบบออนไลน์

ไทย	ชื่อ/สกุล./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.),/ชื่อรายงานการประชุมเชิง /////////วิชาการ/(น./เลขหน้า)./สืบค้นจาก/URL
อังกฤษ	สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ชื่อบรรณาธิการ/(Ed.หรือEds.),/ชื่อรายงานการประชุมเชิงวิชาการ/(pp./เลขหน้า)./Retrieved from/URL *กรณีมีเลข doi ให้เติม doi:xxx แทนข้อความ สืบค้นจาก/URL หรือ Retrieved from/URL
ตัวอย่าง	Freeman, S., Eddy, S. L., McDonough, M., Smith, M. K., Okoroafor, N., Jordt. H., & Wenderoth, M.P. (2014). Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics. <i>Proceedings of the national academy of sciences</i> , 111(23) (pp.8410-8415). Retrieved form https://doi.org/10.1073/pnas.1319030111

9) สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

9.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (eBook)

ไทย	ชื่อ/สกุล/(ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สืบค้นจาก/URL
อังกฤษ	สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปีที่พิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/Retrieved from/URL
ตัวอย่าง	กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3-5 ปี. สืบค้นจาก http://drive.google.com/file/d/1HiTWiRh1Er73hVYIMh1cYWzOiaNL_Vc/view Dahlberg, G., & Moss, P. (2005). Ethics and politics in early childhood education. Retrieved from https://epdf.tips/ethics-and-politics-in-early-childhood-education-contesting-early-childhood.html

9.2 บทความจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI

รูปแบบ	สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปีที่พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร/ปีที่(ฉบับที่)/เลขหน้า – เลขหน้า. //doi:xxxx.
ตัวอย่าง	Roger L.C. & Richare, L.H. (2010). Calcium-Permeable AMPA receptor dynamics mediate fear, memory erasure. <i>Science</i> , 330(6007),1108-1112. doi:10.1126/science.1195298.

9.3 บทความจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ปรากฏเลข DOI

รูปแบบ	สกุล/อักษรย่อชื่อ/(ปีที่พิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร/ปีที่(ฉบับที่)/เลขหน้า-เลขหน้า.//URL
ตัวอย่าง	Cadigan, J., Schmitt, P., Shupp, R., & Sworpe, k. (2011). The Holdout problem and urban sprawl: experimental evidence. <i>Journal of Urban Economics</i> . 69(1), 72. Retieved from http://journals.elsevier.com/00941190/journal-ov-urban-economics/

9.4 ข้อมูลจาก Website

ไทย	ชื่อ/สกุล/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อบทความ/สืบค้นจาก/URL
อังกฤษ	สกุล/อักษรย่อชื่อผู้เขียน/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อบทความ/Retieved from/URL
ตัวอย่าง	นิภา ผ่องพันธ์. (2552). เปิดโลกทัศน์ให้ผู้สูงอายุ. สืบค้นจาก http://suanprung.go.th/article-new National Education Goals Panel (NEGP). (1997). <i>Ready schools</i> . Retrieved from http://govinfo.library.unt.edu/negp/reports/readysch.pdf

9.5 สารสนเทศประเภท Press Release รายงานประจำปี ไฟล์ประเภท PowerPoint, Web Blog facebook post หรือ Twitter post

รูปแบบ	ชื่อ/สกุล/(ปี,เดือน,วันที่)/ชื่อเนื้อหา/[รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. //สืบค้นจาก/URL
ตัวอย่าง	ชาญณรงค์ ราชบัวน้อย. (22 พฤศจิกายน 2561). ศัพท์บัญญัติการศึกษา. [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก http://www.sornor.org/ .

มหาวิทยาลัยคริสเตียน 144 หมู่ 7 ต.ดอนยายหอม อ.เมือง จ.นครปฐม

โทร 0-3438-8555 ต่อ 3102-3104

E-mail: cutjournal@christian.ac.th

